

JAARSTUKKEN 2022

GEMEENTE
**WEST
BETUWE**

Inhoudsopgave Jaarstukken 2022

Inleiding	4
Financieel resultaat op hoofdlijnen	5
Leeswijzer	9
Jaarverslag	11
Programma's	11
Bestuur en Ondersteuning	11
Veiligheid	15
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	17
Economie	19
Onderwijs	21
Sport, Cultuur en Recreatie	23
Sociaal Domein en Volksgezondheid	25
Duurzaamheid en Milieu	29
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	32
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	34
1 Lokale heffingen	38
2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing	47
3 Onderhoud kapitaalgoederen	55
4 Financiering	65
5 Bedrijfsvoering	73
6 Verbonden partijen	81
7 Grondbeleid	104
8 Vluchtelingen en Covid-19	108
9 Wet open overheid	111
Jaarrekening	112
1 Baten en lasten	113
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	114
1.3 Toelichting op de financiële afwijkingen	116
Bestuur en Ondersteuning	116
Veiligheid	122
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	125
Economie	129
Onderwijs	132
Sport, Cultuur en Recreatie	135
Sociaal Domein en Volksgezondheid	139
Duurzaamheid en Milieu	146
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	149
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	154
1.4 Overzicht aanwending onvoorzien	159
1.5 Overzicht incidentele baten en lasten	160
1.6 Overzicht wet normering topinkomens	171
1.7 Begrotingsrechtmatigheid	172
2 Balans	175
3. SISA	200
4. Overzicht per taakveld	200
5. Controleverklaring accountant	202
Bijlage 1: Restantkredieten	203

Inleiding

Dit is de tweede jaarrekening van het tweede college van West Betuwe. Voor een college dat in beweging wil blijven was 2022 een bewogen jaar. In 2022 hadden externe factoren zoals de stijgende rente en oplopende inflatie een flinke impact op de jaarrekening. Dat vraagt nu om extra aandacht om tot een positieve balans te komen. We zijn trots op alle behaalde resultaten in 2022. Ondanks de vele crises als COVID, de oorlog in Oekraïne en de problemen op de energie-, arbeids- en woningmarkt zijn we voortvarend begonnen aan de uitvoering van het College Uitvoeringsprogramma (CUP) en hebben we zelfs al enkele punten afgerond.

Blijvend in balans

Een financieel huishoudboekje voor de gemeente werkt in feite net zo als ieder ander huishoudboekje. Je hebt inkomsten en uitgaven. Of zoals dat ook heet: baten en lasten. Het college wil dat deze twee ieder jaar in balans zijn. Niet meer uitgeven dan er aan gelden binnen komen. Het college presenteert aan u een resultaat van afgerond 985.000 euro positief. Dat is een netto resultaat, omdat we ook ongeveer 4 miljoen euro doorschuiven naar 2023. Dat geld is nodig om activiteiten te kunnen uitvoeren of afronden die in 2022 niet (volledig) zijn gelukt. Het netto resultaat zal worden toegevoegd aan onze algemene reserve, waardoor ons weerstandsvermogen gezond blijft.

Een grote tegenvaller in 2022 is het nadeel van 6,4 miljoen euro op grondexploitatie. Dat is voornamelijk een gevolg van de landelijke prijsstijgingen, de oplopende rente en de veranderingen in de woningmarkt. Deze correctie is voorzien en te dekken uit de reserve grondexploitatie die speciaal aangehouden wordt om deze effecten op te vangen.

Dienstverlening en de kerngericht werken

De inwoner staat centraal bij dit college. We werken daarom continu aan het verbeteren van onze dienstverlening. Door te werken aan een betere bereikbaarheid van onze balie en door bijvoorbeeld te kijken wat de organisatie zelf kan doen, zoals het afhandelen van aanvragen van bouwvergunningen. Zo kunnen we blijvend onze dienstverlening dichtbij en op maat aanbieden. Dit doen we kerngericht, een belangrijk speerpunt van dit college. Alle teams zijn bezig hun werkzaamheden kerngericht in te richten, bijvoorbeeld door wegenonderhoud meer te concentreren en de overlast per kern te verminderen.

Tot slot

Bestuur en ambtelijke organisatie zijn 'in beweging' om hun ambities waar te maken en tegelijkertijd willen we als gemeente financieel gezond zijn en blijven. Daar zetten we ons ook komend jaar weer voor in, om zo samen met u, van West Betuwe een steeds mooiere gemeente te maken.

Geldermalsen, mei 2023

College van burgemeester en wethouders

Financieel resultaat op hoofdlijnen

De financiële huishouding van een gemeente werkt in de basis zoals iedere andere financiële huishouding. Naast de jaarlijkse baten en lasten die in de exploitatie staan, kunnen we voor aanvullende (incidentele) lasten geld uit reserves halen. Via de balans en de exploitatierekening verkrijgen we snel inzicht in de financiën van West Betuwe.

In de balans komt de verhouding tussen de bezittingen (activa) en de daarvoor beschikbare eigen middelen (reserves) en financieringsmiddelen van derden (schulden) tot uitdrukking.

In de exploitatierekening maken we duidelijk welke inkomsten de gemeente heeft en waar het geld aan wordt uitgegeven. Het jaarrekeningresultaat is het saldo van de inkomsten en uitgaven in dat jaar en de verrekening met de reserves. Het saldo van inkomsten en uitgaven voor verrekening met reserves geeft aan of we per saldo middelen aan het eigen vermogen kunnen toevoegen (bij een positief saldo), of dat we middelen aan het eigen vermogen moeten onttrekken (bij een negatief saldo).

Gerealiseerd resultaat

Het bruto jaarrekeningresultaat 2022 bedraagt afgerond 1.437.000 euro negatief. Dit resultaat bestaat uit twee onderdelen, namelijk het positieve resultaat uit de reguliere activiteiten van 4.981.000 euro en het negatieve resultaat uit de grondexploitatie van 6.418.000 euro.

Het positieve resultaat uit de reguliere activiteiten is met name een gevolg van uitgestelde werkzaamheden. Deze werkzaamheden stelden we onder andere uit vanwege de extra werkzaamheden die we verrichtten met betrekking tot de opvang van Ontheemden Oekraïne en de crisisnoodopvang voor asielzoekers. Een andere belangrijke factor is de krapte op de arbeidsmarkt die leidde tot een personeelstekort. Een deel van de uitgestelde werkzaamheden voeren we in 2023 uit. De hiervoor beschikbare budgetten hevelen we met uw goedkeuring over naar 2023. De overhevelingen bedragen afgerond in totaal 3.996.000 euro, hetgeen in mindering komt op het bruto resultaat.

Het negatieve resultaat uit de grondexploitatie ontstaat voornamelijk als gevolg externe factoren. Denk hierbij aan de sterk gestegen rente, de oplopende inflatie en de negatieve ontwikkelingen op de woningmarkt. De resultaten uit de grondexploitatie zijn dan ook conjunctuurgevoelig, hetgeen een belangrijke reden is dat we hiervoor een Algemene reserve grondexploitatie aan houden. Met uw goedkeuring brengen we het negatieve resultaat van 6.418.000 euro ten laste van deze reserve.

Na de budgetoverhevelingen en de boeking van het resultaat uit de grondexploitatie ten laste van de daarvoor bestemde reserve resteert een netto resultaat van 985.000 euro. Bij de decemberwijziging 2022 verwachtten we een resultaat van 119.000 euro. Het uiteindelijke resultaat is dus 866.000 euro hoger dan verwacht.

Bedragen x € 1.000

	Resultaat
Resultaat Grondexploitatie	-6.418
Resultaat diverse onderwerpen	4.981
Bruto resultaat	-1.437
Budgetoverhevelingen (resultaatbestemming via raadsvoorstel jaarstukken 2022)	-3.996
Grex resultaat t.l.v. Algemene reserve Grex (resultaatbestemming via raadsvoorstel jaarstukken 2022)	6.418
Netto resultaat	985
Verwacht resultaat bij decemberwijziging 2022	119
Hoger resultaat dan verwacht	866

Budgetoverhevelingen

Zoals hiervoor al aangegeven zijn nog niet alle werkzaamheden uitgevoerd in 2022. Via de resultaatbestemming bij de jaarrekening stellen we voor om deze budgetten over te hevelen naar 2023.

Bedragen x € 1.000

Budgetoverhevelingen	Programma	
Rekenkamer	1	125
Raad	1	82
Basisadministratie persoonsgegevens	1	20
Huisvestingslasten	1	60
Wet Open Overheid (WOO)	1	107
Organisatieontwikkeling	1	629
Privacy officer	1	43
Bedrijfsvoeringskosten klimaatakkoord	1	203
Bluswatervoorziening	2	20
Gevolgen Coronacrisis	2	300
Veiligheidsbeleid	2	33
Verkeersregelinstallatie (VRI)	3	60
Projectleider A2	3	51
Digitale zuilen Recreatie en Toerisme	4	40
Multifunctioneel sportcentrum	6	25
Diverse projecten sport en bewegen	6	100
Kunst en cultuur	6	25
Burgerinitiatieven / burgerparticipatie	7	19
Wet Inburgering	7	197
Transitiemiddelen beleidsplan Sociaal Domein	7	614
Uitvoeringsgelden klimaatakkoord	8	111
Planvorming Huisvesting Arbeidsmigranten	9	48
Algemene uitkering (taakmutaties jaarschijf 2022 decembercirc. 2022)	10	148
Algemene uitkering (taakmutaties jaarschijf 2022 eerdere circulaires)	10	936
Totaal budgetoverhevelingen		3.996

Toelichting budgetoverhevelingen

Voor een uitgebreide toelichting op de budgetoverhevelingen verwijzen we naar het hoofdstuk "Toelichting op de financiële afwijkingen" in de jaarrekening.

Belangrijkste overige verschillen

Het gerealiseerde netto resultaat bedraagt 985.000 euro positief. Bij de decemberwijziging 2022 was de verwachting dat het jaarrekeningresultaat 119.000 euro bedroeg. Het resultaat is 866.000 euro hoger dan verwacht. Hieronder geven we een overzicht van de grootste afwijkingen ten opzichte van de begrotingswijziging van de decemberwijziging 2022. Het aantal kleine verschillen ligt ruim boven de 50 stuks, waardoor de totale som van kleine verschillen per saldo aanzienlijk is. Voor een uitgebreide analyse per programma verwijzen wij u naar het hoofdstuk "Toelichting op de financiële afwijkingen" in de jaarrekening.

Bedragen x € 1.000

Belangrijkste verschillen ten opzichte van gewijzigde begroting	Programma	nadeel	voordeel
Wethouderspensioenen	1		140
GR Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe	1	100	
Voorziening verlofsparen	1	179	
Covid-19	2		95
Leges kabels/nutsbedrijven	3		148
Bevordering toerisme	4		82
Huisvestingslasten basisonderwijs	5		129
Leerlingenvervoer	5		91
MFC Kulturhus Burcht van Haefden	7	237	
Energietoeslag	7	212	
Opvang Oekrainers	7		224
Armoedebeleid	7		241
Riolering (doorbelasting overhead)	8	497	
Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)	8		205
Omgevingsvergunningen	9		407
Pacht, huur- en verkoopopbrengsten	10		263
Dotatie voorziening dubieuze vorderingen	10	214	
Vennootschapsbelasting	10	1.047	
Overige kleine verschillen	div		1.327
Totaal afwijkingen		2.486	3.355
Saldo			866

Financieel resultaat vanuit baten en lasten

In onderstaande tabel ziet u het overzicht van de opbouw van het resultaat vanuit de baten, lasten en mutaties reserves. In de kolom begroot na wijziging staat het bedrag van het verwachte resultaat bij de decemberwijziging 2022 van 119.000 euro. Het definitieve resultaat van de jaarrekening exclusief de resultaatbestemming (via raadsvoorstel jaarstukken 2022) is 1.437.000 euro negatief.

Bedragen x € 1.000

Financieel resultaat	Begroot na wijziging	Werkelijk	Vershil
Baten	154.039	159.910	5.871
Lasten	-168.245	-161.056	7.189
<i>Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten</i>	<i>-14.206</i>	<i>-1.146</i>	<i>13.060</i>
Ottrekkingen uit de reserves	35.971	22.468	-13.503
Toevoegingen aan de reserves	-21.646	-22.760	-1.114
Totaal	119	-1.437	-1.556

Afwijkingen per programma

Om een goed beeld te krijgen van de oorzaak van afwijkingen laat de volgende tabel zien binnen welke programma's verschillen optreden en hoe groot die verschillen zijn ten opzichte van de laatste vastgestelde begrotingswijziging (decemberwijziging 2022).

Bedragen x € 1.000

Programma	Saldo na December wijziging	Saldo jaarrekening 2022	Verschil
1. Bestuur en Ondersteuning	-14.206	-16.181	-1.975
2. Veiligheid	-6.797	-5.949	848
3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-13.613	-9.429	4.184
4. Economie	-143	-4.185	-4.042
5. Onderwijs	-5.986	-5.781	205
6. Sport, Cultuur en Recreatie	-14.843	-9.590	5.253
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	-45.362	-44.535	827
8. Duurzaamheid en Milieu	-866	-723	143
9. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	-5.533	-6.148	-615
10. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	107.469	101.084	-6.385
Totaal	119	-1.437	-1.556

Structureel resultaat

Door het opnemen van een tabel met het structureel resultaat wordt een onderbouwing gegeven van het structurele begrotingsevenwicht. Hiermee wordt een bijdrage geleverd aan het inzicht in de financiële positie van de gemeente. Van een structureel begrotingsevenwicht is sprake als structurele lasten in de begroting worden afgedekt door structurele baten. Met deze tabel wordt aangegeven in hoeverre het jaarrekeningresultaat van 2022 is samengesteld uit incidentele baten en lasten. Het effect van de incidentele baten en lasten op het resultaat is als volgt:

Bedragen x € 1.000

Structureel resultaat	Begroot na wijziging	Werkelijk	Verschil
Saldo van baten en lasten	-14.206	-1.146	13.059
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	14.325	-292	-14.617
Gerealiseerd resultaat	119	-1.437	-1.556
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	-3.591	-8.615	-5.024
Structureel resultaat	3.710	7.178	3.468

Een overzicht van de incidentele baten en lasten is opgenomen hoofdstuk 1.5 Overzicht incidentele baten en lasten in de jaarrekening.

Bij het opstellen van de tabel incidentele baten en lasten zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het betreft baten en lasten die zich voordoen in de begroting en/of de jaarrekening.
- Het betreft baten en lasten opgenomen met een drempel vanaf 50.000 euro.
- Het betreft baten en lasten die zich maximaal drie jaar voordoen of waarvan de eindigheid vastligt als gevolg van een raadsbesluit of toekenningsbesluit.
- Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn in beginsel incidenteel van aard. Een uitzondering vormen de bestemmingsreserves voor de (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten die als structureel worden gerekend. Ook de systeemreserves voor de beheerplannen worden als structureel gerekend.

Leeswijzer

De jaarstukken West Betuwe bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bevat de regelgeving daarvoor. De jaarstukken worden gezien als de "spiegel" van de begroting West Betuwe 2022.

De jaarstukken beginnen met de inleiding, leeswijzer en het financieel resultaat over 2022 op hoofdlijnen.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording, de algemene dekkingsmiddelen en de paragrafen.

De Programmaverantwoording bestaat uit de volgende programma's:

- Programma 1 Bestuur en ondersteuning
- Programma 2 Veiligheid
- Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat
- Programma 4 Economie
- Programma 5 Onderwijs
- Programma 6 Sport, cultuur en recreatie
- Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid
- Programma 8 Duurzaamheid en Milieu
- Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing
- Programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Conform de opzet van de begroting wordt per programma door middel van een stoplicht aangegeven wat de status is van de realisatie van de doelen en resultaten vanuit de Programmabegroting 2022. De legenda van het stoplicht is als volgt:

- Groen is gerealiseerd in 2022
- Oranje uitvoering ligt op schema
- Rood is niet gerealiseerd in 2022

Voor de gemeenschappelijke regelingen geven we per programma aan "wat er heeft gespeeld" in 2022. Ook geven we inzicht in de (verplichte) indicatoren. Tot slot presenteren we bij elke programma de gerealiseerde lasten en baten van het programma.

De paragrafen geven inzicht in de financiële positie van de gemeente, de beheersmatige aspecten en de risico's. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft de volgende paragrafen voor:

1. Lokale heffingen
2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
3. Onderhoud kapitaalgoederen
4. Financiering
5. Bedrijfsvoering
6. Verbonden partijen
7. Grondbeleid
8. Vluchtelingen en COVID
9. Wet Open Overheid (WOO)

Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit het totale overzicht van de baten en lasten per programma, de balans en diverse overzichten (aanwending van de post Onvoorzien, incidentele baten en lasten, structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves, Wet normering topinkomens, Single Information Single Audit (SISA)).

Daarnaast geven we per programma inzicht in de financiële afwijkingen. De werkelijke kosten en baten vergelijken we met de begroting 2022 inclusief alle vastgestelde wijzigingen en verklaren we de afwijkingen. Tevens maakt ook de balans onderdeel uit van de jaarrekening.

De balans met de toelichting verschaft op systematische wijze informatie over de samenstelling van de bezittingen (activa) en schulden (passiva) aan het eind van het begrotingsjaar en over de ontwikkelingen daarvan.

Jaarverslag

Programma's

Bestuur en Ondersteuning

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We staan dicht bij de inwoners en inwoners zijn meer tevreden over dienstverlening en communicatie.	
Hoger waarderingcijfer inwoners- en klanttevredenheid in 2022 in vergelijking met de nulmeting uit 2020.	
Er is in 2022 geen burgerpeiling uitgevoerd, zoals in de tweede bestuursrapportage is aangekondigd. De peiling voeren we medio 2023 uit. In 2022 is er een visie op dienstverlening en een programmaplan opgesteld. De dienstverlening verbeteren we de komende jaren in effectiviteit, efficiëntie, toegankelijkheid en innovatie. In 2022 is de telefonische bereikbaarheid gemeten. De verbeterpunten zijn omgezet in concrete verbeteringen welke door de KCC's en andere teams zijn opgepakt. Ook is er veel aandacht besteed aan procesverbetering. Er is gewerkt aan nieuwe processen rondom de Omgevingswet en de opvang van Oekraïense vluchtelingen. Daarnaast lopen er voortdurend projecten procesverbetering. In 2022 waren dat o.a. meldingen overlast, inkomende post en mail, huwelijken, evenementen, ondernemersfonds en meerdere processen in het sociaal domein.	
Hoger waarderingcijfer inwoners in onderzoek naar bereik en waardering gemeentekanalen in vergelijking met de nulmeting 2020.	
Zoals onder het vorige resultaat beschreven, zijn we bezig met het voorbereiden van de volgende burgerpeiling in 2023. Hierin meten we de waardering op een aantal aspecten.	
We vergroten de kwaliteit van lokale democratische processen en versterken samenwerking gemeente met inwoners.	
Er is een hoger waarderingcijfer in vergelijking met de nulmeting uit 2020 over het deelnemen van inwoners, bedrijven en belanghebbenden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid of gemeentelijke plannen.	
In diverse trajecten vindt participatie plaats volgens de gereedschapskist bij het in 2021 vastgestelde participatiebeleid. We hebben de evaluatie van een vijftal participatiepilots voorbereid en hebben daarbij aandacht besteed aan de beleving van inwoners bij deze pilots.	
Er zijn vijf participatietrajecten doorlopen conform de speerpunten uit het participatiebeleid. Daarbij is het afwegingskader, het stappenplan en de gereedschapskist gebruikt. Deze trajecten zijn geëvalueerd.	
We begeleiden vijf participatietrajecten vanaf het begin. We volgen de uitvoering en evalueren het proces samen met de inwoners. We volgen hierbij het tempo vanuit de samenleving. Daarom loopt de evaluatie door in 2023. De resultaten hiervan en de leerpunten gebruiken we voor nieuwe participatietrajecten. Daarnaast volgen we een extra participatietraject als reserve. Bij elk van die pilots is het afwegingskader benut en hebben we met behulp van het stappenplan en de gereedschapskist een goede participatieaanpak bepaald. Bij meerjarige trajecten evalueren we daarom tussentijds na het afronden van een fase. Ook agenderen we de evaluatie in het derde kwartaal van 2023.	

We vergroten de leefbaarheid in de kernen.

Eind 2022 hebben de kernen samen met de gemeente uitvoering gegeven aan de speerpunten voor 2022 uit de kernagenda's en werken samen aan de punten voor de langere termijn.

Inmiddels zijn meer dan 100 kernagendapunten gerealiseerd. We onderzoeken wat inwoners nodig hebben voor het realiseren van de kernagendapunten, waarbij ze zelf aan zet zijn. De punten die een lange-termijn aanpak vereisen, zijn via een uitvoeringsmonitor meerjarig ingepland. Hierover voeren we ook het gesprek met de kernen over de prioritering en de inzet vanuit de kern bij de realisatie. We blijven zicht houden op de realisatie van de punten uit de kernagenda's en kunnen acteren op knelpunten.

In 2022 ondersteunen we leefbaarheidsinitiatieven maximaal; de kernen benutten tenminste 85% van het leefbaarheidsbudget.

We hebben 70% van het leefbaarheidsbudget benut door extra inzet op communicatie in de tweede helft van het jaar. Daarnaast bestaat een groot deel van de ingetrokken aanvragen uit initiatieven waarvoor een andere gemeentelijke subsidie passender was.

We werken aan een toekomstbestendige en wendbare gemeente.

We werken via programma's aan de strategische maatschappelijke opgaven samen met onze maatschappelijke partners en inwoners, zowel lokaal als regionaal.

Er zijn zeven programma's in uitvoering of ontwikkeling. De in eerdere jaren ontwikkelde programma's Kerngericht werken en Sociale kracht zijn in 2022 volop in uitvoering, samen met maatschappelijke partners en inwoners. In 2022 startten we met uitvoering van het programma Duurzaamheid en troffen voorbereidingen voor een programmatische aanpak wonen en voorzieningen, wonen en zorg en het programma dienstverlening. We begonnen met de voorbereiding van een programmatische aanpak voor de volgende fase van de invoering van kerngericht werken en participatie. We verwerkten de speerpunten vanuit de nieuwe coalitie in onze programma's en vertaalden deze in de programmabegroting 2023. De nieuwe manier van werken maakte het mogelijk in te springen op actuele crises, zoals het vluchtelingenvraagstuk en de wooncrisis. Het programma Organisatieontwikkeling was volop in uitvoering. Om een steeds meer wendbare organisatie te worden richtten we in het vierde kwartaal 2022 het coördinatiepunt lerende organisatie in voor onze medewerkers. In 2022 troffen we de voorbereidingen van de inrichting van flexibele kern. Deze wordt begin 2023 operationeel.

We spelen een actieve rol in regionale verbanden, richting provincie en het rijk en we benutten onze netwerkorganisaties.

De FruitDelta Gebiedsagenda is eind 2022 door het Algemeen Bestuur vastgesteld en gedeeld met de gemeenteraden in regio Rivierenland. Samenwerking binnen en buiten de regio vindt voortdurend plaats, zoals op de herverdeling van het gemeentefonds en de financiering van het sociaal domein. Onze gemeente heeft zitting in zeven Dagelijks Besturen van gemeenschappelijke regelingen: Regio Rivierenland, Regionaal Archief Rivierenland, Werkzaam, Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland, GGD, Belasting Samenwerking Rivierenland en Avri. Ook participeren we in de P10, de netwerkorganisatie van plattelandsgemeenten in Nederland.

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Formatie	fte per 1.000 inwoners	2022	5,18	n.v.t.
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	2022	5,08	n.v.t.
Apparaatskosten *)	kosten per inwoner	2022	682	n.v.t.
Externe inhuur	kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	26,6	n.v.t.
Overhead	% van totale lasten	2022	8,1	n.v.t.
Overhead	kosten per inwoner	2022	262	n.v.t.

*) De apparaatskosten bestaan uit de overheadkosten, salarissen op de overige taakvelden (exclusief griffie en bestuur) en de lasten van de tractie en werkplaats van de buitendienst.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Regio Rivierenland

- Op 12 januari 2022 stelde het AB het Regionaal Economisch Ambitiedocument 2022- 2025 vast.
- Op 21 juni 2022 bracht de gemeenteraad een positieve zienswijze uit over de jaarstukken 2021 en begroting 2023.
- Op 8 juni 2022 stelde het AB de subsidieverordening Regionaal Stimuleringsfonds vast samen met het instellingsbesluit Economic Board.
- Op 13 juli 2022 stelde het AB de jaarstukken 2021 en begroting 2023 ongewijzigd vast.
- Op 9 november 2022 stelde het AB de FruitDelta Gebiedsagenda 2.0 vast. Met een aparte informatienota werd de gemeenteraad geïnformeerd over de gebiedsagenda en het vervolgproces.

Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB)

- Op 21 juni 2022 bracht de gemeenteraad een inhoudelijke zienswijze uit over de begroting 2023 ten aanzien de noodzakelijke verbetering van de financiële dienstverlening.
- Op 4 juli 2022 stelde het bestuur de begroting 2023-2026 vast.
- Op 24 november 2022 nam het bestuur een voorgenomen besluit over de doorontwikkeling van de BWB. In de verstuurd informatienota van de BWB aan de gemeenteraad is opgenomen dat voor BWB een toekomst wordt gezien als sterke uitvoeringsorganisatie. Financieel en HR-advies gaat terug naar de gemeenten.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Bestuur en Ondersteuning	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-21.287	-22.771	-20.022
Baten	806	3.493	3.752
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-20.481	-19.278	-16.270
Toevoegingen aan reserves	-2.238	-4.081	-5.525
Onttrekkingen van reserves	1.552	9.153	5.613
Gerealiseerd resultaat	-21.166	-14.206	-16.181

Overhead (taakveld 0.4 inclusief bijbehorende reserves op taakveld 0.10)

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Salarislasten	-5.340	-5.327	-4.588
Bijdragen aan verbonden partijen	-7.021	-6.716	-6.830
Materiële kosten	-3.866	-4.618	-3.523
Kapitaallasten	-368	-98	-98
Doorbelasting met Grex/GRP	326	745	790
Verrekening met reserves	-444	-1.570	-3.014
Totaal lasten	-16.713	-17.584	-17.263
Bijdragen van derden	207	2.894	3.008
Verrekening met reserves	81	729	659
Totaal baten	288	3.623	3.667
Saldo	-16.425	-13.961	-13.596

Veiligheid

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We stimuleren dat evenementen duurzaam en schoon zijn.	
Met 25% van de organisatoren gaan we in gesprek over duurzame en schone evenementen.	
We hebben alle 356 organisatoren gevraagd om met ons in gesprek te gaan. Hierop hebben 11 organisatoren gereageerd. De opgehaalde input nemen we mee in het project 'Procesverbetering evenementenvergunningen'.	
We verhogen het ondermijningsbewustzijn en de weerbaarheid, in- en extern.	
Meer inwoners en ondernemers vinden de weg naar de meldlijnen over ondermijning ten opzichte van 2021.	
In 2022 zijn er 49 meldingen vanuit onze gemeente gedaan bij Meld Misdaad Anoniem (M.). Ter vergelijking, in 2021 zijn er sinds de start in mei 8 meldingen gedaan. Dit zijn meer meldingen dan in de start sinds mei 2021 (8 meldingen). Het Mobiele Media Lab (MML), gericht op ondermijning is door de politie in samenwerking met de gemeentelijke Boa's aanwezig geweest in Herwijnen, Haften, Geldermalsen en Meteren. Ook Beesd en Waardenburg zijn in 2022 bezocht.	
Cybercriminaliteit brengen we onder de aandacht bij de inwoners.	
In de eerste week van mei 2022 is de Week van de Digitale Veiligheid georganiseerd. Dit om de bewustwording over dit onderwerp onder de inwoners en ondernemers te vergroten. Eén van de thema's was sextortion (afpersing met een seksueel getinte foto of video van het slachtoffer) naar aanleiding van een onderzoek van Hogeschool Saxion voor onze gemeente en de gemeente Neder-Betuwe. Ook is extra gecommuniceerd over M. en is de Cyber24-koffer (interactief spel voor jongeren) door jongerenwerkers ingezet. Ook in de maand van de veiligheid (oktober) is er aandacht geweest voor dit thema.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners	2022	0,4	2,3
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	Het aantal woningdiefstallen, per 1.000 inwoners	2022	1,0	1,4
Geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners	2022	3,5	4,6
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	Het aantal vernielingen en beschadigingen, per 1.000 inwoners	2022	4,9	6,0
Verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12-17 jaar	Verwijzingen naar Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 17 jaar	2021	7	8

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)

- In het eerste kwartaal is de programmaorganisatie opgetuigd ten behoeve van de vluchtelingen crisis. Deze heeft gedurende het jaar veel capaciteit gekost, door de coördinerende en ondersteunende rol van de VRGZ in de crisis.
- Door deze crisis is opnieuw (na de coronacrisis) een aantal reguliere werkzaamheden en onderdelen uit het Regionaal Beleidsplan 2020-2023 (waar mogelijk) uitgesteld. Op de operationele dienstverlening van de brandweer, ambulancezorg en de meldkamer heeft de crisis een beperkte negatieve invloed gehad.
- In financiële zin heeft de crisis minimale impact gehad op de VRGZ. Dit verloopt budgetneutraal, door middel van vergoeding vanuit het Rijk. Een schatting van de totale kosten komt uit op 2.200.000 euro.
- Met enige vertraging door de crisis is er ingezet op een toekomstbestendige invulling van de crisiskolom Bevolkingszorg.
- Het programma Crisis- en Rampenbestrijding (C&R) sluit, volgens de verwachting in het vierde kwartaal, af met een positief resultaat van 606.000 euro. Oorzaken hiervan zijn onder andere de verwachte extra opbrengsten voor detachering, hoge indexactie van de Rijksbijdrage (BDuR) en het vrijvallen van de post onvoorzien.
- Gedurende het jaar is gestaag doorgewerkt aan een gezamenlijke meldkamer voor vijf oostelijke veiligheidsregio's: de MK ON (Meldkamer Oost-Nederland).
- In het vierde kwartaal is het nieuwe concept Rampbestrijdingsplan Dijkdoorbraak en Overstroming vastgesteld als concept.
- Het werk aan het nieuwe Regionaal Risicoprofiel, Regionaal Beleidsplan en Regionaal Crisisplan voor 2024-2027 is gestart.
- Het project inzake de brandweervisie voor de komende vijf jaar is afgetrapt.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Veiligheid	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-5.737	-6.903	-6.074
Baten	39	39	58
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.698	-6.864	-6.016
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen van reserves	66	66	66
Gerealiseerd resultaat	-5.631	-6.797	-5.949

Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We dragen bij aan een duurzame en veilige woonomgeving.	
Eind 2022 hebben we een vastgesteld beleids- en beheerplan voor de openbare verlichting.	
Het opstellen van het beleids- en beheerplan is gestart in het vierde kwartaal, maar de bestuurlijke behandeling loopt door in 2023. We hebben in 2022 de focus gelegd op het vervangen naar LED verlichting om de subsidietermijn te halen en orde op zaken te stellen.	
We stimuleren het waterbewustzijn van onze inwoners	
We hebben een vastgesteld communicatieplan voor waterbewustzijn, klimaat en afkoppelen.	
Het communicatieplan is opgesteld en wordt tot uitvoering gebracht.	
Een subsidieregeling voor onze inwoners om de gevolgen van klimaatverandering op te kunnen vangen.	
De subsidieregeling is op 22 maart 2022 door de raad vastgesteld.	
We vergroten de bereikbaarheid en verkeersveiligheid van de kernen.	
We lossen van de top 5 fietsknelpunten in 2022 het knelpunt rotonde Laageinde – N327 bij de Lingeborgh in Geldermalsen eind 2022 op.	
De provincie werkt in overleg met de gemeente aan de projectvoorbereiding en het maken van de bestektekeningen waarna het werk aanbesteed kan worden. De provincie streeft naar een start van de realisatie in 2023. Nota bene dit is een op zichzelf staand project, niet gerelateerd aan de onderhoudswerken van de N327.	
Minder mensen rijden in de spits door onze verblijfsgebieden.	
We volgen en monitoren de verkeerssituatie. De resultaten vergelijken we met tellingen van voor corona. We hebben de raad over de ontwikkelingen rondom (digitalisering) mobiliteitsdata en sluipverkeer meerdere keren geïnformeerd. Dit blijven we in 2023 regelmatig doen en wij voeren constant overleg met de betrokken wegbeheerders om daar waar mogelijk de situatie te verbeteren.	

Indicatoren

Programma 3 heeft geen verplichte indicatoren vanuit de BBV.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die grotendeels voor het programma Verkeer, vervoer en waterstaat diensten uitvoeren.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Verkeer, Vervoer en Waterstaat	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-9.202	-16.548	-11.049
Baten	962	867	1.250
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.239	-15.681	-9.799
Toevoegingen aan reserves	-865	-4.023	-4.187
Onttrekkingen van reserves	1.364	6.091	4.558
Gerealiseerd resultaat	-7.740	-13.613	-9.429

Economie

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We bouwen aan een duurzame relatie tussen gemeente en ondernemers.	
In het eerste kwartaal 2022 hebben we een platform voor ondernemersverenigingen.	
Op 2 februari is gesproken met een afvaardiging van de besturen van de ondernemersverenigingen over het oprichten van een overkoepelend platform. De besturen hebben uitgesproken op dit moment geen behoefte te hebben aan een overkoepelend platform. Wel stellen zij het op prijs als de gemeente op basis van overkoepelende thema's gezamenlijke bijeenkomsten organiseren. Een vervolg hieraan hebben wij gegeven op de Dag van de Ondernemer in november.	
We stimuleren de aantrekkelijkheid van horeca en terrassen.	
Een vastgesteld horeca- en terrassenbeleid in december 2022.	
In 2022 is een start gemaakt met het opstellen van horeca- en terrassenbeleid door middel van een eerste inventarisatie. Binnen de kaders van de Alcoholwet zoeken we naar mogelijkheden voor een verruiming van onder meer de terrassen. Dit vergt meer integrale afstemming dan voorzien. De vaststelling van het beleid is doorgeschoven naar het vierde kwartaal 2023, mede in verband met personeelsverloop en openstaande vacatures.	
We streven naar breed gedragen winkeltijden.	
Uiterlijk medio 2022 hebben we een vastgestelde, nieuwe winkeltijdenverordening die gebaseerd is op de uitkomsten van het onderzoek naar de winkeltijden uit 2021.	
De gemeenteraad maakte een initiatiefraadsvoorstel en stemde op 28 juni in met een nieuwe winkeltijdenverordening.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Vestigingen	Het aantal bedrijfsvestigingen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar	2021	180,5	165,1
Functiemenging	De functiemengingsindex weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen	2021	56,5	53,3

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Uitvoeringsorganisatie breedbandnetwerk Rivierenland (UBR)

- De aanleg van glasvezel is verder gevorderd in 2022. In verband met dijkverzwaring hebben dijkadressen vertraging opgelopen.
- Het Algemeen Bestuur heeft de jaarrekening 2021 en begroting 2023 vastgesteld. De jaarrekening 2021 heeft een positief saldo van 156.102 euro. De begroting van 2023 laat een positief saldo zien van 21.337 euro.
- De kadernota 2024 is opgesteld.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Economie	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x € 1.000)			
Lasten	-1.494	-1.522	-4.198
Baten	1.389	1.389	22
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-105	-134	-4.176
Toevoegingen aan reserves	-38	-38	-38
Onttrekkingen van reserves	55	29	29
Gerealiseerd resultaat	-88	-143	-4.185

Onderwijs

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

Betere maatschappelijke deelname door terugdringen laaggeletterdheid en stimuleren digitale voorzieningen.	
We hebben vanuit het uitvoeringsplan laaggeletterdheid concrete stappen gezet om meer inwoners op het gebied met lezen, schrijven, rekenen en digitale vaardigheden te ondersteunen.	
De stuurgroep Digi-Taalhuis kwam om de 8 weken bij elkaar. In de stuurgroep zitten vertegenwoordigers van ROC Rivier, Stichting Lezen en Schrijven, Welzijn West Betuwe, GGD Gelderland Zuid, Bibliotheek en gemeente. Wij hebben een camouflagecursus aangeboden "Gezond koken met recepten van het internet". Vindplaatsen, zoals dorpshuizen, zijn benaderd om hen te stimuleren laaggeletterdheid te signaleren, bespreekbaar te maken en door te verwijzen. Tijdens het JAM festival op 10 en 11 juni 2022 hebben wij de Escape koffer gebruikt om de bezoekers te laten ervaren hoe het is om laaggeletterd te zijn. Contact is gezocht met de praktijkondersteuners huisartsen (POH) om laaggeletterdheid meer onder de aandacht te brengen. Via de innovatiekamer Regio Rivierenland leidden we Taalambassadeurs op. We stimuleerden bewustwording laaggeletterdheid door onder andere de week van Lezen en Schrijven in september aan te passen in de maand van Lezen en Schrijven.	
We streven ernaar zoveel mogelijk laaggeletterden te bereiken en (blijvend) ondersteunen. We monitoren het resultaat.	
We hebben laaggeletterden bereikt door het aanbieden van diverse cursussen, bij het aanwezig zijn bij diverse evenementen en door de maand van Lezen en Schrijven in september. Voor meer informatie verwijzen we naar de beschrijving bij het voorgaande doel.	
We verzekeren het recht op onderwijs zodat kinderen goed toegerust zijn om een plaats in de samenleving te verwerven.	
We willen zoveel mogelijk jongeren en ouders in een vroeg stadium passende hulp bieden zodat schoolverzuim wordt voorkomen.	
Naast de handhaving van de leerplicht is een betere afstemming en samenwerking tussen de leerplichtambtenaren en het Team sociaal bereikt. De ouderbetrokkenheid is toegenomen door de preventieve acties van de leerplichtambtenaren. De leerplichtambtenaren zijn aangesloten bij het nieuwe Jeugd volgsysteem. De samenwerking met het Regionaal Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) Voortijdig Schoolverlaten is geïntensiveerd.	
We werken aan toekomstbestendige, duurzame onderwijshuisvesting, op basis van het integraal huisvestingsplan Onderwijs (IHP).	
De projectvoorstellen voor de projecten 'Integraal Kindcentrum (IKC) Buurmalsen-Tricht' en 'IKC Jan Harmenshof – Oranje Nassau' zijn door de raad vastgesteld.	
Door de coronapandemie is de doorlooptijd van het proces langer geworden. Hierdoor is dit doel niet gehaald in 2022. De projectvoorstellen staan nu in de bestuurlijke planning van 2023. IKC Buurmalsen-Tricht wordt in de raad van Maart behandeld. Brede school Beesd is in de raad van Oktober gepland en IKC Geldermalsen is in december 2023 gepland.	
De verduurzamingsprojecten van de korte termijnagenda van het IHP zijn afgerond.	
Van de twaalf verduurzamingsprojecten zijn er negen afgerond. De overige drie zijn vanwege leverings- en capaciteitsproblemen van uitvoerende partijen doorgeschoven naar 2023. Omdat de Provincie de subsidie heeft verlengd tot eind 2023 is dit geen probleem. De voorbereidingen en inkoop van deze projecten zijn klaar en de uitvoering is ingepland.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Voortijdige schoolverlaters totaal (VO + MBO) %	Het percentage van het totaal aantal leerlingen in de leeftijd van 12 tot 23 jaar dat voortijdig, dat wil zeggen zonder startkwalificatie, het onderwijs verlaat	2021	1,2	1,9
Absoluut verzuim	Het aantal leerplichtigen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar die niet op een school zijn ingeschreven, per 1.000 inwoners	2021	1,9	2,7
Relatief verzuim	Het aantal leerplichtigen in de leeftijd van 5 tot 18 jaar die wel op een school zijn ingeschreven, maar ongeoorloofd afwezig zijn, per 1.000 inwoners	2021	14	20

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Er zijn geen verbonden partijen die grotendeels voor het programma Onderwijs diensten uitvoeren.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Onderwijs	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-5.925	-6.237	-6.866
Baten	954	1.005	1.844
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-4.971	-5.232	-5.022
Toevoegingen aan reserves	-280	-1.187	-1.254
Onttrekkingen van reserves	423	432	495
Gerealiseerd resultaat	-4.829	-5.987	-5.781

Sport, Cultuur en Recreatie

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We vergroten de leefbaarheid in de kernen.	
Dorpshuizen / MFC 's hebben een toekomstbestendig (uitvoerings)plan. Onderdelen zijn een goede organisatie, financiële draagkracht en een toekomst bestendige plek voor ontmoeting en sociaal culturele activiteiten.	
We verstrekten de subsidie Vitale dorpshuizen voor 2022 aan alle dorpshuizen en MFC's. In het tweede halfjaar 2022 maakten we per dorpshuis/MFC een afspraak hoe deze subsidie in 2023 wordt ingezet. Voor de toekomstbestendigheid van deze organisaties moet in 2023 duidelijkheid ontstaan over de exploitatie, waarbij de duurzaamheidsopgave een belangrijk onderdeel vormt.	
We voeren het vrijwilligersprogramma uit om onze vrijwilligers te waarderen, te ondersteunen en te verbinden.	
Onze partner Welzijn West Betuwe (WWB) voerde in 2022 meerdere activiteiten uit voor West Betuwe om vrijwilligers te waarderen, te ondersteunen en te verbinden. Er waren meerdere activiteiten, zoals een festival en de uitreiking van de vrijwilligersprijs. Verder bood stichting Welzijn ondersteuning aan vrijwilligersorganisaties en de vrijwilligers zelf via de vrijwilligersacademie, de vacaturebank en het bieden van een vertrouwenspersoon en vrijwilligersverzekering.	
We versterken, vernieuwen, verbreden en verbinden cultuur en kunst.	
Het gezamenlijke uitvoeringsplan cultuur- en kunst 2021-2022 is door gemeente en partners uitgevoerd.	
We hebben, samen met onze culturele samenwerkingspartners, grotendeels de activiteiten en projecten uit het uitvoeringsplan Cultuur&Kunst uitgevoerd. Zo is er de culturele website beleefwestbetuwe.nl, inclusief cultuuragenda en de start van de route 'Verborgene Verhalen in een tweetal kernen. Daarnaast heeft een groep actieve bewoners een eerste verkenning gemaakt over een mogelijke nieuwe inrichting van het voormalig kasteelterrein in Herwijnen. Ook heeft de werkgroep van historische verenigingen gewerkt aan de Canon van West Betuwe en heeft het Collectief West Betuwe, samen met de gemeente, 2 poëzieontwerpen voor de openbare ruimte goedgekeurd. Voor het bevorderen van cultuureducatie heeft de gemeente tablets aangeschaft die op de basisscholen worden gebruikt. Een aantal activiteiten loopt door in 2023. Zo wordt in het 2e kwartaal van 2023 de Canon van West Betuwe gepresenteerd en vindt de uitvoering plaats van Poëzie in de openbare ruimte. Ook de realisatie van de zonnwijzer in Meteren vindt in 2023 plaats.	
Er zijn bijeenkomsten georganiseerd tussen beide sectoren (Recreatie en Cultuur), waarbij er gezamenlijke arrangementen/waardebonnen worden ontwikkeld, waardoor we verbinding realiseren tussen de thema's en verhaallijnen in beide sectoren.	
We organiseerden op 9 maart 2022 een bijeenkomst tussen (ondernemers uit) de sectoren Recreatie & Toerisme en Kunst & Cultuur. Tijdens de bijeenkomst ontmoetten deelnemers uit beide sectoren elkaar en zijn er actief diverse verbindingen gelegd. Ook zijn er ideeën voor gezamenlijke arrangementen en (culturele) routes ontwikkeld. We lanceerden daarnaast Beleefwestbetuwe.nl: de nieuwe gemeentelijke website waarop zowel recreatief als cultureel (activiteiten)aanbod in West Betuwe wordt gepresenteerd.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
% Niet-sporters	Het percentage inwoners van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doen	2020	53,6	49,3

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Regionaal Archief Rivierenland

- Het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) heeft het afgelopen jaar haar reguliere taken uitgevoerd ten aanzien van inspectie en advies op archieven, digitalisering van dossiers voor gemeenten en particulieren én ontsluiting en beheer van archieven.
- Tevens heeft het RAR tentoonstellingen en educatieve activiteiten georganiseerd om het erfgoed onder de aandacht te brengen bij inwoners, scholieren en belangstellenden.
- In het afgelopen jaar heeft het RAR ook een nieuw beleidsplan ontwikkeld en vastgesteld welke georganiseerd is rondom het begrip Data. Het RAR gebruikt data als basis voor de dienstverlening en de interne werkprocessen. Het jaar 2022 is daarmee het eerste jaar waarin gewerkt wordt op basis van het beleidsplan 2022-2025.
- Dit beleidsplan is opgesteld na onder meer input vanuit historische verenigingen en een enquête die was uitgezet naar de leden van het Algemeen Bestuur en de leden Besluitvormend en Opinie vormend als wel de raads- en commissieleden van de aangesloten gemeenten.

Natuur- en recreatieschap Lingebied en Natuur- en recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal

In 2022 waren er geen ontwikkelingen voor West Betuwe.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Sport, Cultuur en Recreatie	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-8.716	-14.881	-9.359
Baten	474	683	758
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.243	-14.198	-8.601
Toevoegingen aan reserves	-1.003	-1.931	-1.931
Onttrekkingen van reserves	436	1.286	941
Gerealiseerd resultaat	-8.809	-14.843	-9.590

Sociaal Domein en Volksgezondheid

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

Inwoners die zich in een sociaal kwetsbare situatie bevinden, zo zelfstandig mogelijk wonen en in de eigen omgeving herstellen en meedoen in de samenleving.	
We hebben inzicht in het aantal inwoners met een indicatie beschermd wonen en implementeren het woonplaatsbeginsel per 1-1-2023. De inkoop is regionaal uitgevoerd.	
<p>In 2022 zijn er voor West Betuwe twaalf indicaties beschermd wonen afgegeven. Bij zeven indicaties is beschermd wonen toegekend en bij vijf beschermd thuis. Het verschil tussen deze vormen is dat bij beschermd wonen de inwoner onder begeleiding in een instelling woont. Bij beschermd thuis blijft de inwoner in het eigen huis wonen en wordt de ondersteuning daar geleverd. Ook in deze vorm is 24/7 inzet van ondersteuning mogelijk, maar dan op afroepbasis. Daarnaast is bij vijf indicatieaanvragen een negatief advies gegeven. In deze situaties is andere ondersteuning ingezet. Het woonplaatsbeginsel treedt op 1 januari 2024 in werking. Concreet betekent dit dat alle gemeenten per 2024, stapsgewijs, de middelen voor beschermd wonen ontvangen. Dit op basis van een objectief verdeelmodel. Met centrumgemeente Nijmegen maakten we over de inzet van deze middelen afspraken. Deze afspraken zijn vastgelegd in een centrumregeling en een dienstverleningsovereenkomst.</p>	
We hebben inzicht in de gevolgen van het aantal inwoners met indicatie beschermd wonen voor de prestatieafspraken met de woningbouwcorporaties.	
<p>In het eerste halfjaar 2022 is 18% van de vrijkomende huurwoningen toegewezen aan individuele personen uit de bijzondere doelgroepen (statushouders en GGZ-uitstroom). Het uitstroompunt beschermd wonen is bij Regio Rivierenland ondergebracht. Doel van dit uitstroompunt is monitoring van de uitstroom beschermd wonen naar reguliere huisvesting. Uit de cijfers komt naar voren dat in twee concrete situaties een woningtoewijzing via het uitstroompunt is gerealiseerd. Dit sluit niet aan bij de regionale verwachtingen. Oorzaken kunnen zijn:- mensen stromen buiten het uitstroompunt uit naar een reguliere woning;- we hebben minder beschermd wonen plaatsen dan het aantal waarvan is uitgegaan bij de inrichting van het regionale uitstroompunt;- de rol van het regionale uitstroompunt is nog onvoldoende bekend bij partijen. Op dit moment hebben we nog onvoldoende inzicht in de uitstroom beschermd wonen om gerichte afspraken met de woningcorporaties te maken. Dit pakken we in 2023 regionaal op, in samenwerking met corporaties, gemeenten, het uitstroompunt en de aanbieders beschermd wonen.</p>	
We bevorderen het gezond opgroeien van kinderen en we stimuleren een gezonde leefstijl van kinderen.	
Tenminste 60% van de scholen in West Betuwe voert gezond beleid uit rond voeding/beweging/gezonde leefstijl. We voeren dit uit volgens de brede benadering van Positieve gezondheid.	
<p>In 2022 jaar voerde 62,5 % van de scholen in West Betuwe gezond beleid rondom voeding/beweging en gezonde leefstijl. In tegenstelling tot wat we in de tweede bestuursrapportage vermeldden, hebben negen van de tweeëndertig basisscholen een vignet gezonde school. Twee andere scholen zijn hier mee bezig. Drie scholen maakten de keuze om wel met de thema's uit dit pakket te werken, maar niet het volledige vignet te halen. Veel basisscholen gaven prioriteit aan het inhalen van achterstanden die zij opliepen door corona. Hierdoor zijn helaas ook vignetten verlopen. De scholen besteedden dit jaar tenslotte veel aandacht aan welbevinden.</p>	

De doorontwikkeling van ons gezinsloket door het organiseren van drie mama (ouder-kind) café's en tien koppelingen met buurtgezinnen.	
De pilot Steunouder heeft in 2022 geleid tot negen koppelingen tussen overbelaste ouders en ondersteunende gezinnen, waarvan er vier doorlopen in 2023. De pilot is afgerond. De Ouder- en kindcafés in Herwijnen en Geldermalsen vonden sinds maart elke maand plaats, in de zomer buiten. Per april is er ook een maandelijks ouder- en kindcafé in Waardenburg. In Geldermalsen en Herwijnen is er een stabiele opkomst. De locatie in Waardenburg loopt niet, hier geven we in 2023 geen vervolg aan. In 2023 gaan we samen met betrokken ouders op zoek naar hoe en waar een derde locatie kan plaatsvinden.	

We dragen zorg voor een passende ondersteuning aan inwoners (naar tevredenheid van inwoners) vanuit de visie en ontwikkellijnen van het beleidsplan Bouwen aan Sociale Kracht.

Ervaringen met lopende en nieuwe (regionale) pilots voor nieuwe (inkoop- en samenwerkings)afspraken voor toegang tot gespecialiseerde hulp.	
Er zijn vijf pilot thema's geselecteerd. Deze zijn uitgewerkt naar een eerste aanzet voor een (maatschappelijke) businesscase. Bij deze uitwerking zijn zorgaanbieders betrokken. Het doel is om op termijn, gedurende de pilots en na afronding van de pilots in 2023 en 2024, te komen tot een andere bekostigingsvorm.	
Toename van cliënttevredenheid bij toeleiding tot en inzet van Wmo en jeugdzorg ten opzichte van vorig jaar.	
Over 2022 hebben we geen clientervaringsonderzoek kunnen uitvoeren vanwege personeelsgebrek. We informeren het ministerie hierover. Het niet uitvoeren van het onderzoek heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente.	

We dragen zorg voor passende ondersteuning vanuit de kaders van het beleidsplan en inkoopstrategie.

We ronden de regionale inkoop voor ondersteuning Jeugdzorg en Wmo af voor 1 januari 2023. Daarmee realiseren we een gesegmenteerd passend aanbod met een bijbehorende contractvorm en wijze van bekostiging.	
Als gevolg van een klachtenprocedure zijn de nieuwe overeenkomsten niet gerealiseerd per 1 januari 2023. De ingangsdatum wordt 1 juli 2023. Aanbieders zijn hierover geïnformeerd. Om de ondersteuning aan onze inwoners te garanderen zijn de huidige overeenkomsten met maximaal 1 jaar verlengd.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren in de leeftijd van 12 tot 21 jaar die met een delict voor de rechter zijn verschenen	2021	1,00	1,00
Banen	Het aantal banen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar.	2021	833,0	805,5
Netto arbeidsparticipatie	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.	2022	74,9	72,2
Bijstandsuitkeringen	Het aantal personen met een bijstandsuitkering, per 10.000 inwoners.	2021	176,7	431,2
Aantal re-integratievoorzieningen	Het aantal re-integratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 64 jaar	2020	49,3	202,0

Wmo-cliënten met een maatwerkarrangement	Het aantal Wmo-cliënten per 10.000 inwoners in de desbetreffende bevolkingsgroep met een maatwerkarrangement (een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo)	2022	390	640
% Kinderen in uitkeringsgezin	Het percentage kinderen tot 18 jaar in een gezin dat leeft van een bijstandsuitkering moet rondkomen.	2021	3,00	6,00
% Jeugdwerkloosheid	Het percentage werkeloze jongeren in de leeftijd van 16 tot 22 jaar	2021	1,00	2,00
Jongeren met jeugdhulp	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar.	2022	10,8	10,7
Jongeren met jeugdreclassering	Het percentage jongeren in de leeftijd van 12 tot 22 jaar met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren met die leeftijd	2022	0,2	0,3
Jongeren met jeugdbescherming	Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.	2022	0,7	1,1

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Werkzaam Rivierenland

- Na positieve zienswijze door alle gemeenteraden van betrokken gemeentes, is CIRTEX, een textiel sorteercentrum, opgericht.
- Het uitkeringsbestand is in 2022 met ruim 4% gedaald.
- Eind 2022 is gestart met het opstellen van een nieuw Meerjarenbeleidsplan dat in 2025 in zal gaan.
- Na de zomer is er een nieuw Dagelijks Bestuur ingesteld. De portefeuillehouder van gemeente West Betuwe is vanaf dat moment lid van het Dagelijks Bestuur

GGD Gelderland-Zuid (GGD)

- De GGD heeft een systeem voor registratie van tijdelijke huisverboden aangeschaft. Dit systeem wordt gefinancierd uit de decentralisatie uitkering vrouwenopvang (DUVO) en Veilig Thuis.
- Er komt een landelijke functionaliteit infectieziektebestrijding. Dit zal waarschijnlijk een aanpassing van de Wet publieke gezondheid Wpg betekenen.
- De vluchtelingen uit Oekraïne hebben dezelfde rechten op gezondheidszorg en bescherming tegen infectieziekten als Nederlandse ingezetenen.
- Jaarrekening 2021 is vastgesteld.
- Begrotingswijziging 2022 is vastgesteld.
- Begroting 2023 is vastgesteld.
- De indicatieve meerkosten van de nieuwbouw van het GGD gebouw in Nijmegen wordt € 450.346 structureel per jaar.

- Het Dagelijks Bestuur van de GGD Gelderland-Zuid heeft een begrotingswijziging aangekondigd voor 2023. Deze wijziging is het gevolg van de prijsstijgingen voor personele en materiele lasten. Hierdoor zal de gemeentelijke bijdrage voor 2023 en verder worden verhoogd. Het DB komt met een voorstel in juni 2023. Dit voorstel zal gebaseerd zijn op de tussentijdse Marap van maart/april. De wijziging zal in het AB van december 2023 worden bekrachtigd.
- De begroting voor 2024 zal in Q1 van 2023 worden opgesteld. De gevolgen op de gemeentelijke bijdrage van 2023 en hoe de werkelijke prijsstijgingen in 2023 en 2024 zullen uitvallen, is in Q1 2023 nog niet bekend. De verwachting is dat in 2024 opnieuw een begrotingswijziging wordt ingediend.
- De GGD heeft in de kaderbrief 2024 aangegeven dat de huidige invulling van JGZ Gelderland-Zuid niet geheel voldoet aan het Landelijk Professioneel kader Jeugdgezondheidszorg (LPK). De GGD heeft aangegeven dat zij kwalitatief goede Jeugdgezondheidszorg (JGZ) bieden. Het zou kunnen dat de JGZ van GGD Gelderland-Zuid een aanwijzing krijgt van de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd om geheel te voldoen aan het LPK. Dit kan gevolgen hebben voor de begroting van 2024.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Sociaal Domein en Volksgezondheid	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-46.417	-59.358	-59.007
Baten	10.234	16.204	16.608
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-36.183	-43.154	-42.399
Toevoegingen aan reserves	-458	-4.149	-4.149
Onttrekkingen van reserves	1.512	1.940	2.013
Gerealiseerd resultaat	-35.129	-45.362	-44.535

Duurzaamheid en Milieu

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We maken een efficiënter te onderhouden en duurzamer groenareaal met meer ruimte voor biodiversiteit.	
Verduurzamen bomenbestand, zoals vastgesteld in het groenbeleidsplan (2020). Eind 2022 is het eerste jaar van het omvormingsplan uitgevoerd.	
In 2022 is in het kader van de Wet natuurbescherming het jaarrond vleermuisonderzoek afgerond. Met de uitkomsten van dit onderzoek is in het vierde kwartaal fase 1 de vervanging van de bomen in het buitengebied voorbereid. Begin 2023 starten we met de uitvoering van fase 1. In het vierde kwartaal van 2022 is de omvorming van de vormbomen in de dorpskernen voorbereid. In 2023 starten we met de uitvoering.	
Verbeterslag in kwaliteit beplantingen en grassen door omvorming, zoals vastgesteld in het groenbeleidsplan (2020). Eind 2022 is het eerste jaar van het omvormingsplan uitgevoerd.	
In 2022 is de omvorming van het maaibeheer uitgevoerd en zichtbaar geworden in de openbare ruimte. Op verzoek van de raad is deze omvorming met ingang van 2023 teruggedraaid (motie juli 2022). De omvorming/vervanging van de beplanting (pilot kern Geldermalsen) is voorbereid en wordt voor de zomer van 2023 voorgelegd aan de inwoners. De uitvoering is mede afhankelijk van het plantseizoen, vanaf september 2023 (grassen) en beplanting/bomen 2023/2024.	
We maken een maatregelenplan om kwetsbare locaties tijdens weersextremen te beschermen.	
In 2022 zijn de breed maatschappelijke gesprekken afgerond, over de urgentie en acceptatie van kwetsbaarheden en welke maatregelen deze kwetsbaarheden verminderen. Dit vormt input voor het lokale maatregelen- en uitvoeringsplan.	
We voerden gesprekken met ondernemers, zorginstellingen, belangenorganisaties en terreinbeheerders in het landelijk gebied. Onze inwoners vulden een inwonerspanel in, hierop reageerden 322 respondenten. Deze input gebruikten we voor de opstelling van de lokale strategie en maatregelenprogramma op klimaatbestendig.	
In 2022 beschikt West Betuwe over een lokaal maatregelenplan dat aansluit op de gestelde ambities en doelen uit de Regionale Adaptatie Strategie.	
In september 2022 is de lokale adaptatiestrategie en het maatregelenprogramma ter besluitvorming aan uw raad aangeboden.	
We werken aan verduurzaming om zo in 2030 55% minder CO2 uitstoot te hebben en uiteindelijk energieneutraal te zijn in 2050.	
Samen met stakeholders komen we tot een eerste Wijkuitvoeringsplan in het vierde kwartaal 2022. Hierin staat hoe we in de betreffende kern/wijk in onze gemeente over gaan van aardgas naar een duurzame manier van verwarmen en koken.	
Samen met de inwoners van Enspijk en andere stakeholders werken we aan een wijkuitvoeringsplan. In het vierde kwartaal is het plan van aanpak van de inwoners om te komen tot een duurzame vorm van warmte voor Enspijk opgeleverd. Begin 2023 is dit aangeboden aan de wethouder en aan de inwoners van Enspijk. De volgende stap is het maken van een haalbaarheidsstudie.	
De laadinfra voor publiek laden van elektrische voertuigen breiden we de komende drie jaar uit naar 500 laadpalen. Eind 2022 staan er 120 publiek toegankelijke laadpalen in de gemeente.	

Eind 2022 staan er 122 publieke laadpalen in West Betuwe. De concessie met Vattenfall loopt volop. Naast de palen die worden aangevraagd door e-rijders, is de gemeente ook bezig met het pro-actief plaatsen van 47 publieke laadpalen eind 2023.

We werken toe naar een circulaire economie.

Eind 2022 beschikt West Betuwe over een beleidsvisie circulair, deze wordt samen met stakeholders opgesteld. Deze visie zorgt ervoor dat circulair denken en doen worden verankerd in de organisatie en bij onze samenwerkingspartners	
In het tweede kwartaal informeerden we de raad met een notitie Circulair. In het rapport staat welke strategieën we als gemeente toepassen om ons materiaal gebruik terug te dringen en welke stappen we al zetten.	
Door gescheiden inzameling van incontinentie- en luiermateriaal neemt de hoeveelheid restafval per inwoner af met minimaal 10 kg per jaar, ten opzicht van 2020 (79 kg per inwoner per jaar).	
Het doel om het restafval per inwoner met minimaal 10 kg per jaar af te nemen is niet behaald. De start van de inzameling kwam relatief langzaam op gang in 2022, daarom is er minder incontinentie materiaal ingezameld dan verwacht. Inwoners maken sinds januari 2022 gebruik van de centraal geplaatste incontinentie- en luiercontainers. Vanaf dat moment monitoren we ook of het voorgenomen beleidsdoel (verminderen van restafval) wordt behaald. Uit de prognoses in de bestuursrapportage 2022 komt naar voren dat we uitkomen op 73 kg restafval per inwoner per jaar. Dit is 6 kg minder ten opzichte van 2020.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Fijn huishoudelijk restafval	Niet gescheiden aantal kilo's ingezameld huishoudelijk afval per inwoner	2021	56	169
Hernieuwbare elektriciteit	Percentage	2020	63,4	26,8

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Afvalverwerking Rivierenland (Avri)

- Vanuit de tussentijdse bestuursrapportage zijn op hoofdlijnen de volgende financiële afwijkingen op de begroting 2022 bekend:
  - Er wordt een positief resultaat ten opzichte van de begroting verwacht ondanks een forse stijging van de brandstof- en tractiekosten. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere opbrengst afvalstoffenheffing, lagere kapitaallasten en een forse incidentele bijstelling van de bijdrage BSR.
  - Het weerstandsvermogen zal als gevolg van dit positieve geprognosticeerde resultaat verder verbeteren, maar is nog onvoldoend.
- In november 2022 heeft Avri de Kadernota 2024 voor zienswijze aan de raden aangeboden. Belangrijkste onderwerpen van de kadernota 2024 zijn de regionale en landelijke ontwikkelingen en doelstellingen op het gebied van afval en circulariteit.
- Rondom de maatwerkopdracht voor IBOR-taken hebben de volgende aspecten een rol gespeeld:
  - De dienstverleningsovereenkomst (DVO) is binnen de begroting uitgevoerd.
  - Het ledigen van de afvalbakken is geëvalueerd en verbeteringen in de route en frequentie zijn doorgevoerd.

- De werkbegroting voor de DVO 2023 is afgerond zodat de opdracht voor de DVO 2023 weer verstrekt kan worden. Ondanks de algemene prijsstijgingen is de indexering voor 2023 beperkt gebleven tot 3,6%.
- Met de 4 IBOR gemeenten en Avri is maandelijks overleg om te efficiënte werkwijze en uniformiteit te benutten.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Duurzaamheid en Milieu	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-14.340	-16.518	-17.239
Baten	15.267	15.836	16.894
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	927	-681	-344
Toevoegingen aan reserves	-114	-2.428	-2.428
Onttrekkingen van reserves	146	2.243	2.049
Gerealiseerd resultaat	958	-866	-723

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We geven invulling aan de doelstellingen en uitgangspunten van de Omgevingswet.	
De raad stelt begin 2022 de Omgevingsvisie 1.0 vast. De wet treedt 1 januari 2023 in werking en is er van rechtswege een tijdelijk omgevingsplan. Conform het plan van aanpak werken we aan een definitief omgevingsplan, dat uiterlijk in 2029 gereed is.	
Uw raad stelde de Omgevingsvisie West Betuwe 1.0 in februari 2022 vast. Het opstellen van het definitieve omgevingsplan is een meerjarig traject waarmee inmiddels is gestart. De inwerkingtreding van de Omgevingswet is voorzien per 1 januari 2024.	
Vanaf begin 2022 bieden we ruimte aan initiatieven uit de samenleving (ja, mits benadering) door toetsen van initiatieven in omgevingstafels. Door halfjaarlijkse monitoring en evaluatie geven we inzicht in de aangevraagde en toegekende initiatieven.	
Begin 2022 is gestart we met het opstellen van de benodigde procesbeschrijvingen en het oefenen met intake- en omgevingstafels. In het 4e kwartaal is daadwerkelijk gestart met het werken via de intake- en omgevingstafels. De eerste evaluatie zal medio 2023 plaatsvinden.	
We hebben een woningaanbod dat aansluit bij behoefte van de kernen.	
Het woningbouwprogramma is in uitvoering, waarbij aandacht is voor spreiding in de kernen.	
In 13 kernen zijn diverse woningbouwprojecten in uitvoering. Zo wordt er gebouwd in Meteren (De Plantage), in Geldermalsen (Lingedonk) en Rump. Bovendien worden in diverse kernen projecten voorbereid. In december 2022 is een informatienota naar u gestuurd met daarin de stand van zaken over het woonbeleid en de uitvoering van het woningbouwprogramma.	
In 75% van de kernen is woningbouw zichtbaar in 2022.	
In driekwart van de kernen zijn het afgelopen jaar woningen gebouwd of in aanbouw. In december 2022 is een informatienota naar u gestuurd met daarin de stand van zaken woonbeleid en uitvoering van het woningbouwprogramma.	
We versnellen de woningbouw.	
Diverse ruimtelijke procedures voor de in totaal circa 70 in Beesd te bouwen woningen zijn medio 2022 afgerond. De ruimtelijke procedure voor de locatie Beesd-Noord (circa 80 woningen) start medio 2022.	
Van het 70-tal beoogde woningen binnen de bebouwde kom zijn diverse ruimtelijke procedures afgerond. Een deel van deze woningen is al gerealiseerd. Voor de locaties Huizekamplaan en Jeugdlaan, met beide een capaciteit van ca 20 woningen, zijn de plannen nog in ontwikkeling. Naar verwachting worden de procedures nog in 2023 gestart. Voor Beesd-Noord hebben we het bouwprogramma kunnen verhogen van 80 naar minimaal 150 woningen. In december 2022 is een voorbereidingsbesluit genomen, waardoor binnen een jaar een bestemmingsplan ter inzage moet worden gelegd, waarmee de ruimtelijke procedure is gestart.	
De ruimtelijke procedure voor woningbouw op drie locaties in Haaften (samen circa 50 woningen) is gestart in het tweede kwartaal 2022.	
Eind 2021 is de locatie van het voormalige dorpshuis komen te vervallen. Het in december 2021 gepresenteerde verkavelingsplan moest vanwege nieuwe inzichten worden aangepast. Daardoor is de planning niet gehaald. De ruimtelijke procedure wordt naar verwachting medio 2023 gestart.	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Nieuwbouw woningen	Het aantal nieuwbouwwoningen, per 1.000 woningen.	2022	10,0	9,3
Demografische druk	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.	2022	76,1	70,3

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)

- VTH-beleid inclusief uitvoeringsprogramma milieu is door college vastgesteld
- De inwerkingtreding van de Omgevingswet is wederom uitgesteld. De voorbereidingen op de Omgevingswet gaan gewoon door
- Kwartiermaker voor de volgende fase van de implementatie van de vergunningtaken is gestart
- Er is input geleverd voor de verantwoording van het huidige Werkprogramma 2022 en komend Werkprogramma 2023.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing Bedragen (x €1.000)	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Lasten	-17.937	-20.513	-24.304
Baten	15.239	15.894	18.509
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.697	-4.619	-5.795
Toevoegingen aan reserves	-914	-914	-353
Onttrekkingen van reserves	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-3.612	-5.533	-6.148

Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

Doelstellingen

Wat wilden we bereiken en wat hebben we gedaan

We houden grip op de financiën van de gemeente.	
Implementeren verplichtingenadministratie uiterlijk afgerond in het tweede kwartaal 2022.	
<p>Het implementeren van een verplichtingenadministratie stelden we uit. De beheersing van de administratieve processen bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) is nog niet geheel op orde. Dat is wel een voorwaarde. Daarnaast startten we het onderzoek naar het terughalen van de taken van de financiële administratie. Dit onderzoek is in december afgerond. Besloten is dat de financieel administratieve processen ook in de toekomst door BWB uitgevoerd zullen worden. We ondersteunen het verbeterplan van de financiële afdeling van BWB om de dienstverlening te verbeteren. We verwachten dat dit in 2023 leidt tot de beoogde procesverbetering en – beheersing. In 2023 bepalen we vervolgens ook wat een passend moment is om de invoering van de verplichtingenadministratie alsnog plaats te laten vinden.</p>	
Onderzoek naar werken met lange termijn financiële scenario's is afgerond voor de perspectiefnota 2023.	
<p>Voor de perspectiefnota maakten we een doorrekening van de verwachte kosten. Daarbij hielden we rekening met demografische ontwikkelingen en verwachte prijsstijgingen. We stelden geen uitgebreide lange termijn financiële scenario's op (mede door het uitblijven van noodzakelijke informatie vanuit het Rijk). In het eerste kwartaal 2023 onderzoeken we de lange termijn financiële scenario's. De uitkomsten ervan nemen we mee in de perspectiefnota 2024.</p>	
We laten de begroting beter aansluiten op de ambities van West Betuwe.	
Onderzoek naar de wenselijkheid van het gebruik van thema's en begroten op kernniveau afgerond in het derde kwartaal 2022.	
<p>Het onderzoek naar kerngericht begroten en het onderzoek naar de nieuwe programmabegroting liepen via een parallelspoor. Het college startte het onderzoek naar kerngericht begroten in het derde kwartaal. De auditcommissie startte in september met de evaluatie van de huidige programma indeling. In het vierde kwartaal startte de verkenning van de belangrijke thema's voor de programmabegroting. In het eerste kwartaal van 2023 komen de resultaten van beide onderzoeken samen in de uitwerking van scenario's voor de nieuwe programma indeling. De auditcommissie maakt op basis daarvan een voorstel voor de gemeenteraad. De definitieve vaststelling door de gemeenteraad verwachten we in april 2023.</p>	
Uiterlijk bij de perspectiefnota 2023 wordt de nieuwe programma-indeling definitief vastgesteld.	
<p>Doordat de start van het project samenviel met het afronden van het coalitieakkoord en het opstellen van het college uitvoeringsprogramma is de start vertraagd. Zoals hiervoor vermeld, verwachten wij de vaststelling van de nieuwe programma indeling door de gemeenteraad in april 2023.</p>	

Indicatoren

Indicator	Eenheid	Periode	West Betuwe	Nederland
Woonlasten éénpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuishouden aan woonlasten betaalt	2022	1.123	823
Woonlasten meerpersoonshuishouden	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuishouden aan woonlasten betaalt	2022	1.134	905
WOZ-waarde woningen	De gemiddelde WOZ waarde in €1.000 van woningen.	2022	352	317

Dit betreft de verplichte BBV-indicatoren welke zijn opgenomen in "waar staat je gemeente". Dit zijn de meest recente cijfers, de metingen vinden namelijk niet elk jaar plaats.

Verbonden partijen

Wat heeft er gespeeld?

Belasting samenwerking Rivierenland (BSR)

In 2022 heeft het algemeen bestuur opdracht gegeven aan Berenschot tot een onderzoek naar volumegroei. Hierbij moet volumegroei een substantiële bijdrage leveren aan kostenbeheersing, kostenverlaging en het verlagen van de kwetsbaarheid van het geheel of op onderdelen.

De focus van BSR lag in 2022 op het optimaliseren van haar werkprocessen en het anticiperen op diverse ontwikkelingen. De projectagenda van 2022 was omvangrijk en uitdagend, waarbij een aantal mooie resultaten is geboekt, waaronder:

- Het implementeren van een volledig Information Security Management System (ISMS), waarmee BSR in staat is om alle 237 normen vanuit de Baseline Informatievoorziening Overheid (BIO) te bewaken en te beheersen;
- Het aansluiten op een nieuw type berichtenverkeer voor de gegevensuitwisselingen met het Kadaster (BRK 2.0);
- Het Europees aanbesteden van een gedeelte van de taxatiewerkzaamheden;
- Het aansluiten op het berichtenverkeer van het Nationale Handelsregister (KvK)
- Het inrichten van een compleet datawarehouse ten behoeve van de stuur- en management-informatie;
- Het implementeren van een online-betalingstool;
- Het verbeteren van de synchronisatie met de landelijke voorziening WOZ.

Financiën

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x €1.000)			
Lasten	-2.278	-2.994	-2.939
Baten	85.979	98.629	100.215
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	83.700	95.635	97.276
Toevoegingen aan reserves	-732	-2.895	-2.895
Onttrekkingen van reserves	3.084	14.729	6.704
Gerealiseerd resultaat	86.053	107.469	101.084

Paragrafen

1 Lokale heffingen

Algemeen

De gemeentelijke belastingen bedragen landelijk circa 19 procent van de totale inkomsten. In deze paragraaf gaan wij in op de heffingen die de gemeente mag opleggen vanuit haar publiekrechtelijke taak. De mogelijkheden voor gemeenten om belastingen te heffen, zijn wettelijk geregeld. Ze mogen alleen belastingen heffen die in de wet worden genoemd. Er geldt geen verplichting om belastingen te heffen. De gemeente bepaalt zelf of een lokale belasting wel of niet binnen de gemeente wordt ingevoerd.

Samenvattend overzicht

	Begroting voor wijziging	Begroting na wijziging	Realisatie 2022
Onroerende zaakbelastingen (OZB)	13.673.900	13.682.300	13.803.394
Rioolheffing	8.237.527	8.237.527	8.257.105
Parkeergelden	162.500	150.000	140.187
Naheffingsaanslagen parkeergelden	59.644	59.644	19.669
Parkeervergunningen	8.800	7.700	8.280
Invalideparkeerkaarten	12.000	14.600	23.043
Precariobelasting (standplaatsen markten, kermissen en reclamebakken)	69.421	69.421	68.791
Reclamebelasting	39.000	40.000	30.156
Toeristenbelasting	166.530	166.530	225.114
Leges omgevingsvergunningen	1.325.100	1.750.100	2.059.992
Leges burgerlijke stand	67.900	67.900	125.522
Leges reisdocumenten	167.755	167.755	306.415
Leges rijbewijzen	297.208	297.208	232.959
Evenementenleges	14.250	14.250	9.180
Overige legesopbrengsten	338.570	445.070	593.975
Liggelden	3.900	3.900	2.559
Lijkbezorgingsrechten	728.761	728.761	753.079
Marktgeden (algemene markt kern Geldermalsen)	39.000	39.000	38.575
Netto opbrengst (na oninbaarheid)	25.411.766	25.941.666	26.697.996
Kwijtscheldingen belastingen	-180.000	-180.000	-274.737
Totaal netto opbrengst	25.231.766	25.761.666	26.423.260

Beleidskader

Belastingen en rechten

Lokale heffingen bestaan uit belastingen en rechten (retributies), die volgens de Gemeentewet worden aangemerkt als gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Kenmerkend voor belastingen is dat er geen direct aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat. Met andere woorden: de burger draagt bij aan de algemene middelen van de gemeente, waaruit een gedeelte van de uitgaven worden betaald.

Rechten

Kenmerkend voor rechten is dat er wel sprake is van een directe relatie tussen de heffing en de gemeentelijke taak. Er is sprake van een specifieke dienst die door de gemeente wordt verleend. Het streven is 100 procent kostendekkendheid. Bij rechten mogen de geraamde opbrengsten niet hoger zijn dan de geraamde kosten van de gemeente voor de uitoefeningen van de taak.

De gemeente West Betuwe streeft naar beperking van de toename van de lastendruk voor de burgers. De belastingtarieven zijn in 2022 trendmatig verhoogd met een inflatiepercentage van 2,4 procent.

Kwijtscheldingsbeleid

De mogelijkheid om kwijtschelding van lokale heffingen te verlenen, is in artikel 255 van de Gemeentewet geregeld. Hoofregel is dat gemeenten het kwijtscheldingsbeleid van de rijksoverheid volgen, zoals dat in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Een uitzondering is dat gemeenten bij de berekening in het kader van een kwijtscheldingsverzoek van 100 procent van de bijstandsnorm mogen uitgaan. Het Rijk hanteert 90 procent.

De gemeenschappelijke regeling Belastingensamenwerking Rivierenland (BSR) behandelt kwijtscheldingsverzoeken. Op grond van de belastingverordeningen wordt kwijtschelding verleend voor OZB en rioolheffing. Voor de OZB zal er in de meeste gevallen geen kwijtschelding worden verleend in verband met de aanwezigheid van een te grote overwaarde. Voor de overige belastingen en rechten wordt geen kwijtschelding verleend.

Gemeentelijke belastingen

De gemeente West Betuwe heft de volgende belastingen:

- onroerende-zaakbelasting (OZB),*
- rioolheffing,*
- parkeerbelasting,
- precariobelasting op standplaatsen,
- reclamebelasting,*
- toeristenbelasting.

De heffingen met een * worden door BSR verzorgd. BSR verzorgt ook de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (Wet WOZ).

West Betuwe heeft de inzameling van huishoudelijke afvalstoffen bij het gemeentelijk samenwerkingsverband Afvalverwijdering Rivierenland (Avri) ondergebracht. De belangrijkste taken van Avri zijn de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval en grondstoffen, het beheer van openbare ruimte en handhaving. Het algemeen bestuur van Avri stelt jaarlijks de tarieven voor de afvalstoffenheffing vast.

Vergelijking tarieven met de regiogemeenten

Uit de rapporten over 2021 en 2022 van het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO), is onderstaand overzicht samengesteld van de lokale lastenontwikkeling in West Betuwe zowel in vergelijking met de buurgemeenten als met het landelijk gemiddelde.

Om de lastendruk te bepalen wordt uitgegaan van de grootste heffingen, te weten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Tevens wordt onderscheid gemaakt in eenpersoonshuishoudens en meerpersoonshuishoudens.

Gemeente	Eenpersoons huishouden		Meerpersoons huishouden		Rangnummer meerpersoons huishouden	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Buren	1.033	1.092	1.062	1.105	354	316
Culemborg	892	951	922	965	307	239
Gorinchem	696	797	801	905	150	165
Maasdriel	865	912	879	922	258	194
Neder-Betuwe	912	1.011	926	1.023	312	294
Tiel	770	851	838	917	201	182
Vijfheerenlanden	809	920	879	1004	259	280
West Betuwe*	1.036	1.123	1.050	1.134	353	327
West Maas en Waal	859	916	872	926	250	199
Zaltbommel	865	939	880	954	263	229
Landelijk gemiddelde	747	832	818	907		

Bron : COELO-Atlas van de lokale lasten 2021 en 2022

De (deel)gemeente met rangnummer 1 heeft de laagste woonlasten in de categorie meerpersoonshuishouden.

* het tarief is als volgt opgebouwd:

	Eenpersoons huishouden		Meerpersoonshuishouden	
	2021	2022	2021	2022
OZB	391	456	391	456
Rioolheffing	361	377	361	377
Afvalstoffenheffing	284	290	298	301
Totaal	1.036	1.123	1.050	1.134

OZB

De grondslag voor de heffing van onroerendezaakbelasting (OZB) is een percentage van de WOZ-waarde. De WOZ-waarde voor het belastingjaar 2022 is bepaald naar de waarde op waardepeildatum 1 januari 2021.

In de categorie woningen steeg de waarde ten opzichte van waardepeildatum 1 januari 2020 met gemiddeld 16 procent. Voor de niet-woningen is sprake van een gemiddelde waardeverhoging van 1,25 procent.

Tarieven OZB	2022
--------------	------

Woningen

OZB eigenarenbelasting	0,1102 %
------------------------	----------

Niet woningen

OZB gebruikersbelasting	0,2341 %
-------------------------	----------

OZB eigenarenbelasting	0,2874 %
------------------------	----------

De totaal in 2022 gerealiseerde (netto) opbrengst OZB bedraagt 13.803.000 euro en is 121.000 euro hoger dan begroot. Uitgedrukt in een percentage van de totaal begrote opbrengst is dit een verschil van 0,9 procent. De hogere (netto) opbrengst wordt vooral veroorzaakt door een afname van de verwachte oninbare opbrengsten van voorgaande jaren.

Rioolheffing

Binnen de gemeente West Betuwe geldt als maatstaf van de heffing het aantal kubieke meters water dat vanuit het perceel wordt afgevoerd. Het tarief voor de rioolheffing is, conform het uitgangspunt alle belastingen te harmoniseren, voor 2022 berekend op 377 euro per jaar per huishouden, tot en met 500 m³ waterverbruik.

De opbrengst rioolheffing is 20.000 euro hoger dan de raming voor 2022.

Omdat er bij de rioolheffing sprake is van een gesloten financieringssysteem heeft de hogere gerealiseerde opbrengst geen gevolgen voor de jaarrekening 2022.

De rioolheffing mag maximaal kostendekkend zijn en de gemeente West Betuwe streeft ook naar die maximale kostendekkendheid.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking rioolheffing			
Directe lasten taakveld 7.2	5.794		
Directe lasten taakveld 6.3 (kwijtscheldingen)	265		
Directe baten taakveld 7.2 (exclusief heffingen)	-123	-/-	
Netto lasten	5.936		
<u>Toe te rekenen lasten:</u>			
Toegerekende rente inzet reserves en voorzieningen	314		
Overhead	601		
BTW	1.412		
Totale lasten	<u>8.263</u>	100%	
Opbrengst heffingen	8.257		
Dekking			100%

Parkeerbelasting

In het centrum van Geldermalsen geldt de verplichting parkeerbelasting te betalen. Deze belasting wordt gebruikt om de kosten van de parkeervoorzieningen te bestrijden en het parkeren te reguleren.

Kosten naheffingsaanslag

Indien niet of onvoldoende parkeerbelasting op aangifte wordt voldaan, volgt bij controle een naheffingsaanslag parkeerbelasting. Deze bestaat uit het tarief voor één uur, verhoogd met kosten. Voor 2022 bedroegen deze kosten 66,50 euro.

De gerealiseerde opbrengst parkeerbelasting is 22.000 euro lager dan de oorspronkelijke raming en 10.000 euro lager dan de (gewijzigde) begroting.

Precariobelasting

Precario op standplaatsen

Precariobelasting is gebaseerd op artikel 228 van de Gemeentewet. Hierin is geregeld dat "ter zake van het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, een precariobelasting kan worden geheven".

Standplaatsen worden ingenomen door ondernemers met bijvoorbeeld een kraam of een verkoopwagen op plaatsen waar geen sprake van een markt is conform de marktgeldverordening. Voor standplaatsen kunnen verschillende heffingen naast elkaar worden geheven, namelijk een precariobelasting voor het in gebruik nemen van gemeentegrond en leges voor de afgifte van een standplaatsvergunning, al dan niet naar tijdsduur. Beiden worden geheven in West Betuwe.

Precariobelasting is een algemene belasting met een onbeperkte tariefstelling. Voor 2022 is het tarief gecorrigeerd met de inflatiecorrectie van 2,4 procent.

Het tarief voor 2022 bedraagt:

1. Voor het innemen van een standplaats, anders dan het innemen van een standplaats op de weekmarkt in Geldermalsen, per standplaats, per dagdeel (maximaal 4 uur), per jaar € 262,90;
2. Voor het innemen van een standplaats ten behoeve van seizoensgebonden verkoop waarbij de standplaats in die periode meerdere dagen per week wordt ingenomen, per m², per week € 0,85;
3. Voor het innemen van een standplaats die wordt gebruikt ten behoeve van het uitoefenen van maatschappelijk sociale gezondheidsdiensten, zoals bevolkingsonderzoeken € 0,00.

Reclamebelasting

Binnen West Betuwe wordt enkel reclamebelasting in de kern van Geldermalsen geheven. Deze reclamebelasting werd in 2017 op verzoek van de ondernemers ingevoerd. Afgesproken is dat de opbrengsten na aftrek van de uitvoeringskosten via een aparte subsidieverordening in een ondernemersfonds worden gestort. Vanuit dit fonds worden collectieve evenementen, promotieactiviteiten en feestverlichting gefinancierd, evenals activiteiten voor het versterken van het centrumgebied en het verbeteren van het vestigingsklimaat.

Het tarief bedroeg in 2022, net als in 20201 minimaal 350 euro en maximaal 1.000 euro per vestiging.

Toeristenbelasting

Eigenaren van campings, hotels, pensions enzovoort moeten toeristenbelasting betalen en zij rekenen die door aan degenen die bij hen verblijven. Dit zijn nooit inwoners van de gemeente.

West Betuwe heft toeristenbelasting voor een verblijf met overnachting. Het tarief bedroeg in 2022, net als in 2021, per overnachting 1,05 euro per persoon. In 2020 is besloten tot een tarief van 1,50 euro per persoon. Vanwege Covid-19 is dit nog niet doorgevoerd in 2021 en 2022.

Gemeentelijke rechten

De gemeente West Betuwe heft de volgende rechten:

- leges,
- liggeld,
- lijkbezorgingsrechten,
- marktgeld,
- staangelden woonwagens.

Leges

Leges zijn de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening. Het uitgangspunt is dat deze tarieven kostendekkend zijn.

De bij de Legesverordening behorende Tarieventabel bestaat uit 3 titels. Titel 1 omvat de algemene dienstverlening zoals de Burgerlijke stand, reisdocumenten, rijbewijzen etc. Titel 2 heeft betrekking op de omgevingsvergunningen, terwijl Titel 3 bestaat uit vergunningen die onder de werking van de Europese Dienstenrichtlijn vallen, zoals horecavergunningen, evenementen en markten, etc.

De totale kostendekkendheid van de Legesverordening is ongeveer 72 procent.

Onderstaand treft u een overzicht aan van de kostendekkendheid van de Legesverordening en de daarbij behorende titels:

Bedragen x € 1.000

Kostendekking leges	Titel 1	Titel 2	Titel 3	Totaal
Directe lasten	829	2.086	7	2.922
Directe baten (exclusief heffingen)	-	-	-	-
Netto lasten	829	2.086	7	2.922
Toe te rekenen lasten:				
Overhead (inclusief rente)	567	699	8	1.274
BTW	34	358	-	392
Totale lasten	1.430	3.143	15	4.588
Opbrengst heffingen	1.017	2.292	6	3.315
Dekking	71%	73%	47%	72%

Toelichting:

De tarieventabel bij de legesverordening leidt niet tot een totale kostendekking. Voor een deel komt dit doordat er sprake is van wettelijk vastgestelde tarieven of gemaximeerde tarieven. In enkele gevallen is bewust voor gematigde tarieven gekozen.

Liggeld

Voor het hebben van een ligplaats wordt liggeld geheven van de houders van een ligplaatsvergunning. In de praktijk betekent dit een heffing voor woonschepen. Eigenaren van woonschepen betalen geen onroerende zaakbelasting, omdat schepen roerende zaken zijn. Het liggeld is daarvoor een alternatief. In West Betuwe wordt van in totaal van tien belastingplichtigen liggeld geheven. Het liggeld mag niet meer dan kostendekkend zijn.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking liggelden

Directe lasten	5	
Directe baten (exclusief heffingen)	-	-/-
Netto lasten	5	
<u>Toe te rekenen lasten:</u>		
Overhead	1	
BTW	1	
Totale lasten	7	100%
Opbrengst heffingen	3	
Dekking		35%

Lijkbezorgingsrechten

Lijkbezorgingsrechten worden geheven voor het verlenen van diensten, bijvoorbeeld het begraven, en voor het gebruik van voorzieningen op gemeentelijke begraafplaatsen. De lijkbezorgingsrechten mogen niet meer dan kostendekkend zijn.

Ten behoeve van een nieuwe beheersverordening voor de begraafplaatsen in West Betuwe is in 2018 en 2019 onderzoek naar de lijkbezorgingsrechten uitgevoerd en is de kostendekking berekend. Daarbij is uitgegaan van alle kosten van de begraafplaatsen 'binnen de hekken'. In 2019 is de "Beleidsvisie en beheerplan begraafplaatsen 2019 t/m 2023" vastgesteld.

In Geldermalsen kon het onderhoud sinds 2012 ook jaarlijks worden betaald. Wie daarvoor heeft gekozen, krijgt van West Betuwe tot het einde van de afgesproken termijn jaarlijks een aanslag voor het onderhoud.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking lijkbezorgingsrechten

Directe lasten	2.495	
Directe baten (exclusief heffingen)	1.113	-/-
Netto lasten	1.382	
<u>Toe te rekenen lasten:</u>		
Toegerekende rente inzet reserves en voorzieningen	10	
Overhead	457	
BTW	0	
Totale lasten	1.849	100%
Opbrengst heffingen	753	
Dekking		41%

Toelichting:

De lijkbezorgingsrechten leiden niet tot een totale kostendekking. Een bedrag van 1.096.000 euro komt ten laste van de algemene middelen. Dat deze taak niet kostendekkend is komt enerzijds door de in het verleden genomen besluiten uit de voorgaande gemeenten en anderzijds door de besluitvorming bij de vaststelling van het beheerplan Begraafplaatsen op 25 juni 2019.

Marktgeld

West Betuwe heft marktgeld voor het innemen van een standplaats op de weekmarkt in Geldermalsen. Ook de geraamde opbrengsten van marktgelden mogen niet hoger dan de geraamde kosten zijn.

De opbrengst marktgelden is 400 euro lager dan begroot.

Bedragen x € 1.000

Kostendekking marktgelden

Directe lasten	70	
Directe baten (exclusief heffingen)	4	-/-
Netto lasten	66	
<u>Toe te rekenen lasten:</u>		
Overhead	17	
BTW	10	
Totale lasten	93	100%
Opbrengst heffingen	39	
Dekking		41%

Staangelden woonwagens

Voor het hebben van een standplaats voor een woonwagen en voor de diensten en het gebruik van voorzieningen die met de standplaats verband houden, wordt staangeld geheven.

Er wordt alleen staangeld geheven als er geen privaatrechtelijke huurovereenkomst is afgesloten.

De verordening voor woonwagenrechten is dus een vangnet voor de gevallen waarin geen huurovereenkomst is gesloten.

Het tarief bedraagt per jaar 1.441,40 euro.

2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Doel

In de paragraaf over weerstandsvermogen en risicobeheersing geven we aan in hoeverre de gemeente West Betuwe binnen de eigen middelen financiële risico's kan opvangen. En op welke wijze de gemeente risicomangement inzet voor het beheersen en terugdringen van risico's. We kijken ook terug op de begroting om te zien of de verwachte risico's zijn opgetreden.

Beleidskaders

Op het gebied van weerstandsvermogen en risicobeheersing is de nota Risicomangement het beleidskader. Deze is op 24 november 2020 door de gemeenteraad vastgesteld. In de nota beschrijven we hoe we risico's kunnen identificeren en beheersen en welke middelen we rekenen tot de weerstandscapaciteit. Ook geven we in de nota aan hoe we omgaan met incidentele en structurele risico's.

Samenvatting

De gemeente West Betuwe vindt het wenselijk om de risico's die invloed op de bedrijfsvoering of op de financiële positie hebben, beheersbaar te maken. Inzicht in de risico's stelt de organisatie in staat op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de huidige risico's en de aan toekomstige investeringen gerelateerde risico's in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie.

In 2022 rondde we de sessies voor het vergroten van het risicobewustzijn af en actualiseerden we twee keer het risicoprofiel.

In deze paragraaf kijken we ook terug op de financiële risico's die zich in 2022 daadwerkelijk voordeden.

Om inzicht in de risico's van de gemeente te kunnen krijgen, voerden we een risico-actualisatie uit en op basis daarvan berekenden we het weerstandsvermogen.

Weerstandsratio:	$\frac{\text{Weerstandscapaciteit}}{\text{Gewogen risicototaal}} = \frac{27.034.000}{27.585.979} = 0,98$
------------------	--

De ratio van de gemeente West Betuwe valt in klasse D. Dit duidt op een matig weerstandsvermogen. De weerstandscapaciteit is niet voldoende om de risico's te kunnen afdekken. Wij verwachten echter dat de 5,2 miljoen euro aan aanwendungen uit de begroting 2022 niet volledig wordt aangewend in 2023. Dat geeft ons voldoende ruimte om het weerstandsvermogen op peil te brengen.

Financiële kengetallen

In het Besluit begroting en verantwoording is bepaald dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen moet worden opgenomen. De kengetallen worden meerjarig gepresenteerd. Naast de kengetallen wordt een beoordeling van de onderlinge verhouding van de kengetallen in relatie tot de financiële positie opgenomen. Vanaf dit jaarverslag publiceren we de kengetallen afgerond op hele cijfers, de vergelijkende cijfers pasten we hierop aan.

Jaarrekening 2022	verloop van de kengetallen		
	Rekening 2021	Begroting 2022	Rekening 2022
Kengetallen			
netto schuldquote	32%	81%	24%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	29%	77%	21%
solvabiliteitsratio	52%	33%	54%
structurele exploitatieruimte	2%	-0,9%	4,5%
grondexploitatie	28%	30%	17%
belastingcapaciteit	134%	140%	139%

De provincie Gelderland hanteert bij de beoordeling van de kengetallen een classificering in drie categorieën, waarbij categorie A het minst risicovol is en categorie C het meest risicovol. Per kengetal voor de jaarrekening 2022 gaan wij nader in op de vergelijking met deze classificatie. De provincie zal bij de beoordeling van de begroting ook het 'Gelderse gemiddelde' van alle kengetallen publiceren, zodat wij het kengetal van West Betuwe daarmee kunnen vergelijken.

Netto schuldquote en gecorrigeerde netto schuldquote

De netto schuldquote geeft de netto-schuld als aandeel van de totale inkomsten weer. Dit kengetal geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op zijn tellen moet passen. Daarnaast zegt het kengetal ook wat over de flexibiliteit van de begroting. Hoe hoger de schuld, hoe meer kapitaallasten er zijn (rente en aflossing) waardoor een begroting minder flexibel wordt. Volgens de classificatie van de provincie is tussen 90 procent en 130 procent sprake van een enigszins risicovolle score, een getal <90% geeft een minst risicovolle score. Voor 2022 heeft West Betuwe de categorie 'minst risicovol' behaald.

De gecorrigeerde netto schuldquote geeft hetzelfde beeld.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de mate aan waarmee de gemeentelijke bezittingen zijn betaald met eigen middelen. Een solvabiliteitsratio onder de 20 procent wordt door de provincie als meest risicovol beschouwd; een ratio van 50 procent en hoger is het minst risicovol. West Betuwe scoort in de jaarrekening 2022 de classificatie A, hetgeen de minst risicovolle score betekent.

Structurele exploitatieruimte

Het kengetal structurele exploitatieruimte geeft aan hoe groot de structurele vrije ruimte binnen de vastgestelde begroting is, en of de gemeente in staat is om structurele tegenvallers op te vangen dan wel of er nog ruimte is voor nieuw beleid. Een positieve begroting én meerjarenraming wordt door de provincie gezien als minst risicovol. De kengetallen voor West Betuwe komen boven deze norm uit en krijgen daarom een ruime voldoende.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde) is ten opzichte van de jaarlijkse baten. De provincie classificeert een uitkomst >35 procent als meest risicovol. Over de uitkomsten van dit kengetal kan worden gesteld dat de grondexploitatie van West Betuwe enigszins risicovol is. De jaarrekening 2022 geeft een voordeliger uitkomst dan begroot (17 procent werkelijk ten opzichte van 30 procent geraamd). Ten opzichte van de kengetallen bij de jaarrekening 2020 en 2021 (respectievelijk 30 en 28 procent) is er sprake van een aanzienlijke verbetering. Ten opzichte van de vorige jaarrekening is dit kengetal 13 procent. Hiervan wordt 3 procent veroorzaakt doordat de totale

baten in de begroting 2022 ongeveer 17,5 miljoen euro hoger zijn uitgevallen dan in 2021. Het restant wordt veroorzaakt door de afname van de boekwaarde door de gerealiseerde verkopen en de in 2022 getroffen verliesvoorzieningen.

Belastingcapaciteit

Voor de berekening van dit kengetal worden de woonlasten voor een gezin bij een gemiddelde WOZ-waarde afgezet tegen het landelijk gemiddelde voor een gezin in het voorafgaande begrotingsjaar. De uitkomsten van dit kengetal laten zien dat de gemiddelde woonlasten in West Betuwe boven het landelijk gemiddelde liggen. De provinciale classificatie C bevestigt dit beeld. Het iets lagere percentage ten opzichte van de begroting wordt veroorzaakt doordat de gemiddelde aanslag voor de woonlasten (OZB, riolheffing en afvalstoffenheffing) in 2022 minder sterk is gestegen dan gemiddeld in Nederland.

Beoordeling financieel beeld in samenhang met de kengetallen

De kengetallen van deze jaarrekening laten zien dat de financiële positie van West Betuwe verbeterd is ten opzichte van de begroting 2022. Zowel de netto-schuldquote als de solvabiliteit vallen in de provinciale categorie 'minst risicovol'. Bij de grondexploitatie zijn er positieve ontwikkelingen en het kengetal scoort in de categorie 'enigszins risicovol'. Er zijn weinig mogelijkheden om de lokale lasten verder te verhogen. De begroting laat het ook niet toe om deze lasten te verlagen.

Risicobeheersing

Een organisatie is in control wanneer de bedrijfsvoering bijdraagt aan de realisatie van beleidsdoelstellingen, zodanig dat er geen grote onverwachte verrassingen zullen optreden.

Risicomangement is een van de instrumenten die de gemeente inzet voor control.

De gemeenteraad stelde in 2020 de nota risicomangement vast, waarin de uitgangspunten voor het risicomangementbeleid, taken en verantwoordelijkheden, het risicomangementproces en de kaders voor de weerstandscapaciteit en het weerstandsvermogen zijn opgenomen.

West Betuwe hanteert volgens deze nota bij het risicomangement de volgende uitgangspunten:

1. Het risicomangement gaat over risico's die financiële, politieke, juridische en maatschappelijke gevolgen hebben;
2. De financiële risico's worden op een consistente wijze gekwantificeerd en gewogen;
3. Financiële risico's met een score van 50.000 euro of hoger tellen mee in de benodigde weerstandscapaciteit;
4. Het proces van risicomangement wordt minimaal twee keer per jaar doorlopen;
5. Frauderisico's en beheersingsmaatregelen worden afzonderlijk in beeld gebracht;
6. Over de uitvoering van risicomangement wordt gerapporteerd in de documenten van de planning & controlcyclus.

In 2021 lieten we een risicovolwassenheidsscan uitvoeren. Deze scan wees uit dat we op het risicomangementproces in de structuurfase zaten. Deze fase houdt in dat we een risicomangementbeleid hebben, rapporteren over risico's en een organisatiebreed risicoprofiel in opbouw hebben. Groei is nog mogelijk in het verder verbreden van het risicoprofiel met risico's, gekoppeld aan doelstellingen en processen en in het rapporteren op de grootste risico's. Op het gebied van organisatie-ontwikkeling in relatie tot risicomangement zaten we aan het begin van de bewustzijnsfase. Dat betekent dat de support voor risicomangement aan de top het meest aanwezig is en dat we nog kunnen groeien in het risico-eigenaarschap. Ook op het vlak van competentie-ontwikkeling kon groei plaatsvinden, met name door risicomangement meer op continue basis toe te passen.

Vervolgens organiseerden we kennissessies over risicomanagement voor de medewerkers en managers en ontwikkelden we een nieuw format voor de identificatie en kwantificering van risico's. Voor de procesexperts organiseerden we een aparte kennissessie gericht op de risico's in processen. Eind 2022 schaften we een controltool aan, met onder andere een module voor risicomanagement. Bij het opstellen van de jaarrekening maakten we voor het opstellen van het risicoprofiel gebruik van deze tool.

Risicoprofiel

Terugblik

We starten in deze paragraaf in het jaarverslag met een terugblik op de risico's 2022.

Van de risico's uit de paragraaf Weerstandsvermogen van de begroting 2022 deden de volgende risico's zich daadwerkelijk voor:

- Omvorming groen: de in het groenbeheerplan beoogde besparing werd niet gerealiseerd doordat de omvorming van het groen en bomenbestand een langere doorlooptijd hebben dan geraamd;
- Verbonden partijen: de VRGZ heeft bij de begroting geen nieuwe verdeelsystematiek vastgesteld waardoor de taakstelling niet gerealiseerd werd. Bij de eerste bestuursrapportage verwerkten we dit in onze begroting;
- Niet kunnen invullen vacatures met als gevolg hogere werkdruk en kans op verzuim: in 2022 moesten we de post Structurele afwezigheid ophogen vanwege de vervanging van zieke medewerkers en een hoger ziekteverzuim;
- Grondexploitatie: door de stijging van rente en prijzen moesten we in 2022 een hogere verliesvoorziening treffen voor verliesgevende projecten.

Na het opstellen van de begroting 2022 meldden we nog het risico van prijsstijgingen als gevolg van de Oekraïne -oorlog, dat risico deed zich ook voor in 2022 en verwerkten we in de eerste bestuursrapportage.

Vooruitblik

De vooruitblik gaat uit van de actualisatieslag die we deden op de risico's van de begroting 2023.

In totaal identificeerden we 39 risico's. Voor de leesbaarheid van deze paragraaf beschrijven we in het risicoprofiel alleen de 10 risico's met het grootste effect op het weerstandsvermogen. Voor de bepaling van het weerstandsvermogen rekenen we wel alle risico's door. Dit doen we met behulp van een Monte Carlo simulatie, die we ook gebruiken voor het bepalen van de benodigde risicoreserve voor de grondexploitatie. De uitkomst van de Monte Carlo simulatie voor de risico's, exclusief grondexploitatie, is 17.220.545 euro. Het risicoprofiel van de grondexploitatie is 10.365.434 euro, waardoor het totale risicoprofiel van de gemeente 27.585.979 bedraagt.

Top 10 financiële risico's

Omschrijving	Netto-risico score	Kans van optreden	Maximaal financieel gevolg in €	Invloed op WV
▲ Sanering komt voor rekening gemeente		70 %	20.000.000	71,6 %
▲ Personeelstekorten bij zorgaanbieders met als gevolg wachtlijsten voor mensen die een zorgbehoefte hebben		90 %	600.000	3,1 %
▲ Hogere lasten als gevolg van te betalen vennootschapsbelasting		50 %	500.000	2,0 %
▲ Niet sluitende rittenregistratie dienstauto's		70 %	500.000	1,8 %
▲ Hogere lasten als gevolg van de risico-analyse van de AVRI		50 %	500.000	1,8 %
▲ Ontdekken van drugslabs en hennepwekerijen		90 %	250.000	1,6 %
▲ Derving legesopbrengsten die mogelijk niet geheel gecompenseerd wordt door het rijk		50 %	500.000	1,3 %
▲ Niet kunnen invullen openstaande vacatures noch kunnen inhuren		50 %	500.000	1,3 %
▲ Verlofstuwmeer personeel		25 %	1.200.000	1,3 %
▲ GGD: Risico's als gevolg van prijsstijging, nieuwe huisvesting, inkoop bedrijfsvoering en Coronavirus		90 %	250.000	1,2 %
subtotaal aandeel in Weerstandsvermogen				87,0 %
29 overige risico's				13,0 %

Toelichting risico's

Sanering komt voor rekening van gemeente

Bij de milieusanering in Spijk is er een risico dat de gemeente probleemeigenaar wordt. De kosten voor het uitvoeren van de sanering kunnen hoog zijn. Dat heeft impact op het weerstandsvermogen van de gemeente. In de loop van 2022 ondertekenden we een intentieverklaring voor een verkenningstraject waarin betrokken partijen vanuit ieders belang gezamenlijk zoeken naar een oplossing. De scenario's richten zich voor de middellange termijn op een combinatie van mogelijke functies: energie, sport en recreatie. De gesprekken verlopen constructief en we hopen in de loop van 2023 tot een concrete oplossing te komen, die het risico van de gemeente aanzienlijk kan verlagen. Vanwege de constructieve insteek in de verkenning verlaagden we voor de jaarrekening de kans van optreden van het risico van 90% naar 70%.

Personeelstekorten bij zorgaanbieders

De krapte op de arbeidsmarkt in de zorgsector is urgent en dagelijks voelbaar. Het risico bestaat dat de formatie niet op orde is, er gaten vallen en afgesproken prestaties om die reden niet kunnen worden gerealiseerd. Wij zien hierdoor wachtlijsten bij zorginstellingen ontstaan. Omdat de gemeente verantwoordelijk is voor die cliënten die nog niet door de instellingen geholpen kunnen worden lopen de wachtlijsten bij het gemeentelijk Team Sociaal óók op. Hierdoor kunnen ook de problemen van de cliënten veranderen met onvoorspelbare financiële effecten. Een oplossing, die we kunnen inzetten en ook extra geld kost, is het extra inhuren van capaciteit bij Team Sociaal. De kans van optreden van het risico is zeer groot, 90%.

Hogere lasten als gevolg van te betalen Vennootschapsbelasting

De gemeente moet Vennootschapsbelasting betalen over behaalde winst op economische activiteiten. In West Betuwe is de grondexploitatie de voornaamste economische activiteit. Voor het bepalen van de fiscale winst gelden andere regels dan het Besluit begroten en verantwoorden. De omvang van de kosten van de Vennootschapsbelasting is vooraf moeilijk in te schatten. In 2023 onderzoeken we wel hoe we hier beter op kunnen sturen.

Niet sluitende rittenregistratie dienstauto's

Bij het gebruik van dienstvoertuigen wordt er een ritregistratie bijgehouden. Dit is zonder ritregistratie-systeem moeilijk sluitend te krijgen en de vraag is of dit door de belastingdienst geaccepteerd wordt. Een controle kan nu tot hoge boetes leiden.

Een ritregistratie-systeem is snel in te voeren en kosten zijn relatief laag dus we onderzoeken in 2023 hoe we dit kunnen invoeren..

Hogere lasten als gevolg van de risico analyse van de AVRI

De AVRI heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen in de jaarstukken beschreven in hoeverre de risico's niet zijn afgedekt. Het aandeel van de gemeente West Betuwe in dat bedrag is maximaal 500.000. De kans dat dit risico optreedt, schatten wij op gemiddeld, 50%.

Ontdekken van drugslabs en hennepkwekerijen

Door toegenomen drugscriminaliteit en het opsporen van ondermijningsactiviteit in combinatie met de meldingsbereidheid via Meld Misdaad Anoniem (MMA) is de kans groter dat drugslabs en hennepkwekerijen ontdekt worden. Dit gaat gepaard met hogere handhavingskosten en mogelijke kosten van sanering die niet verhaald kunnen worden. We schatten het risico in omvang op een bedrag tussen 250.000 en 500.000 euro met een zeer hoge kans dat het risico zich voordoet.

Derving legesinkomsten door invoering Wet kwaliteitsborging bouw

Op 1 januari 2024 treedt (gekoppeld aan de Omgevingswet) de Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb) in werking. Deze Wkb heeft tot gevolg dat gemeenten (of uitvoeringsdiensten) voor omgevingsvergunningaanvragen in gevolgklasse 1 de bouwtechnische toets niet meer uitvoeren, wat leidt tot minder verhaalbare legeskosten. Uit berekeningen (op basis van huidige hoeveelheid aanvragen) blijkt dat dit leidt tot een structurele derving van 250.000 tot 500.000 euro per jaar. Mogelijk wordt (een deel van) de derving van de leges door de Wkb door het Rijk gecompenseerd. Dat wordt een half jaar voor inwerkingtreding van de wet bekendgemaakt. De kans dat dit risico zich daadwerkelijk voordoet, waardenen we daarom op 50%.

Niet kunnen invullen openstaande vacatures noch kunnen inhuren

Door de krapte op de arbeidsmarkt voor werkgevers blijven vacatures (langdurig) openstaan. Dit veroorzaakt regelmatig de nodige inzet van inhuurpersoneel. Daar waar ook inhuur niet beschikbaar is leidt dit tot een hogere belasting van collega's met als gevolg een risico op verzuim en niet uitgevoerde werkzaamheden. Ofwel tot hogere kosten van inhuur. De kans is zeer groot dat dit risico zich voordoet. Momenteel en de komende jaren blijft de arbeidsmarkt voor werkgevers erg moeilijk. Indien er gemiddeld 4 vacatures niet of langdurig niet ingevuld kunnen worden dient rekening te worden gehouden met dubbele loonkosten (het beschikbare vacaturegeld is reeds begroot). Mocht als gevolg van de niet ingevulde vacatures verzuim bij eigen personeel ontstaan door verhoogde werkdruk zal het verzuimpercentage stijgen. Het totale risico loopt op tot 500.000 euro. Omdat we in 2023 actief inzetten op het nieuwe concept Flexibele kern en uitgebreide arbeidscommunicatie verlagen we de kans dat het risico optreedt van 90% naar 50%.

Verlofstuwmeer personeel

Vanwege de fusie en de hoge werkdruk heeft een aantal medewerkers een stuwmeer aan bovenwettelijke verlofuren opgebouwd. Hiervoor hebben we, met uitzondering van het aandeel dat actief gespaard wordt, geen voorziening of reserve opgenomen. In totaal bedraagt het stuwmeer aan het einde van 2022 in geld een bedrag van 1.200.000 euro. Niet alle medewerkers zullen dit stuwmeer in 2022 opnemen, daarom schatten we de kans dat dit risico zich voordoet op 25%.

Hogere risico's GGD

De GGD heeft in haar paragraaf weerstandsvermogen in de jaarstukken beschreven in hoeverre de risico's niet zijn afgedekt. Het aandeel van de gemeente West Betuwe in dat bedrag is maximaal 250.000 euro. De kans dat dit risico optreedt, schatten wij op zeer hoog, 90%.

Risico's grondexploitatie

Naast de risico's in de tabel is voor de grondexploitatie berekend welke risicoreserve nodig is. Deze berekening is gemaakt op basis van een zogenoemde Monte Carlo simulatie, waarbij de risico's veelvuldig worden doorgerekend. Op de uitkomst van die berekening passen we geen weging meer toe. In het meerjarenprogramma grondexploitatie (MPG) is hiervoor een bedrag berekend van in totaal 10.365.434 euro. Hiervan is een bedrag van 4.679.717 berekend voor de risico's van bedrijventerreinen, voornamelijk Hondsgemet noord. Voor 5.685.717 zijn er risico's bij de woningbouwprojecten. Dit risicobedrag betreft voornamelijk De Plantage en Molenblok. Ook hier zien we een forsere toename in bepaalde risico's, zoals enorme kostenstijgingen mede veroorzaakt door de oorlog in Oekraïne, rentestijgingen door de Europese Centrale Bank en risico's met betrekking tot de verkeerssituatie rondom de provinciale weg, met alle mogelijke vertragingen als gevolg. Er is een algemene reserve grondexploitatie, die groot genoeg is om de risico's in de grondexploitatie te kunnen opvangen.

Weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

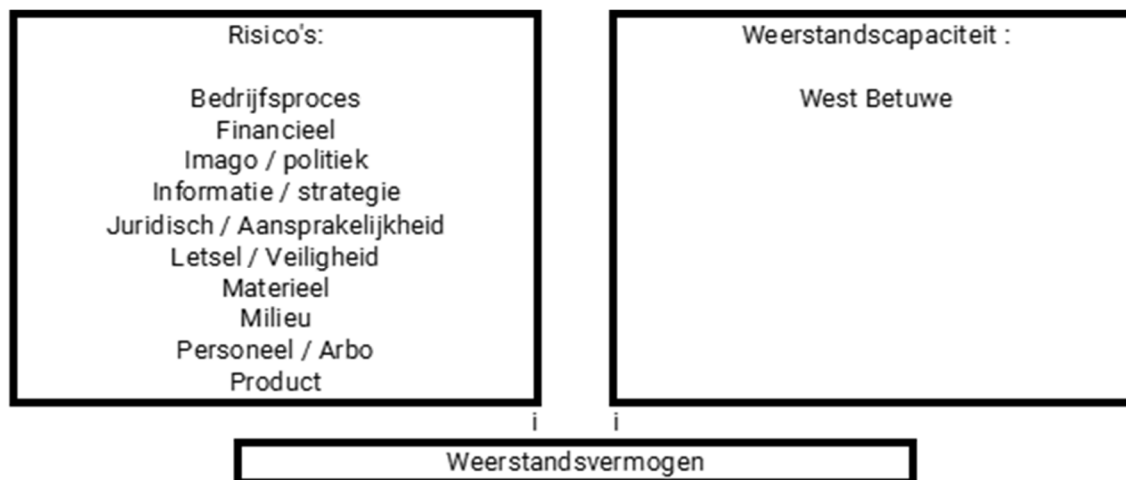
De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente West Betuwe bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel : Beschikbare weerstandscapaciteit	
Weerstand	Startcapaciteit
Algemene reserve (stand 31-12-2022)	25.861.000 euro
Algemene reserve (restant aanwendungen begroting 2022)	- 5.215.000 euro
Algemene reserve (aanwendungen begroting 2023)	- 2.191.000 euro
Resultaatbestemming 2022 (toevoeging aan algemene reserve)	762.000 euro
Algemene reserve grondexploitatie (stand 31-12-2022)	14.235.000 euro
Algemene reserve grondexploitatie (aanwendungen begroting 2023)	0 euro
Resultaatbestemming 2022 (onttrekking aan alg. reserve Grex)	- 6.418.000 euro
Totale weerstandscapaciteit	27.034.000
	euro

Relatie tussen de benodigde en de beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, moet de relatie worden gelegd tussen enerzijds de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en

anderzijds de beschikbare weerstandscapaciteit. Deze relatie wordt in de figuur hieronder weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan tegen de beschikbare weerstandscapaciteit worden afgezet. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 27.034.000}}{\text{€ 27.585.979}} = 0,98$$

De normtabel is in samenwerking met de Universiteit Twente ontwikkeld en biedt een waardering van de berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

De ratio van de gemeente West Betuwe valt in klasse D. Dit duidt op een matig weerstandsvermogen. Wij verwachten echter dat de 5,2 miljoen euro aan aanwendungen uit de begroting 2022 niet volledig wordt aangewend in 2023. Dat geeft ons voldoende ruimte om het weerstandsvermogen op peil te brengen.

3 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het beheer en onderhoud van de openbare ruimte is een van de kerntaken van onze gemeente. Een functionele en goed onderhouden buitenruimte draagt bij aan het welzijn en de veiligheid van de bevolking en is daarnaast van groot economisch belang.

Inzicht in en een visie op de openbare ruimte is onmisbaar voor het beheer ervan. Actuele gegevens over het areaal en de kwaliteit zijn de basis voor dat inzicht. De kaders voor de aanleg en het onderhoud van de openbare ruimte zijn voor West Betuwe vastgelegd in de zogenoemde Koepelnota openbare ruimte. Deze nota overkoepelt alle afzonderlijke beleid- en beheerplannen en wordt eens in de vijf jaar geactualiseerd. Er staan niet alleen kwaliteitsuitgangspunten in, maar ook de kaders voor bijvoorbeeld duurzaamheid en bewonersparticipatie. De Nota is door de raad op 25 juni 2019 vastgesteld

Op basis van de Koepelnota stellen we beleid- en beheerplannen op of actualiseren deze. In de afgelopen drie jaar zijn dat geweest: het gemeentelijk Water en rioleringsbeleidsplan (WRP), het Beleid- en beheerplan begraafplaatsen (beiden in 2019), het Beleid- en beheerplan wegen en het groenbeleidsplan (beiden in 2020) en het Beleid- en beheerplan watergangen plus het Beleid- en beheerplan gebouwen (beiden in 2021). De overige beheerplannen zullen in de komende twee à drie jaar een harmonisatieslag ondergaan. Tot die tijd hanteren we de uitvoeringsprogramma's van de verschillende beheerdisciplines, op basis van de huidige beheerplannen van de drie voormalige gemeenten.

Het actueel beleidskader, het areaal, het bestede budget en de uitgevoerde maatregelen over 2022 zijn in het overzicht per beheerplan op hoofdlijnen weergegeven. Wat de maatregelen betreft zijn alleen de bijzondere of grotere maatregelen genoemd, tenzij die voornamelijk uit jaarlijks terugkerend cyclisch onderhoud bestaan.

Een ontwikkeling die in 2022 in gang is gezet, is de invoering van assetmanagement in de openbare ruimte. Een ontwikkeling die ook landelijk steeds breder is waar te nemen. Bij gemeenten, maar ook andere overheidsinstellingen. Een asset is een beheerdiscipline, zoals wegen, of groen. Met assetmanagement werk je zo integraal mogelijk in de openbare ruimte, met participatie van stakeholders. Dat is op zich niet nieuw en volgens dit principe werken we al zo veel als mogelijk (zie bijv. het project oud-Asperen). Wat wel nieuw is, is dat keuzes over de inzet van assets/middelen gebaseerd worden op basis van de mate, waarin ze bijdragen aan de (maatschappelijke) doelstellingen van de gemeente. Zo ver zijn we nog niet, maar dit is wel de richting waar we naar toe willen. Om op deze wijze duidelijk onderbouwd keuzes te kunnen maken.

Infrastructuur en gebouwen

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau
Civiele kunstwerken	93 stuks	Beeldkwaliteit B (CROW beeldkwaliteit)
Beleidskader		
Geldermalsen: Beleids- en beheerplan Kunstwerken 2011-2014, looptijd verlengd naar 2022		
Lingewaal: Geen apart beleidsplan: onderdeel van wegbeheer		
Neerijnen: Geen beleidsplan aanwezig.		
West Betuwe: Opstellen nieuw beleidsplan in 2023, ingaand per '24/'25.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten		
In 2022 is er op een aantal plaatsen onderhoud uitgevoerd aan brugdek, leuningen en damwandconstructie. Naast regulier onderhoud zoals het verwijderen van onkruid, reinigen van diverse kunstwerken en het repareren van (kleine) schades. Voor 2023 staat het opstellen van een geharmoniseerd nieuw beleidsplan op de planning.		

Civiele kunstwerken	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud	23.000
Investerings	0
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	0
Totaal	23.000

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau
Openbare Verlichting	10.096 stuks	Beeldkwaliteit B (CROW beeldkwaliteit)
Beleidskader		
Geldermalsen: Beleids- en beheerplan 2017-2021.		
Lingewaal: Beheerplan openbare verlichting 2009-2018		
Neerijnen: Beleid- en beheerplan openbare verlichting 2014-2019		
West Betuwe: Nieuw beleidsplan vanaf 2023.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten		
In 2022 is verder gegaan met het verleden van de openbare verlichting. De subsidie is verlengd tot eind 2023 zodat we meer armaturen kunnen vervangen. De vervanging verloopt volgens plan. Eind 2022 was circa 70% van ons areaal in led uitgevoerd.		
Openbare verlichting		
Omschrijving	Kosten 2022	
Onderhoud	255.000	
Investerings	110.000	
Advies en Onderzoek	0	
Exploitatie	391.000	
Totaal	756.000	

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau
Schoonhouden verharding	1.093.011 m2	Beeldkwaliteit B (CROW beeldkwaliteit)
Beleidskader		
Geldermalsen: Beleids- en beheerplan Schoonhouden van verhardingen 2016-2020.		
Lingewaal: Geen apart beleidsplan: wordt uitgevoerd binnen het groenbeleidsplan.		
Neerijnen: Geen apart beleidsplan, wordt uitgevoerd binnen het DVO-product Wegen waarvoor het 'Beleid- en beheerplan onderhoud wegen, 2014 – 2018' de norm is.		
West Betuwe: Nieuw beleidsplan vanaf 2024/2025.		
Uitgevoerde activiteiten en kosten		
In 2019 is de Avri gestart met deze taak voor geheel West Betuwe. De onkruidbestrijding op element- en halfverhardingen vindt plaats op basis van beeldkwaliteit in samenhang met het straatvegen en het blad ruimen. Dit houdt in dat niet per definitie in vaste rondes wordt gewerkt, maar er wordt ingegrepen als de kwaliteit niet meer aan de afgesproken beeldkwaliteit voldoet. Voor het veegen van de bestratingen heeft de Avri een eigen veegwagen in gebruik die is voorzien van apparatuur waarmee data wordt verzameld van de plekken waar actief geveegd is. Met de verzamelde data wordt data-gestuurd geveegd op de plekken waar het nodig is. Daarmee wordt op termijn efficiënter en goedkoper		

geveegd. De onkruidbestrijding op verhardingen wordt integraal uitgevoerd door de inzet van de veegmachine en de onkruidbestrijdingsmachines nauw op elkaar af te stemmen. Op plekken waar het onkruid moeilijk machinaal te beheersen is wordt door Avri een derde partij ingezet. Op moeilijk te beheersen plekken wordt incidenteel geborsteld.

Schoonhouden verharding	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud	0
Investerings	0
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	895.000
Totaal	895.000

Beheerplan Wegen	Areaal Circa 4.700.000 m ²	Onderhoudsniveau Asfaltverhardingen op niveau Basis en elementenverhardingen voor wat betreft rijbanen en parkeren niveau Laag en fiets- en voetpaden op niveau Basis. Het huidige kwaliteitsniveau ligt gemiddeld onder basisniveau.
Beleidskader West Betuwe: Beheerplan Wegen 2021-2025		
Uitgevoerde activiteiten en kosten Op basis van de 2-jaarlijkse wegininspectie en een integraal (waaronder met het water- en rioleringsplan) op te stellen maatregelenplan, wordt uitvoering gegeven aan: - planmatig groot onderhoud aan wegen en straten; - vervanging van straten en wegen - aanleg van duurzame bermverhardingen - onderhoud wegbermen - onderhoud wegmarkering - onderhoud halfverharde paden en wegen - kansen en wensen leefomgeving i.h.k.v. verhardingen - klimaatkansen verhardingen Aan de hand van het maatregelenplan 2022-2023 (bestaande uit enkele duizenden maatregelen), zijn kerngericht tal van trottoirs herstraat en in het buitengebied asfaltschades hersteld en asfalt-deklagen vervangen. In en nabij de kernen Waardenburg, Rhenoy, Heukelum, Vuren en Acquoy zijn verschillende wegen vervangen of is er groot onderhoud uitgevoerd. Ook is er langs verschillende wegen een veilige berminrichting gerealiseerd. Een groot deel van het groot onderhoud van straten en wegen van planningsjaar 2023 is in voorbereiding. Deze gaan in 2023 in uitvoering. Bij complexe, integrale opgaven als bijvoorbeeld project "De Korte Woerden" wordt dit 2024. Voor het groot onderhoud aan asfaltwegen is een bouwteam ingericht. Dit bouwteam, in samenwerking met een marktpartij, heeft als doel om de omvangrijke (integrale) opgave te realiseren, met inbegrip van innovatie, kwaliteit, circulariteit en duurzaamheid. Op het vlak van 'realiseren van kansen en wensen leefomgeving' zijn er verschillende wensen vanuit inwoners gerealiseerd. Aanleg van invalide-opritten en geleidetegels zijn hier voorbeelden van. Tevens wordt er bij grotere werken een enquête of bewonersparticipatie uitgevoerd. Dit uitslagen hiervan		

worden zorgvuldig beoordeeld en worden, waar mogelijk, verwerkt in het ontwerp van de nieuwe situatie. Het is goed dat dit zo gedaan wordt, maar het heeft ook een keerzijde. Bij het project Oud-Asperen zijn de bewoners vanaf het begin betrokken geweest bij de nieuwe inrichting van een aantal straten en dit leidt tot een mooi resultaat, echter vergt dit een zeer lange voorbereidingstijd, waardoor het project uitloopt.

Voor wat betreft klimaatmaatregelen is op enkele plaatsen, waaronder in Geldermalsen en Waardenburg gecombineerd met de uitvoering van groot onderhoud, gesloten verharding vervangen door waterpasserende grastbetonverharding. In de voorbereiding van het project Hellouw en het project De Korte Woerden is volop aandacht voor de klimaatrobuuste inrichting van de openbare ruimte.

Wegen	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud tlv exploitatie	1.137.000
Onderhoud tlv voorziening	3.270.000
Investerings	2.106.000
Advies en Onderzoek	79.000
Totaal	6.592.000

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau
Gebouwen	114 gebouwen	NEN 2767, conditiescore 4 (matige conditie)
Beleidskader		
West Betuwe: Beheerplan gebouwen 2021-2026		
Uitgevoerde activiteiten en kosten		
In 2022 is onderhoud aan de gebouwen uitgevoerd conform het beheerplan gebouwen. Dit is voornamelijk klein regulier onderhoud.		
Met als grote projecten:		
- Kozijnrenovatie Gymzaal de Koeldert Waardenburg.		
- Toren Buurmalsen en Tuil diverse herstel en vervangingswerkzaamheden		
Uitgesteld werk:		
- Buitenschilderwerk op diverse locaties. Dit werk is in 2021 voorbereid en aanbesteed. Helaas heeft de aanbesteding niet tot opdracht geleid, omdat de lokale schilders te druk waren om in te schrijven. Het bestek is in 2022 nogmaals op de markt gebracht, uitgebreid met het geplande schilderwerk van 2022. Hiervoor is reeds opdracht gegeven voor 120.000 euro, uitvoering vindt plaats voorjaar 2023.		
Gebouwen		
Omschrijving	Kosten 2022	
Onderhoud	263.000	
Investerings	0	
Advies en Onderzoek	0	
Exploitatie	333.000	
Totaal	596.000	

Groen

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau														
Begraafplaatsen	31 begraafplaatsen	CROW-Kwaliteitsbeeld A														
<p>Beleidskader Beleids- en beheerplan begraafplaatsen West Betuwe 2019-2023, Begraafplaatsverordening, Nadere regels, Tarievenverordening lijkbezorgingsrechten en tarieven (2022), Wet op de lijkbezorging.</p>																
<p>Uitgevoerde activiteiten en kosten Het Beleids- en beheerplan begraafplaatsen West Betuwe 2019-2023 van kracht en verlengd tot en met 2024. Het dagelijks- en meerjaren onderhoud van 31 begraafplaatsen is op basis van dit plan uitgevoerd. Dit betreft het onderhoud van het groen, bomen (circa 1300 st), paden, hekwerken, voorzieningen, gebouwen enz. Tijdens het onderhoud van het groen is gewerkt aan het verbeteren van de groenstructuur op de begraafplaatsen. Hierbij is zoveel mogelijk werk met werk gemaakt. In het kader van de éénmalige verbetermaatregelen/renovaties/groot onderhoud zijn o.a. de volgende werkzaamheden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vervangen (oude)grindpaden: Buurmalsen en Asperen - Opstellen en aanbesteden bestek onderhoud grindpaden - Bouwkundig onderhoud/reparaties en reinigen baarhuizen en hekwerken - Planten bollen: op 5 begraafplaatsen - Ruimen circa 400 graven op 15 begraafplaatsen - Verordening, nadere regels en tarieven aangepast voor het natuurlijk begraven - Aanleg/inrichting natuurlijke begraafplaats Ophemert - Opstellen rapportage herdenkingsmonumenten/asverstrooiingsplaatsen - Onderhoud begraafplaats Est (gedeeltelijk) door vrijwilligers <p>In 2022 zijn 192 begrafenissen en 7 asbestemmingen uitgevoerd. Dit is in lijn met de prognose in het Beleids- en beheerplan. De begraafplaatsadministratie is bijgehouden en er is een inhaalslag gemaakt om ontbrekende/onjuiste gegevens te achterhalen en bij te werken en de correspondentie efficiënter te maken.</p>																
<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Begraafplaatsen</th> </tr> <tr> <th>Omschrijving</th> <th>Kosten 2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Onderhoud</td> <td>906.000</td> </tr> <tr> <td>Investerings</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Advies en Onderzoek</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Exploitatie</td> <td>110.000</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>1.016.000</td> </tr> </tbody> </table>			Begraafplaatsen		Omschrijving	Kosten 2022	Onderhoud	906.000	Investerings	0	Advies en Onderzoek	0	Exploitatie	110.000	Totaal	1.016.000
Begraafplaatsen																
Omschrijving	Kosten 2022															
Onderhoud	906.000															
Investerings	0															
Advies en Onderzoek	0															
Exploitatie	110.000															
Totaal	1.016.000															

Beheerplan Bomen	Areaal 37.322 stuks	Onderhoudsniveau Richtlijnen van het Normen instituut bomen: snoei naar behoefte (risico gestuurd).
Beleidskader Groenbeleidsplan 2021-2025 Beheerplan Bomen		
Uitgevoerde activiteiten en kosten <p>Het beheerplan bomen is in maart 2021 door het college vastgesteld. Tijdens de raadsvergadering van 12 oktober 2021 is via een amendement de bezuinigingsmaatregel dunning bomen komen te vervallen.</p> <p>Er is voor geheel West Betuwe een driedeling gemaakt om in een cyclus van drie jaar te komen tot het risico gestuurd snoeien. In het beheerplan is vastgelegd dat de gemeente voor het planmatig boombeheer gebruik maakt van de werkwijze zoals die beschreven is in het "Handboek bomen" van het Norminstituut Bomen. Daarbij vormt de uitkomst van de boomveiligheidscontrole (BVC) de basis. De eigen dienst is verantwoordelijk van het snoeien van de bomen in de kernen en de Avri voor de bomen in het buitengebied.</p> <p>West Betuwe heeft in 2022 op 3 locaties aantastingen van de eikenprocessierups gehad. Voorgaande jaren heeft de gemeente hoofdzakelijk ingezet op preventieve bestrijding. In 2022 is de werkwijze aangepast. Op vier plekken komen wettelijk beschermde vlinders voor, daar is preventieve bestrijding verboden. Op plekken waar overige gevoelige soorten vlinders voorkomen hebben we een afweging gemaakt waar we wel preventief bestrijden. Deze keuze is gemaakt op grond van de combinatie van het aantal eiken, de sterk aangetaste plekken van voorgaande jaren en de plekken waar veel mensen (langs)komen. Voor de meeste plekken is ervoor gekozen om geen preventieve bestrijding uit te voeren.</p> <p>Minder preventief spuiten is beter voor de biodiversiteit.</p> <p>Omvorming bomen In 2022 is gestart met de voorbereiding van het omvormen van (vorm)bomen. Het gaat om bomen die duur zijn in het onderhoud, omdat ze voor veel overlast zorgen en hierdoor veel gesnoeid moeten worden en niet meer te handhaven zijn op de plek.</p> <p>Vervanging populieren en essen In 2022 is gestart met activiteit vervangen van de populieren en essen in het buitengebied. In 2022 zijn de onderzoeken voor de wet Natuurbescherming uitgevoerd. Met de uitkomst van deze onderzoeken en de gegevens uit de boom veiligheidscontrole is een plan van aanpak opgesteld. De komende 9 jaar worden de populieren en essen gefaseerd vervangen. In 2023 worden de eerste bomen verwijderd.</p> <p>Op basis van het beheersysteem waren er op 31-12-2020 totaal 37.144 bomen in beheer. Op 31-12-2022 bedroeg dit aantal 36.965 bomen (excl. bomen begraaftplaatsen). In het beheersysteem zijn alle locaties van bomen digitaal vastgelegd. Het verschil in aantal bomen is te verklaren door het verwijderen van bomen wegens veiligheid, de voorjaarsstorm en een groot aantal bomen die bij de inspectie naar voren kwamen als niet aanwezig maar nog wel in het beheersysteem als bomen waren geregistreerd. In het najaar van 2023 worden nieuwe bomen geplant.</p>		

Bomen	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud	179.000
Investerings	29.000
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	378.000
Totaal	586.000

Beheerplan Groen	Areaal beplanting: 599.400m ² gazon/gras: 834.250m ² <u>bermgras:</u> <u>3.042.350m²</u> Totaal: 4.476.000m ²	Onderhoudsniveau CROW-Kwaliteitsbeeld B en C
Beleidskader Groenbeleidsplan 2021-2025 Beheerplan Bomen Beheerplan Beplantingen Beheerplan Grassen		
<p>Uitgevoerde activiteiten en kosten</p> <p>Uitvoering van het dagelijks- en meerjaren beheer van de groenvoorziening conform het vastgestelde Groenbeleidsplan en de bij behorende beheerplannen: beplanting, bomen en grassen. Met kwaliteit B binnen de bebouwde kom, kwaliteitsbeeld C buiten de bebouwde kom. Uitvoering grotendeels door de buitendienst. Een deel van de groenwerkzaamheden is, op basis van de dienstverleningsovereenkomst (DVO) uitgevoerd door de Avri (groenonderhoud kernen Geldermalsen/ Meteren, beplantingen buitengebied en ledigen afvalbakken). Het maaien van het gras en de bermen is uitgevoerd door 2 aannemers. Incidenteel zijn in 2022 nog groenbedrijven ingehuurd om arbeidspieken op te vangen. Om dit efficiënter in te kopen is voor de inzet van groenaannemers en materieel is een raamovereenkomst opgesteld en aanbesteed.</p> <p>Door de corona maatregelen is flexibel omgegaan met de inzet van medewerkers en de werkzaamheden zodat er geen nadelige gevolgen zijn ontstaan voor de kwaliteit van de buitenruimte.</p> <p>Om te komen tot meer biodiversiteit en om invulling te geven aan de bezuinigingstaakstelling is het maaibeheer binnen de bebouwde kom in 2022 aangepast: "Netjes waar het moet, extensiever waar het kan". Dit maaibeheer is in 2022 zo uitgevoerd. Na het aannemen van een motie (juli 2022) is dit grotendeels teruggedraaid en wordt vanaf 2023 binnen de bebouwde kom weer intensiever gemaaid. Voor de bermen in het buitengebied is een motie (juli 2022) aangenomen om 30% van de bermen in het buitengebied vanaf 2023 te maaien en te ruimen.</p> <p>Er is medewerking verleend aan verschillende inwoners initiatieven: aanplant wadi Opijnen, inzaaien wildbloemenmengsels Rhenoy/Deil/Enspijk, bollen diverse kernen.</p>		

Groen	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud	742.000
Investeringen	0
Advies en Onderzoek	0
Exploitatie	419.000
Totaal	1.161.000

Riolering en water

<p>Beheerplan Onderhoud Watergangen; Baggeren inclusief duikers, beschoeiingen en maaien watergangen</p>	<p>Areaal 450 km baggeren 32 km beschoeiingen 427 km watergangen</p>	<p>Onderhoudsniveau <u>Baggeren</u>: Eens in de 15 tot 18 jaar wordt door het waterschap als waterbeheerder de diepte en afmetingen van de sloten gecontroleerd met een diepteschouw. Onze watergangen worden met deze cyclus gebaggerd. <u>Beschoeiingen</u>: Vanaf 2022 geharmoniseerd beeldkwaliteit B in woonkernen, C in buitengebied. <u>Maaien watergangen</u>: O.b.v. de Keur van waterschap Rivierenland</p>
<p>Beleidskader Beleids- en beheerplan watergangen 2022-2026</p>		
<p>Uitgevoerde activiteiten en kosten <u>Baggeren</u>: Er is gestart met de implementatie van het Beleid- en beheerplan onderhoud watergangen. Hier valt het baggeren van onze watergangen onder. De duikerleidingen in de watergangen worden hierin ook direct meegenomen. In 2022 is het baggeren bij de Haarweg in Spijk afgerond. De projectopdracht wordt voorbereid voor regulier bagger opgave gemeente in combinatie met de baggerwerkzaamheden gebied 25.1 van waterschap Rivierenland in 2024. De overschrijding heeft betrekking op het baggeren van de watergang in de Haarweg Spijk. Op aanwijzen van het waterschap is dit uitgevoerd eerder dan gepland (2029). Langs deze watergang staan veel bomen, waarvan de bladeren in de watergang komen. Hierdoor is de frequentie voor baggeren hoger. <u>Beschoeiingen</u>: In het beleid- en beheerplan watergangen er in 2023 eenmalig 150.000 euro beschikbaar voor het wegwerken van achterstallig onderhoud. Het resterende benodigde budget van 258.000 euro wordt hersteld in de PPN 2024. Voor ingekomen klachten en meldingen over beschoeiingen zijn inspecties uitgevoerd, verantwoordelijkheden toegelicht en eventuele maatregelen gepland. De maatregeltoets achterstallig onderhoud beschoeiingen is gestart. De beschoeiingen die op instorten staan en de grootste veiligheidsrisico's bestaan, worden als eerste deels vervangen. De uitvoering is zoveel mogelijk integraal. In de Banweg Beesd, De Lage Paarden Waardenburg en 2e Tieflaerssestraat te Neerijen zijn de beschoeiingen deels vervangen. De projectopdracht voor de planmatige aanpak wordt voorbereid en uitgevoerd in 2023. <u>Maaien watergangen</u>: De watergangen zijn gemaaid conform het bestek uit 2022 waarin het maaien van bermen en watergangen was aanbesteed. Voor de komende tijd is een nieuw onderhoudsbestek opgesteld en</p>		

aanbesteed voor het maaien van de watergangen en de bermen. Er is een start gemaakt met een plan voor het invoeren van biodivers maaien.

Watergangen	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud	503.000
Investerings	0
Advies en Onderzoek	24.000
Exploitatie	0
Totaal	527.000

Beheerplan	Areaal	Onderhoudsniveau
Water en rioleringsprojecten (beheer, vervangingen en nieuwe aanleg)	450 km watergangen 281 km vrijvervalriolering 54 hoofdgemalen vrijvervalriolering 15 km hoofdpersleidingen 4 hoofdgemalen vacuumriolering 167 km druk en vacuumriolering 1.177 drukrioleringspompputten 16 bergbezinkbasins 516 IBA's (decentrale minizuiveringen) 18.506 kolken	We volgen de landelijke richtlijnen voor onderhoud en beheer van de riolering van Stichting Rioned. Deze zijn beschreven in de Leidraad Riolering.

Beleidskader

WRP 2019-2023 (Water Riolering Beleidsplan) en verlengd t/m 2024.

Uitgevoerde activiteiten en kosten

In het jaar 2022 zijn de volgende maatregelen en acties uitgevoerd:

- Uitvoering gegeven aan het jaarlijks onderhoud van het totale rioleringsareaal.
- Reinigen en inspecteren van 30 km vrijvervalriolering en het uitvoeren van de hieruit komende maatregelen kernen Geldermalsen Zuid, Enspijk, Gellicum, Acquoy.
- Voorbereiding renovatie 17 rioolgemalen.
- Gestart met de voorbereiding voor het vervangen en modificeren van het totale areaal IBA's. Planning 3 fases t/m 2025. De urgente IBA's zijn in 2022 als eerste opgepakt.
- Realiseren van diverse reliningsprojecten Meteren, Varik, Asperen, Geldermalsen, Vuren, Heukelum.
- Realiseren van diverse afkoppelplannen Geldermalsen, Heukelum, Meteren, Tricht en kleine maatregelen West Betuwe breed.
- Voorbereiden van diverse afkoppelplannen, reconstructies, reliningsprojecten t.b.v. uitvoer 2023/2024 o.a. Voorstraat/Stadswal Asperen, Nieuwe Steeg Herwijnen.
- Geadviseerd op riolering, water en klimaat bij diverse inbreidingsplannen, nieuwbouwplannen, integrale reconstructies, Prorailplannen, dijkverzwaringplannen, waterplannen, burgerparticipatieplannen gemeente breed.
- Klimaatstresstesten vanuit WRP gerealiseerd, voor wateroverlast, grondwater en hitte en nu ingezet bij voorbereiding van adviezen en renovatieprojecten.
- Klimaatinformatiecurssussen (Sprakwater) geïntroduceerd bij alle basisscholen. 5 jaar lopend proces.
- Aanpassen verordening afvoer hemelwater en grondwater.
- In beeld brengen/verminderen/oplossen van wateroverlastlocaties door de extreme neerslag van

afgelopen jaar.

- Samen met waterschap robuuster inrichten gemeentelijke riolering in relatie met de waterzuiveringen (assetmanagement). Pilot in Haaften is afgerond en wordt geëvalueerd.

- Jaarlijks reinigen areaal kolken i.s.m. AVRI.

- Jaarlijks onderhoud IBA's i.s.m. Waterschap. Waterschap heeft onderhoud weer voor 5 jaar aanbesteed.

- Opstellen uitvoeringsplanning projecten voor de jaren 2023 en 2024.

- Door de krappe personeelsbezetting in de afgelopen jaren bij voorbereiding en uitvoering, maar ook de omslag naar meer burgerparticipatie en klimaatadaptatie is er binnen riolering en water een achterstand in adviestaken, renovatie en optimalisatieprojecten ontstaan. Binnen de huidige planperiode WRP 2019 t/m 2023 wordt nu een inhaalslag gemaakt door o.a. extra inhuur van personeel en waar mogelijk en zonder risico temporiseren van het realiseren van projecten.

Daarnaast is een vervolg gegeven aan het verder harmoniseren en optimaliseren van het totale rioleringsareaal.

Dit houdt o.a. in:

Het samenvoegen van de revisietekeningen en areaalgegevens vrijvervalriolering, drukriolering, IBA's , gemalen in de beheersystemen.

Harmoniseren en uitbreiden drukriolering en vacuüm pompgemalen met een gelijkwaardig meldsysteem in het gehele gebied van voormalig Lingewaal.

Harmoniseren en maken van een inhaalslag voor onderhoud van het totale areaal. Aanbesteding jaarlijks onderhoud en correctief onderhoud voorbereid en aanbesteed.

Water en rioleringsprojecten	
Omschrijving	Kosten 2022
Onderhoud	2.404.000
Investeringen	3.018.000
Advies en Onderzoek	177.000
Exploitatie	1.782.000
Totaal	7.381.000

4 Financiering

Inleiding

1. Algemeen

De uitgaven en inkomsten van de gemeente lopen niet synchroon in de tijd. Soms leent de gemeente geld om tijdig betalingen te kunnen verrichten en soms heeft ze (tijdelijk) overtollige liquide middelen. Al deze geldstromen lopen via de treasuryfunctie, die de gemeente bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe heeft ondergebracht.

De uitvoering van de financieringsfunctie vindt plaats binnen de kaders die zijn vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden, afgekort Wet fido. In deze wet zijn regels opgenomen voor de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie bij de decentrale overheden.

2. West Betuwe

Het gehele jaar heeft de gemeente in een situatie van overliquiditeit verkeerd. De beschikbare middelen waren toereikend om alle betalingen te kunnen uitvoeren. Deze liquiditeitspositie is met name ontstaan door de verkoop van de aandelen Eneco en de vertraging welke is ontstaan bij een grote investering zoals de aanvang van de bouw van het nieuwe Stadskantoor. In 2022 is er daadwerkelijk met het bouwen gestart en daalt ook de mate van overliquiditeit. De verwachting is dan ook dat deze in 2023 geheel zal verdwijnen, daar de bouw van het Stadskantoor dan zal worden voltooid.

3. Rentevisie

Naast de ontwikkeling van de omvang van de financieringsbehoefte is de renteontwikkeling een belangrijke factor. In 2022 zijn we geconfronteerd met enkele geopolitieke ontwikkelingen die hebben bijgedragen aan een hoge inflatie, ruim boven de gewenste 2%. Het beleid van de Europese Centrale Bank (ECB) is erop gericht om het inflatiepercentage terug te brengen naar 2%. Het instrument wat hiervoor wordt gebruikt is een verhoging van de rente. Dit is zichtbaar geweest in 2022 waar we van negatieve rentes naar een gemiddelde van 3% à 4% zijn gegaan.

Voor het rentepercentage van een langlopende lening (10-jaars) was de verwachting dat deze in 2022 tussen -/ 0,20% en 0,00% zou schommelen. Het daadwerkelijk percentage was in 2022 voor langlopende leningen in de eerste maanden van 2022 conform deze verwachting, echter door een exorbitante verhoging van o.m. de energieprijzen is de inflatie significant gestegen. Dit heeft zijn invloed gehad op de rentepercentages. Deze zijn zeker de laatste 6 maanden van 2022 gaan stijgen. De rente op een 10 jaar lineaire lening is daarmee uitgekomen op ongeveer 3% per ultimo 2022

Voor de 3-maands Euribor (Euro Interbank Offered Rate) was de verwachting dat het rentepercentage rond de -/ 0,5% en -/ 0,3% zou schommelen. Gedurende het jaar 2022 is de 3 maands Euribor geleidelijk gestegen van -/0,570% naar 2,202% met een gemiddelde van 0,348%

Renterisicobeheer

Onder renterisicobeheer wordt verstaan de onzekerheid over de hoogte van toekomstige rente uitgaven en –inkomsten. Voor de beheersing van de renterisico's gelden een aantal concrete richtlijnen.

1. Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt het bedrag waarvoor de gemeente maximaal kortlopende leningen mag afsluiten, leningen korter dan één jaar. Het maximum wordt volgens de Wet fido berekend op basis van een vast percentage (8,5%) van het begrotingstotaal per 1 januari. Voor 2022 bedroeg de kasgeldlimiet € 11.330.000

(bedragen x € 1.000)

Kasgeldlimiet voor het begrotingsjaar 2022	Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Totaal netto vlottende schuld	-15.138	-16.634	-25.153	-18.884
Toegestane kasgeldlimiet	11.333	11.333	11.333	11.333
Ruimte (+)/ Overschrijding (-)	26.471	27.967	36.486	30.217

Per kwartaal wordt gemeten of de gemeente binnen de kasgeldlimiet blijft. De gemeente blijft in alle kwartalen van 2022 ruimschoots onder het toegestane kasgeldlimiet en voldoet daarmee aan de gestelde voorwaarden.

2. Renterisiconorm

Om het risico van renteaanpassing en herfinanciering bij langlopende leningen te beperken is de renterisiconorm geïntroduceerd. Deze norm houdt in, dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal per 1 januari. Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanige opbouw van de leningenportefeuille te komen dat het renterisico in voldoende mate wordt beperkt. Indien een leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd verspreid zijn.

(bedragen x € 1.000)

Renterisiconorm en renterisico vaste schulden	Jaarrekening 2022
Begrotingstotaal	133.333
Vastgesteld percentage	20%
Renterisiconorm	26.667
Maximaal risico op vaste schuld	5.679
Ruimte (+)/ Overschrijding (-)	20.988

De gemeente is ruim onder drempel van de renterisiconorm gebleven.

Er hebben geen renteherzieningen op de portefeuille met langlopende leningen plaatsgevonden.

3. Koersrisico

Vanwege het verplichte schatkistbankieren zijn er geen koersrisico's in het kader van het treasurybeleid. Aandelen van nutsbedrijven zijn uit hoofde van de publieke taak aangetrokken en worden niet als risicovolle beleggingen beschouwd. Het betreft de aandelen in de NV BNG Bank, Vitens, Stedin, Alliander en het Grootboek Nationale Schuld.

In onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de instanties waarbij sprake is van een vorm van deelname in het kapitaal van de desbetreffende instelling.

Grootboek Nationale schuld is in 2022 volledig door het Ministerie van Financiën afgelost, derhalve staat de boekwaarde per ultimo 2022 op 0. In de tabel is de opbrengst opgenomen. Het bedrag is als volgt opgebouwd:

- Rente: € 249,50
- Afkoopwaarde: € 125.390,85
- Aankoopwaarde: € 41.475,52
- Boekwinst op verkoop: € 83.915,33
- Netto opbrengst: € 84.164,38

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Rating	Boekwaarde per 31-12-2022	Netto opbrengst 2022
BNG Bank	AAA	137	60
Grootboek Nationale Schuld	AA+	0	84
Vitens	A+	5	0
Alliander N.V.	A+	2.662	172
Alliander N.V. converteerbare aandeelhouderslening	A+	1.023	22
Stedin Holding N.V.	A-	475	13
Totaal		4.302	351

Een rating is te beschouwen als een kwaliteitskeurmerk. Ratings worden uitgedrukt in een combinatie van letters en cijfers. Een Triple A-rating is de hoogst mogelijke rating. Hoe hoger de rating, hoe lager het kredietrisico voor een belegger en vice versa.

De deelnemingen zijn tegen verkrijgingsprijs verantwoord. Het tegen verkrijgingsprijs verantwoorden is in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Om qua treasury goed inzicht te geven in de waarde van de beleggingsportefeuille ligt het meer voor de hand om naast de boekwaarde ook de marktwaarde (=verkoopwaarde) te vermelden. Doordat het aandelen betreft van niet-beursgenoteerde ondernemingen die tevens beperkt verhandelbaar zijn, is dat niet mogelijk.

4. Kredietrisico

Het uitzetten van middelen in het kader van treasury is alleen nog toegestaan binnen de kaders van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden. Hierdoor doen zich bij het uitzetten van middelen geen (nieuwe) kredietrisico's voor. Bij het verstrekken van leningen, garanties of borgstellingen uit hoofde van de publieke taak worden, indien mogelijk, zekerheden of garanties geëist.

Bij kredietrisico's kan een onderverdeling in de volgende categorieën worden gemaakt:

A. Verstrekte geldleningen

In het verleden zijn leningen aan derden verstrekt. Het huidige beleid is om hier terughoudend mee om te gaan, vanwege het risico dat eraan verbonden is.

(bedragen x € 1.000)

Verstrekte geldleningen	Stand per 1-1-2022	Aflossing 2022	Verstrekingen 2022	Stand per 31-12-2022
Vitens NV	108	108	0	0
Startersleningen	2.009	177	338	2.170
Duurzaamheidslening	1.320	90	517	1.747
Verenigingen	299	24	0	275
Hypoth. lening personeel	544	3	0	541
Overige leningen	40	2	0	38
Totaal	4.320	404	855	4.771

De starters- en duurzaamheidsleningen worden door de SVn uitgevoerd. Gezien de huidige situatie met de fors gestegen inflatie en de economische gevolgen hiervan die op dit moment vooral jongeren (starters) treft, is het mogelijk dat vorderingen als oninbaar moeten worden verklaard en daarmee is het risico voor de gemeente groter geworden.

Het risico dat de aflossingstermijnen van de leningen aan de verenigingen niet worden voldaan is klein. Ook in de periode dat Covid-19 een grote rol speelde in het verenigingsleven, zijn alle leningen conform schema afgelost.

De gemeente heeft in het verleden aan (oud) medewerkers een hypothecaire geldlening verstrekt. In 2021 heeft een aantal van hen, vanwege de gunstige rentetarieven, de lening vervroegd afgelost. Van de overgebleven leningen wordt het risico op niet terugbetalen als uiterst klein ingeschat.

B. Garantstelling

In het verleden zijn garanties verstrekt aan met name woningbouwcorporaties of maatschappelijke organisaties. Ook hier voert de gemeente een terughoudend beleid. In onderstaand tabel wordt een overzicht gegeven van de gegarandeerde geldleningen, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen de garanties waarbij de gemeente als achtervang fungeert en de garanties waarbij de gemeente direct risicodragend is.

(bedragen x € 1.000)

Gegarandeerde geldleningen	Oorspronkelijk bedrag	% garantstelling	Stand per 1-1-2022	Opname 2022	Aflossing 2022	Stand per 31-12-022
Particuliere woningbouw		50-100%	61.883	0	10.258	51.625
Woningbouwcorporaties	101.955	50%	61.032	0	1.288	59.744
Gemeente als achtervang			122.915	0	11.546	111.369
Stichting Avondlicht	2.400	100%	240	0	234	6
Sporthal De Wiel	2.684	100%	2.410	0	28	2.382
Leningen personeel	943	100%	505	0	56	449
VV Tricht	100	50%	0	50	4	46
TV Rhelico	100	50%	0	50	3	47
HCG	125	50%	0	62	35	27
Gemeente als directe risicodragend			3.155	162	360	2.957
Totaal gegarandeerde geldleningen			126.070	162	11.868	114.326

Met betrekking tot de particulieren woningbouw staat de gemeente voor 100% garant voor hypotheek die zijn afgesloten vóór 1995. In 1995 is gestart met de Nationale Hypotheek Garantie. Dit betekende voor de gemeente dat zij niet alleen garant stond voor de aangeane particuliere hypotheek, maar dat zij dit doet samen met de Rijksoverheid: ieder voor 50%. In 2011 heeft het Rijk deze garantstelling voor de NHG geheel voor haar rekening genomen. Door aflossingen wordt het bedrag waar de gemeente garant voor staat kleiner. Daar staat tegenover dat vanwege de huidige economische situatie het niet denkbeeldig is dat er een groter beroep op de garantstelling wordt gedaan.

Ook voor leningen van de woningbouwcorporaties staat de gemeente - samen met het Rijk - als achtervang garant. Ondanks enkele faillissementen en ander financiële malversaties bij de woningbouwcorporaties is het tot op heden niet voorgekomen dat een beroep moest worden gedaan op deze achtervang constructie, waardoor het toekomstige risico dat de gemeente haar achtervang rol moet uitoefenen als gering wordt ingeschat.

Op basis van eerdere jaarrekeningen is een inschatting gemaakt van de kans dat de gemeente garant moet staan voor Stichting Avondlicht en sporthal De Wiel. Met behulp van financiële kengetallen is een risicobeoordeling gemaakt. Voor Stichting Avondlicht is de verwachting dat er geen beroep op de garantstelling wordt gedaan. In 2022 is door aflossing van deze stichting het risico op deze lening(en) tot een minimum gedaald. Voor sporthal De Wiel geldt ook dat de het risico op een beroep op de garantstelling van de gemeente klein is.

Voor de invoering van de Wet fido (2001) was het voor ambtenaren mogelijk goedkoop te lenen, waarbij de gemeente garant stond. Sindsdien is het niet meer mogelijk voor ambtenaren om langs deze weg een hypotheek af te sluiten. De gemeente dient in het verleden afgesloten hypotheek te respecteren en als garantsteller voor deze hypotheek te fungeren tot het moment van algehele aflossing. Het risico dat de gemeente aan wordt gesproken op haar rol als garantsteller wordt op dit moment als uiterst klein geschat.

5. Interne liquiditeitsbeheer

Interne liquiditeitsrisico's worden beperkt door de financieringsactiviteiten te baseren op een liquiditeitsprognose. Om een goed inzicht te krijgen welke geldlening afgesloten moet worden en hoeveel moet worden geleend en met welke looptijd, moet de informatievoorziening verder worden verbeterd.

Financiering

1. Vaste leningen

In het onderstaand overzicht wordt een beeld geschetst van het verloop van de vaste leningenportefeuille voor het jaar 2022.

(bedragen x € 1.000)

Mutaties in portefeuille	Bedragen	Rente %
Stand per 1 januari 2022	69.072	0,474% - 4,780%
Nieuwe leningen	0	
Reguliere aflossingen	5.679	
Vervroegde aflossingen	0	
Stand per 31 december 2022	63.393	0,474% - 4,780%

De financieringsbehoefte van de gemeente wordt bepaald door het verloop van verschillende kasstromen: liquiditeitsverloop vanuit de exploitatie, meerjarig investeringsplan, liquiditeitsverloop binnen grondexploitaties en herfinanciering van aflopende leningen.

2. Kasgeldleningen

In 2022 was het niet nodig om (kortlopende) kasgeldleningen aan te trekken. De reguliere inkomsten en saldo op de bankrekeningen maakten het mogelijk dat aan alle betalingsverplichtingen kon worden voldaan zonder aanvullende financiering.

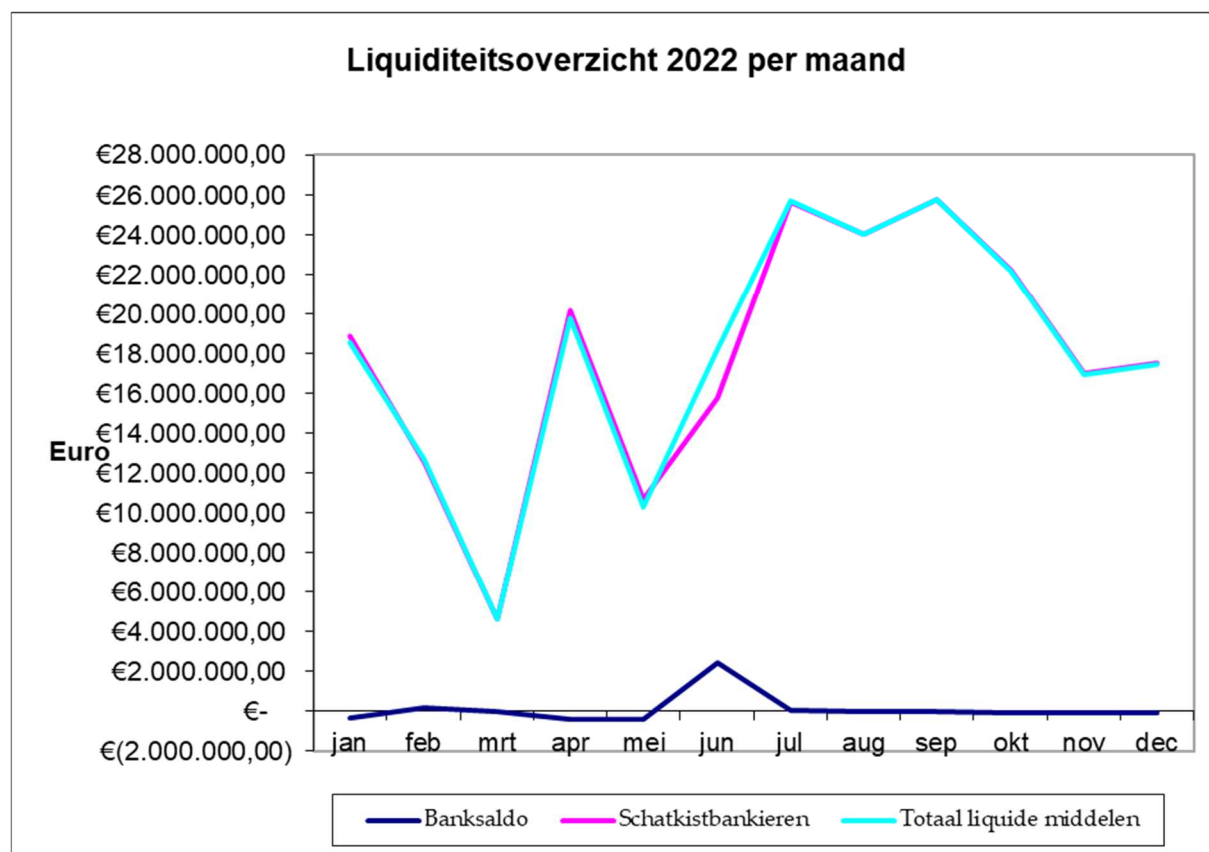
3. Relatiebeheer

Met de huisbankier BNG Bank vindt periodiek overleg plaats, waarbij aandacht wordt besteed aan eventuele nieuwe ontwikkelingen. In maart 2022 heeft overleg met de BNG plaatsgevonden, waarbij geconcludeerd kon worden dat de faciliteiten als toereikend moeten worden beschouwd en de condities als marktconform.

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen betreffende debiteuren en crediteuren. Er wordt op toegezien dat de liquiditeitspositie van voldoende omvang is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig worden nagekomen.

In onderstaande grafiek wordt het beeld voor 2022 getoond.

Schatkistbankieren

De Regeling Schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in liquide middelen, die uitkomen boven een grensbedrag van 2% van het begrotingstotaal, te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het storten gebeurt dagelijks via het afkomen van het saldo van de BNG bankrekening. In onderstaande tabel zien we dat de gemeente in 3 kwartalen onder het drempelbedrag is gebleven. In het 1e kwartaal van het jaar is de gemeente boven het drempelbedrag uitgekomen. Dit is te verklaren doordat een voormalige

belegging van één van de voorlopers van de gemeente West Betuwe is vrijgefallen en nog niet kon worden overgeboekt naar de schatkist. Dit is in april 2022 rechtgetrokken en is de gemeente vanaf het 2e kwartaal weer onder het vastgestelde drempelbedrag gebleven.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	2.666	2.666	2.666	2.666
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4.113	463	536	421
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	-	2.203	2.131	2.246
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	1.477	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	133.333	133.333	133.333	133.333
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	133.333	133.333	133.333	133.333
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-	-	-	-
(1) = (4b)*0,02 of (4c)*0,002 + € 10,0 miljoen met een minimum van € 1.000.000	Drempelbedrag	2.666	2.666	2.666	2.666
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	372.887	42.164	49.310	38.743
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4.143	463	536	421

Renteschema

Om er voor te zorgen dat in de begroting en verantwoording de totale rentelasten inzichtelijk zijn, is in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgenomen dat de paragraaf financiering in ieder geval inzicht geeft in de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend met behulp van de (omslag)rente.

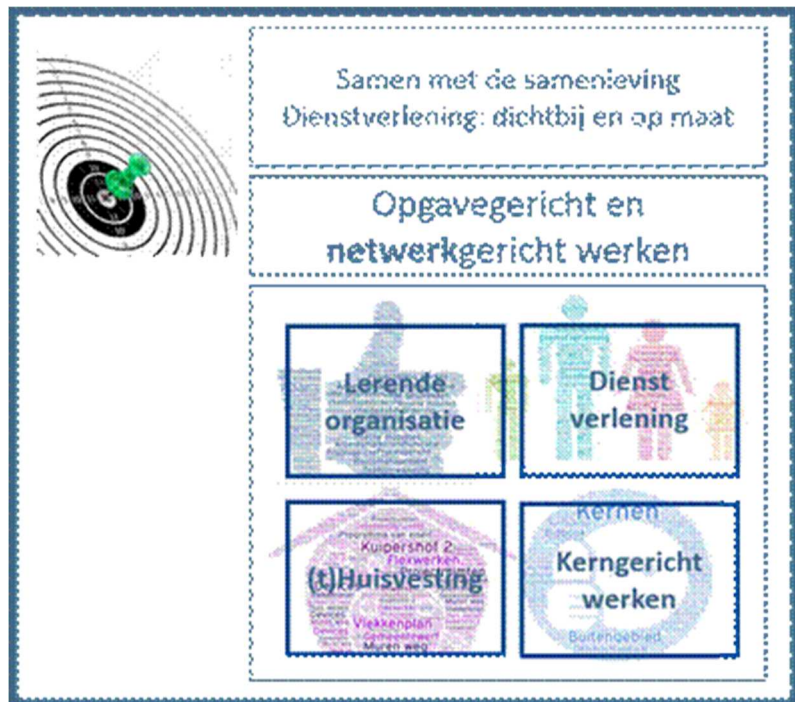
Rente toerekening 2022	
De externe rentelasten over korte en lange financiering	991
De externe rentebaten	-93
Totaal door te rekenen externe rente	898
De rente doorberekend aan de grondexploitatie	-432
Rente projectfinanciering toegerekend aan betreffend taakveld	0
Saldo door te rekenen externe rente	465
Rente eigen vermogen	0
Rente voorzieningen	34
De aan taakvelden/programma's toe te rekenen rente	499
De werkelijk aan taakvelden toegerekende rente	-573
Renteresultaat op het taakveld Treasury	74

5 Bedrijfsvoering

Ambitie

Om de doelen van West Betuwe te kunnen realiseren, is ondersteuning door een goede bedrijfsvoering nodig. West Betuwe wil een flexibele, mensgerichte en resultaatgerichte samenwerkings-organisatie zijn. Daarmee sluiten we aan op het zelforganiserende vermogen van inwoners, ondernemers en (maatschappelijke) organisaties. De organisatie van West Betuwe is primair gericht op de externe dienstverlening. Onze missie: "In de doorontwikkeling van de organisatie richten we ons steeds minder op het werken in structuren en vanuit regels, maar op netwerk- en relatiegericht werken rondom inhoudelijke maatschappelijke vraagstukken. De organisatie zoekt – afhankelijk van de opgave- naar een passende vorm van organiseren. Dat betekent dat er niet één benadering is, maar verschillende. Het resultaat telt, niet de vorm."

In 2022 hebben we focus aangebracht in het Samen West Betuws Werken (SWBW) op opgave- en netwerkgericht werken:

- Opgavegericht: we richten ons op de opgaven (en met name de beoogde resultaten), voor strategische en complexe opgaven gebruiken we daarbij de methodiek van programmamanagement.
- Netwerkgericht: we werken integraal samen, waarbij we de samenwerking met onze omgeving en relevante partners inzetten voor de resultaten.

Deze manier van werken is nodig om de ambitie van de gemeente West Betuwe waar te maken:

- Samen met de samenleving
- Dienstverlening, dichtbij en op maat.

Op het gebied van de bedrijfsvoering hebben wij, samen met de partners Culemborg en Tiel, een aantal taken uitbesteed aan de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe, een belangrijke partner voor de doorontwikkeling van onze bedrijfsvoering.

Beleidskaders

De belangrijkste beleidskaders voor de bedrijfsvoering van West Betuwe zijn in de volgende documenten vastgelegd:

- 'Besturen en organiseren in West Betuwe': het realiseren van de ambities van de nieuwe gemeente en het vormgeven van de nieuwe organisatie vraagt om een stevig fundament. Dit document beschrijft dat fundament.
- Organisatieplan West Betuwe 2020 - vastgesteld door college

- Programmaplan Samen West Betuws Werken - vastgesteld door college
- Besturings en organisatiefilosofie, vastgesteld door college (2022)
- Controlvisie - vastgesteld door college

Thema's 2022

Bij de permanent lerende organisatie die we willen zijn past een continue doorontwikkeling van de organisatie en van de sturing op de bedrijfsvoering. Hiervoor investeren we in managementontwikkeling, programmatisch werken en programmatisch en projectmatig werken. Vanuit het coördinatiepunt lerende organisatie blijven we investeren in de nieuwe manieren van werken door het verzorgen van trainingen op het gebied van programmatisch werken, projectmatig werken, procesverbetering en risicomangement. Ook organiseren we regelmatig leercafé 's en jaarlijks een brede netwerkdag voor alle medewerkers.

Als organisatie staan we niet alleen voor het uitvoeren van de gemeentelijke taken, veel van deze taken zijn belegd bij samenwerkingsverbanden of keten-partners. Daar investeren we ook in de verbinding tussen het gemeenschappelijke belang en de ambities van West Betuwe. We investeren daarom ook in het professionaliseren van regie op onze samenwerkingsverbanden.

De aandachtspunten voor 2022 op het gebied van de bedrijfsvoering geven we weer in de volgende sub paragrafen:

1. Personeel en organisatie
2. Financiën
3. Inkoop
4. Informatisering en automatisering
5. Huisvesting

1. Personeel en Organisatie

De uitvoering van het programma voor organisatieontwikkeling Samen West Betuws Werken (SWBW) verloopt voorspoedig. De activiteiten die zijn uitgevoerd in 2022 en doorlopen in 2023 zijn:

- Verder invullen lerende organisatie waarbij medewerkers vaardigheden, kennis, houding en gedrag voor SWBW blijven ontwikkelen. In 2022 is het coördinatiepunt lerende organisatie geïmplementeerd. Op basis van een evaluatie bouwen de academie voor het organisatieleren verder uit en zetten de lijn van leercafé's en een netwerkdag ook in 2023 voort.
- Voortzetten optimaliseren van processen met LEAN. We leiden extra mensen op zodat meer teams beschikken over een expert in procesverbetering en het management is opgeleid in de principes van LEAN .
- Doorontwikkeling programmatisch en projectmatig werken, door de ontwikkeling en uitvoering van programma's in de praktijk en door coaching en opleiding
- De inrichting en start van de flexibele kern
- Opstellen strategisch personeelsplanning
- Voorbereiden Samen West Betuws Werken in de nieuwe (t)Huisvesting
- Doorontwikkeling capaciteitsplanning en portfoliomanagement.
- Voorbereiden medewerkerstevredenheidspeiling
- Managementontwikkeling

Overige aandachtspunten op het gebied van personeel en organisatie in 2022 waren:

- Doorontwikkelen teamplannen voor een goede sturing op de uitvoering
- Verbeteren managementinformatie over de personeelsbudgetten en uitgaven (samen met BWB)
- Optimaliseren van de inzet van onze beleidscapaciteit

- Opstellen en implementeren vitaliteitsbeleid (samen met BWB)
- Werving kwalitatief goed/deskundig personeel in relatie tot de arbeidsmarkt. We merken dat we als nieuwe, ambitieuze gemeente nieuwe medewerkers aantrekken. Toch zien we nu al moeilijk vervulbare posities, bijvoorbeeld op het gebied van Ruimtelijke ontwikkeling en bij BWB op het gebied van bedrijfsvoering. De kans is groot dat deze trend zich in 2023 voortzet, zie hiervoor ook het risicoprofiel in de paragraaf Weerstandsvermogen.

2. Financiën

Een belangrijk streven is, dat bestuur en organisatie zorgen voor een zo goed mogelijke inzet en benutting van onze financiële middelen.

Voorwaarde is, dat medewerkers binnen de gemeentelijke organisatie grip hebben en houden op de budgetten en dat eventuele afwijkingen tijdig worden gemeld. Hierbij is het van belang, dat we zorgen dat taken, rollen en verantwoordelijkheden helder zijn, en de betrokkenen beschikken over voldoende competenties. Bovendien is het van belang, dat de systemen die we gebruiken voor financieel beheer en financiële sturing, onze budgetbeheerders en -houders zo goed mogelijk ondersteunen.

Om de financiële sturing te versterken hebben we afgelopen jaar de volgende zaken ondernomen:

- Voor de perspectiefnota maakten we een doorrekening van de verwachte kosten. Daarbij hielden we rekening met demografische ontwikkelingen en verwachte prijsstijgingen.
- We zijn gestart met budgetgesprekken tussen de directie en budgethouders. Deze gesprekken dragen er aan bij, dat het financieel bewustzijn en handelen worden versterkt.
- We hebben een onderzoek laten uitvoeren naar de meest wenselijke positionering van de financieel administratieve en beheerprocessen. Dit heeft uiteindelijk geleid tot de bestuurlijke keuze om deze werkzaamheden ook in de toekomst door Bedrijfsvoeringsorganisatie West Betuwe (BWB) uit te laten voeren. De dienstverlening van de financiële afdeling van BWB zal verder worden verbeterd aan de hand van een aangescherpt ontwikkelplan.
- Samen met medewerkers van de financiële afdeling van BWB hebben we de nodige verbeteracties doorgevoerd om de administratieve en beheer processen beter te laten verlopen. Deze verbeteracties maken onderdeel uit van een ontwikkelplan. Heel specifiek zijn er verbeteringen doorgevoerd op het gebied van debiteurenbeheer en invordering en voor wat betreft het opschonen van tussenrekeningen.
- Met het implementeren van een verplichtingenadministratie (samen met BWB) hebben we pas op de plaats gemaakt. Hiervoor zal allereerst de actualiteit en betrouwbaarheid van de administratieve processen verbeterd moeten zijn.
- We hebben de voorbereidingen getroffen, zodat we in 2023 kunnen starten met ons project P-control. Dit project is er specifiek op gericht om de zorgen dat de sturing op financiële middelen die we inzetten voor de inzet van personeel – zowel eigen medewerkers als inhuur – wordt verbeterd.
- We hebben onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de begroting meer kerngericht in te richten. De uitkomsten hiervan worden in 2023 geconcretiseerd.
- We zijn gestart met het project om de programma-indeling van onze begroting aan te passen. Dit was een al langer gekoesterde wens van de Raad.

3. Inkoop

Goede inkoop is ondersteunend aan een goed budgetbeheer en het bereiken van de inhoudelijke doelstellingen. Met een professionele inkoopaanpak zorgen we voor rechtmatige aanbestedingen en een goede prijsstelling binnen de gewenste kwaliteit. De invoering van de Inhuurdesk met een dynamisch aankoop-systeem via BWB is een voorbeeld van een succesvolle professionalisering van dit onderdeel van inkoop.

- Inkoop taakstelling. In onze begroting is een taakstelling op het gebied van inkoop opgenomen. We onderzochten hoe we deze taakstelling het beste kunnen realiseren. De maatregelen die we treffen om deze taakstelling te realiseren worden met name in de eerste burap 2023 geëffectueerd.
- In de doorontwikkeling van de professionalisering van de inkoopfunctie is vorig jaar de contractregistratie bij team inkoop belegd. We maakten een inhaalslag met het registreren van contracten/overeenkomsten in de contractmanagementmodule van het inkoop ondersteunend systeem Merzell.

Verder hebben we een start gemaakt met het opstellen van een gezamenlijke Inkoopbeleid 2023-2026 voor de gemeenten Culemborg, Tiel, West Betuwe en de BWB. Hierin zal aandacht worden besteed aan de diverse rollen en verantwoordelijkheden binnen de inkoopfunctie, in het bijzonder aan die betrekking hebben op het contractbeheer en contractmanagement.

Voor het opstellen van de liquiditeitsplanning is gebruik gemaakt van de inkoopplanning.

Met de gemeenten Culemborg en Tiel en met BWB, werkt de gemeente West Betuwe op het inkoopgebied nauw samen. Zo worden er in het tweewekelijkse Inkoopcoördinatorenoverleg het beleid afgestemd, wordt kennis gedeeld en bespreken we de mogelijkheden om onze bedrijfsvoering te verbeteren.

4. Informatisering en automatisering

Op het gebied van informatisering en automatisering staat in 2022 een groot aantal onderwerpen op de jaarplanning van BWB en de gemeenten. Deze punten zijn ondersteunend aan onze dienstverleningsprocessen en interne processen. Belangrijke punten zijn:

- Informatiebeleidsplan

Voor het verbeteren van onze dienstverlening en bedrijfsvoering kunnen we zeer goed gebruik maken van informatietechnologie. We pakken dit planmatig aan en stelden daarvoor samen met BWB een informatiebeleidsplan op. Het plan is in concept gereed en geeft aan welke ambities we de komende jaren willen realiseren. In het tweede kwartaal van 2023 volgt het bijbehorende uitvoeringsplan waarin de bijbehorende projecten worden gepland.

- Vervangen van de website

We zijn gestart met een project om het technische systeem die zorgt voor ontsluiting van onze website te vernieuwen. De overgang naar dit nieuwe systeem vindt in 2023 plaats.

- Anonimiseren van persoonsgegevens

Informatie die we als gemeente openbaar maken dient (conform de AVG) te worden geanonimiseerd. Het anonimiseren is vaak tijdrovend. Het gebruik van anonimiseringssoftware biedt de mogelijkheid om deze werkzaamheden veel efficiënter uit te kunnen voeren. We zijn (in BWB-verband) een project getart, zodat we in 2023 van deregelijke software gebruik kunnen gaan maken

- Aanbesteding van een aantal applicaties.

De aanbesteding van het financieel systeem stelden we uit naar 2024 en de aanbesteding van het ondersteunende systeem voor het sociaal domein startten we in 2022 op. Hierbij onderzochten we eerst welke aanbestedingen we konden combineren met het oog op een urgente vervanging van de applicatie voor schuldhulpverlening. De laatste applicatie is aanbesteed en wordt in 2023 geïmplementeerd. De aanbesteding van overige applicaties in het sociaal domein schuift door naar 2023.

- Aanbesteding van een control tool

Het onderzoek naar en de aanbesteding van de controltool rondden we in 2022 af. De controltool gaan we gebruiken voor het vastleggen van audits, risico's en verzekeringen. Ook gaan we de tool gebruiken voor control op informatieveiligheid en privacy. De implementatie is inmiddels gestart.

- Datagestuurd werken

In 2022 startten we met het opstellen van de visie op datagestuurd werken. Vaststelling van de visie inclusief opstellen projectplan is gepland voor het tweede kwartaal 2023.

5. Huisvesting

(t)Huisvesting

Na een lange periode van voorbereiding en aanbesteding startte de aannemer aan het einde van het eerste kwartaal 2022 met de sloop- en bouwwerkzaamheden. Inmiddels is de opbouw van het paviljoen en van de plaza gerealiseerd (wind- en waterdicht). Het gehele gebouw is voorzien van nieuw glas in de bestaande kozijnen. Tevens zijn nieuwe puien geplaatst bij de personeelsingang en is de nieuwe trap in de ontvangsthal geplaatst. De zogeheten bouwkundige en installatietechnische voorzieningen bevinden zich alle in de realisatiefase.

We rondde de aanbestedingen voor het bedrijfsrestaurant, vaste en losse inrichting en voor de audiovisuele voorzieningen voor de Raad en het overige kantoor af met een gunstig resultaat (inhoud en binnen budget). We werkten het ontwerp voor de buitenruimte verder uit.

Wel zijn we geconfronteerd met vertraging in levertijden. Helaas is onvermijdelijk dat deze vertraging ook gevolgen heeft voor de opleverdatum. De geplande oplevering van de volledige bouw en de verhuizing schuift hierdoor door tot na de zomervakantie 2023.

Gemeentewerf

In 2022 selecteerden we via een Europese aanbestedingsprocedure de architect en ontwerpteam voor het ontwerp van het kantoor, de overige opstellen en de terreininrichting. Ook voerden we diverse deelonderzoeken uit en startten we met de voorbereiding van de te doorlopen ontheffings- en vergunningprocedures. Met de provincie Gelderland sloten we een realisatieovereenkomst. Hierin hebben we onder andere afgesproken dat de gemeente optreedt als penvoerder en formeel opdrachtgever bij het opstellen en het realiseren van het ontwerp.

Informatiebeveiliging en Privacy

Dreigingen uit de digitale wereld hebben tegenwoordig direct invloed op de fysieke wereld. Een goede beveiliging van informatie is van wezenlijk belang voor een gemeente. Naast het feit dat we de informatie nodig hebben voor de uitvoering van onze taken, beheren we ook allerlei privacygevoelige informatie van onze inwoners. De hacks van de gemeente Hof van Twente en de gemeente Buren hebben het belang van informatiebeveiliging benadrukt.

Beoogd resultaat

Het beoogde resultaat is een professionele informatiebeveiliging die voldoet aan de vereisten van de huidige richtlijn voor informatieveiligheid, de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO). Dit geldt zowel voor de technische, organisatorische als menselijke aspecten (bewustwording) rondom informatieveiligheid. In 2022 hebben we belangrijke stappen gezet om de volwassenheid van informatieveiligheid op een hoger niveau te brengen. Echter, gezien de voortdurende veranderingen in digitale dreigingen, moeten we blijven investeren in informatiebeveiliging. We streven naar optimale veiligheid, wat betekent dat de beveiligingsmaatregelen effectief moeten zijn om de risico's op informatiesystemen en processen te minimaliseren.

Activiteiten

In 2022 is het project "implementatie BIO" afgerond. Restpunten uit dit project worden in de loop van 2023 opgepakt. Onderdelen als 'beveiliging van mobiele apparaten' (MDM) en identiteit- en

toegangsmanagement (IAM) zijn in grote lijnen geïmplementeerd en worden de komende tijd uitgebreid en waar nodig bijgesteld. Er is ook centraal (bij BWB) ruimte vrijgemaakt voor het aanstellen van een Information Security Officer (ISO) die als ondersteuning van de CISO aan de slag gaat.

We zien een toenemend aantal hacks en dreigingen in de digitale wereld. Hierdoor zijn we genoodzaakt om extra technische maatregelen te nemen. De belangrijke maatregelen zijn:

- De implementatie van 2-Factor authenticatie (2FA). Dit is gekoppeld aan de vervanging van hardware, die gepland staat voor het 2e kwartaal 2023.
- Monitoring en bijsturing op de veiligheid van ons netwerk.

Naast de technische aspecten hebben we ook aandacht besteed aan organisatorisch aspecten en menselijk factor. In 2022 zijn we druk bezig geweest met de voorbereidingen van een bewustwordingscampagne genaamd "Bewust in Control". Deze campagne bevat vier onderdelen:

- Microlearning, wekelijks één korte vraag per e-mail
- E-learningen over informatieveiligheid en privacy
- Bijeenkomsten per organisatie
- Cyberoefening met directie en bestuur.

Algemene verordening gegevensbescherming/privacy

In 2022 is het niet gelukt om een privacy officer te werven. Onder andere hierdoor hebben vrijwel alle geplande activiteiten vertraging opgelopen. Het college heeft in november 2022 een nieuw privacybeleid vastgesteld. Er zal een werkplan opgesteld worden met de stappen en acties voor 2023 die nodig zijn om op een aantoonbare wijze naleving van de privacywetgeving te borgen binnen de gemeente West Betuwe. In 2023 wordt er een privacy officer ingehuurd en wordt de werving weer opgestart. Dit betekent onder meer dat hiervoor uiterlijk eind 2023 processen ingeregeld zullen zijn en dat de benodigde documentatie aanwezig is. Middels een periodieke GAP-analyse zal de voortgang worden gevolgd.

Personele kosten

Formatie en loonkosten 2022

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken, projecten en programma's beschikten we eind 2022 over een formatie van 269 fte. Van de beschikbare formatie was eind 2022 264 fte ingevuld. De begrote loonsom voor 2022 bedroeg ongeveer 21.500.000 euro. Op het totale salaris budget is een voordeel van 973.000 euro in 2022. Dit voordeel is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Flexibele Kern conform het raadsbesluit bij de decemberwijziging 2022.

Externe inhuur 2022

Inhuur geschiedt op bestaande budgetten voor bijvoorbeeld personeel en projecten. We beschikken niet over specifieke inhuurbudgetten. We huren in omdat de formatie niet voorziet in piekwerkzaamheden, bijvoorbeeld grotere projecten die binnen beheerplannen of projecten gepland worden of door ziekte. We huren dan in ten laste van projectbudgetten en beschikbaar budget binnen de beheerplannen. Voor flexibiliteit in de organisatie kiezen we er soms voor om vacatures bewust nog niet in te vullen en huren we in ten laste van het vacaturegeld.

Ziekteverzuim

In 2022 was het ziekteverzuimpercentage 6,52%. In het jaar 2022 heeft het ziekteverzuim zich gestabiliseerd. Na een toename in de coronatijd en medewerkers met long covid klachten is er veel geïnvesteerd in preventieve aanpak. Daar waar landelijk een stijging is te zien is het in onze gemeente

gelukkig stabiel mede door deze extra inzet. Verder is gestuurd op het zo snel mogelijk weer (deels) aan het werk te gaan. Hiermee wordt de terugkeerdrempel lager en de extra werkdruk bij de collega's zo beperkt mogelijk gehouden. Voor de komende jaren blijft het noodzakelijk het verzuim strak te blijven volgen en beleid te ontwikkelen over vitaliteit en gezondheid.

Overige kosten

Huisvestingskosten

Het jaar 2022 was het jaar van de start van de verbouwing van het gemeentehuis. Gedurende dit jaar zijn we gehuisvest op meerdere locaties. De tijdelijke meerkosten van de huisvesting betalen we voor een deel uit het krediet voor de (t)Huisvesting en uit de overige budgetten van Kuipershof 2 en 4. In totaal hebben we voor de huisvestingskosten in 2022 650.000 euro uitgegeven.

BWB

De Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB) verzorgt voor West Betuwe reguliere taken op het gebied van P&O, informatiebeheer, informatie-management, ICT, financieel beheer, interne controle en vanaf 2022 ook facilitaire zaken. Hiervoor dragen wij bij in de kosten van deze gemeenschappelijke regeling. Daarnaast voert de BWB via het jaarplan diverse projecten uit die door de deelnemende gemeenten apart betaald worden. Het gaat onder andere om grotere projecten op het gebied van de ICT infrastructuur en de implementatie van applicaties.

Uitgaven bedrijfsvoeringsbudgetten 2022:

Bijdrage BWB	€ 6.977.000
Gemeentelijke ICT budgetten	€ 24.000
Gemeentelijke P&O budgetten	€ 1.266.000
Gemeentelijke Facilitaire budgetten	€ 271.000
Budgetten Juridische zaken	€ 97.000
Budgetten Communicatie	€ 38.000
Overige budgetten	€ 136.000
Totaal	€ 8.809.000

Rechtmatigheid

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording werd verwacht voor 2022, maar is bij de vaststelling van de wet door de 1e kamer uitgesteld naar 2023. Vanaf het boekjaar 2023 moet het college verantwoording afleggen aan de gemeenteraad over de naleving van de regels, die relevant zijn voor het financiële reilen en zeilen van de gemeente. Tot en met de jaarrekening 2022 geeft de accountant een oordeel over de financiële rechtmatigheid, naast het oordeel over het getrouwe beeld van de jaarrekening. De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording sluit aan op het doel van onze organisatie om (nog) meer in control te komen.

In 2022 uitgevoerde acties in de aanloop naar de rechtmatigheidsverantwoording:

1. Medewerkers Verbijzonderde Interne Controle (VIC) deden een regelmatige check op opzet, bestaan en werking van de processen, volgens de planning uit het interne controleplan. Deze controles gaven input voor verdere procesverbetering.
2. We herstelden gesignaleerde fouten door onder andere het nemen van herstelbesluiten. Een verbetering ten opzichte van eerdere jaren was, dat we fouten al in het boekjaar konden herstellen en processen verbeterden in plaats van na afloop van het jaar.

3. We maakten een start met het beschrijven en verbeteren van voor de rechtmatigheidsverantwoording relevante processen.

Omdat we de VIC en een aantal bedrijfsvoeringsprocessen hebben ondergebracht bij de Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB) pakten we een deel van deze acties samen met BWB en de gemeenten Tiel en Culemborg op.

6 Verbonden partijen

Doel

Het is gewenst dat in de programmabegroting en in de jaarstukken aandacht wordt besteed aan rechtspersonen waarmee de gemeente een bestuurlijke en financiële band heeft, vanwege de bestuurlijke, beleidsmatige en financiële belangen en de mogelijke risico's. Het gaat daarbij om deelnemingen (vennootschappen), gemeenschappelijke regelingen (samenwerkingsverbanden) en overige samenwerkingsvormen, bijvoorbeeld stichtingen en verenigingen. Er wordt niet over alle partijen gerapporteerd waarmee de gemeente op enigerlei wijze verbonden is, maar alleen over partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Over partijen waarin de gemeente West Betuwe alleen een financieel belang heeft, wordt in deze paragraaf dus niet gerapporteerd.

Er is sprake van een bestuurlijk belang indien er zeggenschap door middel van stemrecht bestaat of wanneer de gemeente in het bestuur van de desbetreffende organisatie wordt vertegenwoordigd. Er is sprake van een financieel belang wanneer een ter beschikking gesteld bedrag niet verhaalbaar is bij een faillissement of als er financiële aansprakelijkheid bestaat indien de desbetreffende partij haar verplichtingen niet nakomt (conform artikel 1 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten).

De gemeenteraad kan op verbonden partijen toezicht uitoefenen door middel van toezichtsarrangementen. De gemeenteraad houdt toezicht op verbonden partijen op basis van drie verschillende toezichtsarrangementen. Deze arrangementen nemen in zwaarte toe. Hoe groter het bestuurlijke en/of financiële risico, des te meer toezichtsinstrumenten kunnen worden ingezet. Op hoofdlijnen wordt per verbonden partij gerapporteerd over wat zich heeft afgespeeld. Bij verbonden partijen die in toezicht 2 vallen, wordt ook gerapporteerd over de managementrapportages (bestuursrapportages) voor zover de betreffende verbonden partij die opstelt. Bij verbonden partijen die in toezicht 3 vallen, wordt daarnaast ook gerapporteerd over wat er in de AB-vergaderingen heeft gespeeld. Daarnaast heeft de gemeenteraad een drietal moties in 2019 aangenomen voor meer grip op samenwerkingsverbanden, betere informatievoorziening, meer transparantie en afstemming van de agenda's. Zo wordt er inmiddels sneller informatie over vergaderingen openbaar gemaakt en is een informatieprotocol om processen te stroomlijnen. Binnen de organisatie is een intervisietraject opgestart om de sturing op vanuit regie- en contractmanagement te versterken. In 2021 het rapport 'Storten en tekorten' in opdracht van de acht gemeenteraden opgeleverd. De gemeenteraden gaan een gezamenlijk traject in om meer grip te krijgen op gemeenschappelijke regelingen. De gemeenteraad van West Betuwe heeft op 29 november 2022 ingestemd met het plan van aanpak regionale samenwerking Regio Rivierenland. Tevens is de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen in 2022 in werking getreden. Uiterlijk 2024 moeten de gemeenschappelijke regelingen hierop zijn aangepast.

Risicoprofielen van verbonden partijen

De verbonden partijen van de gemeente West Betuwe lopen sterk uiteen in (financiële) omvang en vorm. Hierdoor variëren de bestuurlijke en financiële belangen en ook de risico's. Bij het opstellen van de begroting wordt het risicoprofiel van een verbonden partij ingeschat. Door aan verbonden partijen met een hoog risicoprofiel extra aandacht te besteden, kan de gemeente de kansen en bedreigingen bij deze verbonden partijen tijdig signaleren en daar adequaat op reageren.

Het risicoprofiel van een verbonden partij is op actuele bestuurlijke en financiële risico's gebaseerd en komt op basis van een risicoanalyse tot stand. Hoe groter het bestuurlijke of financiële risico is, hoe

intensiever de sturing op de verbonden partij is. Dat heeft ook tot gevolg dat de gemeenteraad navenant meer informatie over een verbonden partij met een hoog bestuurlijk of financieel risico krijgt. Op basis van de financiële gegevens wordt de risico-indeling als volgt weergegeven:

	Bestuurlijk risico		
	Laag	Gemiddeld	Hoog
Financieel risico	Laag	Regionaal Archief Rivierenland Natuur- en recreatieschappen NV's: Alliander, Stedin, Vitens, Bank Nederlandse Gemeenten. BV Merwede Lingelijn Beheer Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden	Belastingsamenwerking Rivierenland
	Gemiddeld		Regio Rivierenland Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe
	Hoog		Avri Veiligheidsregio Gelderland-Zuid Omgevingsdienst Rivierenland GGD Gelderland-Zuid Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland

Verbonden Partij	Financieel Risico	Bestuurlijk risico	Toelichting
Gemeenschappelijke Regelingen			
Regio Rivierenland	Gemiddeld (DVO)	Gemiddeld	Nieuw beleid bij gedelegeerde taken beperkt; risico zit in DVO's (Dienstverleningsovereenkomsten); Bestuurlijk: Regionale beleidsvoorbereiding is politiek gevoelig; beperkte gevolgen voor inwoners en ondernemers
Avri	Hoog	Hoog	Reserve inzameling huishoudelijk afval is (te) laag, Bestuurlijk: draagvlak is een probleem t.a.v. ondergronds inzamelen en verhoging van tarieven.

Werkzaam Rivierenland	Hoog	Gemiddeld	Bestuurlijk: kwetsbare doelgroepen
Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe	Gemiddeld	Gemiddeld	Bestuurlijk risico is gemiddeld
GGD Gelderland-Zuid	Hoog	Hoog	Financiële lasten Veilig thuis; Corona Bestuurlijk: Veilig thuis blijft een gevoelig onderdeel
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	Hoog	Hoog	Groot risico op verhoging gemeentelijke bijdragen; corona; reserves onder bestuurlijke norm.
Omgevingsdienst Rivierenland	Hoog	Hoog	Output financiering, niet alle werkzaamheden in te schatten; bestuurlijk risico zit in de kwaliteit van de dienstverlening
Regionaal Archief Rivierenland	Laag	Laag	
Belastingsamenwerking Rivierenland	Laag	Laag	Bestuurlijk risico is gemiddeld omdat de inning van lokale belastingen gevoelig ligt bij de inwoners.
Natuur- en Recreatieschappen	Laag	Laag	Recreatietaak is geprivatiseerd.
Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	Hoog	Hoog	Betreft een nieuwe gemeenschappelijke regeling en de gemeente staat garant.
N.V.'s en B.V's			
N.V. Alliander	Laag	Laag	
N.V. Stedin	Laag	Laag	
N.V. Vitens	Laag	Laag	
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Laag	Laag	
Merwede-Lingelijn (M.L.L.) Beheer B.V.	Laag	Laag	
Overige samenwerkingsverbanden			
Nuval	Laag	Laag	
Verenigingen en Stichtingen			
Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden	Laag	Laag	

Toezichtsregime gemeenschappelijke regelingen:

Betrokkenheid bij gemeenschappelijke regelingen maakt de afstand kleiner en maakt het werkterrein bekender.

Op hoofdlijnen wordt per gemeenschappelijke regeling middels een kwartaal rapportage gerapporteerd over wat er zich heeft afgespeeld en afhankelijk van het gekozen toezichtsarrangement wordt deze rapportage uitgebreider.

Per gemeenschappelijke regeling wordt het volgende toezichtsarrangement toegepast.

Gemeenschappelijke regelingen	Toezichtsarrangement
Afvalverwerking Rivierenland (Avri)	3
Werkzaak Rivierenland	3
Uitvoeringsorganisatie Breedbandnetwerk Rivierenland	3
Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)	3
GGD Gelderland-Zuid (GGD) inclusief Veilig Thuis	3
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)	3
Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB)	2
Regio Rivierenland	2
Regionaal Archief Rivierenland (RAR)	1
Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR)	1
Natuur- en recreatieschap	1

Verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen

Regio Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	Regio Rivierenland is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten waarbinnen op regionaal niveau voor de gemeenten taken worden uitgevoerd op het gebied van algemeen bestuur, verkeer, vervoer en waterstaat, economische zaken, onderwijs, cultuur en recreatie, sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening, volksgezondheid en milieu en ruimtelijke ordening en volkshuisvesting. De gemeenschappelijke regeling voert zowel uitvoeringstaken als (strategische)beleidstaken uit.					
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur (AB). Het AB bestaat uit acht leden en een voorzitter. Elke gemeente heeft één zetel. De AB-leden hebben stemrecht in de omvang waarin het inwoneraantal van de gemeente die zij vertegenwoordigen zich verhoudt tot het inwoneraantal van alle deelnemende gemeenten gezamenlijk. Er wordt afgerond op honderdtallen inwoners. Voorzitter van het AB is een gemeenschappelijk lid, dat door alle gemeenten gezamenlijk wordt aangewezen. De voorzitter van het AB heeft één stem in het AB. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit tenminste drie leden, waaronder de voorzitter van het AB. Deze is ook voorzitter van het DB. Het AB wijst uit zijn midden ten minste twee leden aan als leden van het DB.					
Programma	Programma 1					
Relatie met programma	Regio Rivierenland is opgenomen onder programma 1 (Bestuur en ondersteuning). Daarnaast is er een relatie met programma 3 (Verkeer, vervoer en waterstaat) ten aanzien van (basis)mobilititeit en verkeersveiligheid; met programma 4 (Economie) voor de economische speerpunten agribusiness, economie en logistiek, breedband en recreatie en toerisme; met programma 5 (Onderwijs) voor onder andere de leerplicht; met programma 7 (Sociaal domein) voor leefbaarheid en sociaal domein (Wmo en jeugd); met programma 9 (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing) ten aanzien van de speerpunten op het gebied van wonen.					
Risico's	De algemene reserve bedraagt 474.000 euro en wordt ingezet bij tekorten. De omvang van de reserve is volgens het dagelijks bestuur voldoende voor het afdekken van de geïdentificeerde risico's.					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	462	462	2.704	2.635	14.464	11.303
Toelichting financieel belang						

Avri						
Vestigingsplaats	Geldermalsen					
Doel	Avri is een gemeenschappelijke regeling van acht gemeenten die taken uitvoert op het gebied van afvalinzameling en afvalbeheer, het beheer van de openbare ruimte en toezicht en handhaving van de openbare ruimte.					
Deelnemers/betrokken partijen	De raden en colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende gemeenten zijn vertegenwoordigd in het algemeen bestuur (AB). Het AB bestaat uit acht leden. Elk AB-lid heeft één stem. Het AB besluit bij volstrekte meerderheid van stemmen, tenzij anders is bepaald. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit de voorzitter en twee leden uit het AB, die door het AB worden aangewezen. Raadsleden hebben geen zitting in het AB. Voorafgaand aan elke AB-vergadering wordt een Platformbijeenkomst belegd, waarin de raadsleden van de deelnemende gemeenten wensen en bedenkingen kunnen uiten met betrekking tot de agenda van de desbetreffende AB-vergadering.					
Programma	Programma 8					
Relatie met programma	Avri is opgenomen onder programma 8 (Duurzaamheid en milieu) vanwege de basistaak van Avri, het ophalen van huishoudelijk afval. De gemeente West Betuwe neemt enkele plustaken van Avri af op het gebied van IBOR. Zo wordt tijdens de zomermaanden het GFT-afval wekelijks opgehaald en voert Avri taken uit op het beheer van de openbare ruimte. De uitvoering van de taken op het beheer van de openbare ruimte wordt beschreven in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen.					
Risico's	-Onzeker doelvermogen voor nazorg stortplaats; risico niet gewijzigd-Onzekerheid scheidingsgedrag huishoudens; risico verlaagd -Vervuiling van aangeboden grondstoffen; risico verlaagd -Vergoeding kunststof verpakkingen; risico verhoogd -Geschil met verwerker pbd; risico niet gewijzigd					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	4.967	1.388	1.806	43.359	45.278
Toelichting financieel belang	De activiteiten van Avri worden uit de afvalstoffenheffing gefinancierd. Dat betekent dat de gemeente West Betuwe een indirect financieel belang in de gemeenschappelijke regeling heeft.					

Werkzaam Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	Streven naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie van de inwoners van de deelnemende gemeenten en, indien nodig, het verstrekken van uitkeringen aan de doelgroep voor de kosten van levensonderhoud. De gemeenschappelijke regeling voert de wettelijke taken uit die deelnemers hebben op grond van de Participatiewet, met uitzondering van bijzondere bijstand.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges en burgemeesters van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit 8 leden: 1 lid per deelnemende gemeente. Elk lid heeft 1 stem. Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid, tenzij anders is geregeld. Het DB bestaat uit 3 leden, aan te wijzen uit het AB.					
Programma	Programma 7					
Relatie met programma	De GR is opgenomen onder programma 7 (Sociaal Domein). Er is ook een relatie met Programma 4 (Economie) in verband met de het bereiken van een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatie.					
Risico's	Conjunctuurgevoeligheid, verandering wetgeving, robotisering & digitalisering, kwetsbaarheid rondom ICT-apparatuur, krapte arbeidsmarkt, toename problematiek bij de doelgroep, eigen risicodrager WW, niet halen van eigen omzetdoelstelling					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	2.527	12.967	4.503	5.756	16.847	27.283
Toelichting financieel belang	De geraamde bijdrage betreft de deelnemersbijdrage in het programma Bedrijfsvoering.					

Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe						
Vestigingsplaats	Culemborg					
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de bedrijfsvoeringstaken met als doel het verlagen van kosten, het verhogen van de kwaliteit, het verminderen van de kwetsbaarheid en het bieden van kansen aan medewerkers.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges van de gemeenten Culemborg, Tiel en West Betuwe.					
Bestuurlijk belang	De colleges zijn vertegenwoordigd in het bestuur van de bedrijfsvoeringsorganisatie. Het bestuur telt drie zetels. Elke deelnemer heeft 1 stem. Besluiten worden genomen bij gewone meerderheid. De gemeenschappelijke regeling voert haar taak in mandaat uit.					
Programma	Programma 1					
Relatie met programma	Deze GR is opgenomen onder programma 1.					
Risico's	De benodigde weerstandscapaciteit van BWB bedraagt volgens de jaarstukken 2022 1.431.000. Het beschikbare weerstandsvermogen bedraagt ultimo 2022 1.943.000. BWB is daarmee ruim in staat om tegenvallers te kunnen opvangen.					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	5.808	6.750	929	1.943	8.005	2.971
Toelichting financieel belang						

GGD Gelderland-Zuid						
Vestigingsplaats	Nijmegen					
Doel	Het behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van de openbare gezondheidszorg en het uitvoeren van taken die in wet- en regelgeving aan de gemeenten of de GGD'en zijn opgedragen.					
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten zijn vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur; het Algemeen Bestuur telt 14 zetels. Het stemgewicht per gemeente wordt jaarlijks bepaald op basis van het inwonertal op 1 januari van het voorafgaande jaar, zoals opgenomen in de bevolkingsstatistiek van het CBS. Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter aan. Het Dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter van het AB en minimaal vier andere leden. Deze worden aangewezen door het AB. Daarnaast kunnen maximaal drie leden van het DB worden aangewezen van buiten de kring van het algemeen bestuur.					
Programma	Programma 7					
Relatie met programma	Deze GR is opgenomen onder programma 7 (Sociaal domein en Volksgezondheid). De GR heeft ook een relatie met Programma 2 (Veiligheid). De GGD Gelderland-Zuid speelt een rol bij de rampenbestrijding. Daarnaast zijn er nog relaties met de programma 5 (Onderwijs) en programma 6 (Sport, cultuur en recreatie).					
Risico's	Ten opzichte van vorige rapportages over de risico's is dit jaar een aantal aanpassingen gedaan. Ten eerste zijn alle risico's met een verwachtingswaarde van 100% verwerkt in de begroting en niet langer opgenomen als een risico. Daarnaast zijn alle risico's opnieuw beoordeeld en is de impact en kans daarop aangepast. De benodigde weerstandscapaciteit van de 10 grootste risico's bedraagt gezamenlijk 4.175.000 euro. De totale benodigde weerstandscapaciteit bedraagt 4.587.000 euro. De totaal beschikbare weerstandscapaciteit ultimo 2022 bedraagt 2.220.000 euro, derhalve 48% van wat benodigd is. Het grootste risico heeft betrekking op de CAO-wijzigingen en is ingeschat op 2.100.000 euro op basis van een kans van 70%. In dat licht bezien is er sprake van een hoog risicoprofiel, gezien het grootste risico 95% van de beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt.					
Risicoprofiel	Middel					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	2.003	1.982	2.081	2.547	28.765	22.217
Toelichting financieel belang						

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid						
Vestigingsplaats	Nijmegen					
Doel	De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid levert brandweezorg, geneeskundige hulpverlening en de voorbereiding en coördinatie van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges van de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Alle gemeenten worden door de burgemeester in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd. Het AB telt 14 zetels. Alle leden hebben één stem, tenzij het AB een besluit neemt over de jaarrekening, begroting of een begrotingswijziging. Daarvoor geldt een gewogen stemrecht per 20.000 inwoners, waarbij elke gemeente minimaal één stem heeft. De burgemeester van Nijmegen is uit hoofde van zijn functie voorzitter van het algemeen bestuur als het dagelijks bestuur (DB). Het DB bestaat uit zes leden.					
Programma	Programma 2					
Relatie met programma	De Veiligheidsregio Gelderland-Zuid is onder programma 2 (Veiligheid) opgenomen.					
Risico's	Nieuwe wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's, maatschappelijke risico's, economische risico's, middelen, organisatie, klimaatverandering, epidemie, cybercriminaliteit, medewerkers en efficiency					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	4.182	4.181	7.071	7.783	62.792	66.131
Toelichting financieel belang						

Omgevingsdienst Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	De Omgevingsdienst Rivierenland behartigt de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Daartoe hoort ook het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.					
Deelnemers/betrokken partijen	De colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel en het college van gedeputeerde staten van de provincie Gelderland.					
Bestuurlijk belang	Alle deelnemers zijn met één lid in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd. Het AB bestaat uit negen leden. Deelnemers die zowel de milieutaken als de taken op het gebied van bouw en ruimtelijke ordening hebben ingebracht, hebben twee stemmen. De deelnemers die alleen de milieutaken hebben ingebracht, hebben één stem. Het AB wijst uit zijn midden een voorzitter aan. Het AB benoemt de leden van het dagelijks bestuur (DB). Het DB bestaat uit drie leden en de voorzitter van het AB. De gemeenschappelijke regeling voert haar taken in mandaat uit.					
Programma	Programma 9					
Relatie met programma	De Omgevingsdienst Rivierenland is onder programma 9 (Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing) opgenomen. Er is ook een relatie met programma 8 (Duurzaamheid en milieu) ten aanzien van de milieutaken.					
Risico's	Met de komst van de Omgevingswet verandert het proces van vergunningverlening en is een terugloop in de legesinkomsten te verwachten.					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	4.632	4.829	1.500	1.497	5.616	6.097
Toelichting financieel belang						

Natuur- en Recreatieschap Lingegebied						
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath					
Doel	Het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied houdt samen met het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal en het Recreatieschap Over-Betuwe de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied in stand. Deze B.V. voert de publieke taken van de drie recreatieschappen uit. Deze publieke taken zijn het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de recreatieschappen. Daarbij wordt tevens bescherming van het landschappelijk karakter van het gebied beoogd.					
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Molenlanden, Gorinchem, Vijfheerenlanden en West Betuwe.					
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling Natuur- en Recreatieschap Lingegebied heeft een algemeen bestuur (AB). Dit AB bestaat uit vier leden. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit het AB. De drie recreatieschappen zijn aandeelhouders van de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. Het doel van deze B.V. is drie werk-B.V.'s in stand te houden. Doel van de Avezaath B.V. is het verwerven, beheren en vervreemden van onroerende zaken. Doel van de Recreatie B.V. (Uit@waarde Events) is het verrichten van commerciële activiteiten, zoals het organiseren van evenementen, het ontwikkelen en organiseren van recreatiearrangementen en het ter beschikking stellen van recreatieterreinen en recreatiemiddelen. Doel van de Cellendonk B.V. is het detacheren van (tijdelijk) personeel bij de Recreatiemaatschappij of On Site Rivierengebied.					
Programma	Programma 6					
Relatie met programma	Het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied is onder programma 6 (Sport, cultuur en recreatie) opgenomen. Er is ook een relatie met programma 4 (Economie) vanwege de recreatiemogelijkheden voor bewoners en toeristische activiteiten voor bedrijven.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	0	0	0	0
Toelichting financieel belang						

Regionaal Archief Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	Doel van het Regionaal Archief Rivierenland is het gemeenschappelijk beheer van de archiefbewaarplassen van de deelnemers en van de archiefbescheiden die daar naartoe zijn overgebracht, evenals het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplassen overgebrachte archiefbescheiden.					
Deelnemers/betrokken partijen	Colleges van de gemeenten Buren, Culemborg, Maasdiel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel					
Bestuurlijk belang	Elke gemeente is met een lid in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd. Elk lid heeft één stem. Besluiten worden bij meerderheid van stemmen genomen, tenzij in de regeling anders is bepaald. Raadsleden hebben geen zitting in het AB, omdat zij geen bevoegdheden hebben overgedragen. De gemeenschappelijke regeling werkt met beeld- en oordeelvormende vergaderingen. In deze vergaderingen kunnen daarvoor aangewezen raadsleden en AB-leden gezamenlijk over de agendapunten van het algemeen bestuur overleggen. Deze vergadering vindt plaats voorafgaand aan de AB-vergadering, zodat de AB-leden de meningen uit de beeld- en oordeelvormende vergadering kunnen betrekken bij de afwegingen die zij in de AB-vergadering maken. Het dagelijks bestuur bestaat uit de voorzitter en twee andere leden die door en uit het AB worden aangewezen.					
Programma	Programma 6					
Relatie met programma	Het Regionaal Archief Rivierenland is onder programma 6 (Sport, cultuur en recreatie) opgenomen. Het Regionaal Archief Rivierenland beheert verschillende cultureel historische documenten, waaronder fotoarchieven. In die zin beheert het Regionaal Archief Rivierenland het cultureel erfgoed van de gemeente West Betuwe en de regio Rivierenland. Daarnaast is er ook een relatie met programma 1 (Bestuur en ondersteuning) ten aanzien van de archieffunctie.					
Risico's	Het weerstandsvermogen bedraagt in de jaarrekening 2022 211.000 euro. De geïnventariseerde risico's zijn op de Adviesnota Weerstandsvermogen gebaseerd. Het risicoprofiel bedraagt 211.000 euro. De weerstandsratio bedraagt 1,00. Dit is voldoende om te voldoen aan de norm van 1,0.					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	566	553	591	702	8.258	8.670
Toelichting financieel belang						

Belastingsamenwerking Rivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	Het doel van Belastingsamenwerking Rivierenland (BSR) is samen te werken bij de heffing en invordering van de waterschapsbelastingen, afvalstoffenheffing en gemeentelijke belastingen, evenals bij de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken en het beheer en de uitvoering van de vastgoedinformatie.					
Deelnemers/betrokken partijen	De deelnemers zijn het dagelijks bestuur (DB) van Waterschap Rivierenland, het DB van de gemeenschappelijke regeling Avri en de colleges van de gemeenten Culemborg, Maasdriel, Montfoort, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijk bij Duurstede en IJsselstein.					
Bestuurlijk belang	Alle deelnemende bestuursorganen zijn in het algemeen bestuur (AB) vertegenwoordigd, waarbij Waterschap Rivierenland met twee leden is vertegenwoordigd. Alle deelnemers, met uitzondering van Waterschap Rivierenland, hebben één stem. De leden namens Waterschap Rivierenland hebben beiden twee stemmen. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit de voorzitter en twee leden, door en uit het AB gekozen, waarbij ten minste één lid uit de vertegenwoordiging namens Waterschap Rivierenland wordt gekozen.					
Programma	Programma 10					
Relatie met programma	Deze gemeenschappelijke regeling is onder programma 10 (Financiering en algemene dekkingsmiddelen) opgenomen. Daarnaast is er een relatie met programma 8 (Volksgezondheid en milieu) voor de heffing en inning van de rioolheffing.					
Risico's	Door de veranderende omgeving is er veel onzeker. BSR speelt hierop in de door sociaal in te vorderen, waar mogelijk en rekening te houden met de verruiming van de vermogensnorm bij kwijtschelding.					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	723	691	385	397	8.111	9.124
Toelichting financieel belang						

Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal						
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath					
Doel	Het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal houdt samen met het Natuur- en Recreatieschap Lingegebied en het Recreatieschap Over-Betuwe de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied in stand. Deze B.V. voert de publieke taken van de drie recreatieschappen uit. Deze publieke taken zijn het in stand houden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de recreatieschappen. Daarbij wordt tevens bescherming van het landschappelijk karakter van het gebied beoogd.					
Deelnemers/betrokken partijen	De raden, colleges en burgemeesters van de gemeenten Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe (Neerijnen) en West Maas en Waal.					
Bestuurlijk belang	De gemeenschappelijke regeling Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal heeft een algemeen bestuur (AB). Dit AB bestaat uit acht leden. Het dagelijks bestuur (DB) bestaat uit het AB. De drie recreatieschappen zijn aandeelhouders van de B.V. Recreatiemaatschappij Rivierengebied. Doel van deze B.V. is drie werkB.V.'s in stand te houden. Doel van de Avezaath B.V. is het verwerven, beheren en vervreemden van onroerende zaken. Doel van de Recreatie B.V. (Uit@waarde Events) is het verrichten van commerciële activiteiten, zoals het organiseren van evenementen, het ontwikkelen en organiseren van recreatiearrangementen en het ter beschikking stellen van recreatieterreinen en recreatiemiddelen. Doel van de Cellendonk B.V. is het detacheren van (tijdelijk) personeel bij de Recreatiemaatschappij of On Site Rivierengebied.					
Programma	Programma 6					
Relatie met programma	Het Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal is onder programma 6 (Sport, cultuur en recreatie) opgenomen. Er is ook een relatie met programma 4 (Economie) vanwege de recreatiemogelijkheden voor bewoners en toeristische activiteiten voor bedrijven.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	0	0	0	0
Toelichting financieel belang						

UBRivierenland						
Vestigingsplaats	Tiel					
Doel	UBRivierenland is verantwoordelijk voor de aanleg, het beheer en het onderhoud van het glasvezelnetwerk in het buitengebied van de gemeenten Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.					
Deelnemers/betrokken partijen	Gemeenten Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Zaltbommel.					
Bestuurlijk belang	Er is een Algemeen bestuur en Dagelijks Bestuur. Deze worden gevormd door bestuurders van de deelnemende gemeenten.					
Programma	Programma 4					
Relatie met programma	-					
Risico's	De gemeente staat garant voor 8,93 miljoen euro. Op dit moment vindt de aanleg van het glasvezelnetwerk plaats. Deze aanlegkosten passen binnen de exploitatieopzet van de UBR					
Risicoprofiel	Hoog					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	120	247	26.406	34.986
Toelichting financieel belang	De gemeente staat garant voor een bedrag van 8,93 miljoen euro. Hier wordt enkel een beroep op gedaan als er tekorten ontstaan in de exploitatie. De meerjarenbegroting laat een positief resultaat zien.					

Overige samenwerkingsverbanden

Nuval						
Vestigingsplaats	Barneveld					
Doel	Nuval is een aandeelhoudersplatform van Vitens en Alliander, die namens een aantal gemeenten met één stem binnen het grootaandeelhoudersoverleg van Alliander optreedt, zodat deze (kleine) gemeenten meer invloed kunnen uitoefenen.					
Deelnemers/betrokken partijen	De gemeenten Aalten, Almere, Apeldoorn, Barneveld, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Dronten, Duiven, Elburg, Ermelo, Harderwijk, Hatterem, Lelystad, Lochem, Montferland, Nijkerk, Nunspeet, Oldebroek, Oost Gelre, Oude IJsselstreek, Putten, Rheden, Rijnwaarden, West Betuwe, Westervoort, Winterswijk, Zeewolde, Zevenaar en Zutphen.					
Bestuurlijk belang	West Betuwe bezit 233.211 aandelen Alliander; binnen Nuval is dat 1,86 procent van de aandelen van de Nuval-vertegenwoordigers. West Betuwe bezit 34.717 aandelen Vitens; binnen de Nuval is dat 2,0 procent van de aandelen van de Nuval-vertegenwoordigers.					
Programma	Programma 10					
Relatie met programma	Deze samenwerking is onder programma 10 (Financiering en algemene dekkingsmiddelen) opgenomen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting financieel belang						

Vennootschappen

N.V. Alliander						
Vestigingsplaats	Arnhem					
Doel	Doel van Alliander is het leveren van energie. Alliander bestaat uit drie werkmaatschappijen, namelijk Liander (netwerkbeheerder), Liandon (consultancy en advies over de aanleg, de instandhouding en het beheer van complexe energie-infrastructuren en meetdiensten) en Liandyn (actief in onder andere de markt voor verlichting van de openbare ruimte en verkeersregelinstallaties).					
Deelnemers/betrokken partijen	De grootste aandeelhouders van Alliander zijn de provincies Gelderland ($\pm$ 45%), Friesland ($\pm$ 13%), Noord-Holland ($\pm$ 9%) en de gemeente Amsterdam ($\pm$ 9%). De overige 24% van de aandelen zijn in handen van 51 gemeenten in Gelderland, Flevoland, Noord-Holland en Zuid-Holland, de gemeente Amersfoort, de provincie Flevoland en twee houdstermaatschappijen van gemeenten in de Kop van Noord-Holland en de Rijn- en Bollenstreek.					
Bestuurlijk belang	De gemeente West Betuwe bezit 233.211 aandelen Alliander. Dit is 0,170 procent van het totale aantal uitstaande aandelen.					
Programma	Programma 10					
Relatie met programma	Deze deelneming is onder programma 10 (Financiering en algemene dekkingsmiddelen) opgenomen,					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	4.470 mln	4.570 mln	5.739 mln	6.106 mln
Toelichting financieel belang						

Vitens NV						
Vestigingsplaats	Utrecht					
Doel	Het doel van Vitens is de uitoefening van een publiek (drink)waterbedrijf in de ruimste zin van het woord. Dat houdt onder meer in: winning, productie, transport, verkoop en distributie van water en verder het verrichten van alles dat met de publieke watervoorziening verband houdt of daarvoor bevorderlijk kan zijn.					
Deelnemers/betrokken partijen	Behalve Nuon zijn gemeenten en provincies in het voorzieningsgebied aandeelhouder van Vitens, dat is opgezet als een naamloze vennootschap.					
Bestuurlijk belang	De gemeente West Betuwe is houder van 34.717 aandelen in deze vennootschap.					
Programma	Programma 10					
Relatie met programma	Deze deelneming is onder programma 10 (Financiering en algemene dekkingsmiddelen) opgenomen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	600 mln	650 mln	1.388 mln	1.447 mln
Toelichting financieel belang						

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)						
Vestigingsplaats	Den Haag					
Doel	BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang (publieke sector). Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG Bank bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarnaast streeft BNG Bank naar een redelijk rendement voor haar aandeelhouders.					
Deelnemers/betrokken partijen	De Staat is houder van de helft van de aandelen. De andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een waterschap.					
Bestuurlijk belang	De aandelen BNG Bank zijn voor de helft in handen van gemeenten en provincies. De andere helft is in handen van de Staat. De gemeente West Betuwe heeft zeggenschap via het stemrecht op de 60.255 aandelen die zij in bezit heeft. De gemeente West Betuwe heeft geen afvaardiging in het bestuur van BNG Bank.					
Programma	Programma 10					
Relatie met programma	Deze deelneming is onder programma 10 (Financiering en algemene dekkingsmiddelen) opgenomen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	5.062 mln	4.615 mln	143.995 mln	107.459 mln
Toelichting financieel belang						

Merwede Lingelijn B.V.						
Vestigingsplaats	Gorinchem					
Doel	De Merwede Lingelijn B.V. heeft als doel de voorbereiding en realisatie van de verbeteringen aan de infrastructuur van en rond de spoorlijn Dordrecht-Geldermalsen (Merwede-Lingelijn) en het verrichten van alle verdere handelingen die met dit doel in de ruimste zin verband houden of daartoe bevorderlijk kunnen zijn. De gemeenten geven de Beheer B.V. opdracht voor het realiseren van de verschillende projecten aan de spoorlijn en de stations. Daartoe heeft elke gemeente een realisatieovereenkomst met de Beheer B.V. afgesloten, voor zover het projecten betreft op het grondgebied van de desbetreffende gemeente. De Beheer B.V. is namens de gemeenten opdrachtgever van de provincie Zuid-Holland; de provincie is verantwoordelijk voor het doen realiseren van de gedeeltelijke spoorverdubbeling, de aanpassing van bepaalde treinhalttes, de realisatie van een nieuwe treinhalte en de beveiliging van een aantal overwegen, waaronder die in Beesd.					
Deelnemers/betrokken partijen	De gemeenten langs de Merwede-Lingelijn: Dordrecht, Sliedrecht, Hardinxveld-Giessendam, Molenlanden, Gorinchem, Vijfheerenlanden en West Betuwe.					
Bestuurlijk belang	Het maatschappelijke kapitaal van de B.V. bedraagt 1.000.000 euro verdeeld in 1.000.000 aandelen van 1 euro. Het geplaatste kapitaal bedraagt 250.000 euro. De participatie in het geplaatste kapitaal is op het aandeel van elke gemeente in de te realiseren projecten gebaseerd. De gemeente West Betuwe heeft 6.000 aandelen. Dit is 2,4 procent van het aantal uitstaande aandelen. Dordrecht heeft 7.275 aandelen, Sliedrecht 101.575 aandelen, Hardinxveld-Giessendam 50.100 aandelen, Gorinchem 50.950 aandelen en Leerdam 30.525 aandelen.					
Programma	Programma 3					
Relatie met programma	De Merwede Lingelijn als openbaar vervoersvoorziening behoort in de eerste plaats in programma 3 (Verkeer). De kwaliteitsverbetering van deze spoorlijn heeft ook een relatie met programma 2 (Veiligheid).					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting financieel belang						

NV Stedin						
Vestigingsplaats	Rotterdam					
Doel	De hoofdactiviteiten van Stedin zijn het transport van gas en elektriciteit naar particulieren en bedrijven, evenals het aanleggen, onderhouden en toekomstbestendig maken van elektriciteits- en gasnetten.					
Deelnemers/betrokken partijen	53 Nederlandse gemeenten.					
Bestuurlijk belang	De gemeente West Betuwe bezit 16.875 aandelen Stedin. Dit is 0,339 procent van het totale aantal uitstaande aandelen.					
Programma	Programma 10					
Relatie met programma	Deze deelneming is onder programma 10 (Financiering en algemene dekkingsmiddelen) opgenomen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	3.270 mln	3.342 mln	4.912 mln	5.178 mln
Toelichting financieel belang						

Verenigingen en Stichtingen

Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden						
Vestigingsplaats	Arkel					
Doel	Het bestuur van de Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden is als bevoegd gezag verantwoordelijk voor de instandhouding van de scholen voor openbaar primair onderwijs in de gemeenten Molenlanden (Giessenlanden en Molenwaard), Vijfheerenlanden (Leerdam, Vianen en Zederik) en West Betuwe (Lingewaal), evenals voor het geven van onderwijs conform de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs in deze 24 scholen.					
Deelnemers/betrokken partijen	Gemeenten Molenlanden, Vijfheerenlanden en West Betuwe.					
Bestuurlijk belang	De Stichting Openbaar Onderwijs Alblasserwaard en Vijfheerenlanden wordt bestuurd door een algemeen bestuur van vijf personen, onder wie een voorzitter, een penningmeester en een secretaris. Het bestuur is samengesteld uit bestuurders die door de gemeenten zijn benoemd. West Betuwe wordt door een van de wethouders vertegenwoordigd.					
Programma	Programma 5					
Relatie met programma	Deze stichting is onder programma 5 (Onderwijs) opgenomen.					
Risico's	-					
Risicoprofiel	Laag					
Financieel belang (x € 1.000)	Geraamde bijdrage 2022	Werkelijke bijdrage 2022	Werkelijk Eigen vermogen		Werkelijk Vreemd vermogen	
			31-12-2021	31-12-2022	31-12-2021	31-12-2022
	0	0	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.	n.n.b.
Toelichting financieel belang						

7 Grondbeleid

De ambitie van West Betuwe

Het grondbeleid ondersteunt de ruimtelijke ontwikkelingen in West Betuwe. De gemeente stelt samen met de samenleving een agenda op voor de toekomst voor de kernen en het buitengebied.

Bij de ruimtelijke agendapunten wordt afgewogen welke instrumenten van het grondbeleid worden ingezet passend bij het beoogde beleidsdoel en de financiële mogelijkheden.

In 2020 is de Nota grondbeleid West Betuwe 2020 vastgesteld waarin een aantal zaken toegevoegd die het beleid beter maken, inspelen op nieuwe ruimtelijke opgaven voor de gemeente en de veranderende rol van de gemeente. In deze nota een afwegingskader toegevoegd ter ondersteuning van de grondbeleidskeuze, worden de ontwikkelingen vanuit het BBV-regelgeving (Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten) verwerkt en een doorkijk gegeven in de nieuwe Omgevingswet. Deze strategische nota fungeert als paraplu nota voor een viertal nota's waarmee uitvoering aan het grondbeleid gegeven wordt op meer operationeel niveau. Het betreft de inmiddels vastgestelde nota restgroen, de nota kostenverhaal en de nota grondprijzen- en uitgiftebeleid. De vierde nota Bovenwijkse zaken wordt opgesteld zodra de omgevingsvisie er is.

De gemeente heeft voor opgave gericht grondbeleid. Het opgave gericht grondbeleid geeft ruimte om aan te sluiten bij de rol die de gemeente kan hebben in opgaven in een gebiedsproces. Dit houdt in dat de gemeente per locatie- en gebiedsniveau aan de hand van een afwegingskader een keuze maakt welke grondbeleidsvorm voor die locatie en situatie passend is. Door te werken met een afwegingskader wordt op een uniforme en zorgvuldige wijze op basis van de opgaven en de locatie specifieke omstandigheden de grondbeleidskeuze bepaald. Hiermee beschikt de raad over een ondersteunend beleidskader dat ze in staat stelt om (maatschappelijke) doelen en de bestuurlijke ambities te verwezenlijken of te versterken in een gebied.

Beleidskaders

De volgende beleidskaders zijn van toepassing:

- Nota grondbeleid 2020 (september 2020)
- Nota restgroen 2021-2025 (december 2020)
- Nota kostenverhaal 2021 (februari 2021)
- Nota grond- en uitgiftebeleid 2021 (maart 2021)
- Grondprijzenbrief 2021 (februari 2021)
- Grondprijzenbrief 2022-2023 (oktober 2022)

Prognose van de resultaten van grondexploitaties

Resultaten

De gemeente West Betuwe kent onderstaande grondexploitaties die gekwalificeerd zijn als Bouwgrond in Exploitatie (BIE-grex). In onderstaande tabel zijn de boekwaarden, te realiseren kosten en opbrengsten, verwacht resultaat op eindwaarde en nette contante waarde (tegen de in het BBV voorgeschreven disconteringsvoet van 2%) weergegeven. Op verschillende grondexploitaties is al tussentijdse winstneming toegepast, conform BBV regelgeving. Voor grondexploitaties met een negatief resultaat zijn verliesvoorzieningen getroffen. De getroffen verliesvoorzieningen zijn gebaseerd op de netto contante waarde per 1 januari 2023. In totaal zijn er voor de verliesgevendende complexen per 31 december 2022 verliesvoorzieningen aanwezig van in totaal 25.968.500 euro. Op de balans zijn de voorzieningen in aftrek gebracht op de bruto boekwaarde.

Resultaat	Eindjaar	Boekwaarde 1-1-2022	Verminderings / vermeerderingen	Boekwaarde 31-12-2022	Te realiseren kosten	Te realiseren opbrengsten	Resultaat Eindwaarde	Resultaat Netto contante waarde
Woningbouw								
Achter het Dorpshuis, Spijk	2025	-35.000	-97.000	-132.000	-513.600	1.058.000	412.400	388.600
De Plantage, Geldermalsen	2031	-39.965.000	7.709.000	-29.256.000	-38.017.300	47.520.000	-19.753.300	-16.528.700
Herwijnen-Oost, Herwijnen	2024	-2.002.000	2.007.000	5.000	-608.000	811.000	208.000	199.900
Klingenberg Noord, Tuil	2026	-1.046.000	-8.000	-1.054.000	-449.900	1.194.000	-309.900	-286.200
Mackaylaan, Ophemert	2024	-130.000	-29.000	-159.000	-41.400	478.000	277.600	266.800
Molenblok, Varik	2026	-4.157.000	-190.000	-4.347.000	-1.579.000	2.197.000	-3.729.000	-3.445.000
Slingerbos, Ophemert	2027	-3.133.000	-378.000	-3.511.000	-2.884.100	4.025.000	-2.370.100	-2.146.700
Bedrijventerrein								
Homburg-Noord, Beesd	2022	-424.000	86.900	-337.100	0	0	-337.100	-337.100
Hondsgemet-Noord, Geldermalsen	2031	-14.758.000	-188.000	-14.946.000	-21.051.900	32.144.000	-3.853.900	-3.224.800
Hondsgemet-Zuid, Geldermalsen	2026	809.000	473.000	1.282.000	-1.649.600	766.000	398.400	368.100
Totaal		-61.841.000	9.385.900	-52.455.100	-66.794.800	90.193.000	-29.056.900	-24.745.100
Complexen met positieve eindwaarde							1.296.400	1.223.400
Complexen met negatieve eindwaarde							-30.353.300	-25.968.500

Bij de verliesvoorzieningen voor de verliesgevende complexen is gekozen voor de netto contante waarde van het verlies per 1 januari 2023. Dit houdt in dat jaarlijks ten laste van het resultaat er een dotatie van 2% aan de verliesvoorzieningen zal moeten plaatsvinden zodat aan het eind van de looptijd van het betreffende plan de voorziening zodanig is dat deze het verlies aan het eind van de looptijd precies kan opvangen. Voor 2023 gaat het om een toe te voegen bedrag van ongeveer 520.000 euro (2% over 25.968.500 euro).

In de balans bedraagt de netto boekwaarde per 31 december 2022 26.486.600 euro. Dit is de bruto boekwaarde van 52.445.100 euro verminderd met de verliesvoorziening van 25.968.500 euro.

Vergelijking met de voorgaande jaarstukken

In onderstaande tabel wordt de vergelijking weergegeven tussen de netto contante waarden per eind van het jaar volgens de huidige jaarstukken en de voorgaande jaarstukken. De resultaten uit de voorgaande jaarstukken zijn geïndexeerd met de discontorente van 2% om beide resultaten gelijkwaardig en vergelijkbaar te maken (appels met appels vergelijken).

Verloopoverzicht resultaten grondexploitaties	JR 2021 resultaat per 31-12-2021	JR 2021 resultaat per 31-12-2022 (+ 2%)	JR 2022 resultaat per 31-12-2022	Vershil resultaat per 31-12-2022	Winstuitname 2022	Vershil in resultaat	Geraamd resultaat in exploitatie excl. rente	Vershil t.o.v. raming
Hondsgemet Zuid	425.500	434.000	368.100	-65.900	-539.900	-605.800		-605.800
Hondsgemet Noord	609.100	621.300	-3.224.800	-3.846.100		-3.846.100		-3.846.100
Homburg Noord	-312.300	-318.600	-337.100	-18.500		-18.500	-21.500	3.000
De Plantage (Meters)	-14.446.700	-14.735.700	-16.528.700	-1.793.000		-1.793.000	-209.900	-1.583.100
Molenblok (Varik)	-2.332.600	-2.379.200	-3.445.000	-1.065.800		-1.065.800	-18.400	-1.047.400
Slingerbos (Ophemert)	-1.603.800	-1.635.900	-2.146.700	-510.800		-510.800	-23.700	-487.100
Klingelenberg Noord (Tuil)	-208.500	-212.600	-286.200	-73.600		-73.600	4.600	-78.200
A. Mackaylaan (Ophemert)	274.700	280.200	266.800	-13.400		-13.400		-13.400
Herwijnen Oost	299.300	305.300	199.900	-105.400	893.000	787.600		787.600
Spijk achter Dorpshuis	479.600	489.200	388.600	-100.600		-100.600		-100.600
Totaal	-16.815.700	-17.152.000	-24.745.100	-7.593.100	353.100	-7.240.000	-268.900	-6.971.100
Negatief resultaat	-18.903.900	-19.282.000	-25.968.500	-6.686.500	0	-6.686.500	-268.900	-6.417.600
Positief resultaat	2.088.200	2.130.000	1.223.400	-906.600	353.100	-553.500	0	-553.500
Totaal	-16.815.700	-17.152.000	-24.745.100	-7.593.100	353.100	-7.240.000	-268.900	-6.971.100

Ten opzichte van het verwachte resultaat per 1 januari 2023 bij de jaarrekening 2021 van 17,2 miljoen euro negatief (= resultaat 1 januari 2022 van 16,8 miljoen negatief vermeerderd met de disconteringsrente van 2 procent), lijkt er op het eerste gezicht sprake van een verslechtering van het resultaat per 1 januari 2023 met 7,6 miljoen euro. Bij Herwijnen-Oost en Hondsgemet-Zuid lijkt sprake van een verslechtering, maar dat komt door het (verplicht) nemen van tussentijdse winst. Bij de grondexploitatie Herwijnen-Oost van 893.000 euro, bij de grondexploitatie Hondsgemet-Zuid van -/- 540.000 euro. In feite is tussentijdse winst geen kostenpost, maar het voortijdig toerekenen van winst, waardoor het boekhoudkundig een minpost is. In totaal is over 2022 een tussentijdse winstneming genomen van 353.000 euro. Het resultaat gecorrigeerd voor winstneming over 2022 bedraagt daarmee 7,2 miljoen euro negatief.

Dit negatieve verschil is de optelsom van de mutaties van alle grondexploitaties, zowel positieve als negatieve. Alle grondexploitaties laten een verslechtering zien van het resultaat. Dit komt met name door de forse kostenstijgingen in 2022 en de verwachting dat de kosten de komende jaren ook nog sterk zullen stijgen. Een andere belangrijke factor is de stijging van de rentekosten door een verdubbeling van het rentepercentage. Daarentegen blijven naar verwachting de stijgingen van de opbrengsten achter. De gesloten woondeal heeft met name zijn weerslag gehad op de grondexploitatie van Molenblok. Hierdoor is het woonprogramma bijgesteld en daarmee zijn de grondopbrengsten drastisch naar beneden bijgesteld. Bij Herwijnen-Oost is in 2022 nog geprofiteerd door de verkoop van gronden aan ontwikkelaars. Hierdoor is kon winst worden genomen. De waterberging van Hondsgemet-Zuid zou opgelost worden in de Plantage, maar dat is niet meer mogelijk ten gevolge van de aangescherpte eisen voor de eigen waterberging. Hierdoor moet de eilandkavel worden verkleind om de waterberging binnen de eigen grenzen op te lossen.

Voor een uitgebreidere toelichting per grondexploitatie wordt verwezen naar de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2023.

Resultaat in exploitatie 2022

De hiervoor gepresenteerde resultaten volgens de netto contante waarde zijn niet direct de resultaten die in de exploitatie terug te vinden zijn. Voor complexen met een negatief resultaat wordt in de exploitatie de mutatie van de verliesvoorziening als resultaat genomen en voor complexen met een positief resultaat wordt de (tussentijdse) winstneming als resultaat genomen.

Het resultaat 2022 in de exploitatie is als volgt:

Resultaat 2022 in exploitatie	
Complexen met een negatief resultaat	
Resultaat eind 2022 bij jaarrekening 2022	-25.968.500 *)
Resultaat eind 2022 bij jaarrekening 2021	-19.281.900
Toename negatief resultaat in 2022	-6.686.600
Geraamd in exploitatie (exclusief 2% rente)	-268.900
Resultaat in exploitatie	-6.417.700
Complexen met een positief resultaat	
Winstnemingen bedrijventerreinen in 2022	-539.900
Winstnemingen woningbouw in 2022	893.000
Totale winstnemingen in 2022	353.100
Toevoeging winstnemingen aan AR Grex	-353.100
Subtotaal	0
Geraamd in exploitatie	0
Resultaat in exploitatie	0
Totaal resultaat in exploitatie	-6.417.700

*) Het verschil van 337.100 euro met de aanwezige verliesvoorziening per 31 december 2022 (25.631.400 euro), betreft de getroffen verliesvoorzieningen voor het in 2022 afgesloten complex Homburg Noord.

8 Vluchtelingen en Covid-19

Vluchtelingencrisis

Opvang Ontheemden Oekraïne

In 2022 hebben we als gemeente een bijdrage geleverd aan het brede vluchtelingenvraagstuk. In maart brak de oorlog in Oekraïne uit en zochten de ontheemden opvang en bescherming binnen de landen in Europa. Ook in Nederland. Ook in onze gemeenschappen waren er veel initiatieven voor particuliere opvang en vrijwillige hulp en acties.

De gemeente heeft uitvoering gegeven aan de Richtlijn Tijdelijke Bescherming (staatsnoodrecht) en de opvang georganiseerd. Sturing en taakstelling vond plaats vanuit de landelijke en regionale crisisaanpak. De taken waren het vinden en inrichten van locaties, het locatiemanagement, het organiseren van leefgeld, onderwijs, werk zorg en ondersteuning. In 2022 is de organisatie ingericht en is de samenwerking met partners opgezet (dorpsnetwerken, Welzijn West Betuwe, kerken en de stichting integreren doe je samen (hierna: IDJS)).

Er is voor gekozen om de vluchtelingenopvang kleinschalig te organiseren, met spreiding over de gemeente. Het vasthouden van maatschappelijk draagvlak en een communicatieaanpak waren een belangrijk onderdeel van de aanpak. Er was een grote inzet vanuit de kernen.

Eind 2022 verbleven er 215 ontheemden uit Oekraïne in 15 kleinschalige gemeentelijke locaties in de volgende kernen: Asperen, Beesd, Buurmalsen, Deil, Geldermalsen, Herwijnen, Meteren, Enspijk. Er verbleven einde van het jaar nog 119 mensen in particuliere opvang. Het netwerk van gastgezinnen is opgebouwd en onderhouden. In de loop van het jaar zijn ruim 100 Oekraïners uit gastgezinnen naar gemeentelijke opvang doorgestroomd.

Alle Oekraïense ontheemden die in de gemeentelijke opvang wonen, zijn ingeschreven in de BRP.

We verstrekken aan alle Oekraïners leefgeld. In het begin op prepaid kaarten en later steeds meer via bankbetalingen. Er zijn taalklassen geopend voor kinderen tot 12 jaar om snel de Nederlandse taal te leren. Op locaties wordt er samen met vrijwilligers ook allerlei activiteiten georganiseerd gericht op Nederlandse taal en integreren. De opvang verloopt over het algemeen rustig en de ontheemden worden snel in de kernen opgenomen.

We zijn er niet met het bieden van onderdak alleen. Het Team Sociaal ving acute hulpvragen op. Voor de begeleiding en het regelen van praktische zaken hebben we in 2022 gebruik gemaakt van de inzet van onze partners.

In december werd bekend dat er in 2023 de wet tijdelijke opvang ontheemden Oekraïne wordt ingevoerd. Deze wet regelt de gemeentelijke taak voor periode tot en met 2025. Ook werd de taakstelling voor de noodopvang voor juli 2023 (afgerond 300 bedden) bekend. Er staan drie locaties in 2023 op de planning om in het eerste kwartaal 2023 te openen. Deze locaties bieden plek voor nog eens zo'n 140 Oekraïense ontheemden.

We hebben vanuit het Rijk een vergoeding gehad voor de opvang van de vluchtelingen uit Oekraïne. De verantwoording hiervan vindt plaats via de SISA. Van het budget houden we 224.000 euro over.

Crisisnoodopvang asielzoekers

Ook hebben we vanwege de uitvoering van bestuurlijke afspraken van augustus 2022 over de nood in ter Apel in de periode oktober 2022 tot en met december 2022 een kleinschalige crisisnoodopvanglocatie in het dorpshuis en gymzaal in Vuren geopend voor 45 asielzoekers (volwassenen en kinderen). De projectleiding was in handen van de gemeente, het locatiemanagement is geregeld via de Veiligheidsregio Gelderland-Zuid en de dagbesteding werd georganiseerd door

Welzijn West Betuwe. Er is samengewerkt met een aantal sleutelpersonen. Ook was er een groep vrijwilligers actief om te zorgen voor een prettig verblijf en dagbesteding samen met veel verenigingen en kerken uit het dorp. De kosten zijn gedeclareerd bij het COA.

Eind 2022 is de nieuwe wet in consultatie gegaan die de spreiding van locaties asielopvang regelt. In 2023 wordt bekend wanneer deze wet wordt ingevoerd.

Daarnaast is er projectmatig gewerkt een versnelling en ophoging van de taakstelling van de huisvesting van statushouders. Daarbij werkten we samen met Welzijn West Betuwe, IDJS, woningcorporaties, kerken, en particulieren. Deze versnelling is tijdig gerealiseerd.

Covid-19

In 2022 maakten we nog de nodige uitgaven voor Covid-19. In deze paragraaf geven wij inzicht in deze gemaakte Covid-19 kosten in 2022.

Compensatiepakket rijk

Vanuit het rijk hebben we diverse budgetten gekregen voor de COVID-kosten. In 2021 zijn de overgebleven gelden overgeheveld naar 2022. In 2022 was het COVID-budget ruim 1 miljoen euro (verantwoord op programma 2)

Uitgaven Covid-19

In 2022 hebben we in totaal 645.300 euro aan Covid-kosten gemaakt. Dit betekent dat we in 2021 394.700 euro over houden. Hiervan hevelen we een bedrag van 300.000 euro over naar 2023 voor het energienoodfonds (raadsbesluit 20 december 2022). De overige 95.000 euro valt vrij ten gunste van het resultaat.

In 2022 hebben we de volgende uitgaven gedaan als gevolg van Covid-19:

Covid uitgaven 2021	Verantwoord in programma	
Persoonlijke hygiëne en beschermingsmiddelen	1	9.900
Bijdrage voor Geofort en Vliegeniersmuseum	6	76.400
Ziektevervanging en extra werkzaamheden a.g.v. Covid-19	2	381.000
Coronanoedfonds	2	22.000
WMO/Jeugd	7	<u>156.000</u>
		645.300

Toelichting op de uitgaven

Persoonlijke hygiëne en beschermingsmiddelen

Dit betreft kosten om corona-proof te kunnen werken.

Bijdrage Geofort en Vliegeniersmuseum

Geofort heeft een compensatie gekregen van 75.000 euro en het Vliegeniersmuseum een bijdrage van 1.400 euro. Hierdoor konden de musea de nadelige financiële effecten van COVID deels opvangen.

Ziektevervanging a.g.v. Covid-19

In 2022 hebben we als gevolg van ziektevervanging en toename van de werkzaamheden dor de caseload extra kosten gemaakt om de dienstverlening door te laten gaan. Dit betrof met name de werkzaamheden voor de producten Jeugd/WMO en APV-vergunningverlening.

Coronanoedfonds

In 2022 is vanuit het coronanoedfonds ongeveer 22.000 euro uitgekeerd aan verenigingen, stichtingen en dorpshuizen.

WMO/Jeugd

Diverse grote zorgaanbieders hebben een compensatie gekregen voor de meerkosten als gevolg van COVID.

9 Wet open overheid

Sinds 1 mei 2022 is de nieuwe Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) en is een belangrijke stap naar een transparante(re) overheid. Deze wet verplicht tot het actief openbaar maken van 11 categorieën van informatie (zie bijlage 1). De Woo verplicht overheden daarnaast zo veel mogelijk informatie in een vroegtijdig stadium actief openbaar te maken en te publiceren. Tegelijkertijd moet de Woo ervoor zorgen dat overheidsinformatie beter vindbaar en uitwisselbaar is. De infrastructuur voor openbaarmaking van de wettelijk verplichte informatiecategorieën is PLOOI: het platform open overheidsinformatie. Het Kennis- en Exploitatiecentrum Officiële Overheidspublicaties (KOOP, een onderdeel van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties) bouwt PLOOI. Documenten die onder de Woo vallen worden op dit moment door de gemeente West-Betuwe nog niet, gedeeltelijk of volledig actief openbaar gemaakt.

Verder verplicht de Woo gemeenten om de informatiehuishouding op orde te brengen en hun digitale overheidsinformatie duurzaam toegankelijk te maken en te houden. Als informatie niet (goed) wordt bewaard en gearchiveerd, kan deze informatie niet tijdig, juist en volledig openbaar worden gemaakt. De bepaling uit de Archiefwet dat gemeenten documenten in een goede, geordende en toegankelijke staat moeten bewaren, wordt herhaald in de Woo. Voor het actief openbaar maken van alle informatie-categorieën wordt in de Woo 5 jaar voorgeschreven, voor het op orde krijgen van de basis van de informatievoorziening (een tweede aspect benoemd in de wet) wordt 8 jaar gegeven.

In de vierde kwartaal van 2022 zijn we gestart om de invoering van de WOO op projectmatig wijze aan te pakken. De doelstelling van het project is het voorbereiden van de organisatie op en het implementeren van (verplichte) informatiecategorieën aangevuld met documenten waarvoor geen wettelijke verplichting geldt of die eerder actief openbaar worden gemaakt. Hiervoor hebben we onder aansturing en begeleiding van een externe projectleider een concept plan van aanpak opgesteld. Dit plan wordt in het eerste kwartaal 2023 door het management vastgesteld, samen met een ambitieniveau en actieplan voor het jaar 2023.

Jaarrekening

1 Baten en lasten

1.1

De lasten en baten conform BBV per programma zijn hieronder weergegeven.

Programma	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Bedragen (x € 1.000)			
Lasten			
Bestuur en Ondersteuning	-5.018	-6.756	-5.772
Veiligheid	-5.736	-6.903	-6.074
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-9.201	-16.548	-11.049
Economie	-1.494	-1.523	-4.198
Onderwijs	-5.925	-6.237	-6.865
Sport, Cultuur en Recreatie	-8.716	-14.881	-9.360
Sociaal Domein en Volksgezondheid	-46.417	-59.358	-59.006
Duurzaamheid en Milieu	-14.340	-16.517	-17.239
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	-17.937	-20.513	-24.304
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	-2.027	-2.994	-1.890
Overhead	-16.269	-16.014	-14.249
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	-1.048
Onvoorzien	-250	0	0
Totaal lasten	-133.333	-168.245	-161.056
Baten			
Bestuur en Ondersteuning	598	598	744
Veiligheid	39	39	58
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	962	867	1.250
Economie	1.388	1.388	23
Onderwijs	953	1.005	1.845
Sport, Cultuur en Recreatie	474	684	759
Sociaal Domein en Volksgezondheid	10.235	16.204	16.607
Duurzaamheid en Milieu	15.267	15.836	16.894
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	15.240	15.895	18.509
Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	85.978	98.629	100.215
Overhead	207	2.894	3.008
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal baten	131.343	154.039	159.910
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-1.990	-14.206	-1.145
Toevoegingen aan reserves	-6.641	-21.646	-22.760
Onttrekkingen van reserves	8.638	35.971	22.468
Gerealiseerd resultaat	7	119	-1.437

Binnen het programma Bestuur en Ondersteuning zijn de bedragen van overhead uitgezonderd en binnen Financiering en Algemene dekkingsmiddelen zijn de bedragen van Vennootschapsbelasting en onvoorzien uitgezonderd.

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op 26 oktober 2021 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het besluit is genomen over de dividend uitkering.

Resultaten uit de jaarrekeningen van de gemeenschappelijke regelingen worden als bate of last genomen op het moment waarop de jaarrekeningen worden vast gesteld door de algemene besturen van de betreffende regelingen.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. In de jaarrekening 2022 is rekening gehouden met het accres volgens de septembercirculaire 2022.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2018 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht. De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dan wordt er wel een verplichting opgenomen.

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Verdeling taakvelden over de programma's

In beginsel wordt een taakveld aan slechts één programma toegerekend. Een uitzondering hierop is taakveld 0.10 (mutaties reserves). Dit taakveld wordt toegerekend aan de programma's waarop de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves betrekking hebben.

Opbouw programma's

In overzicht 1.1 worden de onderdelen/taakvelden Overhead, Vennootschapsbelasting en Onvoorzien apart in beeld gebracht. In de overige tabellen maken de lasten en baten van het taakveld Overhead onderdeel uit van programma 1 (Bestuur en Ondersteuning). De lasten en baten van de taakvelden Vennootschapsbelasting en Onvoorzien maken onderdeel uit van programma 10 (Financiering en Algemene dekkingsmiddelen).

Overhead

De kosten van overhead worden in beginsel niet meer verdeeld over de andere taakvelden en daarmee ook niet over de programma's, maar worden gepresenteerd in een afzonderlijk overzicht.

Een uitzondering betreft de toerekening van de overhead aan de grondexploitatie (taakveld 3.2 en 8.2). Vanuit taakveld 0.4 (Overhead) wordt in 2022 een bedrag van 744.739 euro aan de grondexploitatie toegerekend.

De directe personeelskosten van medewerkers die direct aan een programma/taakveld werken worden wel aan dat betreffende programma/taakveld toegerekend.

1.3 Toelichting op de financiële afwijkingen

Bestuur en Ondersteuning

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Bestuur en Ondersteuning	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
0.4 Overhead	-16.269	-16.014	-14.249
0.1 Bestuur	-3.662	-5.382	-4.439
0.2 Burgerzaken	-1.356	-1.374	-1.333
Totaal Lasten	-21.287	-22.770	-20.021
Baten (x € 1.000)			
0.4 Overhead	207	2.894	3.008
0.1 Bestuur	2	2	5
0.2 Burgerzaken	596	596	739
Totaal Baten	3.492	3.492	3.752
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-20.481	-19.278	-16.270
Totaal toevoegingen	-2.238	-4.081	-5.525
Totaal onttrekkingen	1.552	9.153	5.613
Gerealiseerd resultaat	-21.166	-14.206	-16.182

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Rekenkamer	I		125
Raad	I		82
Basisadministratie persoonsgegevens	I		20
Huisvestingslasten	I		60
Wet Open Overheid (WOO)	I		107
Organisatieontwikkeling	I		629
Privacy Officer	I		43
Bedrijfsvoeringskosten klimaatakkoord	I		203
Tussen programma's			
Covid-19 uitgaven organisatiebreed	I	10	
Organisatiekosten	I		211
Storting in BR flexibele kern	I	973	
Aanwending reserve Budgetoverhevelingen tbv programma 2-10	I	2.787	
Overig			
Loonkosten griffie	I	33	
Wethouderspensioen	I		140
Accountantskosten	I	25	
Publiekszaken	I		79
Lagere verkoopkosten voormalig gemeentehuis Lingewaal	I		33
GR Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe	I	100	
Juridische zaken	I		37
Verzekeringen	I		44
Concerncontrolling	I		24
Kantoorkosten	I		32
Organisatiekosten - Overige personeelsbudgetten	I		448
Organisatiekosten - Overige personeelsbudgetten storting in BR Flex kern	I	269	
Voorziening verlofsparen	I	179	
Diverse kleine verschillen			84
Subtotaal		4.376	2.401
Totaal saldo verschillen			-1.975

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Rekenkamer

In 2022 zijn er geen uitgaven geweest op het budget rekenkamer omdat er nog geen rekenkamer is. Deze is in ontwikkeling en zal naar verwachting in de loop van 2023 starten. Het extra budget van 125.000 euro is nodig voor o.a. frictiekosten en werving.

Raad

- *Raadsinformatiesysteem (RIS)*

In 2022 is er een overschot op het budget van het RIS van 54.500 euro. We stellen voor om dit bedrag over te hevelen naar 2023. Dit budget heeft de raad nodig voor de extra kosten van de herinrichting van de raadszaal voor zover dit betrekking heeft op het RIS.

- *Fractievergoedingen*

Het volledige fractiebudget is in 2022 niet benut voor een bedrag van 27.500 euro.

Basisadministratie persoonsgegevens

Dit budget van 20.000 euro is benodigd voor extra werkzaamheden in 2023 voor onder andere de coaching van de adviseur verkiezingen.

Huisvestingslasten

In 2022 hadden we minder uitgaven (60.000 euro) voor Kuipershof 2 en 4 als gevolg van het project (t)huisvesting. Dit budget gebruiken we in 2023 voor de uitgaven voor de tijdelijke huisvesting als gevolg van de verbouwing van het gemeentehuis.

Wet Open Overheid (WOO)

De kosten die in 2022 zijn gemaakt hebben betrekking op de werkzaamheden van de externe projectleider. De projectleider is in oktober 2022 gestart met zijn werkzaamheden. De kosten voor 2022 zijn dus maar voor drie maanden. Dit verklaart het positieve verschil voor 2022 van 107.500 euro. Vanaf 2023 vindt de verdere implementatie van de Wet open overheid binnen onze organisatie plaats. Hier moeten nog veel werk worden verzet, vandaar dat er een verzoek tot budgetoverheveling is ingediend.

Organisatieontwikkeling

In de begroting hebben we een aantal budgetten voor organisatieontwikkeling. In 2022 zijn niet de volledige budgetten benut voor een bedrag van 629.000 euro.

- De implementatie van het coördinatiepunt lerende organisatie is vertraagd en loopt door in 2023.
- Het project procesverbetering is vertraagd in verband met opleiding en inzetbaarheid van de leanexperts. Dit loopt door in 2023.
- In 2022 hebben diverse inspanningen en projecten plaatsgevonden binnen het programma Samen West Betuws Werken (SWBW). Het programma SWBW duurt 4 jaar. Deel van de projecten lopen door in 2023 vanwege beperkte beschikbare capaciteit in 2022 door de oekraïne-crisis en niet-ingevulde vacatures.
- Vanwege vertraging bij programma SWBW en niet-ingevulde vacatures is ook de talentenpool en de flexibele kern later opgestart. Dit loopt door in 2023.

Privacy Officer

De werving van de privacy-officer is vanwege de krapte op de arbeidsmarkt in 2022 niet gelukt waardoor er een voordeel is van 43.000 euro. Dit hevelen we over naar 2023.

Bedrijfsvoeringskosten klimaatakkoord

In de meicirculaire 2022 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor uitvoering van het Klimaatakkoord in 2022. Deze middelen zijn, als onderdeel van de bijdragen voor de periode 2023-2030, door het Rijk onder voorwaarden uitgekeerd en kunnen meerjarig ingezet worden. Één van de voorwaarden van het Rijk is dat de middelen ingezet worden ten behoeve van de Energietransitie. Gezien de te verwachten kosten (onderzoeken, communicatie, personeel, organisatie) voor het Programma Duurzaamheid en de toenemende reguliere bedrijfsvoeringskosten wordt voorgesteld dit bedrag (203.000 euro) over te hevelen naar 2023.

Covid-19

Persoonlijke hygiëne en beschermingsmiddelen

Voor het coronaproof werken maakten we in 2022 voor ongeveer 10.000 euro aan kosten voor onder andere handdesinfectiezuilen, desinfectiegel, spatschermen en sneltesten. Deze kosten dekken we uit de Covid-19 compensatiegelden vanuit het Rijk.

Tussen programma's

Organisatiekosten (salarissen)

Het totale salarisbudget bedraagt ongeveer 21,5 miljoen euro. Op het totale salaris budget is een voordeel van 973.000 euro in 2022. Dit voordeel is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Flexibele Kern conform het raadsbesluit bij de decemberwijziging 2022. In deze decemberwijziging heeft de raad besloten om het overschot van de personeelsbudgetten bij de jaarrekening 2022 te storten in de bestemmingsreserve Flexibele kern personeel (beslispunt 4).

Flexibele kern

De flexibele kern is bedoeld om de kosten te dekken voor werkzaamheden/opdrachten waar we geen vaste formatie voor hebben, maar wel graag door vast personeel willen laten uitvoeren en niet door inhuur. Er is de komende vier jaar als gevolg van het College Uitvoerings programma meer dan genoeg werk voor de flexibele kern. Door natuurlijk verloop kan een doorstroom ontstaan naar vaste functies, we behouden zo de opgedane kennis voor de organisatie. De flexibele kern vullen we steeds aan op basis van onze werkvoorraad en strategische personeelsplanning waarin we vraag en aanbod tegen elkaar afwegen. Zo creëren we maximale wendbaarheid om te kunnen meebewegen met de bestuurlijke ambities en wensen vanuit de kernen. De komende jaren storten we in totaal 3 miljoen in deze reserve vanuit de perspectiefnota 2023. Ook is aangegeven dat we overschotten op personeelsbudgetten en overschotten op inhuurbudgetten hierin storten.

Verschillen programma's

Het overschot van 973.000 euro is een optelling van alle voor- en nadelen van de salarislasten (organisatiekosten) van alle programma's. Dit komt grotendeels doordat we de salarislasten van onze medewerkers toegerekend hebben aan de budgetten voor Oekraïne, Crisis Noodopvang (CNO) Vuren en Energietoeslag. Dit bedroeg in 2022 ongeveer 800.000 euro. Deze toerekening konden we niet meer tijdig in de begroting verwerken binnen de programma's. Hierdoor is onderstaande verschuiving binnen de programma's ontstaan waardoor er voor- en nadelen zijn op de organisatiekosten in deze programma's.

Samenvatting per programma van de verschillen:

Programma 1	211.000
Programma 2	22.000
Programma 3	132.000
Programma 4	46.000
Programma 5	20.000
Programma 6	120.000
Programma 7	268.000
Programma 8	221.000
Programma 9	-101.000
Programma 10	34.000
Totaal	973.000
Storting in bestemmingsreserve flexibele kern (programma 1)	973.000
Totaal saldo	0

Voor programma 1 bedraagt het voordeel op de organisatiekosten 211.000 euro. Daarnaast is er een nadeel van 973.000 euro vanwege de storting van het totale voordeel op de organisatiekosten in de bestemmingsreserve Flexibele Kern.

Aanwending reserve budgetoverhevelingen tbv programma 2-10

De bestemmingsreserve budgetoverhevelingen is opgenomen in programma 1 en de lasten zijn verdeeld over de overige programma's. Hierdoor is er een nadeel op programma 1 en een voordeel op de overige programma's. Per saldo is het budget neutraal.

Overig

Loonkosten griffie

Op de loonkosten van de griffie is een incidenteel nadeel van ongeveer 33.000 euro. Dit komt doordat:

- één werknemer is vrijgesteld van werk vanwege vervroegd pensioen, maar staat nog wel op de loonlijst. Hierdoor is er sprake van dubbele lasten.
- één vacature is ingevuld door externe inhuur

Wethouderspensioen

Het totale voordeel op deze post bedraagt 140.000 euro. Dit voordeel komt door:

- als gevolg van de actuariële berekening bleek dat de voorziening wethouders pensioenen te hoog was. Dit wordt veroorzaakt door de hogere rekenrente waarmee moet worden gerekend en de afgenomen levensverwachtingen. Conform de vigerende regelgeving valt dit bedrag vrij.
- lagere premies voor de opbouw van de pensioenen en risico nabestaanden pensioen van de huidige en voormalige wethouders.

Accountantskosten

Op de post accountantskosten hebben we ruim 25.000 euro meer uitgegeven dan begroot. Het verschil verklaren we voor een bedrag van 12.000 als gevolg van extra controles van het toegenomen aantal specifieke uitkeringen van het Rijk. Verder lieten we een tussentijdse toets op de Wet Normering Topinkomens doen voor 2.000 euro en stegen de kosten ongeveer 2.000 euro door prijsindexatie. Het restantverschil van 9.700 verklaren we doordat het eerste voorschot van de controle 2022 over 60% is berekend, ten opzichte van 50% in eerdere jaren.

Publiekszaken (Paspoorten, rijbewijzen en burgerlijke stand)

Het voordeel op publiekszaken bedraagt 79.000 euro. Dit komt door:

- Het feitelijk aantal afgegeven paspoorten is verdubbeld ten opzichte van de begroting. Dit levert een incidenteel voordeel op van 72.000 euro.
- Er zijn duizend rijbewijzen minder afgegeven dan de prognose van de RDW. Dit resulteert in een incidenteel nadeel op van 48.000 euro.
- Het daadwerkelijk aantal gesloten huwelijken is aanzienlijk meer geworden dan verwacht. Dit levert een incidenteel voordeel op van 55.000 euro.

De afwijkingen ten opzichte van de verwachtingen zijn allen het gevolg van de onvoorspelbare situatie rondom corona.

Lagere verkoopkosten voormalig gemeentehuis Lingewaal

De verkoopkosten van het voormalig gemeentehuis Lingewaal zijn 33.000 euro minder dan we hadden ingeschat. Bij de eerste bestuursrapportage 2022 is rekening gehouden met een bedrag van 62.000 euro, terwijl dit in werkelijkheid 29.000 euro is geworden.

GR Bedrijfsvoeringsorganisatie West-Betuwe (BWB)

Het nadeel van 104.000 euro komt door:

- In de voortgangsrapportage van het derde kwartaal 2022 van BWB is het voordelig resultaat niet aan de gemeenten teruggegeven, zoals in het concept aangegeven, maar door het algemeen bestuur in de reserve van BWB gestort. In onze begroting hielden we rekening met deze teruggave waardoor er een incidenteel nadeel is van 81.000 euro.
- In 2022 is het onderzoek naar de positionering van de financiële administratie uitgevoerd. In de gemeentelijke begroting zijn deze lasten in 2023 begroot. Dit leidt tot een nadeel van 23.000 euro in 2022, terwijl in 2023 dit een voordeel zal zijn.

Juridische zaken

Het positieve verschil van 37.000 euro is te verklaren door twee aspecten.

- *Dwangsom niet tijdig beslist*

Ten eerste is een lager bedrag betaald aan dwangsommen voor het niet tijdig beslissen. Dit betekent dat de meeste besluiten binnen de wettelijke termijn zijn genomen.

- *Uitbestede werkzaamheden*

Ten tweede is het bedrag wat is begroot voor het uitbesteden van de afhandeling van aansprakelijkstellingen aan een verzekeraar niet volledig nodig geweest in 2022. Het aantal aansprakelijkstellingen dat moest worden voorgelegd aan de verzekeraar viel iets lager uit.

Verzekeringen

Deze kosten hebben betrekking op de premies voor onze aansprakelijkheidsverzekeringen.

In 2022 hebben we deze verzekeringen opnieuw aanbesteed. Dit heeft er toe geleid dat we zijn overgestapt naar een andere verzekeraar. Dit levert de gemeente over 2022 een premievoordeel op van ruim 44.000 euro.

Concerncontrolling

Het werkbudget concerncontrolling is bedoeld voor het doen van onderzoek en advisering. Voor 2022 planden we een onderzoek naar verzekerbare risico's van de gemeente. Vanwege andere prioriteiten schoven we dit onderzoek door naar 2023. Omdat het werkbudget een structureel budget is, is er een incidenteel voordeel van 23.600 ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Kantoorkosten

Het voordeel op de kantoorkosten van 32.000 euro komt door minder drukwerk en minder kosten voor de aanschaf van meubilair en dergelijke. Het thuiswerken is door de coronatijd een normale werkwijze geworden, waardoor er minder wordt geprint. Door de verbouwing van het gemeentehuis is er alleen nieuwe meubilair gekocht wat strikt noodzakelijk is.

Organisatiekosten (overige personeelsbudgetten)

Op de overige personeelskosten is een overschot van 269.000 euro. Dit betreft voor- en nadelen op onder andere de volgende onderdelen: representatie personeel, opleidingen, reis- en verblijfkosten, medische advisering en werving en selectie. Dit voordeel is toegevoegd aan de bestemmingsreserve Flexibele Kern conform het raadsbesluit bij de decemberwijziging 2022. In deze decemberwijziging heeft de raad besloten om het overschot van de personeelsbudgetten bij de jaarrekening 2022 te storten in de bestemmingsreserve Flexibele kern personeel (beslispunt 4).

Voorziening verlofsparen

In de CAO is de mogelijkheid voor verlofsparen opgenomen voor medewerkers. Zij kunnen de bovenwettelijke verlofuren omzetten naar verlofsparen. Op grond van financiële regelgeving moet voor verlofsparen een voorziening worden gevormd. Op basis van het saldo verlofuren van 31 december 2022 is een berekening gemaakt van de hoogte van deze voorziening. Dit komt uit op een bedrag van afgerond 179.000 euro. Wij gaan er vanuit dat het komende jaar nog verlof opgenomen gaat worden en niet al het bovenwettelijk verlof omgezet zal worden in spaarverlof. Voor het restrisico is daarom een bedrag opgenomen in het benodigde weerstandsvermogen in de risicoparagraaf.

Veiligheid

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

[S16L0SteName]	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
1.2 Openbare orde en veiligheid	-1.479	-1.478	-1.321
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	-4.257	-5.425	-4.753
Totaal Lasten	-5.736	-6.903	-6.074
Baten (x € 1.000)			
1.2 Openbare orde en veiligheid	39	39	45
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	13
Totaal Baten	39	39	58
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-5.697	-6.864	-6.016
Totaal toevoegingen	0	0	0
Totaal onttrekkingen	66	66	66
Gerealiseerd resultaat	-5.631	-6.798	-5.950

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 2 Veiligheid	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Bluswatervoorziening	I		20
Gevolgen Coronacrisis	I		300
Veiligheidsbeleid	I		33
Tussen programma's			
Covid-19 uitgaven organisatiebreed	I		242
Organisatiekosten	I		22
Overig			
Covid-19	I		95
Toezicht en handhaving	I		40
Veiligheidsbeleid	I	23	
Anti-discriminatie	I		38
Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)	I		32
Diverse kleine verschillen			49
Subtotaal		23	871
Totaal saldo verschillen Programma 2			848

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Bluswatervoorzieningen

Vitens heeft de werkzaamheden ten aanzien van aansluiting loskoppelen van wateraansluiting nog niet uitgevoerd. Dit is verschoven naar 2023.

Gevolgen Coronacrisis

De raad heeft op 20 december 2022 besloten om een energienoodfonds te creëren met als dekking het overschot van het Covid-budget voor een bedrag van 300.000 euro.

Veiligheidsbeleid

In 2022 is een samenwerking aangegaan voor datagericht werken met een applicatie. De looptijd hiervan is 1 september 2022 tot en met 31 augustus 2023. Het traject heeft vertraging opgelopen vanwege werkzaamheden rond de Oekraïne crisis en het opstellen van een complex Data protection impact assessment (Dpia). Deze nam meer tijd in beslag dan gepland. De applicatie kost dus in totaal 24.200 euro, vanwege een efficiënte inkoop is dit bedrag lager uitgevallen dan de begrote 50.000 euro. In 2023 moet nog een deel van het abonnement van de applicatie worden betaald (7.000 euro). Het restant wordt ingezet om een Programma manager Veiligheid aan te kunnen stellen in 2023.

Tussen programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Covid-19 uitgaven organisatiebreed

In programma 2 hebben we de compensatiegelden vanuit het Rijk geboekt als totaalbudget. Het totale budget in programma 2 voor Covid-19 bedraagt afgerond 1.040.000 euro. In programma 2 hebben we voor 403.000 euro aan Covidkosten uitgegeven. In andere programma's is dat een bedrag van 242.000 euro. Dit bedrag is daarom een voordeel in programma 2 en in de overige programma's een nadeel. per saldo is het budget-neutraal.

In totaal hebben we 645.000 euro in 2022 uitgegeven aan Covid-19 kosten.

Voor programma 2 is er een overschot van 637.000 euro van het Covid-budget (1.040.000 - 403.000).

Dit voordeel bestaat uit drie onderdelen:

- Budgetoverheveling voor Energienoodfonds	300.000 euro
- Voordeel omdat kosten in andere programma's zijn geboekt	242.000 euro
- Vrijval ten gunste van het resultaat	<u>95.000 euro</u>
<i>Totaal</i>	<i>637.000 euro</i>

Overige afwijkingen

Covid-19

Op het totale Covid-19 budget wat we van het Rijk hebben ontvangen blijft na alle uitgaven in totaal 95.000 euro over wat vrijvalt ten gunste van het resultaat.

Toezicht en handhaving

Het positieve verschil van 40.000 euro is incidenteel in 2022 ontstaan doordat er dat jaar niet meer is gekozen voor het permanent inhuren van een toezichthouder die zich alleen met het toezicht op het fiscaal parkeren was belast. Tevens heeft er geen inhuur van een buitengewoon opsporingsambtenaar plaatsgevonden omdat het team toezicht en handhaving in 2022 bezig was met de invulling van de vacatures van vast personeel.

Veiligheidsbeleid

Vanwege de incidentele, onvoorziene inhuur van een advocaat voor een casus in de Wet aanpak woonoverlast zijn extra kosten gemaakt van 9.400 euro. Vanwege een noodzakelijke geïntensiveerde aanpak op het gebied van ondermijning zijn extra kosten gemaakt voor toezicht en handhaving vanuit de ODR (3.500 euro). Als laatste is er in 2022 betaald voor de ondersteuning van de Gezagsdriehoek van de jaren 2021 en 2022 waardoor er een eenmalige extra bijdrage van 7.300 euro werd gevraagd.

Anti-discriminatie

Begin 2022 was er nog sprake van de coronapandemie, waardoor samenkomsten en activiteiten lastig te organiseren waren. Hierdoor hebben we minder kunnen zetten op activiteiten en 38.000 euro minder uitgegeven dan begroot. Wel hebben we in oktober de Inclusieweek georganiseerd.

Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz)

Het voordeel van 32.000 euro ontstaat grotendeels doordat we in 2022 een afrekening hebben ontvangen over de jaren 2020 en 2021. Het aantal Wvggz-meldingen en verkennende onderzoeken

was in 2020 en 2021 aanzienlijk lager dan ingeschat (70%). Als gevolg van de lagere aantallen in voorgaande jaren was de bijdrage WvGGZ in 2022 ook lager dan begroot.

Verkeer, Vervoer en Waterstaat

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Verkeer, Vervoer en Waterstaat	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
2.1 Verkeer en vervoer	-8.944	-15.280	-10.573
0.63 Parkeerbelasting	-2	-3	-3
2.5 Openbaar vervoer	-71	-1.073	-300
2.2 Parkeren	-90	-98	-79
2.3 Recreatieve havens	-94	-94	-94
Totaal Lasten	-9.201	-16.548	-11.049
Baten (x € 1.000)			
2.1 Verkeer en vervoer	717	633	1.043
0.63 Parkeerbelasting	222	210	160
2.5 Openbaar vervoer	2	2	16
2.2 Parkeren	21	22	31
2.3 Recreatieve havens	0	0	0
Totaal Baten	962	867	1.250
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.238	-15.681	-9.800
Totaal toevoegingen	-865	-4.023	-4.187
Totaal onttrekkingen	1.364	6.091	4.558
Gerealiseerd resultaat	-7.739	-13.612	-9.430

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Verkeersregelininstallatie (VRI)			60
Projectleider A2			51
Tussen programma's			
Organisatiekosten			132
Fietspaden onder de Waalbruggen (tlv reserve)			50
Verkeersontsluiting Geldermalsen-Oost (tlv reserve)			1.422
Meekoppelkans hinderbeperking spoorbrug (tlv reserve)			1.281
Spoor -Afkoop onderhoud (tlv reserve)			100
Fietsenstalling bij Station (tlv reserve)			731
Parkeerbeleid (tlv reserve)			15
Mobiliteitsprogramma: toegankelijkheid en piekbelasting (tlv reserve)			45
Digitalisering verkeer (tlv reserve)			30
Overig			
Heffingen parkeren	I	40	
Leges kabels/nutsbedrijven	I		148
Electrakosten openbare verlichting	I		62
Straatreiniging/onkruidbestrijding	I		58
Verkeersbeleid	I		69
Verkeersmaatregelen	I		35
Clandestiene vervuiling en vernieling	I	39	
Diverse kleine verschillen		26	
Subtotaal		105	4.289
Totaal saldo verschillen Programma 3			4.184

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Verkeersregelininstallatie (VRI)

Er is gestart met de vervanging van de verkeersregelininstallatie in Enspijk (A15/N327). Eindafrekening van de provincie volgt in 2023.

Projectleider A2

De werkzaamheden van het project A2 lopen door in 2023 waaronder de kosten voor de projectleider voor een bedrag van 51.000 euro.

Tussen programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Onderstaande incidentele projectbudgetten worden onttrokken aan de algemene reserve of reserve Precario. Binnen dit programma geeft dit een voordeel en op Programma 10 een nadeel aangezien dit bedrag niet onttrokken wordt aan de reserve.

Fietspaden onder de Waalbruggen

Het project bevindt zich in de afronding van de aanleg van het fietspad en omgeving.

Verkeersontsluiting Geldermalsen-Oost

Het budget is gereserveerd voor onderzoeken, ontwerpen, maar ook als eerste bijdrage aan de feitelijke uitvoering. In 2022 is gewerkt aan nadere onderzoeken. Het totale proces is meerjarig en kon niet in 2022 worden afgerond. Dit project wordt gedekt uit de reserve Precario. Doordat dit project net is gestart, is er binnen dit programma een voordeel van 1.422.000 euro.

Meekoppelkans hinderbeperking spoorbrug

In nieuw beleid 2020 was voor het Programma Hoogfrequent Spoor 1.3 miljoen euro opgenomen voor hinderbeperkende maatregelen bij de spoorbrug in Waardenburg. Bij dit project zijn meerdere partijen betrokken, zoals gemeente Zaltbommel, provincie Gelderland en Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. Het Tracébesluit is nu onherroepelijk en de uitvoering zal in 2023 een start krijgen. Voor dit programma een voordeel van 1.281.000 euro.

Spoor -Afkoop onderhoud

Prorail heeft het spoorproject waar de geluidsschermen toe behoren nog niet (financieel) afgerond.

Fietsenstalling bij Station

In nieuw beleid 2021 is 800.000 euro opgenomen voor de bouw van de fietsenstalling. De voorbereiding hiervan is gestart in 2022.

Parkeerbeleid

Het onderzoek betreft eenmalige budget. Het onderzoek heeft niet plaatsgevonden in 2022 vanwege de onduidelijkheid rondom betaald parkeren. Nu we weten dat dit blijft, gaan we in 2023 onderzoeken naar de mogelijkheden van "digitaal parkeren".

Digitalisering verkeer

De digitaliseringsopgave is een meerjarig traject, het accent heeft in 2021 en 2022 vooral gelegen op het in beeld krijgen van de opgave en niet op de daadwerkelijke uitvoering. In de tweede helft van 2022 zijn we gestart met een inkoopaanvraag voor de inventarisatie van bebordingen. Dit proces heeft langer tijd in beslag genomen dan gepland.

Mobiliteitsprogramma: toegankelijkheid en piekbelasting

Bij de perspectiefnota 2022 is 45.000 euro ter beschikking gesteld vanuit de algemene reserve. Dit project wordt in 2023 uitgevoerd.

Overig

Heffingen parkeren

Er is een bedrag van 40.000 euro minder binnengekomen voor heffingen parkeren. Dit is ontstaan door een aantal omstandigheden:

- Er is duidelijk een hogere betalingsbereidheid van de parkeerbelasting en daardoor minder overtreders geconstateerd.
- Personele bezetting is in 2022 een stuk lager geweest waardoor er minder fiscale controles zijn uitgevoerd en dus minder naheffingsaanslagen zijn opgelegd.
- De handhavingsapplicatie Redora heeft gehaperd waardoor er minder controles door team toezicht en handhaving zijn uitgevoerd.
- Het doorzetten van de fiscale naheffingen moet sinds het 3e kwartaal van 2022 handmatig gebeuren omdat de koppeling er niet meer is. Dit heeft een enorme belasting op onze capaciteit waardoor er ook minder naheffingen uitgeschreven zijn.

Leges kabels/nutsbedrijven

De gemeente heft leges aan netbeheerders voor de instemmingsbesluiten die op basis van de Algemene verordening kabels en leidingen (AVKL) worden afgegeven voor werkzaamheden aan kabels en leidingen. De opbrengsten voor deze leges zijn 124.000 euro hoger doordat er meer aanvragen voor instemmingsbesluiten van netbeheerders zijn geweest dan begroot. De inkomsten op de leges zijn sterk afhankelijk van de hoeveelheid werkzaamheden die de netbeheerders doen.

Er zijn minder kosten gemaakt dan begroot omdat er minder/geen werkzaamheden in de buitenruimte zijn gedaan die niet vallen onder de andere beheerskosten. Hierdoor konden in deze gevallen de kosten geboekt worden op de beheerposten van de betreffende discipline die hier voordeel aan had. Hierdoor zijn op de post 24.000 euro minder kosten gemaakt.

Per saldo is er dus een voordeel van 148.000 euro.

Electra kosten openbare verlichting

De energiekosten zijn 62.000 euro lager uitgevallen dan met de verhoging gedacht. Het effect van de stijgende energieprijzen is nog gecompenseerd door het lagere energieverbruik van de ledverlichting.

Straatreiniging en onkruidbestrijding

Binnen de dienstverleningsovereenkomst (DVO Avri Ibor) is er op het onderdeel straatreiniging en onkruidbestrijding een eenmalig positief saldo van 58.000 euro. Dit komt door:

- In 2022 is door Avri meer data gestuurd geveegd. Dit betekent dat alleen de plekken zijn geveegd die noodzakelijk waren, waardoor minder veegwerk en inzet van derden nodig was.
- In 2022 was op de afvoer van blad meer begroot dan er in werkelijkheid is afgevoerd.
- De goten zijn dit jaar vaker geborsteld om het onkruid te verwijderen. Avri heeft wegens personeel te kort een aannemer ingehuurd voor het verwijderen van onkruid op verhardingen.

Verkeersbeleid

Door personele krapte is een aantal werkzaamheden niet uitgevoerd. In 2022 is o.a. 'piekbelasting op dijken (45.000 euro)' niet gerealiseerd. In 2023 is opnieuw budget beschikbaar en wordt dit alsnog opgepakt.

Ook zijn er geen meerkosten gemaakt door de ODR voor infraprojecten, ten opzichte van de inschatting.

Het totale voordeel bedraagt 69.000 euro.

Verkeersmaatregelen

Door personele krapte binnen de teams Realisatie en Verkeer is een aantal werkzaamheden voor 35.000 euro doorgeschoven naar 2023. Dit kan in 2023 binnen het bestaande budget gerealiseerd worden.

Clandestiene vervuiling en vernieling

In 2022 zijn er bovengemiddeld meer illegale stortingen geconstateerd dan gebruikelijk. Het gaat hier met name om gedumpte huisraad en vloeistoffen. Deze extra kosten, in totaal 13.000 euro, hebben we in geen van de gevallen kunnen verhalen op de veroorzakers.

Daarnaast is er afgelopen jaar een toename aan schades en diefstal van wegmeubilair geconstateerd. De grootste schadeposten zijn toe te rekenen aan aanrijdingen, storm en diefstal. Van 2 aanrijdingen zijn de daders achterhaald, waarop de schade verhaald is. Deze schades zijn in totaal 26.000 euro. Per saldo een incidenteel nadeel van 39.000 euro.

Economie

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Economie	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.130	-686	-3.551
3.4 Economische promotie	189	-338	-266
3.1 Economische ontwikkeling	0	-391	-262
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	69	-108	-119
Totaal Lasten	1.388	-1.523	-4.198
Baten (x € 1.000)			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.130	1.130	-290
3.4 Economische promotie	189	189	246
3.1 Economische ontwikkeling	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	69	69	67
Totaal Baten	1.388	1.388	23
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-106	-134	-4.176
Totaal toevoegingen	-38	-38	-38
Totaal onttrekkingen	55	29	29
Gerealiseerd resultaat	-89	-143	-4.185

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 4 Economie	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Ddigitale zuilen Recreatie en Toerisme	I		40
Tussen programma's			
Organisatiekosten	I		46
Economisch beleidsplan (tlv reserve)	I		85
Leegstandsbeleid/terassenbeleid (tlv reserve)	I		4
Differentiatie toeristenbelasting (tlv reserve)	I		10
Tussentijdse winstneming Hondsgemet Zuid (tgv alg. reserve Grex)	I	1.062	
Overig			
Bevordering toerisme	I		82
Grondexploitatie bedrijventerreinen	I	3.222	
Diverse kleine verschillen		25	
Subtotaal		4.309	267
Totaal saldo verschillen Programma 4			-4.042

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Digitale informatie zuilen recreatie en toerisme

Het betreft incidenteel plus budget voor beleid R&T voor de periode 2020-2023. Het plaatsen van digitale informatiezuilen op een plek waar veel toeristen komen wordt in tweede en derde kwartaal 2023 uitgevoerd.

Tussen programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Economisch beleidsplan

Vanuit het (geharmoniseerd) bedrijventerreinenbeleid was er voor 2022 een 4-tal acties opgesteld. Voor Revitalisering Zeiving Zuid (25.000 euro) en Afwegingskader andere functies op bedrijventerreinen (15.000 euro) zijn deze als actiepunten in de begroting 2023 opgenomen.

Onderzoek differentiatie toeristenbelasting

In 2022 hebben we binnen bestaande capaciteit een inventariserend onderzoek gedaan. Voor de grotere campings vindt nu een verdiepingsslag plaats.

Tussentijdse winstneming Hondsgemet Zuid

In de begroting 2022 was, op basis van het MPG 2021, rekening gehouden met de afsluiting van dit complex met een restant te nemen winst van 522.600 euro. Omdat dit resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie (programma 9), is er sprake van een budget neutrale verschuiving over de programma's. Naar verwachting wordt dit complex nu in 2026 afgerond.

Bij een winstgevend complex schrijft het BBV voor dat op basis van de voortgang van de gemaakte kosten en opbrengsten er tussentijds winst moet worden genomen. Bij de jaarrekening 2021 werd uitgegaan van een verwachte winst van ruim 5.518.000 euro, waarvan tot en met 2021 5.076.924 euro als winst is genomen. Door wijzigingen in het plan wordt nu een winst verwacht van 4.901.000.

Hierdoor moeten de eerder genomen winsten tot en met 2021 met 539.871 euro worden gecorrigeerd. De correctie op dit programma wordt op programma 9 gecompenseerd door een lagere toevoeging aan de algemene reserve grondexploitatie.

Overig

Bevordering toerisme

Het totale voordeel op deze post bedraagt 82.000 euro. Dit voordeel komt door:

- de toeristenbelasting heeft een meeropbrengst van 59.000 euro incidenteel. Net als vorig jaar, gingen er door het coronavirus meer Nederlandse inwoners in eigen land op vakantie. En zijn er meer overnachtingen geregistreerd.

- de kosten voor de post Bevordering toerisme vielen afgerond 23.000 euro lager uit dan verwacht. Dit komt vooral doordat er in 2022 minder kosten zijn geweest voor het onderhouden van routestructuren. Naast de vier al gerealiseerde klompenpaden in West Betuwe, zijn er nog zes klompenpaden in ontwikkeling. In de eerstvolgende jaren worden deze paden opgeleverd. Daarmee sluiten de kosten voor onderhoud en beheer naar verwachting aan bij de huidige begroting.

Grondexploitatie bedrijventerreinen

Op de grondexploitaties bedrijventerreinen hebben we een afgerond nadelig resultaat van 3.222.000 euro en dit komt door een lagere toevoeging aan de verliesvoorziening voor het complex Homburg Noord (3.000 euro) en een hogere toevoeging aan de verliesvoorziening voor het complex Hondsgemet Noord (3.225.000 euro).

	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil
Reguliere toevoeging aan verliesvoorzieningen (2% rente)	-6.246	-6.246	0
Actualisering Hondsgemet Noord	0	-	-
		3.224.775	3.224.775
Actualisering Homburg Noord (Beesd)	-21.510	-18.606	2.904
Totaal	-27.756	-3.249.627	-3.221.871

Onderwijs

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Onderwijs	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-3.064	-3.289	-3.866
4.2 Onderwijshuisvesting	-2.357	-2.375	-2.312
4.1 Openbaar basisonderwijs	-504	-573	-687
Totaal Lasten	-5.925	-6.237	-6.865
Baten (x € 1.000)			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	856	896	1.605
4.2 Onderwijshuisvesting	54	66	167
4.1 Openbaar basisonderwijs	43	43	73
Totaal Baten	953	1.005	1.845
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-4.971	-5.232	-5.023
Totaal toevoegingen	-280	-1.187	-1.254
Totaal onttrekkingen	423	432	495
Gerealiseerd resultaat	-4.828	-5.987	-5.782

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 5 Onderwijs	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Niet van toepassing	-		
Tussen programma's			
Organisatiekosten	I		20
Storting in reserve Verduurzamen scholen (tlv reserve Duurzaamheid)	I	67	
Leerlingenvervoer Oekraïne (taakmutatie decembercirculaire 2022)	I	73	
Overig			
Huisvestingslasten basisonderwijs	I		129
Ida Gerhardt Academie	I		32
Lokaal onderwijsbeleid	I		21
Leerlingenvervoer	I		91
Diverse kleine verschillen	I		52
Subtotaal		140	345
Totaal saldo verschillen Programma 5			205

Tussen de programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Storting in reserve Verduurzamen scholen (tlv reserve Duurzaamheid)

Het nadeel van 67.000 euro is de co-financiering van de eigen bijdrage voor de subsidie Sterk Bestuur. Op basis van onze aanvraag bleek dat de eigen bijdrage hoger was dan begroot. Dit gaat ten laste van de bestemmingsreserve Duurzaamheid (programma 8).

Overig

Huisvestingslasten basisonderwijs

Per saldo vallen de huisvestingslasten ongeveer 129.000 euro lager uit. Hiervan heeft 106.000 euro betrekking op het Kindcentrum De Plantage.

De afwijkingen in de exploitatie van het Kindcentrum De Plantage is ontstaan vanwege diverse factoren:

- De huuropbrengsten zijn hoger dan geraamd. De geraamde opbrengsten waren nog niet geïndexeerd.
- De lokale belasting aanslag van de BSR is nog gebaseerd op de noodlokalen, een naheffing volgt nog.

- De aangenomen stelpost 60.000 euro in de exploitatie is niet nodig gebleken en kan structureel komen te vervallen.

Ida Gerhardt Academie

Het bestuur van de Ida Gerhardt Academie ontvangt op basis van de doordecentralisatie overeenkomst jaarlijks een vergoeding. De vergoeding voor 2022 is begroot op basis van de Maartbrief 2021 van het Ministerie van Financiën. De groei van het aantal leerlingen, waarop de vergoeding is gebaseerd, is lager dan verwacht. Daardoor is er een incidenteel voordeel van 32.000 euro.

Lokaal onderwijsbeleid:

Op het lokaal onderwijsbeleid hebben we een incidenteel voordeel van 21.000 euro. Dit komt door het feit dat minder scholen dit jaar gebruik hebben gemaakt van de subsidie cultuureducatie. Daarnaast was er een bedrag begroot voor het opstellen van een leerlingenprognose, maar de leerlingenprognose wordt in 2023 opgesteld.

Leerlingenvervoer

Het voordeel van 91.000 euro ontstaat grotendeel door de coronacrisis en de lockdown in het begin van het jaar.. Toen hebben er minder kinderen gereisd met aangepast vervoer. Hierdoor was de bijdrage aan Regio Rivierenland lager. Leerlingenvervoer is een open einde regeling. We zetten in op het best passende vervoer voor een leerling die vervoer nodig heeft.

Sport, Cultuur en Recreatie

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Sport, Cultuur en Recreatie	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
5.2 Sportaccommodaties	-844	-846	-791
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-4.834	-10.286	-5.148
5.5 Cultureel erfgoed	-335	-494	-347
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-476	-616	-541
5.4 Musea	-596	-582	-650
5.6 Media	-1.107	-1.108	-1.070
5.1 Sportbeleid en activering	-524	-949	-813
Totaal Lasten	-8.716	-14.881	-9.360
Baten (x € 1.000)			
5.2 Sportaccommodaties	75	199	200
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	346	411	441
5.5 Cultureel erfgoed	0	22	60
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	0	0
5.4 Musea	5	5	4
5.6 Media	48	47	54
5.1 Sportbeleid en activering	0	0	0
Totaal Baten	474	684	759
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-8.242	-14.198	-8.601
Totaal toevoegingen	-1.003	-1.931	-1.931
Totaal onttrekkingen	436	1.286	941
Gerealiseerd resultaat	-8.808	-14.843	-9.591

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 6 Sport, cultuur en recreatie	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Multifunctioneel sportcentrum	I		25
Diverse projecten sport en bewegen	I		100
Kunst en cultuur	I		25
Tussen programma's			
Covid-19 uitgaven organisatiebreed	I	76	
Organisatiekosten	I		120
Uitvoeringsprogramma kerkenvisie (tlv reserve)	I		74
Omvorming beplanting (tlv reserve)	I		4.880
Linge bereikbaar (tlv reserve)	I		28
Overig			
Sport en bewegen	I		38
Kunst en cultuur	I		30
Bibliotheek	I		21
Huisvesting bibliotheek Jeugdlaan 5 Beesd	I		16
Verouderd wagenpark	I	23	
Groenonderhoud (dvo Avri Ibor)	I	55	
Afstoten snippergroen	I		11
Diverse kleine verschillen	I		39
Subtotaal		154	5.407
Totaal saldo verschillen Programma 6			5.253

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Multifunctioneel sportcentrum

In 2022 reserveerden we een bedrag van 50.000 euro voor een haalbaarheidsonderzoek naar een multifunctioneel sportcentrum. In dat centrum moet ruimte komen voor: een zwembad, een sporthal, etc. We hebben inmiddels een start gemaakt met een haalbaarheidsonderzoek. Dit loopt door in 2023. De niet bestede middelen van 25.000 euro worden in 2023 ingezet voor nader onderzoek.

Diverse projecten sport en bewegen

Er stonden 4 aandachtsgebieden voor 2022 voor ieder 25.000 euro in de Kadernota Sport. In 2022 was er een hoog personeelsverloop. De oorspronkelijke medewerkers waren in het begin van 2022 uit dienst. De nieuwe medewerkers begonnen pas in het laatste kwartaal. Dat kwartaal stond voor hen in het teken van inwerken en de crisisopvang asielzoekers in Vuren. De tijd om projecten op te zetten

waarvoor deze budgetten bedoeld zijn ontbrak. In 2023 hebben we wel dergelijke projecten in de planning.

Kunst en cultuur

In 2022 zijn een drietal projecten uit de uitvoeringsagenda Cultuur 2022 uitgelopen en door geschoven naar 2023. Sommige onderdelen bleken meer voorbereiding te vergen dan van te voren gedacht. Hierdoor vindt (een deel van) de uitvoering in 2023 plaats en hiermee ook (een deel van) de kosten. De niet bestede middelen bedragen 25.000 euro.

Tussen programma's - budgettair neutraal

Covid

Geofort heeft een compensatie gekregen van 75.000 euro en het Vliegeniersmuseum een bijdrage van 1.400 euro. Hierdoor konden de musea de nadelige financiële effecten van COVID deels opvangen. Dit is bekostigd uit de rijks gelden voor Covid (programma 2)

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Onderstaande incidentele projectbudgetten worden onttrokken aan de algemene reserve of reserve Precario. Binnen dit programma geeft dit een voordeel en op Programma 10 een nadeel aangezien dit bedrag niet onttrokken wordt aan de reserve.

Kerkenvisie

In 2022 is met eigen capaciteit de Kerkenvisie opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Bij deze visie zit een uitvoeringsprogramma tot eind 2024. Het budget is bestemd voor dit uitvoeringsprogramma.

Omvorming beplanting

Vanuit het Groenbeleidsplan 2021 is 4.8 mln euro beschikbaar gesteld voor omvorming (om te komen tot structurele besparing op onderhoudskosten). Aanvullend is dit budget verhoogd met 425.000 euro voor klimaatadaptatie (groen). Deze budgetten worden over meerdere jaren besteed en verdeeld over omvormingen voor bomen, grassen en beplanting. De omvorming van vormbomen in de kernen en de omvorming van het groen in de kern Geldermalsen is in 2022 voorbereid. Hierbij is/wordt uitgebreid gecommuniceerd en zijn/worden inwoners betrokken op basis van inwonersparticipatie. In veel gevallen betekent dit een langere doorlooptijd. Daarnaast is geparticipeerd bij verschillende projecten van riolering en wegen (wegreconstructies e.d.). Deze projecten zijn in voorbereiding en de budgetten voor het groen zijn gereserveerd. De daadwerkelijke uitvoering van deze projecten vindt echter later plaats.

Linge bereikbaar

Uitvoering van de werkzaamheden stond in de planning voor 2022 en 2023. De meeste kernen zijn inmiddels voorzien van een openbare voorziening in de vorm van een steiger. De overige kernen komen in 2023 aan bod.

Overig

Sport en bewegen

Er is in 2022 271.600 euro begroot voor sport en bewegen. Het voordeel van 38.000 euro ontstaat grotendeels doordat als gevolg van hoog personeelsverloop en het niet tijdig invullen van de vacatures de tijd ontbrak om de gelden gericht uit te geven.

Kunst en cultuur

In 2022 is er vanuit de motie Sport en Cultuur (d.d. 8 juli 2021) 35.000 euro beschikbaar gesteld voor culturele verenigingen en om aan nieuwe initiatieven meer ruimte te bieden. Nog niet alle verenigingen die mogelijk hiervoor in aanmerking komen hebben hierop aanspraak gemaakt. We verwachten dat er in 2023 meer verenigingen gebruik zullen maken van de mogelijkheden die deze motie biedt. Daarnaast vindt de daadwerkelijke uitvoering van een drietal projecten uit de uitvoeringsagenda Cultuur 2022 plaats in 2023. Sommige onderdelen bleken meer voorbereiding te vergen dan van tevoren gedacht. Hierdoor is in 2022 het voordeel van 30.000 euro ontstaan.

Bibliotheek

Aan bibliotheek Rivierenland is een bedrag van 1.137.404 euro subsidie toegekend. De subsidie is ingezet voor de onderdelen uitvoering basispakket, huisvestingskosten bibliotheek, programma jeugd en onderwijs en Participatie en zelfredzaamheid. Het programma Jeugd en onderwijs is gericht op het bestrijden en voorkomen van onderwijsachterstanden. We hebben 21.000 euro voordeel op dit budget, mede doordat de kosten voor het Programma Jeugd en Onderwijs uit het Onderwijsachterstandenbeleid is betaald.

Huisvesting Bibliotheek Jeugdlaan 5 Beesd

Er hebben zich bij de bibliotheek minder calamiteiten onderhoud voorgedaan en zijn er hogere huuropbrengsten. Dit komt omdat de huuropbrengst in de begroting niet is geïndexeerd en de huurcontracten wel. Per saldo resulteert dit in een voordeel van 19.000 euro. In de eerste bestuursrapportage komen we terug op de structurele verhoging van de huuropbrengsten.

Verouderd wagenpark

De Europese aanbesteding voor de vrachtwagen is doorlopen en begin 2022 afgerond. Leverproblemen lijden ertoe dat vervanging pas in 2023 plaatsvindt. Door de leeftijd van de vrachtwagen vraagt deze continu onderhoud waardoor de kosten nog niet volledig op normaal niveau komen. De extra kosten geven een incidenteel tekort van 13.000 euro. In 2022 zijn de brandstofprijzen extreem gestegen. De extra kosten geven een incidenteel tekort van 10.000 euro. In totaal levert dit een incidenteel tekort op van 23.000 euro.

Groenonderhoud (Dienstverleningsovereenkomst Avri Ibor)

Het tweede kwartaal van 2022 was door de weersomstandigheden een groeizame periode. Avri heeft een te kort aan eigen medewerkers met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om aan de afgesproken beeldkwaliteit te kunnen voldoen heeft Avri extra aannemers ingehuurd. Dit tarief ligt hoger dan van de medewerkers van Avri.

Voor het onderdeel groenonderhoud van de DVO Avri leidt dit tot een negatief saldo van 55.099 euro. Door meevallers op het straatvegen en ledigen afvalbakken is de DVO nagenoeg binnen de begroting uitgevoerd. Op het totaalbudget van de DVO van 1,8 miljoen euro is de bijdrage aan de avri-ibor slechts 5.000 euro hoger uitgevallen dan begroot.

Afstoten snippergroen

Er is meer restgroen verkocht dat vooraf geraamd. Een incidenteel voordeel van 11.000 euro.

Sociaal Domein en Volksgezondheid

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Sociaal Domein en Volksgezondheid	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-386	-372	-269
6.5 Arbeidsparticipatie	-549	-534	-520
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-4.139	-11.920	-11.074
6.2 Wijkteams	-1.172	-1.691	-1.108
6.3 Inkomensregelingen	-12.512	-13.822	-14.606
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-8.198	-8.828	-9.308
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-8.560	-10.588	-11.116
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-1.757	-2.101	-1.654
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-3.549	-3.993	-3.967
7.1 Volksgezondheid	-2.480	-2.509	-2.420
6.4 Begeleide participatie	-3.115	-3.000	-2.964
Totaal Lasten	-46.417	-59.358	-59.006
Baten (x € 1.000)			
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	0
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.197	8.133	8.207
6.2 Wijkteams	0	0	62
6.3 Inkomensregelingen	8.714	7.921	8.002
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	313	150	277
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	11	0	30
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	0	0
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	0	0	29
6.4 Begeleide participatie	0	0	0
Totaal Baten	10.235	16.204	16.607
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-36.183	-43.154	-42.398
Totaal toevoegingen	-458	-4.149	-4.149
Totaal onttrekkingen	1.512	1.940	2.013
Gerealiseerd resultaat	-35.129	-45.362	-44.534

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 7 Sociaal Domein en Volksgezondheid	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Burgerinitiatieven / burgerparticipatie	I		19
Wet Inburgering	I		197
Transitiemiddelen beleidsplan Sociaal Domein	I		614
Tussen programma's			
Covid-19 uitgaven organisatiebreed	I	156	
Organisatiekosten	I		268
Kwijtscheldingen rioolheffing (programma 7 en 8)	I	90	
Wet Inburgering (tlv reserve)	I		245
WMO/beschermd wonen en dak- en thuisloosheid (tlv reserve)	I		173
Uitvoeringskosten Bbz (taakmutatie decembercirculaire 2022)	I	7	
Bijzondere bijstand (taakmutatie decembercirculaire 2022)	I	61	
Energietoeslag (taakmutatie decembercirculaire 2022)	I	683	
Continuïteit zorg (taakmutatie decembercirculaire 2022)	I	48	
Meerkosten oekraïne (taakmutatie decembercirculaire 2022)	I	104	
Overig			
MFC Kulturhus Burcht van Haeften	I	237	
MFC De Pluk	I		37
Incidentele subsidies	I		33
Toezicht kinderopvang door GGD	I		29
Opvang Oekrainers	I		224
Inkomensvoorzieningen en participatie	I		94
Armoedebeleid	I		241
Energietoeslag	I	212	
Openbare gezondheidszorg	I		78
Jeugdgezondheidszorg	I		33
Wmo/Jeugd	I	182	
Onttrekking uit BR Sociaal Domein	I		182
Diverse kleine verschillen			140
Subtotaal		1.780	2.607
Totaal saldo verschillen Programma 7			827

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Burgerinitiatieven/burgerparticipatie

Vanwege de groeiende behoefte aan projectleiders binnen het programma kerngericht werken en participatie en de behoefte van de organisatie rondom de bijbehorende veranderopgave was er in 2022 behoefte aan extra capaciteit. Vanwege de krapte op de arbeidsmarkt lukte het niet om deze capaciteit tijdelijk in te vullen, waardoor we deze gelden nodig hebben voor 2023.

Wet Inburgering

In 2022 is de Wet inburgering 2021 in werking getreden. Vanwege de vertraagde opstart in de uitvoeringsorganisatie Regio Rivierenland is niet het volledige budget besteed. Het bleek lastiger dan gedacht om tijdig voldoende en bekwaam personeel te vinden. Ook is vertraging in de aanschaf van het clientvolgsysteem opgetreden. Door het gebrek aan gewenste kwaliteit van de uitvoering van de Wet inburgering 2021, heeft het college in december 2022 besloten om de uitvoering elders te beleggen en daarmee terug te halen van Regio Rivierenland. Dat betekent dat frictiekosten gaan ontstaan om deze overgang soepel te laten verlopen. Daarnaast hebben we een opdracht van het Rijk om statushouders zoveel mogelijk versneld in onze gemeente in veelal kleinschalige tijdelijke opvanglocaties te huisvesten. Voor het inrichten van deze locaties en het organiseren van de begeleiding is extra budget nodig. Deels wordt daarin voorzien vanuit de Hotel en Accommodatie Regeling (HAR). Die regeling is echter voor 6 maanden. In de praktijk blijkt dat binnen 6 maanden permanent huisvesten problematisch is. Dat veroorzaakt kosten waarin in de Rijksmiddelen uit de HAR niet voorzien. Ook wordt een nieuwe collega aangenomen binnen Team Sociaal om werkzaamheden uit te voeren ter voorbereiding op het huisvesten van statushouders. Uitbreiding van ureninzet is noodzakelijk vanwege de verhoogde taakstelling in 2023 en verder. Het bedrag van de niet bestede middelen bedraagt 197.000 euro.

Transitiemiddelen beleidsplan Sociaal Domein

In 2022 zaten we volop in de uitvoering van het programma Sociale Kracht 2021-2024 met de focus op preventieve activiteiten om gezond leven gemakkelijker te maken. Er was extra aandacht voor de positie van jongeren en jongvolwassenen. Voor een aantal projecten hebben we gebruik kunnen maken van financiering van derden, die als cofinanciering is ingezet. Hierbij is gebruik gemaakt van bestaande contract- en subsidieafspraken met ketenpartners en van landelijke fondsen. De regionale zorginkoop waarvoor in 2022 middelen waren geraamd, is uitgesteld naar 2023. Hierdoor is in 2022 614.000 euro minder uitgegeven dan gepland

Tussen de programma's

Covid-19

Diverse grote zorgaanbieders hebben een compensatie gekregen voor de meerkosten als gevolg van COVID. Dit is bekostigd uit de rijksmiddelen voor Covid die verantwoord zijn in programma 2. Per saldo is het budget neutraal.

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Kwijtscheldingen Rioolheffing

Meerdere inwoners hebben kwijtschelding gekregen voor de rioolheffing. Dit wordt gecompenseerd via programma 8 door een lagere toevoeging in de voorziening WRP

Wet Inburgering

In 2022 is de Wet inburgering 2021 in werking getreden. Vanwege de vertraagde opstart in de uitvoeringsorganisatie Regio Rivierenland is niet het volledige budget besteed. Het bleek lastiger dan gedacht om tijdig voldoende en bekwaam personeel te vinden. Ook is vertraging in de aanschaf van het clientvolgsysteem opgetreden. De lasten zijn in dit programma opgenomen en de baten zijn opgenomen in programma 1 via de bestemmingsreserve budgetoverhevelingen.

WMO/beschermd wonen

In 2020 heeft de gemeente Nijmegen zijn algemene reserve beschermd wonen opgeheven en het positieve saldo, in derde 2020, verdeeld onder de gemeenten in Gelderland-Zuid. West Betuwe heeft een bedrag van 202.665 euro ontvangen. Het is aan de gemeenten om dit in te zetten voor de doorontwikkeling van de decentralisatie beschermd wonen: hoe ziet ons voorzieningslandschap er nu uit voor de doelgroep beschermd wonen en wat is nog nodig en hoe organiseren we dit. Deze ontwikkeling wordt in 2023 verder, in gezamenlijkheid met de gemeenten in regio Rivierenland, opgepakt. Hierbij zoeken we in West Betuwe aansluiting bij de uitwerking van het thema wonen en zorg zoals opgenomen in de uitvoeringsagenda "Bouwen aan sociale kracht". Hierin benoemen we de GGZ als specifieke doelgroep. Het niet bestede gedeelte bedraagt 173.000 euro en dat gaan we in 2023 gebruiken voor hetzelfde doel.

Taakmutaties decembercirculaire 2022

In decembercirculaire 2002 zijn diverse bedragen toegekend voor bijzondere bijstand, energietoeslag, continuïteit zorg en Oekraïne. Dit konden we niet meer in de begroting aanpassen. De lasten zijn daarom in dit programma gemaakt op deze onderdelen. De baten zijn opgenomen in P10. per saldo is het budget neutraal

Overige

MFC Kulturhus Burcht van Haeften

Met het nieuwe bestuur van de beheerstichting zijn in 2022 gesprekken gestart over de exploitatie van het MFC. De stichting kampt met een erfenis uit het verleden, mede veroorzaakt door de vorige bestuurder en door corona. Daarnaast heeft de exploitatie te maken met flink gestegen energiekosten en hoge lasten bij de gymzaal. In overleg met het bestuur is voor het jaar 2022 besloten de begrote huur weg te strepen tegen een deel van de instandhoudingsbijdrage. Deze afspraak is begin 2021 in een bestuurlijk overleg gemaakt met het nieuwe stichtingsbestuur om zodoende de exploitatie van het gebouw overeind te houden (opgenomen in de risico inventarisatie 2022/2023). Voor het zomerreces van 2023 worden er nieuwe afspraken gemaakt met het stichtingsbestuur over een instandhoudingsbijdrage, die een verdere exploitatie van deze voorziening in Haeften waarborgt. Daarnaast heeft de rechtbank een vonnis uitgesproken over de wanprestatie van de oud-bestuurder. In de bestuursrapportages van 2023 rapporteren wij over de financiële consequenties.

MFC De Pluk

Er hebben zich bij De Pluk minder calamiteiten onderhoud voorgedaan en er zijn hogere huuropbrengsten. Dit komt omdat de huuropbrengst in de begroting niet is geïndexeerd en de huurcontracten wel. Per saldo resulteert dit in een voordeel van 37.000 euro. In de eerste bestuursrapportage komen we terug op de structurele verhoging van de huuropbrengsten.

Incidentele subsidies volgens subsidieverordening

Als gevolg van met name corona zijn er in 2022 voor 33.000 euro minder incidentele subsidieaanvragen gedaan.

Toezicht kinderopvang

De inspectie kinderopvang bezocht in 2022 alle locaties voor kinderopvang (dagopvang, buitenschoolse opvang, gastouderbureaus en gastouders). De inspectie constateerde minder overtredingen dan verwacht op basis van de risicoprofielen van de kinderopvanglocaties. Het begrote bedrag is gebaseerd op deze risicoprofielen. Als er geen overtredingen zijn, is een nader onderzoek niet nodig. Dit heeft een positief effect van 29.000 euro op de uitgaven. Zowel het aantal nieuw te starten opvanglocaties als het aantal overtredingen bij de jaarlijkse onderzoeken is niet te voorspellen.

Opvang Oekraïners

De ontvangen gelden in 2022 voor de opvang van Oekraïners is voldoende om alle kosten te voldoen. We houden 224.000 over. Deze gelden mogen we houden en vallen vrij ten gunste van het resultaat. De verantwoording vindt plaats via de sisaregeling. Voor verder toelichting wordt verwezen naar de paragraaf Vluchtelingen en Corona.

Inkomensvoorzieningen en participatie

Inkomensvoorzieningen (BUIG, gebundelde uitkering voor het bekostigen van uitkeringen).

Het BUIG voordeel in 2022 is 190.000 euro hoger dan begroot. Dit komt door een daling van het aantal uitkeringen. Vanaf het jaar 2022 geldt de solidariteitsregeling en hebben we voor het eerst te maken met het ingroeimodel op de BUIG (25% van het resultaat hierop). Eventuele overschotten op de BUIG zijn afhankelijk van het totaaloverschot BUIG van alle gemeenten bij Werkzaak.

Begeleide Participatie Werkzaak

Als gevolg van lagere kosten door minder uitkeringen dan verwacht door Werkzaak ontstaat er een voordeel van 103.000 euro ten opzichte van hun bestuursrapportage.

Begeleide participatie Avres

Er is een DVO opgesteld met Avres over de omzetafname bij Avres. Dit komt voort uit de fusie van West Betuwe. De voormalige gemeente Lingewaai is uit de GR Avres gestapt en staat nog steeds garant voor een bepaalde omzetafname van diensten bij Avres. Als hier niet aan wordt voldaan, betaalt de gemeente bij om het tekort te dichten. In 2022 heeft de gemeente 71.000 euro bijbetaald.

Tozo

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) is uitgekeerd door het Rijk op basis van een vooruitbetaling. De specifieke uitkering wordt verantwoord via SiSa (Single information, Single audit). Op basis van de ontvangen SISA-verantwoording vindt een verrekening plaats van 128.000 euro die de gemeente moet terugbetalen.

Armoedebeleid

Hoewel het bedrag voor armoedebeleid vast staat, fluctueert het bedrag jaarlijks omdat het een open eind regeling is. Voor dit jaar hebben wij minder uitgegeven dan begroot. Er is een voordeel van 241.000 euro. Mogelijk heeft dit te maken met het uitkeren van de energietoeslag, waardoor minder inwoners een beroep hebben gedaan op de bijzondere bijstand.

Energietoeslag

De Energietoeslag heeft landelijk een ongekend hoog bereik en kost daardoor meer dan verwacht. Het Rijk heeft toegezegd om de kosten van de Energietoeslag volledig voor haar rekening te nemen. De verwachting is dat het Rijk de tekorten compenseert. Mogelijk is dit niet voldoende. Gemeenten kampen landelijk met tekorten, omdat het Rijk het aantal rechthebbenden te laag heeft ingeschat. Op dit moment is het nadeel 212.000 euro.

Openbare gezondheid

Kansrijke start

Het voordeel van 28.000 euro ontstaat grotendeels doordat er in 2022 minder interventies uitgevoerd zijn dan verwacht voor kansrijke start. Ook hebben we in 2022 van de VNG een niet begroot bedrag van 8.000 euro ontvangen voor het opstellen van het Lokaal Preventie Akkoord (LPA) in 2021.

Eenzaamheid

We hebben 45.000 euro minder besteed aan activiteiten tegen eenzaamheid. De reden dat dit bedrag niet is uitgegeven is dat de activiteiten (zoals open eettafels, tompouce-actie en een ontmoetingshuis) zich vooral afspeelden in de week tegen de eenzaamheid (week 40). De rest van het jaar zijn er nauwelijks activiteiten geweest. Dit komt ook doordat de aanwezige beleids capaciteit op dit onderdeel beperkt was door de nodige inzet voor de Oekraïne opvang en de asielcrisis. In 2023 maken we een plan om eenzaamheid meer gewicht te geven en breder op te pakken.

Jeugdgezondheidszorg

Het voordeel van 33.000 euro ontstaat grotendeels doordat er een deel van de gemaakte kosten door GGD en Santé worden vergoed door de ontvangen doeluitkeringen voor Onderwijsachterstandenbeleid en opvang vluchtelingen Oekraïne.

Jeugd en Wmo

Op Jeugd en Wmo is er totaal een nadeel van 258.000 euro, dat is ongeveer 1,1% van de totale begroting. Dit bedrag bestaat uit een voordeel op de Wmo van 268.000 euro, een nadeel op de Jeugd van 545.000 euro en een voordeel bij de gecombineerde taken Wmo en Jeugd van 19.000 euro. Het totale nadeel op Jeugd en Wmo van 258.000 dekken we enerzijds door een onttrekking van 182.000 euro uit de bestemmingsreserve (BR Sociaal Domein) en anderzijds door de incidentele rijksmiddelen voor coronameerkosten en Oekraïners.

In onderstaand overzicht geven we het verloop weer van de primitieve begroting tot aan de actuele begroting afgezet tegen de resultaten van de jaarrekening.

Bedragen in € x 1.000

Onderdeel	Primitieve Begroting	1e Berap 2021	2e Berap 2021	Actuele Begroting	Jaarrekening 2022	Afwijking begroting -/- Jaarrekening	Afwijkings% Begroting -/- Jaarrekening
Wmo	8.879	9.150	9.127	9.130	8.862	268	2,9%
Jeugd	13.664	12.678	12.657	12.650	13.195	-545	-4,3%
Wmo en Jeugd	870	733	733	733	715	19	2,5%
Eindtotaal	23.413	22.561	22.517	22.513	22.772	-258	-1,1%

De Wmo en de Jeugdwet zijn opneideregelingen. De uitgaven hangen dus uiteindelijk af van de vraag naar hulpverlening en de bijbehorende uitgaven.

Wmo

Op de totale Wmo-uitgaven hebben we te maken met een voordeel van 268.000 euro, dat is ongeveer 2,9% van de totale Wmo-begroting. Bij de 1e bestuursrapportage is het zorgbudget voor de Wmo verhoogd vanwege de verwachte stijgende aantallen en prijsindexering bij met name huishoudelijke ondersteuning en ambulante zorg. Die verwachting is vervolgens ook uitgekomen. Het voordeel op de Wmo komt vooral door lagere kosten voor maatwerkvoorzieningen zoals woningaanpassingen, vervoer- en hulpmiddelen.

Jeugd

Het nadeel op Jeugd van 545.000 euro (ongeveer 4,3%) komt door hogere uitgaven voor jeugdgezondheidszorg. Dit valt met name te zien bij de uitgaven voor geestelijke gezondheidszorg en de ambulante zorg waar duurdere, langere trajecten zijn ingezet. Ten opzichte van voorgaand jaar is het totaal aantal jeugdigen met een hulpvraag wat gedaald, maar zijn de gemiddelde uitgaven per jeugdige gestegen.

Conclusie

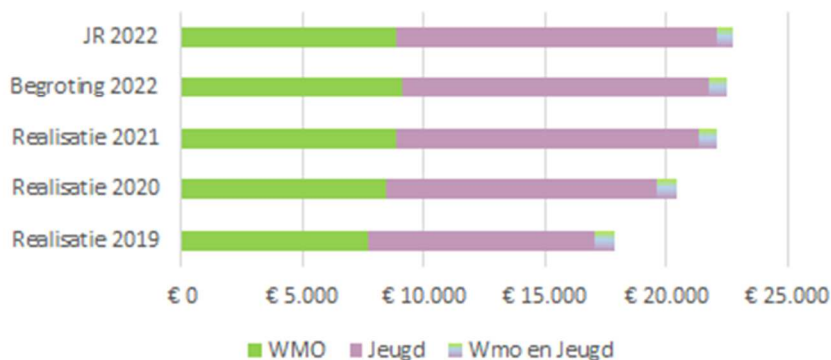
De conclusie is dat budgetten bijna toereikend zijn geweest in 2022. Dit heeft te maken met de bereikte extra besparing dankzij het Programma Sociale Kracht waardoor de uitgaven verlaagd zijn. De overschrijding heeft vooral te maken met duurdere en langere zorgtrajecten in 2022 dan begroot.

We verwachten een extra rijksbijdrage waardoor gemeenten minder hoeven te besparen op jeugdhulp. Deze middelen zijn incidenteel en gelden voor de jaren 2024-2025. Dit om in ingewikkelde maatschappelijke omstandigheden in de jeugdzorg te verbeteren.

Hieronder een overzicht van de realisatie cijfers Jeugd-WMO over de jaren 2019 tot en met 2022.

Wmo en Jeugd cijfers 2019-2022

bedragen x € 1.000

Beleidsplan Bouwen aan Sociale Kracht

In het kader van het beleids- en uitvoeringsplan Bouwen aan sociale kracht 2021-2024 zetten we actief in op het verminderen van dure zorg. Dit doen we onder meer door het versterken van de samenwerking met de huisartsen via de inzet van de POH GGZ jeugd en door het voeren van meer regie op in te zetten zorg door Team Sociaal en de gecertificeerde instellingen. En ook door te sturen op het aanpassen, afschalen of tijdig beëindigen van geplande zorg. Deze aanpak werpt inmiddels zijn vruchten af.

In de begroting 2022 is een taakstelling van 700.000 euro opgenomen. Met de inzet van de maatregelen realiseerden we een besparing op van 1.500.000 euro in 2022. Er is met de realisatie van deze besparing echter geen saldovoordeel vanwege de hogere jeugdzorguitgaven en organisatiekosten.

Duurzaamheid en Milieu

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Duurzaamheid en Milieu	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	-1.505	-1.692	-1.732
7.2 Riolering	-5.336	-5.319	-5.907
7.3 Afval	-5.374	-5.374	-5.726
7.4 Milieubeheer	-2.125	-4.132	-3.874
Totaal Lasten	-14.340	-16.517	-17.239
Baten (x € 1.000)			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	912	912	941
7.2 Riolering	8.276	8.276	8.450
7.3 Afval	6.070	6.070	6.400
7.4 Milieubeheer	9	578	1.103
Totaal Baten	15.267	15.836	16.894
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	927	-682	-345
Totaal toevoegingen	-114	-2.428	-2.428
Totaal onttrekkingen	146	2.243	2.049
Gerealiseerd resultaat	958	-867	-724

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 8 Duurzaamheid en Milieu	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Uitvoeringsgelden klimaatakkoord	I		111
Tussen programma's			
Organisatiekosten	I		221
Storting in reserve Verduurzamen scholen (tlv reserve Duurzaamheid)	I		67
Kwijtscheldingen rioolheffing (programma 7 en 8)	I		90
Energietransitie (tlv reserve)	I		144
Overig			
Riolering (doorbelasting overhead)	I/S	497	
Milieubeheer	I	38	
Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)	I		205
Golfclub The Dutch	I	94	
Diverse kleine verschillen	I	66	
Subtotaal		695	838
Totaal saldo verschillen Programma 8			143

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Uitvoeringsgelden klimaatakkoord

In de meicirculaire 2022 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor uitvoering van het Klimaatakkoord in 2022. Deze middelen zijn, als onderdeel van de bijdragen voor de periode 2023-2030, door het Rijk onder voorwaarden uitgekeerd en kunnen meerjarig ingezet worden. Één van de voorwaarden van het Rijk is dat de middelen ingezet worden ten behoeve van de Energietransitie. Gezien de te verwachten kosten (onderzoeken, communicatie, personeel, organisatie) voor het Programma Duurzaamheid en de toenemende reguliere bedrijfsvoeringskosten wordt voorgesteld dit bedrag over te hevelen naar 2023.

Tussen de programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Reserve Duurzaamheid (Verduurzamen scholen)

In programma 5 is een nadeel van 67.000 euro gepresenteerd vanwege een verhoogde eigen bijdrage voor de subsidie Sterk Bestuur. Dit gaat ten laste van de bestemmingsreserve Duurzaamheid.

Kwijtschelding rioolheffing

Meerdere inwoners hebben kwijtschelding gekregen voor de rioolheffing. De lasten hiervan zijn opgenomen in programma 7 .Dit wordt gecompenseerd via dit programma door een lagere toevoeging in de voorziening WRP.

Energietransitie

Vanuit dit incidentele budget wordt het Energieloket, pilots warmte transitie en onderzoekskosten bekostigd.

Overig

Riolering

Uitgangspunt is dat het product budgettair neutraal in de begroting is opgenomen. Netto opbrengsten minus exploitatiekosten worden toegevoegd aan de onderhoudsvoorziening. Het nadeel van 497.000 euro wordt voornamelijk veroorzaakt door de wijze van toerekening van de overhead. In de jaarrekening 2022 is de opslag van de overhead gebaseerd door het toepassen van de modelverordening VNG (toerekening op basis van het aandeel van het taakveld riolering in de totale begroting). Op begrotingsbasis is de toerekening gebaseerd op een opslag voor overhead op de loonkosten en kosten van inhuur. Dit leidt tot een nadeel van 497.000 euro op het product riolering doordat er meer toegevoegd wordt aan de voorziening WRP.

Milieubeheer

Het nadeel van 38.000 euro bestaat uit een hogere bijdrage aan de ODR door voornamelijk de extra uren handhaving drugslab Heerkensdreef en lagere kosten voor onder andere grootschalige illegale dumpingen asbest en drugsafval.

Regeling Reductie Energiegebruik (RRE)

Bij de jaarrekening 2021 is een terugbetalingsverplichting van ruim 203.000 euro aan het Rijk opgenomen. Het geld is door het Energieloket echter wel ingezet voor concrete verduurzamingsmaatregelen. Wij hebben bij het Ministerie bezwaar aangetekend tegen de terugbetalingsverplichting. In december 2022 is positief beschikt op onze verantwoording door het ministerie.

Golfclub The Dutch

Het nadeel van 94.000 euro komt door een verhoogde inzet van de ODR met toezicht en handhaving, extra kosten voor de projectleider voor het verkenningstraject en een verhoogde inzet van externe adviseurs en juridische ondersteuning. Deze extra inzet heeft te maken met extra problemen rondom milieuvraagstukken/overtredingen, beoordeling van wijzigingen in de aanpak, juridische procedures met vraagstukken en meer afstemming.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	-13.806	-13.992	-18.727
8.3 Wonen en bouwen	-3.250	-5.465	-4.266
8.1 Ruimte en leefomgeving	-881	-1.056	-1.311
Totaal Lasten	-17.937	-20.513	-24.304
Baten (x € 1.000)			
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	13.658	13.658	15.663
8.3 Wonen en bouwen	1.368	1.918	2.297
8.1 Ruimte en leefomgeving	214	319	549
Totaal Baten	15.240	15.895	18.509
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	-2.698	-4.618	-5.795
Totaal toevoegingen	-914	-914	-353
Totaal onttrekkingen	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	-3.612	-5.532	-6.148

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Planvorming Huisvesting Arbeidsmigranten	I		48
Tussen programma's			
Organisatiekosten	I	101	
Vorbereidingskredieten Herontwikkeling (tlv reserve)	I		55
Tussentijdse winstneming Hondsgemet Zuid (dotatie aan alg. res. Grex)	I		1.062
Implementatiebudget VTH-taken (tlv reserve)	I		250
Omgevingswet (tlv reserve)	I		714
Flexwoningen (tlv reserve)	I		100
Overig			
Omgevingsvergunningen	I		407
Grondexploitatie woningbouw (lopende complexen)	I	3.196	
Grondexploitatie woningbouw (afgesloten complexen)	I		57
Diverse kleine verschillen		11	
Subtotaal		3.308	2.693
Totaal saldo verschillen Programma 9			-615

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Planvorming huisvesting arbeidsmigranten

In 2022 zijn de voorbereidingen gestart voor het opstellen van een plan van aanpak voor de huisvesting van arbeidsmigranten.

Tussen programma's

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Vorbereidingskredieten herontwikkeling

In de tweede bestuursrapportage 2022 zijn voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld voor de Herontwikkeling Leijenburgplein Heukelum en Centrumplan Haaften. Doordat deze projecten net zijn gestart, is er binnen dit programma een voordeel van 55.000 euro en op Programma 10 een nadeel aangezien dit bedrag niet onttrokken wordt aan de algemene reserve.

Tussentijdse winstneming Hondsgemet Zuid

Door een lagere (tussentijdse) winstneming op programma 4 voor het complex Hondsgemet Zuid wordt hierdoor op dit programma minder toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

Implementatiebudget VTH taken

Door de raad zijn middelen beschikbaar gesteld voor de overdracht van werkzaamheden van de ODR naar de gemeente. Het betreft hier een meerjarig project, waarvan de werkzaamheden nog doorlopen in 2023.

Omgevingswet

De raad heeft in 2019 middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet. Het betreft hier een implementatietraject dat gebaseerd is op eerdere besluiten door de raad (uitgangspunten Omgevingswet en uitgangspunten Omgevingsvisie) en een meerjarig karakter heeft.

Flexwoningen

Ontwikkeling van beide locaties is in volle gang en vraagt inzet vanuit de disciplines civiel – water – verkeer – stedenbouw – landschap – groen – grondzaken. De instandhouding van de woningen heeft een relatie met de te voeren planologische procedure. Ook hierover moet het college nog een besluit nemen. Vanwege alle lopende werkzaamheden en vraagstukken is instandhouding van het voorbereidingskrediet bij deze ontwikkeling gerechtvaardigd.

Overig

Omgevingsvergunningen

Door een aantal grotere projecten, waaronder 56 appartementen in Geldermalsen en 53 woningen en 14 appartementen in Meteren, is er 310.000 euro meer leges binnengekomen dan begroot. (de hogere legeskosten zijn incidenteel in afwachting van de Omgevingswet)

Daarnaast hebben we in een tweetal casussen de dwangsommen ontvangen.

De welstandscommissie en monumentencommissie hebben minder aanvragen behandeld waardoor de kosten lager zijn uitgevallen.

Per saldo een positief resultaat van 407.000 euro.

Grondexploitaties - woningbouw (lopende complexen)

Het nadelige saldo van de grondexploitaties-woningbouw (lopende complexen) bedraagt afgerond 3.196.000 euro. Dit is het gevolg van de treffen van aanvullende verliesvoorzieningen op de verlieslatende complexen.

Grondexploitatie (tussentijdse) winstnemingen

In 2022 is er sprake van de volgende (tussentijdse) winstneming:

	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil
Herwijnen Oost (tussentijdse winstneming)	391.800	892.942	501.142
Toevoeging winstneming aan algemene reserve Grex	-391.800	-892.942	-501.142
Totaal	0	0	0

Bij winstgevende complexen schrijft het BBV voor dat op basis van de voortgang van de gemaakte kosten en opbrengsten er tussentijds winst moet worden genomen.

Voor **Herwijnen Oost** wordt nu in totaliteit een winst verwacht van ruim 2 miljoen euro. Omdat de voortgang ongeveer 88,2 procent is, moet er tussentijds een winst worden genomen van 1.763.116 euro. In de jaren 2016 t/m 2021 heeft reeds een winstneming plaatsgevonden van 870.174 euro, zodat de tussentijdse winstneming in 2022 892.942 euro bedraagt. Dit resultaat wordt toegevoegd aan de algemene reserve grondexploitatie.

Grondexploitatie actualisatie verliesvoorziening

Aan de reeds gevormde verliesvoorzieningen voor de verschillende complexen moet in 2022 per saldo ongeveer 3,8 miljoen euro worden toegevoegd ten laste van de algemene middelen. In de begroting werd rekening gehouden met een (extra) toevoeging van 619.000 aan de verliesvoorzieningen. Deze toevoegingen bestaan uit de volgende onderdelen:

	Begroting 2022 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil
Reguliere toevoeging aan verliesvoorzieningen (2% rente)	-371.830	-371.830	0
Actualisering De Plantage (Meters)	-209.874	-	-
Actualisering Slingerbos (Ophemert)	-23.698	1.793.019	1.583.145
Actualisering Molenblok (Varik)	-18.402	-510.795	-487.097
Actualisering Klingelenberg Noord (Tuil)	4.549	1.065.820	1.047.418
Totaal	-619.255	-	-
		3.815.081	3.195.826

De verliesvoorzieningen zijn gebaseerd op de zogenaamde Netto contante waarde (NCW). Dit houdt in dat aan de voorziening jaarlijks 2 procent (disconterings)rente moet worden toegevoegd zodat de voorziening aan het eind van de looptijd van het betreffende complex voldoende is om de resterende nadelige eindwaarde op te vangen. Daarnaast werd rekening gehouden met extra toevoegingen als gevolg van hogere overhead toerekeningen in 2022. In principe zou er een bedrag van ruim 600.000 euro aan de verliesvoorzieningen moeten worden toegevoegd. In werkelijkheid wordt 3,8 miljoen euro aan de verliesvoorziening toegevoegd. Het nadelig verschil van 3.196.000 euro wordt veroorzaakt door inhoudelijke aanpassingen van de kosten en opbrengsten van de diverse winstgevende complexen. Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Grondbeleid.

Grondexploitaties - woningbouw (afgesloten complexen)

De complexen De Eng II, Het Hoge Land III en CPO Spijk zijn afgesloten complexen waarvoor in de jaarrekening rekening is gehouden met nog te maken kosten. Voor de Eng II zijn deze iets hoger uitgevallen en voor de overige twee complexen lager. Het Centrumplan Vuren is vorig jaar afgewikkeld en dit jaar is bij de subsidieafrekening gebleken dat we van de provincie een lagere subsidie van 100.000 euro ontvangen omdat de werkelijke lasten lager zijn uitgevallen.

Vanuit de voormalige gemeente Neerijnen was een voorziening aanwezig voor de afbouw van afgesloten complexen. Hiervan kan een gedeelte (131.168 euro) vrijvallen ten gunste van de algemene middelen.

	Begroting 2021 na wijziging	Realisatie 2022	Vershil
De Eng II Asperen (hogere kosten na afsluiten complex)	0	-2.692	-2.692
Het Hoge Land III (lagere lasten na afsluiten complex)	0	9.317	9.317
CPO Spijk (lagere lasten na afsluiten complex)	0	19.324	19.324
Centrumplan Vuren (lagere provinciale subsidie)	0	-100.000	-100.000
Voorziening afbouw complexen voormalig Neerijnen	0	131.168	131.168
Totaal	0	57.118	57.118

Financiering en Algemene dekkingsmiddelen

De lasten en baten van het programma zijn hieronder weergegeven.

Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Taakvelden BBV (excl. reserves)			
Lasten (x € 1.000)			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-737	-1.090	-956
0.8 Overige baten en lasten	-801	-1.109	70
0.64 Belastingen overig	-64	-9	-200
0.61 OZB woningen	-397	-395	-433
0.5 Treasury	0	-80	-73
0.62 OZB niet-woningen	-278	-311	-298
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	0	0
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	-1.048
Totaal Lasten	-2.277	-2.994	-2.938
Baten (x € 1.000)			
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	895	600	853
0.8 Overige baten en lasten	35	0	0
0.64 Belastingen overig	43	44	16
0.61 OZB woningen	8.010	7.861	7.930
0.5 Treasury	286	431	499
0.62 OZB niet-woningen	5.720	5.878	5.897
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	70.989	83.815	85.020
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0
Totaal Baten	85.978	98.629	100.215
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	83.700	95.635	97.276
Totaal toevoegingen	-732	-2.895	-2.895
Totaal onttrekkingen	3.084	14.729	6.704
Gerealiseerd resultaat	86.052	107.469	101.085

Toelichting

Bedragen x € 1.000

Toelichting afwijkingen Programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen	Incidenteel/ structureel	Nadeel	Voordeel
Budgetoverhevelingen			
Algemene uitkering (taakmutaties jaarschijf 2022 decembercirc. 2022)	I		148
Algemene uitkering (taakmutaties jaarschijf 2022 eerdere circulaire)	I		936
Tussen programma's			
Organisatiekosten	I		34
Aanwending algemene reserve/reserve Precario tbv programma 1-9	I	7.649	
Energietoeslag (compensatie in decembercirculaire 2022)	I		683
Overige taakmutaties in decembercirculaire 2022	I		293
Overig			
Pacht, huur- en verkoopopbrengsten	I / S		263
Accommodatiebeleid	I	10	
Deelnemingen	I		47
Uitvoeringskosten onroerende zaakbelasting (OZB)	I	59	
Onroerende zaakbelasting (OZB) opbrengsten	I		121
Dotatie voorziening dubieuze vorderingen	I	214	
Algemene uitkering uit het gemeentefonds	I		81
Actiever werven van subsidies	I	51	
Doorschuif BTW	I		24
Vennootschapsbelasting	I	1.047	
Diverse kleine verschillen			16
Subtotaal		9.030	2.646
Totaal saldo verschillen Programma 10			-6.384

Budgetoverhevelingen

We stellen de volgende budgetoverhevelingen voor:

Algemene uitkering

Via het gemeentefonds worden door het rijk gelden beschikbaar gesteld voor nieuwe of gewijzigde taken. En in het geval van het vervallen van een gemeentelijke taak worden er gelden uit het fonds genomen. De bedragen die hiermee gemoeid zijn worden taakmutaties genoemd en worden veelal eerst gereserveerd op een afzonderlijke stelpost tot er een (bestedings)plan is gemaakt. In de stelpost zit voor 2022 (nog) een bedrag van 1.206.600 euro. Dit betreft vooral ontvangen gelden voor de invoeringskosten Omgevingswet (575.100 euro), Wet kwaliteitsborging bouw (122.600 euro) en een robuuster rechtsbeschermingssysteem (390.900 euro). Voorgesteld wordt een bedrag van 1.084.000 euro over te hevelen naar 2023.

Tussen programma's- budgettair neutraal

Organisatiekosten

Voor een toelichting verwijzen wij naar de toelichting in programma 1 onder "Organisatiekosten (salarissen)".

Mutaties reserves

We hebben minder onttrokken uit diverse reserves dan begroot. Dit komt omdat we minder hebben uitgegeven wat ten laste gaat van deze reserves. De lagere lasten leidt tot een voordeel. In verband met de boekhoudregels zijn deze verantwoord op de andere programma's. Het nadeel is verantwoord op programma 10. Per saldo zijn de boekingen budgetneutraal.

Taakmutaties decembercirculaire 2022

In decembercirculaire 2022 zijn diverse bedragen toegekend voor bijzondere bijstand, energietoeslag, continuïteit zorg en Oekraïne. Dit konden we niet meert in de begroting aanpassen. De lasten zijn daarom in programma 7 gemaakt op deze onderdelen. De baten zijn opgenomen in dit programma. Per saldo is het budget neutraal.

Overig

Pacht, huur- en verkoopopbrengsten

Een groot deel van de positieve opbrengst vloeit voort uit verhuur van gemeentelijke panden van opvang van Oekraïense vluchtelingen, waarvoor vanuit het Rijk een vergoeding wordt ontvangen. Een deel van meer huuropbrengsten heeft een structureel karakter, waarvoor wij verwachten dat wij de begroting in 2023 meerjarig kunnen bijstellen.

Daarnaast is er een gemeentelijk object in Haaften en een gemeentelijk perceel verkocht. In zijn totaal geeft dit een positieve afwijking van 262.629 euro.

Accommodatiebeleid

De kosten voor het opstellen van het Integraal Accommodatieplan, Routekaart Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed en Huurprijsbeleid zijn hoger uitgevallen dan geraamd, door meerwerk voor energielabels en extra beeldvormende sessies. De taxatiekosten zijn lager uitgevallen dan geraamd, door aanbestedingsvoordeel. Per saldo resulteert dit in een incidenteel nadeel van 10.000 euro.

Deelnemingen

In 2022 ontvingen meer dividend op onze deelnemingen dan begroot. Dit resulteert in een incidenteel voordeel van 47.000 euro.

Uitvoeringskosten onroerende zakenbelasting (OZB)

	Begroting na wijziging	Realisatie 2022	Verschil
Bijdrage BSR 2022	667.000	741.000	-74.000
Bijdrage BSR 2021 (vaststelling jaarrekening 2021)	-27.000	-42.260	15.260
Waarderingskamer 2022	9.520	9.515	5
Totaal	649.520	708.255	-58.735

De bijdrage aan BSR voor de uitvoering van de OZB en Wet WOZ valt voor 2022 74.000 euro hoger uit dan geraamd. Dit wordt veroorzaakt door de vaststelling van de bestuursrapportage door het

algemeen bestuurd. Een voordeel van 15.000 euro is er bij de afrekening 2021. Deze is hogere uitgevallen dan de raming bij de tweede bestuursrapportage 2022.

Onroerende zaakbelasting opbrengsten

	2022	< 2022	Totaal
OZB woningen/eigenaren	7.927.763	-10.865	7.916.898
OZB niet-woningen/eigenaren	3.520.296	-52.072	3.468.224
OZB niet-woningen/gebruikers	2.390.743	27.529	2.418.272
Netto opbrengsten verantwoord in 2021	13.838.802	-35.408	13.803.394
Geraamde ontvangsten 2021	13.682.300	0	13.682.300
Vershil	156.502	-35.408	121.094

De werkelijke netto opbrengsten uit de OZB 2022 wijken ten opzichte van de begroting na wijziging voordelig af met een bedrag van 156.500 euro (1,1 procent). Voor de oudere belastingjaren is er sprake van een lagere opbrengst van 35.400 euro ten opzichte van de inschattingen van BSR bij de jaarrekening 2021. Per saldo zijn de in het dienstjaar 2022 verantwoorde opbrengsten 156.500 euro hoger dan geraamd. In deze cijfers is rekening gehouden met de door BSR geraamde oninbare en dubieuze posten.

Dotatie voorziening dubieuze vorderingen

De voorziening dubieuze debiteuren is geanalyseerd en gebleken is dat deze opgehoogd moet worden met een bedrag van 214.000 euro. In de begroting was hier geen rekening mee gehouden. Deze dotatie is exclusief de dubieuze debiteuren die voort kunnen komen vanuit de opgelegde aanslagen door de belastingsamenwerking rivierenland (BSR). Deze zijn geraamd en verantwoord bij de betreffende belastingopbrengsten.

Algemene uitkering

	2022	< 2022	Totaal
Algemene uitkering (exclusief Sociaal deelfonds)	80.860.987	66.584	80.927.571
Algemene uitkering/Sociaal deelfonds	4.092.123	0	4.092.123
In 2022 te verantwoorden opbrengsten	84.953.110	66.584	85.019.694
Geraamde ontvangsten 2022	83.887.172	-72.272	83.887.172
Hogere opbrengst ten opzichte van raming	1.065.938	138.856	1.204.794
Overheveling taakmutaties decembercirculaire 2022 naar 2023	-147.610	0	-147.610
Inzet taakmutaties decembercirculaire 2022 voor andere programma's	-976.014	0	-976.014
Vershil	- 57.686	138.856	81.170

In 2022 hebben we per saldo 1.204.794 euro meer aan algemene uitkering ontvangen dan geraamd. Het grootste gedeelte van dit voordeel komt door de taakmutaties die in de decembercirculaire 2022 bekend zijn gemaakt en waarvoor de begroting 2022 niet meer kon worden aangepast. Een bedrag van 147.610 euro wordt overgeheveld naar 2022 voor activiteiten en taken die nog moeten worden uitgevoerd, terwijl een bedrag van 976.014 euro vrijvalt ten gunste van de programma's 5 en 7. De grootste taakmutaties uit de circulaire betreft de compensatie voor het voorschot op de energietoeslag 2023 die al in 2022 verstrekt mag worden (683.300 euro) en 176.400 euro voor de kosten in het sociaal domein als gevolg van de opvang van Oekraïners.

	2022	< 2022	Totaal
Vershil negatieve inkomstenmaatstaf OZB	-77.627	30.540	-47.088
Taakmutatie decembercirculaire 2022	20.000	0	20.000
Overige (vooral hoeveelheidsverschillen)	-58	108.316	108.258
Totaal	-57.686	138.856	81.170

Per saldo hebben we een voordeel van 81.170 euro op de post Algemene uitkering. De oorzaken hiervan zijn:

Vaststelling en actualisering WOZ-waarden (nadeel 47.100 euro)

In 2022 zijn door het CBS de definitieve WOZ-waarden voor 2020 vastgesteld. Dit heeft invloed op zowel de negatieve OZB-inkkomstenmaatstaf en de positieve uitgavenmaatstaf voor OZB niet-woningen. Daarnaast worden er op basis van de laatste cijfers van BSR voor 2021 en 2022 hogere kortingen verwacht. Dit leidt tot een totaal nadeel van ruim 47.100 euro. Dit wordt vooral veroorzaakt door de in 2022 opgelegde OZB-aanslagen die tot een voordeel leiden bij de OZB-opbrengsten.

Taakmutaties decembercirculaire 2022 (voordeel 20.000 euro)

Gemeenten ontvangen van het rijk een (gedeeltelijke) compensatie van de minderopbrengsten aan belastingen en heffingen in 2021 als gevolg van Covid-19. In de decembercirculaire is de compensatie voor West Betuwe vastgesteld op 20.000 euro.

Overig (voordeel 108.300 euro)

Daarnaast hebben we door diverse verschillen een voordeel van 108.300 euro. Dit wordt vooral veroorzaakt door de actualisatie van de maatstaven over 2020 en 2021.

Actiever werven van subsidies

We zijn in 2022 door de inschakeling van een subsidiebureau gestart met het in kaart brengen van projecten die interessant zijn voor subsidieverstrekking. Dat was een ambitie vanuit het nieuwe collegeakkoord. De kosten zijn gemaakt voor de inzet van het subsidiebureau. We hebben vanuit deze aanpak in 2022 geen concrete subsidies toegekend gekregen. Daarmee zijn de begrote ontvangsten ook niet gerealiseerd. Dit resulteert in een nadeel van 51.000 euro. Omdat we in 2023 het subsidieproces binnen de organisatie verder inrichten, gaan we er van uit, dat er sprake is van een incidentele afwijking.

Doorschuif BTW

Gemeenschappelijke regelingen hebben een aantal mogelijkheden om de btw op hun kosten in rekening te brengen bij de (gemeentelijke) deelnemers. Dit kan bijvoorbeeld door bij de facturatie van de deelnemersbijdrage apart btw in rekening te brengen. Het is ook mogelijk dat de regeling de btw niet afzonderlijk in rekening brengt, maar na afloop van het jaar aangeeft welk btw-bedrag de gemeente bij het btw-compensatiefonds (bcf) kan compenseren. Het laatste is van toepassing voor de BSR en GGD. Ten opzichte van de raming kunnen we 24.400 euro meer compenseren bij het bcf. In plaats van op de verschillende taakvelden deze compensatie te verdelen, wordt deze op één centrale plaats verantwoord.

	Werkelijk	Raming	Vershil
BSR	63.700	41.800	21.900
GGD	23.500	21.000	2.500
Totaal	87.200	62.800	24.400

Vennootschapsbelasting

Het over 2022 verschuldigde bedrag aan vennootschapsbelasting bedraagt 921.367 euro. Op voorlopige aanslagen vennootschapsbelasting 2022 is een bedrag betaald van 860.340 euro. Voor het verschuldigd bedrag over 2022 is geen raming opgenomen.

Op basis van de ingediende aangifte vennootschapsbelasting over voorgaand jaar is gebleken dat de opgenomen last en verplichting ultimo 2021 voor een bedrag van 125.868 euro te laag is opgenomen in de jaarrekening. Dit verschil is aanvullend als last opgenomen in 2022 onder de vennootschapsbelasting. Daarmee komt de totaal opgenomen belastingdruk ultimo 2022 op een bedrag van 1.047.505 euro.

1.4 Overzicht aanwending onvoorzien

In de vastgestelde begroting 2022 is een post voor Onvoorzien opgenomen van 100.000 euro. De post Onvoorzien is in 2022 niet ingezet en is bij de tweede bestuursrapportage 2022 afgeboekt.

1.5 Overzicht incidentele baten en lasten

Hieronder volgt een overzicht van de incidentele lasten en baten over het jaar 2022.

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 1 Bestuur en ondersteuning			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	827	383
Extra incidentele lasten taakmutaties gemeentefonds	0	85	37
Fusiebudget West Betuwe	366	1.511	821
Externe inhuur griffie	0	80	109
Afrekening accountantskosten 2021	0	60	61
Motie bijdrage VNG t.b.v. Oekraïne	0	50	50
Lasten toekomstige pensioenverplichtingen (gewezen) wethouders	0	0	-140
Regio Rivierenland (afrekening 2021)	0	-17	-17
Project Thuisvesting (tijdelijke huisvestingslasten)	374	374	109
Organisatieontwikkeling (nieuw beleid 2020)	500	500	184
Budget structurele afwezigheid	0	159	159
Formatie adviseur participatie en kerngericht communiceren	0	15	15
Verkoop voormalig gemeentehuis Asperen (verkoopkosten)	0	62	29
Transitiekosten Sociaal domein	469	469	469
Totale incidentele lasten	1.709	4.175	2.269
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Verkoop voormalig gemeentehuis Asperen (boekwinst)	0	2.826	2.826
Totale incidentele baten	0	2.826	2.826
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-1.709	-1.349	557
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Vorming gemeente West Betuwe	1.714	1.716	1.716
BR Verkiezingen	71	73	73
BR Revolverend MVI en duurzaamheid	10	10	10
BR Budgetoverhevelingen (restant loon- en prijsontwikkeling 2022)	0	713	713
BR Flexibele kern	0	313	1.555
BR Dekking afschrijving raads- en vergadervoorzieningen	0	750	750
Totaal incidentele toevoegingen	1.795	3.575	4.817
<i>Aanwendungen van reserves</i>			

BR Vorming gemeente West Betuwe	1.400	1.593	903
BR Verkiezingen	71	73	78
BR Revolverend MVI en duurzaamheid	0	15	15
BR Budgetoverhevelingen (budgetoverhevelingen 2021)	0	6.760	3.972
BR (Afschrijvings)lasten (t)huisvesting	50	150	100
Totaal incidentele aanwendungen	1.521	8.591	5.068
Saldo mutaties reserves	-274	5.016	251
Incidenteel saldo programma 1	-1.983	3.667	808

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 2 Veiligheid			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	1.007	707
Extra incidentele lasten taakmutaties gemeentefonds	15	113	98
Bestrijding Cybercriminaliteit	50	50	0
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (afrekening 2021)	0	-55	-55
Grondwaterputten	0	20	0
Totale incidentele lasten	65	1.135	750
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Geen incidentele baten	0	0	0
Totale incidentele baten	0	0	0
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-65	-1.135	-750
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Geen incidentele toevoegingen	0	0	0
Totaal incidentele toevoegingen	0	0	0
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Dekking afschrijving brandweer	66	66	66
Totaal incidentele aanwendungen	66	66	66
Saldo mutaties reserves	66	66	66
Incidenteel saldo programma 2	1	-1.069	-684

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 3 Verkeer, vervoer en waterstaat			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	945	69
Restantbudgetten 2021 t.l.v. BR Precariobelasting/Algemene reserve	0	2.814	60
Wensen en kansen Leefomgeving	50	49	42
Bijdrage aan provincie vervanging VRI's	180	180	121
Aanleg glasvezel buitengebied	186	80	40
Monitoring 2020-2023 Sluipverkeer A2	5	5	0
Gebiedsgerichte benadering Waardenburg (inc. PHS/MIRT A2)	0	108	44
Openbare ruimte spoorproject Tricht	0	100	153
Inhuur t.l.v. BR Civiele Kunstwerken	0	12	12
Inhuur t.l.v. BR Openbare verlichting	0	24	0
Gastvrije Waaldijk (nieuw beleid 2020)	664	664	103
Inhuur dijkversterking	0	155	140
Mobiliteitsprogramma (nieuw beleid 2022)	45	45	0
Totale incidentele lasten	1.130	5.181	784
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Leges aanleg glasvezel buitengebied	100	0	0
Totale incidentele baten	100	0	0
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-1.030	-5.181	-784
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Dijkversterking Gastvrije Waaldijk	450	450	450
BR Civiele Kunstwerken	51	57	57
BR Openbare verlichting	89	120	120
Totaal incidentele toevoegingen	590	627	627
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Dijkversterking Gastvrije Waaldijk	664	664	103
BR Civiele Kunstwerken	51	57	23
BR Civiele Kunstwerken (t.b.v. inhuur)	0	12	12
BR Openbare verlichting	96	127	51
BR Openbare verlichting (t.b.v. inhuur)	0	24	0
BR Rehabilitatie wegen	227	227	0
BR Rondweg Tuil/Waardenburg (werkprogramma ODR 2022)	0	12	0

BR Spoorproject Geldermalsen-Tricht (openbare ruimte Tricht)	0	100	153
BR Grote infrastructurele projecten	5	5	0
BR Glasvezel buitengebied (UBR)	86	80	40
Totaal incidentele aanwendungen	1.129	1.308	382
Saldo mutaties reserves	539	681	-245
Incidenteel saldo programma 3	-491	-4.500	-1.029

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 4 Economie			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	43	28
Uitvoering Economisch beleid (nw beleid 2022)	85	85	0
Grondexploitatie/bedrijventerreinen lasten	1.482	1.482	417
Grondexploitatie/bedrijventerreinen doorbelasting naar balans	-352	-352	-168
Grondexploitatie winst Hondsgemet Zuid	-523	-523	540
Grondexploitatie verliesvoorziening Hondsgemet Noord	0	0	3.225
Grondexploitatie verliesvoorziening Homburg Noord	0	0	25
Plusvariant Toerisme en Recreatie/incidenteel (nieuw beleid 2021)	40	40	40
Totale incidentele lasten	732	775	4.107
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Grondexploitatie/bedrijventerreinen baten	1.130	1.130	249
Totale incidentele baten	1.130	1.130	249
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	398	355	-3.858
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Geen incidentele toevoegingen	0	0	0
Totaal incidentele toevoegingen	0	0	0
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Geen incidentele aanwendungen	0	0	0
Totaal incidentele aanwendungen	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	0	0

Incidenteel saldo programma 4	398	355	-3.858
--------------------------------------	------------	------------	---------------

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 5 Onderwijs			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Extra incidentele lasten taakmutaties gemeentefonds	0	45	53
Asbestsanering Rehobothschool	0	62	71
Klokurenvergoeding gymnastiekonderwijs	0	30	30
Subsidie peuterspeelzaalwerk	0	50	41
Totale incidentele lasten	0	187	195
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Geen incidentele baten	0	0	0
Totale incidentele baten	0	0	0
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	0	-187	-195
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Afschrijving verduurzamen scholen	0	795	862
Totaal incidentele toevoegingen	0	795	862
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Geen incidentele Anwendungen	0	0	0
Totaal incidentele Anwendungen	0	0	0
Saldo mutaties reserves	0	-795	-862
Incidenteel saldo programma 5	0	-982	-1.057

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 6 Sport, cultuur en recreatie			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	229	142
Restantbudgetten 2021 t.l.v. BR Precariobelasting/Algemene reserve	0	4.800	227
JOGG-regiseur 2021/2022	67	67	69

Uitgaven t.l.v. doeluitkering sportakkoord	0	162	163
Uitvoeringsagenda Kunst en cultuur	50	50	46
Cultuurhistorie (nieuw beleid 2022)	23	23	23
Landschapsbeleid (uitgaven)	0	120	122
Amendement Bomen (verhoging budget 2022-2024)	0	44	44
Impulsregeling klimaatadaptatie (nieuw beleid 2022)	425	425	118
Uitvoeringsplan speelruimte 2021-2022	0	111	111
Aanschaf tractie/gereedschappen < 25.000 euro	0	22	29
Totale incidentele lasten	565	6.053	1.094
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Bijdrage SPUK Sportakkoord	0	162	163
Afstoten snippergroen/verkopen	79	88	96
Landschapsbeleid (inkomsten)	0	24	24
Totale incidentele baten	79	274	283
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-486	-5.779	-811
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Landschapsbeleid	13	13	13
BR Opstellen Beheerplan groen	5	5	5
BR Speelplekvoorzieningen	101	98	98
BR Watergangen	0	879	879
BR Baggeren	236	0	0
BR Beschoeiingen	43	0	0
Totaal incidentele toevoegingen	398	995	995
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Landschapsbeleid	13	109	110
BR Speelplekvoorzieningen	0	209	111
BR Watergangen	0	241	100
BR Baggeren	236	235	235
BR Beschoeiingen	43	151	151
BR Tractie (aanschaf kleine machines/gereedschappen)	0	22	29
Totaal incidentele aanwendungen	292	967	736
Saldo mutaties reserves	-106	-28	-259
Incidenteel saldo programma 6	-592	-5.807	-1.070

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 7 Sociaal domein en volksgezondheid			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	1.220	803
Extra incidentele lasten taakmutaties gemeentefonds	13	1.911	2.779
MFC Kulturhus Burcht van Haeften	0	0	233
Opvang vluchtelingen Oekraïne	0	6.725	4.445
Transitiekosten Sociaal domein	675	675	675
Inkoop zorgcontracten (nieuw beleid 2022)	81	81	81
Uitgaven t.l.v. BR Kernenbeleid	0	190	87
Uitgaven t.l.v. BR Steengoed	0	204	205
Totale incidentele lasten	769	11.006	9.308
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Opvang vluchtelingen Oekraïne	0	6.725	4.669
Totale incidentele baten	0	6.725	4.669
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-769	-4.281	-4.639
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Sociaal domein	0	1.667	1.667
BR Steengoed	325	549	549
BR Leefbaarheid	133	133	133
BR Kerngericht werken	0	200	200
BR Kernenbeleid	0	1.500	1.500
Totaal incidentele toevoegingen	458	4.049	4.049
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Sociaal domein (tekorten sociaal domein)	0	0	182
BR Sociaal domein (aanwending transitiekosten 2022)	1.144	1.144	1.144
BR Steengoed	0	204	205
BR Leefbaarheid	346	346	328
BR Kernenbeleid	0	190	87
BR Kerngericht werken (formatieuitbreiding)	0	15	15
Totaal incidentele toepassingen	1.490	1.899	1.961
Saldo mutaties reserves	1.032	-2.150	-2.088

Incidenteel saldo programma 7	263	-6.431	-6.727
--------------------------------------	------------	---------------	---------------

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 8 Duurzaam en milieu			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	156	12
Extra incidentele lasten taakmutaties gemeentefonds	0	331	220
Organisatiekosten milieubeheer (t.l.v. BR Duurzaamheid)	0	59	59
Duurzaamheid (overige lasten t.l.v. BR Duurzaamheid)	17	53	83
Organisatiekosten milieubeheer (t.l.v. BR Revolverend MVI)	0	15	15
Programmaplan Duurzaamheid	0	222	20
Milieubeheer/sanering golfbaan Spijk	0	422	516
Bodemsanering Bulkstraat Tricht	0	180	180
Uitgaven t.l.v. subsidie bodemtaken	0	40	40
Energiearmoede (nieuw beleid 2022)	50	50	0
Totale incidentele lasten	67	1.528	1.145
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Afrekening rijk Regeling Reductie Energiegebruik (RRE) 2021	0	0	203
Subsidie bodemtaken	0	50	50
Totale incidentele baten	0	50	253
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	-67	-1.478	-892
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
BR Zwerfafval	61	61	61
BR Klimaatadaptatie	0	1.535	1.535
BR Groenonderhoud begraafplaatsen	54	54	54
Totaal incidentele toevoegingen	115	1.650	1.650
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
BR Duurzaamheid (motie Energiearmoede)	50	50	0
BR Duurzaamheid (organisatiekosten milieubeheer)	0	59	59
BR Duurzaamheid (verduurzamen scholen)	0	795	862
BR Duurzaamheid (overige lasten)	17	53	83
BR Duurzaamheid (programmaplan Duurzaamheid)	0	222	20
BR Bodemsanering (bodemsanering Bulkstraat Tricht)	0	100	100
BR Groenonderhoud begraafplaatsen	79	79	79

Totaal incidentele aanwendungen	146	1.358	1.203
Saldo mutaties reserves	31	-292	-447
Incidenteel saldo programma 8	-36	-1.770	-1.339

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 9 Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	1.499	534
Restantbudgetten 2021 t.l.v. BR Precariobelasting/Algemene reserve	0	38	24
Grondexploitatie/woningbouw lasten	6.034	6.034	4.804
Grondexploitatie/woningbouw doorbelasting naar balans	7.624	7.624	9.907
Grondexploitatie/woningbouw (tussentijdse) winstneming	-392	-392	-893
Verliesvoorzieningen grondexploitatie	0	0	3.196
Grondexploitatie nagekomen lasten en baten afgesloten complexen	0	0	74
Planschadevergoedingen Neerijnen	0	90	70
Resultaatbestemming 2021 Omgevingsdienst Rivierenland	0	-58	-58
Vorbereidingskrediet Flexwoningen Tricht en Opijnen	0	225	113
Vorbereidingskrediet Haften	0	15	15
Vorbereidingskrediet Beesd Noord-Garstkampen	0	50	9
Huisvesting arbeidsmigranten (nieuw beleid 2022)	115	115	67
Totale incidentele lasten	13.381	15.240	17.862
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Grondexploitatie/woningbouw baten	13.658	13.658	14.710
Grondexploitatie nagekomen lasten en baten afgesloten complexen	0	0	131
Flexwoningen Tricht en Opijnen (provinciale bijdrage)	0	0	115
Flexwoningen Tricht en Opijnen (rijksbijdrage)	0	125	0
Totale incidentele baten	13.658	13.783	14.956
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	277	-1.457	-2.906
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
AR Grondexploitatie ((tussentijdse) winstnemingen)	914	914	353
Totaal incidentele toevoegingen	914	914	353
<i>Aanwendungen van reserves</i>			

Geen incidentele aanwendungen	0	0	0
Totaal incidentele aanwendungen	0	0	0
Saldo mutaties reserves	-914	-914	-353
Incidenteel saldo programma 9	-637	-2.371	-3.259

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Programma 10 Financiering en algemene dekkingsmiddelen			
<i>Lasten (exclusief reservemutaties)</i>			
Budgetoverhevelingen 2021	0	319	50
Extra incidentele lasten taakmutaties gemeentefonds	76	936	0
Oninbare/dubieuze vorderingen	0	0	199
Lokale lastenmeter	10	10	2
Belastingsamenwerking Rivierenland (afrekening 2021)	0	-27	-42
Totale incidentele lasten	86	1.238	209
<i>Baten (exclusief reservemutaties)</i>			
Verkoop vastgoed	435	0	0
Opheffing Grootboek Nationale Schuld	0	61	84
Hoger dividend Alliander/Stedin	0	59	59
Algemene uitkering (vergoeding frictiekosten herindeling)	1.716	1.716	1.716
idem (inc. taakmutaties t/m septembercirculaire 2022)	0	3.054	3.054
idem (inc. taakmutatie decembercirculaire 2022: Energietoeslag 2023)	0	0	683
idem (overige incidentele taakmutaties decembercirculaire 2022)	0	0	467
Totale incidentele baten	2.151	4.890	6.063
Totaal incidenteel saldo (exclusief mutaties reserves)	2.065	3.652	5.854
<i>Toevoegingen aan reserves</i>			
Algemene reserve (gedeeltelijke vrijval fusiebudget)	732	732	732
Algemene reserve (surplus taakstelling Vastgoed)	0	1.000	1.000
Algemene reserve (toevoegen saldo cf perspectiefnota 2023)	0	1.092	1.092
Totaal incidentele toevoegingen	732	2.824	2.824
<i>Aanwendungen van reserves</i>			
Algemene reserve (dekking jaarschijf 2022 uit begroting 2019/2020)	660	660	660
Algemene reserve (WBFIE)	765	1.415	1.415

Algemene reserve (nieuw beleid 2022)	709	709	272
Algemene reserve (restantbudgetten 2021)	0	4.904	267
Algemene reserve (raads- en vergadervoorzieningen)	0	400	400
Algemene reserve (voorbereidingskrediet Flexwoningen Tricht/Opijnen)	0	100	0
Algemene reserve (voorbereidingskrediet Haaften)	0	15	15
Algemene reserve (voorbereidingskrediet Beesd Noord-Garstkampen)	0	50	9
Algemene reserve (surplus taakstelling vastgoed 2021)	0	435	435
BR Precariobelasting (nieuw beleid 2020)	950	950	950
BR Precariobelasting (vrijval bij perspectiefnota 2023)	0	2.102	2.102
BR Precariobelasting (restantbudgetten 2021)	0	2.749	45
Totaal incidentele aanwendungen	3.084	14.489	6.570
Saldo mutaties reserves	2.352	11.665	3.746
Incidenteel saldo programma 10	4.417	15.317	9.600
Incidenteel saldo totaal	1.340	-3.591	-8.615

Incidentele baten en lasten	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Jaarrekening 2022
Incidentele lasten (exclusief reservemutaties)	18.504	46.518	37.723
Incidentele baten (exclusief reservemutaties)	17.118	29.678	29.299
Incidenteel saldo (exclusief reservemutaties)	-1.386	-16.840	-8.424
Incidentele toevoegingen aan reserves	5.002	15.429	16.177
Incidentele aanwendungen van reserves	7.728	28.678	15.986
Incidenteel saldo mutaties reserves	2.726	13.249	-191
Incidenteel saldo totaal	1.340	-3.591	-8.615

1.6 Overzicht wet normering topinkomens

Uit hoofde van de Wet Normering Topinkomens (WNT) moet de bezoldiging van alle topfunctionarissen worden verantwoord, ook als de norm niet is overschreden. Op basis van de WNT is het verplicht om in de jaarrekening melding te maken van:

1. alle topfunctionarissen en hun bezoldiging. Voor gemeenten zijn de functies van gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris aangemerkt binnen de WNT.
2. Uitkeringen aan topfunctionarissen wegens beëindiging van het dienstverband.
3. Overige medewerkers die een bezoldiging boven het toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

De maximale bezoldiging voor een topfunctionaris in dienstverband bedraagt volgens de WNT 216.000 euro over 2022 op basis van een fulltime dienstverband. In dit bedrag is inbegrepen de beloning, belastbare onkostenvergoedingen en voorzieningen voor beloning op termijn (m.n. pensioenpremie). Toetsing aan de norm vindt plaats naar rato van omvang fte en duur dienstverband in het jaar.

Wet normering topinkomens 2022			
bedragen x € 1	P.U.L.M. Coesmans	P.H. Bosman	H.J. van der Graaff
Functiegegevens 2022	Gemeentesecretaris	(Waarnemend) gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01 - 31/05	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2022	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging 2022			
Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoeding	76.746,60	124.424,69	105.962,00
Beloningen betaalbaar op termijn	9.290,05	20.257,80	18.212,40
<i>Subtotaal</i>	<i>86.036,65</i>	<i>144.682,49</i>	<i>124.174,40</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	89.358,90	216.000,00	216.000,00
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet ontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	86.036,65	144.682,49	124.174,40
Vergelijkbare gegevens over 2021			
bedragen x € 1	P.U.L.M. Coesmans	P.H. Bosman	H.J. van der Graaff
Functiegegevens 2021	Gemeentesecretaris	Waarnemend gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01 - 31/12	30/11 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband 2021	1	1	1
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging 2021			
Bezoldiging plus belastbare onkostenvergoeding	121.540,60	11.549,74	96.165,60
Beloningen betaalbaar op termijn	21.825,24	1.774,23	17.903,04
<i>Subtotaal</i>	<i>143.365,84</i>	<i>13.323,97</i>	<i>114.068,64</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	209.000,00	18.323,29	209.000,00
Bezoldiging	143.365,84	13.323,97	114.068,64

1.7 Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de toelichting op het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) wordt begrotingsrechtmatigheid omschreven als:

'Financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, alsmede de balansposten, dienen tot stand te zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's (begrotingscriterium). In de begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld die door de raad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen dienen te passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, evenals het begrotingsjaar van belang zijn.'

Er zijn een aantal verschillende begrotingsoverschrijdingen te onderscheiden. Bij de toetsing van begrotingsafwijkingen kunnen, volgens de Commissie BBV, ten minste de volgende "soorten" begrotingsafwijkingen worden onderkend:

Omschrijving	Onrechtmatig, telt niet mee voor oordeel	Onrechtmatig, telt wel mee voor oordeel
1. Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten	X	
2. Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie) regelingen	X	
3. Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn		X
4. Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd		X
5. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingswijziging is ingediend		X
6. Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt		
6a. Geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
6b. Geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
7. Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren		
7a. Jaar van investeren		X
7b. Afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

Programma	Begroting na wijziging			Realisatie 2022			Begrotingsafwijking		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
1. Bestuur en Ondersteuning	598	-6.757	-6.159	744	-5.773	-5.029	146	984	1.130
2. Veiligheid	39	-6.903	-6.864	58	-6.074	-6.016	19	829	848
3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	867	-16.548	-15.681	1.250	-11.049	-9.799	383	5.499	5.882
4. Economie	1.389	-1.522	-133	22	-4.198	-4.176	-1.367	-2.676	-4.043
5. Onderwijs	1.005	-6.237	-5.232	1.844	-6.866	-5.022	839	-629	210
6. Sport, Cultuur en Recreatie	684	-14.881	-14.197	758	-9.359	-8.601	74	5.522	5.596
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	16.204	-59.358	-43.154	16.608	-59.007	-42.399	404	351	755
8. Duurzaamheid en Milieu	15.836	-16.518	-682	16.894	-17.239	-345	1.058	-721	337
9. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	15.894	-20.513	-4.619	18.509	-24.304	-5.795	2.615	-3.791	-1.176
10. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	98.629	-2.994	95.635	100.215	-1.890	98.325	1.586	1.104	2.690
Subtotaal	151.145	-152.231	-1.086	156.902	-145.759	11.143	5.757	6.472	12.229
Kosten overhead	2.894	-16.014	-13.120	3.008	-14.249	-11.241	114	1.765	1.879
VPB	0	0	0	0	-1.047	-1.047	0	-1.047	-1.047
Totaal saldo baten en lasten	154.039	-168.245	-14.206	159.910	-161.052	-1.145	5.871	7.190	13.061
Toevoegingen/ onttrekkingen aan reserves									
1. Bestuur en Ondersteuning	9.154	-4.081	5.073	5.613	-5.525	88	-3.541	-1.444	-4.985
2. Veiligheid	66	0	66	66	0	66	0	0	0
3. Verkeer, Vervoer en Waterstaat	6.091	-4.023	2.068	4.558	-4.187	371	-1.533	-164	-1.697
4. Economie	29	-38	-9	29	-38	-9	0	0	0
5. Onderwijs	432	-1.187	-755	495	-1.254	-759	63	-67	-4
6. Sport, Cultuur en Recreatie	1.286	-1.931	-645	941	-1.931	-990	-345	0	-345
7. Sociaal Domein en Volksgezondheid	1.941	-4.149	-2.208	2.013	-4.149	-2.136	72	0	72
8. Duurzaamheid en Milieu	2.243	-2.428	-185	2.049	-2.428	-379	-194	0	-194
9. Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing	0	-914	-914	0	-353	-353	0	561	561
10. Financiering en Algemene dekkingsmiddelen	14.729	-2.895	11.834	6.704	-2.895	3.809	-8.025	0	-8.025
Subtotaal mutaties reserves	35.971	-21.646	14.325	22.468	-22.760	-292	-13.503	-1.114	-14.617
Gerealiseerde resultaat ten opzichte van de begroting na wijziging									-1.556

Er is een kostenoverschrijding aan de lastenkant bij programma 4 Economie, programma 5 Onderwijs, Programma 8 Duurzaamheid en milieu en programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

Programma Economie

De kostenoverschrijding van 2,6 miljoen euro komt door een hogere toevoeging van aan de verliesvoorziening voor complex Hondsgemet Noord van 3,2 miljoen euro. Deze lasten worden gedekt (via resultaatbestemming) door een onttrekking uit de algemene reserve grondexploitaties.

Deze overschrijding valt onder categorie 1: Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

Programma 5 Onderwijs

De kostenoverschrijding van 629.000 euro komt voornamelijk door de uitgaven voor het nationaal programma onderwijs en het onderwijs achterstandenbeleid. Deze lasten worden gedekt door specifieke uitkeringen vanuit het rijk (SISA).

Deze overschrijding valt onder categorie 1: Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

Programma 8 Duurzaamheid en milieu

De kostenoverschrijding van 721.000 euro komt voornamelijk door lasten voor de riolering en afvalverwerking.

De overschrijding bij de afvalverwerking wordt gecompenseerd door hogere opbrengsten afvalstoffenheffing. Deze overschrijding valt onder categorie 1: Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

De overschrijding bij riolering is het gevolg van een andere systematiek op basis van de financiële verordening, hetgeen in 2023 is vastgesteld. Deze overschrijding valt onder categorie 6b: Geconstateerd na verantwoordingsjaar.

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke vernieuwing

De kostenoverschrijding van 3.791.000 euro komt door de lasten voor de grondexploitaties. Deze verliesnemingen worden gecompenseerd door de verliesvoorziening en de algemene reserve grondexploitaties.

Deze overschrijding valt onder categorie 1: Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten.

Alle kostenoverschrijdingen tellen niet mee als onrechtmatigheid in het totaal oordeel.

2 Balans

2.1 Balans

In het hierna opgenomen overzicht presenteren we de balans per 31-12-2021 en 31-12-2022.

Activa	31-12-2021	31-12-2022
Vaste activa		
Immateriële vaste activa	1.221.515	1.183.821
a. Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	0	0
b. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.221.515	1.183.821
Materiële vaste activa	115.665.251	118.642.492
a. Investerings met economisch nut	70.508.160	74.585.623
b. Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	31.946.700	31.297.796
c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	13.210.391	12.759.073
Financiële vaste activa	9.235.087	9.751.762
a. Kapitaal verstrekkingen aan:		
- Deelnemingen	3.999.670	3.958.194
b. Leningen aan:		
- Woningbouwcorporaties	0	0
c. Overige langlopende leningen	5.235.417	5.793.568
d. Overige uitzettingen met een rente-typische looptijd van één jaar of langer	0	0
Totaal vaste activa	126.121.853	129.578.075
Vlottende activa		
Voorraden	43.210.523	26.486.400
a. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	61.840.704	52.117.798
Af: voorzieningen grondexploitatie	-18.903.846	-25.631.398
b. Gereed product en handelsgoederen	273.665	0
Uitzettingen met een rente-typische looptijd korter dan één jaar	34.925.701	38.893.009
a. Vorderingen op openbare lichamen	10.008.180	11.986.355
b. Uitzettingen in 's Rijks schatkist	19.663.319	19.843.673
c. Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	1.505.553	941.941
d. Rekeningen-courant met niet financiële instellingen	0	0
e. Overige vorderingen	5.780.333	7.307.048
Af: voorziening dubieuze vorderingen	-2.031.684	-1.186.008
Liquide middelen	4.474.302	643.476
a. Banksaldi	4.474.302	643.476

Overlopende activa	3.462.213	5.435.016
a. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen met een specifiek bestedingsdoel:		
- Europese overheidslichamen		
- Rijk		686.286
- Overige Nederlandse overheidslichamen		93.536
b. Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	3.462.213	4.655.194

Totaal vlottende activa	86.072.739	71.457.901
Totaal activa	212.194.592	201.035.976

Recht op verliescompensatie VPB krachtens de Wet op de vennootschapsbelasting 1969

Passiva	31-12-2021	31-12-2022
Vaste passiva		
Eigen vermogen	109.548.474	108.403.138
a. Algemene reserve	33.763.669	40.096.121
b. Bestemmingsreserves	62.289.849	69.743.933
c. Gerealiseerde resultaat	13.494.956	-1.436.916
Voorzieningen	10.533.512	8.698.550
a. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	3.867.989	3.805.928
b. Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	6.665.523	4.892.622
c. Overige voorzieningen	0	0
Vaste schulden met een rente-typische looptijd van één jaar of langer	69.149.961	63.434.156
a. Onderhandse leningen van:		
- Binnenlandse banken en overige financiële instellingen	69.072.186	63.393.275
- Buitenlandse instellingen, fondsen, banken, bedrijven en overige sectoren	0	0
b. Waarborgsommen	77.775	40.881
Totaal vaste passiva	189.231.947	180.535.844

Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.593.179	6.352.086
a. Kasgeldleningen aangegaan bij binnenlandse banken en financiële instellingen	0	0
b. Overige kasgeldleningen	0	0
c. Banksaldi	0	0

d. Overige schulden	8.593.179	6.352.086
Overlopende passiva	14.369.466	14.148.046
a. Verplichtingen vanuit begrotingsjaar die in volgend jaar tot betaling komen	10.500.211	8.814.059
b. De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel		
- Europese overheidslichamen		
- Rijk	2.917.889	5.033.467
- Overige Nederlandse overheidslichamen	805.034	134.501
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten laste komen van het volgende begrotingsjaar	146.332	166.019
Totaal vlottende passiva	22.962.645	20.500.132
Totaal passiva	212.194.592	201.035.976
Borg/garantstellingen	129.855.000	129.855.000

2.2 Vaste activa

Artikel 62 BBV

1. Alle vaste activa worden voor het bedrag van de investering geactiveerd.
2. In afwijking van het eerste lid worden de bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief op de waardering daarvan in mindering gebracht.
3. In afwijking van het eerste lid moeten de voorzieningen, bedoeld in artikel 44, eerste lid, onder d, in mindering gebracht worden op de investeringen, bedoeld in artikel 35, eerste lid, onder b.

Afschrijvingsbeleid vaste activa gemeente West Betuwe

- Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan 10.000 euro worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
- Groot onderhoud wordt niet afgeschreven maar ten laste van de exploitatie of de betreffende onderhoudsvoorziening gebracht.
- Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
- De afschrijving start in het jaar volgend op het jaar van ingebruikname, met uitzondering van investeringen die ineens worden afgeschreven, daarvan vindt de afschrijving plaats in het jaar van de investering.
- Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.
- Er wordt geen rekening gehouden met restwaarde, met uitzondering van nieuwbouw van gebouwen (0-30%).
- De afschrijvingsmethode is bij voorkeur lineair. Bij investeringen waarbij een directe relatie kan worden gelegd met de opbrengst voor de gemeente en de hierbij te hanteren tarieven kan de annuïtaire methode worden toegepast.
- Aan investeringen worden geen interne uren toegerekend, met uitzondering van investeringen die geheel of gedeeltelijk gefinancierd worden door derden en waarbij het mogelijk is interne uren toe te rekenen
- Aan lopende investeringen die groter zijn dan 1.000.000 euro wordt rente toegerekend. Deze rente wordt berekend over de boekwaarde aan het begin van het betreffende jaar.

2.2.1 Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate te worden verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële vaste actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Bijdragen aan activa van derden worden conform het raadsbesluit geactiveerd als ze individueel een bedrag van 10.000 euro te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Immateriële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Kosten afsluiten geldleningen, agio/disagio	0	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	0	0	0	0	0	0	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	1.221.515	0	0	37.694	0	0	1.183.821
Totaal immateriële vaste activa	1.221.515	0	0	37.694	0	0	1.183.821

2.2.2 Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend, inclusief de direct toe te rekenen salariskosten. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd. Op investeringen wordt jaarlijks op basis van een vast percentage van de aanschafwaarde afgeschreven.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige gebruiksduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2019 worden gedaan.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven

De volgende materiële vaste activa worden afgeschreven in:

Automatisering

- 3-7 jaar: automatiseringsapparatuur

Inventaris

- 10 jaar: telefooninstallaties
- 10 jaar: meubilair

Vervoermiddelen

- 7-10 jaar: aanhangwagens, personenauto's en lichte motorvoertuigen

Gebouwen

- 50 jaar: nieuwbouw woonruimten en schoolgebouwen
- 50 jaar: nieuwbouw kantoren en bedrijfsgebouwen (restwaarde 0-30%)
- 50 jaar: nieuwbouw tijdelijke woonruimten en tijdelijke bedrijfsgebouwen
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop woonruimten, en schoolgebouwen
- 25 jaar: renovatie, restauratie en aankoop kantoren en bedrijfsgebouwen
- 50 jaar: sporthallen/gymzalen
- 25 jaar: renovatie, sporthallen/gymzalen
- 15 jaar: technische installaties in gebouwen
- 10 jaar: zonnepanelen

Terreinen

- 10-30 jaar: speelvoorzieningen
- 12 jaar: kunstgrasvelden toplaag
- 40 jaar: kunstgrasvelden onderlaag
- 30 jaar: sportterreinen
- 10-50 jaar: groenvoorzieningen

Infrastructuur

- maximaal 60 jaar: rioleringen; in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) worden de termijnen vastgelegd
- maximaal 50 jaar: wegen, pleinen en rotondes
- 25 jaar: bruggen, hout
- 60 jaar: bruggen, beton/staal
- 40 jaar: openbare verlichting, masten
- 30 jaar: openbare verlichting, led-panels, led-armaturen
- 20 jaar: openbare verlichting, armaturen (geen led), kabels (bovengronds)
- 10 jaar: openbare verlichting, led-drivers, lampen (geen PL)
- 4 jaar: openbare verlichting, PL-lampen
- 15 jaar: pompen en gemalen.(mechanisch)
- 45 jaar; pompen en gemalen (bouwkundig)
- 45 jaar; drainage
- 45 jaar: randvoorzieningen rioleringen
- 45 jaar: mechanische riolering (leidingen)

Aankoop bestaande activa: restant levensduur.

De investeringen voor 1 januari 2019 schrijven we af conform de richtlijnen van de voormalige gemeenten. Investerings na 1 januari 2019 schrijven we lineair af.

Afwijking van het afschrijvingsbeleid en/of de tabel geschiedt o.b.v. een raadsbesluit in het betreffende investeringsvoorstel

Materiële vaste activa	Boekwaarde 31-12-2021	Her- rubricering	Investerings	Desinves- teringen	Bijdragen van derden	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2022
Gronden en terreinen	7.702.116	0	2.865	0	0	0	7.704.981
Bedrijfsgebouwen	56.099.571	0	6.317.471	406.316	0	1.974.271	60.036.455
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	4.154.026	0	656.641	71.248	0	224.265	4.515.154
Vervoermiddelen	171.676	0	0	0	0	35.921	135.755
Machines, apparaten en installaties	794.692	0	33.344	10.995	0	97.670	719.371
Overige materiële vaste activa	1.586.079	0	51.900	0	0	164.072	1.473.907
Totaal materiële vaste activa	70.508.160	0	7.062.221	488.559	0	2.496.199	74.585.623

Investerings met een economisch nut (heffing)	Boekwaarde 31-12-2021	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken	31.946.700	2.830.125	0	1.294.355	2.184.674	0	31.297.796
Totaal	31.946.700	2.830.125	0	1.294.355	2.184.674	0	31.297.796

Investerings met een maatschappelijk nut	Boekwaarde 31-12-2021	Inves- teringen	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-2022
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken voor 2017	309.884	0	0	24.909	0	0	284.975
Grond-, weg- en waterbouw- kundige werken vanaf 2017	12.900.507	3.571.875	2.605.912	412.103	980.269	0	12.474.098
Totaal	13.210.391	3.571.875	2.605.912	437.012	980.269	0	12.759.073

De belangrijkste investeringen staan in het hierna opgenomen overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2022 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag dat tot en met 2022 ten laste van het krediet is gebracht.

Afschrijvingen

De afschrijvingen zijn op basis van de voorgeschreven termijnen per activasoort verwerkt.

Strategische gronden

Conform de notitie grondbeleid in begroting en jaarstukken (2019) worden gronden die zijn verworven met het oog op gebiedsontwikkeling, maar waarvoor nog geen operationele grondexploitatie is vastgesteld opgenomen onder de materiële vaste activa. Dergelijke gronden worden in de regel aangeduid als 'warme gronden'. Het toerekenen (activeren) van andere kosten is daarbij niet toegestaan. Onder de Materiële vaste activa zijn de volgende strategische gronden opgenomen.

Strategische gronden	Bruto investering	Voorziening	Netto investering	Aantal m ²	Prijs per m ²
Hoogeinde Noord	101.431	-80.066	21.365	4.273	5,00
Proeftuinen	289.731	-135.330	154.401	42.500	3,63
Burgemeester Venedelaan 4	2.652	0	2.652	900	2,95
Burgemeester Von Gesauweg 18	2.562	0	2.652	1.500	1,77
Garstkampen woningbouw	3.080.632	-2.957.537	123.275	24.655	5,00
Schakelzone	805.589	-705.524	100.065	20.013	5,00
Overige gronden	1.242.427	-558.396	684.031	136.806	5,00
Totaal	5.525.024	-4.436.853	1.088.441	230.647	4,72

2.2.3 Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen verkrijgingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs, dan wordt de lagere marktwaarde aangehouden.

In de hieronder gepresenteerde tabellen wordt een specificatie gegeven van de kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en leningen.

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Aandelen Alliander	2.661.733	2.661.733
Aandelen Stedin	1.154.711	1.154.711
Aandelen BNG bank	136.713	136.713
Aandelen Vitens	5.037	5.037
Inschrijvingen Grootboek Nationale Schuld	41.476	0
Totaal	3.999.670	3.958.194

Leningen aan	Stand per 31-12-2021	Verstrekking	Aflossing	Verminde ring	Stand per 31-12-2022
<i>Deelnemingen</i>					
Alliander reverse converteerbare hybride lening	1.022.896	0	0	0	1.022.896
Subtotaal deelnemingen	1.022.896	0	0	0	1.022.896
<i>Overige langlopende leningen</i>					
TV De Waalrackets	32.000	0	8.000	0	24.000
Rijvereniging Tielerwaard West	21.750	0	1.500	0	20.250
Paardensport Waddensteijnruiters	37.500	0	2.500	0	35.000
VV Vuren	24.000	0	1.500	0	22.500
VV Heukelum	40.000	0	2.500	0	37.500
VV Herovina	36.250	0	2.500	0	33.750
VV Vuren	8.000	0	2.000	0	6.000
Startersleningen	2.009.979	430.542	269.977	0	2.170.544
Duurzaamheidsleningen	1.319.628	683.517	256.389	0	1.746.756
VV WNC Waardenburg	99.655	0	3.852	0	95.803
Leningen aan ambtenaren	543.836	0	3.048	0	540.788
Leningen Zorg om voedsel	10.000	0	0	0	10.000
Verduurzaming Dorpshuis Asperen	29.923	0	2.142	0	27.781
Subtotaal langlopende leningen	4.212.521	1.114.059	555.908	0	4.770.672
Totaal	5.235.417	1.114.059	555.908	0	5.793.568

2.3 Vlottende activa

2.3.1 Voorraden

Voorraden

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De voorraden (onderhanden werk grondexploitatie) betreft de boekwaarde van in exploitatie genomen complexen. De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen.

In het verloopoverzicht zijn de verwachte resultaten voor de opbrengsten gebaseerd op de naar verwachting te realiseren verkoopprijzen, terwijl de nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de kostprijsberekeningen. Waar sprake is van verwachte exploitatieverliezen wordt de waardering gecorrigeerd door middel van een voorziening voor exploitatietekorten. Deze voorzieningen zijn gebaseerd op de netto contante waarde per 1 januari 2023.

Verloopoverzicht grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2021	Investerings 2022	Opbrengsten 2022	Winst-uitname 2022	Boekwaarde 31-12-2022 (bruto)	Voorziening verlieslatende complexen	Balans-waarde 31-12-2022
Hondsgemet Zuid	-809.047	67.593	710	-539.871	-1.282.035		-1.282.035
Hondsgemet Noord	14.758.193	203.324	15.602		14.945.915	3.224.775	11.721.140
Homburg Noord	423.886	146.425	570.311		0		0
De Plantage (Meteren)	36.965.165	3.715.656	11.424.358		29.256.463	16.528.669	12.727.794
Molenblok (Varik)	4.156.466	215.381	25.163		4.346.684	3.445.012	901.672
Slingerbos (Ophemert)	3.132.983	663.490	285.000		3.511.473	2.146.691	1.364.782
Klingelenberg Noord (Tuil)	1.046.375	7.325	0		1.053.700	286.251	767.449
A. Mackaylaan (Ophemert)	129.691	29.118	0		158.809		158.809
Herwijnen Oost	2.002.286	75.796	2.975.880	892.942	-4.856		-4.856
Spijk achter Dorpshuis	34.708	96.937	0		131.645		131.645
Totaal	61.840.706	5.221.045	15.297.024	353.071	52.117.798	25.631.398	26.486.400

Het complex Homburg Noord wordt in 2022 afgesloten met een negatief resultaat. Onder de opbrengsten 2022 is de vrijval van de reeds gevormde verliesvoorziening van 337.156 euro begrepen. De werkelijke opbrengsten 2022 voor Homburg Noord bedragen 233.155 euro.

Verloopoverzicht grondexploitaties	Boekwaarde 31-12-2022 (bruto)	Verwachtingen				Looptijd tot	Winstneming tot en met 2022
		Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (nominale waarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)		
Hondsgemet Zuid	-1.282.035	1.649.600	766.000	398.400	368.100	2.026	4.537.053
Hondsgemet Noord	14.945.915	21.051.900	32.144.000	-3.853.900	-3.224.800	2.031	
Homburg Noord	0	0	0	0	0	2.022	
De Plantage (Meteren)	29.256.463	38.017.300	47.520.000	-19.753.300	-16.528.700	2.031	
Molenblok (Varik)	4.346.684	1.579.000	2.197.000	-3.729.000	-3.445.000	2.026	
Slingerbos (Ophemert)	3.511.473	2.884.100	4.025.000	-2.370.100	-2.146.700	2.027	
Klingelenberg Noord (Tuil)	1.053.700	449.900	1.194.000	-309.900	-286.200	2.026	
A. Mackaylaan (Ophemert)	158.809	41.400	478.000	277.600	266.800	2.024	
Herwijnen Oost	-4.856	608.000	811.000	208.000	199.900	2.024	1.763.116
Spijk achter Dorpshuis	131.645	513.600	1.058.000	412.400	388.600	2.025	
Totaal	52.117.798	66.794.800	90.193.000	-28.719.800	-24.408.000		6.300.169

De resultaten tegen netto contante waarde per 1 januari 2023 zijn berekend op basis van de in het BBV voorgeschreven disconteringspercentage van 2%. Voor de plannen met een negatief resultaat wordt ter dekking van dit verlies conform het BBV een bedrag opgenomen in de verliesvoorziening grondexploitatie. Bij de nog te maken kosten is rekening gehouden met de jaarlijkse kosten- en opbrengstenstijgingen zoals opgenomen in het MPG 2023. Voor de aan de complexen toe te rekenen rente wordt rekening gehouden met 1,5 procent voor de jaren 2023 tot en met 2025 en 1,7 procent vanaf 2026.

Gereed product en handelsgoederen

Dit betrof de boekwaarde per 31 december 2021 van het voormalig gemeentehuis in Asperen. Dit pand is in 2022 verkocht.

2.3.2 Uitzettingen korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het saldo van de vorderingen op openbare lichamen bedraagt 11.986.355 euro per 31 december 2022.

Vorderingen op openbare lichamen	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Belastingdienst	10.008.180	9.986.355
Verstreckte kasgeldlening aan Gemeente Culemborg	0	2.000.000
Totaal	10.008.180	11.986.355

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

De regeling schatkistbankieren decentrale overheden verplicht gemeenten eventuele overschotten in liquide middelen, die uitkomen boven een grensbedrag van 2 procent het begrotingstotaal, te storten op een speciale bankrekening die de gemeente aanhoudt bij het Ministerie van Financiën. Het storten gebeurt dagelijks via het afromen van het saldo van de BNG rekening. Uit de berekening van het drempelbedrag schatkistbankieren blijkt dat in 2022 in het eerste kwartaal sprake is van een overschrijding van het maximum drempelbedrag. De organisatie heeft tijdig maatregelen getroffen waardoor bij de volgende kwartalen geen sprake meer is van een overschrijding.

Het saldo schatkistbankieren is 19.843.673 euro per 31 december 2022.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Schatkistbankieren	19.663.319	19.843.673
Totaal	19.663.319	19.843.673

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

		Verslagjaar 2022			
(1) Drempelbedrag	Drempelbedrag	2.667	2.667	2.667	2.667
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4.143	463	536	421
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder drempelbedrag	0	2.204	2.131	2.246
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding drempelbedrag	1.477	0	0	0

(1) Berekening drempelbedrag		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	133.333	133.333	133.333	133.333
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	133.333	133.333	133.333	133.333
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat € 500 miljoen te boven gaat	0	0	0	0
(1) = (4b) * 0,02 of (4c) * 0,002 + € 10 miljoen met een minimum van €1.000.000	Drempelbedrag	2.667	2.667	2.667	2.667

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	372.887	42.164	49.310	38.743
(5b)	Dagen in kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	4.143	463	536	421

Rekening-courant verhoudingen met het Rijk

Het saldo op de balans per 31 december 2022 van 941.941 euro heeft betrekking op de rekening courant verhouding met de SVn (Stimuleringsregeling Volkshuisvesting).

Overige Vorderingen

De overige vorderingen (exclusief openbare lichamen) zijn 7.156.874 euro per saldo per 31 december 2022. Hierop is een voorziening dubieuze debiteuren in mindering gebracht van 1.186.008 euro.

Overige vorderingen	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Debiteuren algemeen (inclusief belastingen)	4.125.106	5.781.282
Debiteuren sociale zaken	1.655.227	1.375.592
Subtotaal Debiteuren	5.780.333	7.156.874
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-2.031.684	-1.186.008
Totaal	3.748.649	5.970.866

2.3.3 Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen. Het saldo van de liquide middelen bedraagt per 31 december 2022 643.476 euro.

Liquide middelen	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Banksaldi en kruisposten	4.474.302	643.476
Totaal	4.474.302	643.476

2.3.4 Overlopende activa

Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Onderstaande posten zijn opgenomen tegen nominale waarde. De post nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen zijn in 2022 toegenomen. De belangrijkste oorzaak van de toename ligt in de afrekening met Werkzaam die na balansdatum plaatsvindt.

Specificatie van nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

Nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Nog te ontvangen wegens levering goederen en diensten	1.844.851	1.145.409
Vooruitbetaalde bedragen	943.129	480.869
Te verrekenen met Veiligheidsregio	0	162
Werkzaam afrekening	0	1.727.900
Overige posten	674.235	1.300.854
Totaal	3.462.215	4.655.194

2.4 Reserves

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de volgende bestanddelen:

Reserves

De reserves worden gevormd conform de door de gemeenteraad genomen besluiten. Onttrekkingen en toevoegingen aan de reserves worden gedaan conform de daartoe strekkende raadsbesluiten.

Algemene Reserve

Algemene Reserve	Stand per 1-1-2022	Bestemming resultaat 2021	Incidentele toevoegingen	Structurele toevoegingen	Incidentele onttrekkingen	Structurele onttrekkingen	Stand per 31-12-2022
Algemene reserve (risicobuffer)	19.881.989	6.628.956	2.930.125	0	3.579.700	0	25.861.371
Algemene reserve Grondexploitatie	13.881.680	0	353.070	0	0	0	14.234.750
Resultaatbestemming	13.494.948	-13.494.948	0	0	0	0	0
Totaal	47.258.617	-6.865.992	3.283.195	0	3.579.700	0	40.096.121

Algemene reserve (risicobuffer)

De algemene reserve is bedoeld als risicobuffer voor het opvangen van incidentele of structurele ontwikkelingen. Anderzijds worden meevallers toegevoegd aan de reserve. In 2022 hebben we via de planning en control cyclus diverse bedragen onttrokken en toegevoegd aan deze reserve.

Algemene reserve Grondexploitatie

De algemene reserve Grondexploitatie is gevormd ter voorkoming van fluctuaties in het resultaat als gevolg van de grondexploitatie. Hiermee wordt een solide buffer gecreëerd voor toekomstige risico's.

Resultaatbestemming reserve

Deze reserve is bedoeld om de resultaatbestemmingen vanuit de planning en control cyclus overzichtelijk te kunnen administreren gedurende een boekjaar. Aan het einde van het boekjaar bedraagt deze reserve nul euro.

Bestemmingsreserves

Bestemmingsreserves	Stand per 1-1-2022	Bestemming resultaat 2021	Incidentele toevoegingen	Structurele toevoegingen	Incidentele onttrekkingen	Structurele onttrekkingen	Stand per 31-12-2022
Programma 1							
Herindelingsbudget West Betuwe	283.849	0	1.715.742	0	902.170	0	1.097.421
Vervangingsinvesteringen ICT	2.118.517	0	0	540.273	0	527.575	2.131.215
Vervangingsinvesteringen Facilitaire zaken	116.850	0	0	69.346	0	9.426	176.770
Revolerende fonds MVI en duurzaamheid	74.472	0	9.500	0	15.100	0	68.872
Duurzaamheid (taakveld 0.3)	0	0	0	0	0	0	0
Dekking afschrijving noodstroomvoorziening	41.916	0	0	0	0	6.916	35.000
Afschrijvingslasten (T)huisvesting	3.646.130	0	0	0	100.000	0	3.546.130
Budgetoverhevelingen	0	6.759.000	713.394	0	3.972.015	0	3.500.379

Verkiezingen	26.954	0	73.130	8.858	77.846	2.130	28.966
Dekking afschrijving raads- en vergadervoorz.	0	0	750.000	0	0	0	750.000
Flexibele Kern personeel	0	0	1.554.960	0	0	0	1.554.960
Programma 2							
Bijdrage huisvesting Veiligheidsregio	1.661.631	0	0	0	66.465	0	1.595.166
Programma 3							
Grote Infrastructurele projecten	410.643	0	0	0	0	0	410.643
Herinrichting openbare ruimte centrum Geldermalsen	937.901	0	0	0	0	0	937.901
Dekking afschrijvingslasten openbare verlichting	354.298	0		70.072	0	16.583	407.787
Bijdrage spoorproject Geldermalsen-Tricht	627.754	0	0	0	153.201	0	474.553
Dekking afschr..lasten K+R fietspad Leeuwenstein	81.679	0	0	0	0	3.022	78.657
Dekking afschrijvingslasten Dorpsplein Beesd	242.655	0	0	0	0	8.226	234.429
Dekking afschrijvingslasten R&R wegen	929.948	0	0	0	0	16.162	913.786
Dekking afschr.lasten Herman Kuijksstraat Oost	227.000	0	0	0	0	0	227.000
Dekking afschr.lasten parkeerplaatsen De Pluk	145.292	0	0	0	0	4.688	140.604
Rondweg Tuil-Waardenburg	2.230.485	0	0	0	0	0	2.230.485
Rehabilitatie wegen	3.901.853	0	0	205.000	0	127.114	3.979.739
Dijkversterking Gastvrije Waaldijk	1.038.359	0	450.000	0	102.618	0	1.385.741
Dekking afschrijvingslasten fietsknelpunten	1.550.000	0	0	0	0	0	1.550.000
Civiele Kunstwerken	144.693	0	56.850	0	34.854	0	166.689
Wegen	15.053.868	0	0	3.285.462	0	3.999.999	14.339.331
Openbare verlichting	284.410	0	119.961	0	51.090	0	353.281
Glasvezel buitengebied	190.882	0	0	0	40.182	0	150.700
Programma 4							
Economisch actieplan	28.008	0	0	0	0	0	28.008
Gebiedsfonds	1.515.537	0	0	38.000	0	29.110	1.524.427
Dekking afschr.lasten Revitalisering BT Homburg	757.580	0	0	0	0	0	757.580
Programma 5							
Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	714.630	0	0	90.000	0	144.914	659.716
Dekkingsreserve MFC Haaften	675.619	0	0	0	0	21.113	654.506
Manifest van Lingewaal	1.287.743	0	0	189.900	0	247.411	1.230.232
Afschrijving verduurzamen scholen	0	0	862.176	0	0	0	862.176
Programma 6							
Pilot aanpak oneigenlijk gebruik gemeentegrond	63.313	0	0	0	0	0	63.313
Dekking afschrijvingslasten sportterreinen	1.701.185	107.000	0	282.505	0	77.304	2.013.386
Landschapontwikkeling/LOP	318.817	0	12.500	0	110.431	0	220.886
Opstellen beheerplan Groen	18.261	0	4.840	0	0	0	23.101
Vervanging tractie	569.508	0	0	85.294	28.779	43.819	582.204
Buitensportaccommodaties	315.828	0	0	0	0	0	315.828
Dekking afschrijving verv. Inventaris gymlokalen	133.034	0	0	14.440	0	8.448	139.026

Speelplekkenbeleid	177.329	0	98.447	0	111.411	0	164.365
Baggeren	235.471	0	0	0	235.471	0	0
Dekking afschrijving vervangen bomen en beplanting	392.400	0	0	332.400	0	0	724.800
Beschoeiingen	150.800	0	0	0	150.800	0	0
Watergangen	0	0	879.473	0	100.100	0	779.373
Programma 7							
Leefbaarheid	289.131	0	132.500	0	328.548	0	93.083
Kernenbeleid	969.030	0	1.500.000	0	87.094	0	2.381.936
Sociaal Domein	1.199.880	0	1.667.000	0	1.325.819	0	1.541.061
Dekking afschrijvingslasten MFC De Pluk	751.491	0	0	0	0	22.103	729.388
Steengoed	0	0	549.256	0	205.249	0	344.007
Kerngericht werken	0	0	200.000	0	14.517	0	185.483
Programma 8							
Bodemsanering	100.000	0	0	0	100.000	0	0
Duurzaamheid (taakveld 7.4)	2.333.836	0	0	0	1.024.690	0	1.309.146
Groenonderhoud begraafplaatsen	440.492	0	53.734	0	78.634	0	415.592
Zwerfafval	121.500	0	60.750	0	0	0	182.250
Klimaatadaptatie	0	0	1.535.000	0	0	0	1.535.000
Begraafplaatsten	550.421	0	778.808	0	846.149	0	483.080
Programma 9							
Dekking afschrijvingslasten Skaeve Huse	87.721	0	0	0	0	0	87.721
Bovenwijkse voorzieningen	37.548	0	0	0	0	0	37.548
Dekking afschrijvingslasten WWC Waardenburg	1.000.000	0	0	0	0	0	1.000.000
Programma 10							
Precariobelasting	6.318.341	0	0	0	3.096.794	0	3.221.548
Onderhoud gebouwen	2.713.354	0	0	487.145	0	212.541	2.987.958
Subtotaal	62.289.848	6.866.000	13.778.021	5.698.695	13.360.027	5.528.604	69.743.933

Bestemmingsreserves

Hieronder zijn de voor een specifiek doel afgezonderde bestanddelen van het eigen vermogen opgenomen. De aard en reden van de reserves en de toevoegingen en onttrekkingen lichten we per programma toe:

Bestemmingsreserve voor dekking kapitaallasten:

Voor een efficiënte bedrijfsvoering en ten behoeve van de continuïteit van de vervanging van de bedrijfsmiddelen zijn vervangingsreserves in het leven geroepen. Deze reserves voeden we vanuit de jaarlijkse exploitatie. De kapitaallasten komen ten laste van deze vervangingsreserve. Dit betreft reserves voor:

1. Vervanging ICT en facilitaire zaken
2. Raads- en vergadervoorzieningen
3. Revolverend fonds Maatschappelijk Verantwoord Inkopen
4. Noodstroomvoorziening
5. (T)huisvesting
6. Openbare verlichting

7. Kiss en Ride fietspad Leeuwenstein
8. Herinrichting Dorpsplein Beesd
9. Reconstructies en rehabilitaties wegen
10. Herinrichting Herman Kuijkstraat Oost
11. Aanleg parkeerplaatsen De Pluk
12. Rehabilitatie Wegen
13. Fietsknelpunten
14. Revitalisering bedrijventerrein Homburg
15. Inventaris gymlokalen
16. Verduurzaming scholen
17. Onderhoud buitenkant schoolgebouw
18. MFC Haaften
19. Manifest van Lingewaal
20. Sportterreinen
21. Tractiemiddelen buitendienst
22. Vervangen bomen en beplanting
23. MFC De Pluk
24. Skaeve Huse
25. WWC Waardenburg

Herindelingsbudget West Betuwe

Voor de vorming van de gemeente West Betuwe wordt via het Gemeentefonds een tijdelijke bijdrage in deze kosten gegeven. De niet uitgegeven middelen storten we in deze reserve. In 2022 hebben we 1.715.742 euro toegevoegd aan deze reserve vanuit de algemene uitkering. De overige onttrekkingen zijn gedaan voor het opvangen van kosten als gevolg van de fusie.

Budgetoverhevelingen

Voor activiteiten die om verschillende redenen in een boekjaar niet tot uitvoering zijn gekomen besluit de raad om deze over te hevelen naar een volgend boekjaar. Via de resultaatbestemming beslist de raad hierover. Om dit goed te administreren gebruiken we deze reserve.

Verkiezingen

Deze reserve is voor de egalisering van de kosten van de verkiezingen. Het saldo bedraagt ultimo 2022 bijna 29.000 euro.

Flexibele Kern personeel

Deze reserve is bedoeld om de kosten te dekken voor werkzaamheden/opdrachten waar we geen vaste formatie voor hebben, maar wel graag door vast personeel willen laten uitvoeren (en niet door inhuur). Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 1.554.960 euro. Bij de perspectiefnota 2023 is besloten om over de jaren 2022 tot en met 2025 3 miljoen in deze reserve te storten, waarvan 300.000 euro in 2022. Daarnaast is ook ruim 1.200.000 euro in deze reserve gestort als gevolg van de overschotten op personeelsbudgetten en inhuurbudgetten. Dit heeft de raad besloten bij de decemberwijziging 2022.

Bijdrage huisvesting veiligheidsregio

Deze reserve is bedoeld voor de gedeeltelijke dekking van de vergoeding van de huisvestingslasten door de gemeente aan de veiligheidsregio. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 ongeveer 1.596.000 euro.

Grote infrastructurele projecten

Bij vaststelling van de begroting 2020 is besloten om het saldo van de bestemmingsreserve herinrichting Rijksstraatweg ad 410.643 euro te bestemmen voor grote infrastructurele projecten. In 2022 waren er geen onttrekkingen en bedraagt het saldo ultimo 2022 410.643 euro.

Herinrichting openbare ruimte centrum Geldermalsen

Voor de herinrichting van openbare gebieden in het centrum zijn in het verleden (deel)budgetten geormerkt. Alle deelbudgetten zijn toegevoegd aan deze bestemmingsreserve. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 938.000 euro.

Bijdrage Spoorproject Geldermalsen - Tricht

In 2016 is besloten om voor het project Spoorverbreding Tricht de bestemmingsreserve Bijdrage Spoorproject Geldermalsen – Tricht te vormen. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 475.000 euro.

Bestemmingsreserve rondweg Tuil/Waardenburg

Deze bestemmingsreserve is voor de gemeentelijke bijdrage voor de rondweg. In 2021 is 1.650.000 euro toegevoegd als nieuw beleid voor deze rondweg. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 2.200.000 euro.

Dijkversterking Gastvrije Waaldijk

De planuitwerkingsfase van de twee dijkversterkingsprojecten komt tot een afronding. De dijkversterkingsmaatregelen en meekoppelkansen zijn inmiddels concreet. In de tweede helft van 2020 zijn de (financiële) afspraken over de meekoppelkansen opgenomen in een samenwerkingsovereenkomst. Ultimo 2022 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 1.385.741 euro.

Civiele Kunstwerken

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van het onderhoud aan de civiele kunstwerken gelijkmatig over de jaren te verdelen zolang er geen actueel beheerplan van is. Ultimo 2022 bedroeg het saldo van deze reserve ongeveer 167.000 euro.

Onderhoud wegen

Voor het beheer en onderhoud van wegen is deze systeemreserve ingesteld. Ultimo 2022 bedroeg het saldo van deze reserve 6.318.000 euro. In 2022 hebben we per saldo ruim 715.000 euro onttrokken uit deze reserve voor de gemaakte kosten vanuit het beheerplan Wegen.

Openbare verlichting

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van het onderhoud aan de openbare verlichting gelijkmatig over de jaren te verdelen zolang er geen actueel beheerplan van is. Ultimo 2022 was het saldo van deze reserve afgerond 353.000 euro.

Glasvezel buitengebied

Deze bestemmingsreserve is gevormd omdat de kosten en opbrengsten van het meerjarige project niet samen vallen. Ultimo 2022 was het saldo van deze reserve afgerond 151.000 euro.

Economisch actieplan

Deze bestemmingsreserve voormalig Geldermalsen is ter stimulering van economische activiteiten. Ultimo 2022 was het saldo van deze reserve afgerond 28.000 euro.

Gebiedsfonds centrum Geldermalsen

Het Gebiedsfonds Centrum is in 2016 ingesteld om financiële middelen te reserveren waarmee een aantal deelprojecten in het centrum van Geldermalsen kunnen worden uitgevoerd. Door het reserveren van deze middelen is er een financiële basis om de voorbereiding van projecten te kunnen starten. Het gaat daarbij om de deelprojecten Vernieuwing Geldersestraat en Kwaliteitsslag jachthaven en LingePark. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 1.524.000 euro.

Pilot aanpak oneigenlijk gebruik gemeentegrond

Deze reserve is voor de dekking van de kosten voor de pilot voor het oneigenlijk gebruik van gemeentegrond. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 63.000 euro.

Landschapsontwikkeling

Vanuit deze reserve zijn middelen gereserveerd voor plannen die het (cultuurhistorisch) landschap versterken. De provincie, die bijdraagt aan de meeste projecten, betrekken we ook bij het opstellen van de plannen. Uit deze reserve bekostigen we de kosten van de jaarlijkse uitvoeringsplannen. Ultimo 2022 bedraagt de reserve afgerond 221.000 euro.

Opstellen/actualisatie beheerplan groen

Jaarlijks wordt een bedrag van 4.840 euro toegevoegd aan deze bestemmingsreserve, die is bestemd voor de kosten van het opstellen van het beheerplan groen. De stand van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 23.000 euro.

Buitensportaccommodaties

Deze reserve heeft het doel om renovatie van buitensportaccommodaties mogelijk te maken. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van deze reserve afgerond 316.000 euro.

Speelplekkenbeleid

Bij het vaststellen van de Kadernota dorpshuizen en multifunctionele centra is besloten een bestemmingsreserve speelplekkenbeleid te vormen voor toekomstige uitgaven. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van deze reserve afgerond 164.000 euro.

Baggeren

Bij de vaststelling van het beleidsplan Watergangen is besloten om deze reserve op te heffen en het aanwezige saldo toe te voegen aan de nieuw gevormde reserve Watergangen. Ultimo 2022 bedraagt het saldo nul euro.

Beschoeiingen

Bij de vaststelling van het beleidsplan Watergangen is besloten om deze reserve op te heffen en het aanwezige saldo toe te voegen aan de nieuw gevormde reserve Watergangen. Ultimo 2022 bedraagt het saldo nul euro.

Onderhoud Watergangen

Bij de vaststelling van het beleidsplan Watergangen is besloten om deze reserve in te stellen voor het beheer en onderhoud voor beschoeiingen, duikers, baggeren en watergangen. In 2022 is per saldo ruim 779.000 euro toegevoegd aan deze reserve voor de kosten vanuit het beheerplan. Dit komt grotendeels uit de op te heffen reserves Baggeren en Beschoeiingen.

Leefbaarheid

Deze reserve is bedoeld voor het bekostigen van leefbaarheidsinitiatieven vanuit de samenleving. Ultimo 2022 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 93.000 euro.

Kernenbeleid

Deze reserve is bedoeld om invulling te geven aan het kerngericht werken. In 2022 is conform perspectiefnota 2023 1,5 miljoen euro toegevoegd aan deze reserve. Ultimo 2022 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 2.382.000 euro.

Sociaal Domein

De reserve is bedoeld voor egalisatie van de transitiekosten van het beleidsplan "Bouwen aan sociale kracht". Per saldo hebben we ruim 341.000 euro toegevoegd aan deze reserve, omdat de kosten voor jeugd-wmo lager zijn dan begroot in 2022. Daarnaast zijn de transitiekosten 2022 onttrokken uit deze reserve. Ultimo 2022 bedroeg het saldo van deze reserve afgerond 1.541.000 euro.

Steengoed

Deze reserve is bedoeld voor de bekostiging van het groot onderhoud van de dorpshuizen. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 344.007 euro.

Kerngericht werken

Kerngericht werken is een filosofie en werkwijze om in de kernen samen met inwoners en partners naar problemen en kansen te kijken en te handelen. Bij de perspectiefnota 2023 is besloten om 2.000.000 euro verdeeld over 4 jaar te storten in de bestemmingsreserve kerngericht werken. Dit bedrag is bedoeld voor projecten in de kernen op initiatief vanuit de gemeente. In 2022 is conform de perspectiefnota 200.000 euro gestort in deze bestemmingsreserve en 15.000 euro onttrokken. Het saldo van de bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 185.000 euro.

Bodemsanering

De reserve is dit jaar geheel ingezet voor de bodemsanering bij en rioleringsproject in Tricht. Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 nihil.

Duurzaamheid

Het saldo van deze bestemmingsreserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 1.309.000 euro en is gelabeld voor maatregelen op gebied van duurzaamheid. In 2022 is 1.025.000 euro onttrokken. Het grootste gedeelte hiervan was voor verduurzamingsmaatregelen van scholen.

Groenonderhoud begraafplaatsen

Deze bestemmingsreserve van de voormalige gemeente Neerijnen heeft als doel egalisatie van het saldo van de lasten van beheer en onderhoud en de baten uit begraafplaatsen. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van de reserve afgerond 416.00 euro.

Zwerfafval

De heffing van 3,30 euro per huishouden uit de afvalstoffenheffing voegen we ten gunste van zwerfafval toe aan deze reserve ten behoeve van zwerfafvalacties. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van de reserve afgerond 182.000 euro

Klimaatadaptatie

Doel van deze reserve is om de extra kosten voor klimaatadaptatie voor de periode 2023 tot en met 2025 die vooralsnog door de gemeente zelf gedragen moeten worden te dekken. Want op 27 september 2022 stelde de gemeenteraad de Lokale Adaptatie Strategie (LAS) en het LAS

maatregelenprogramma vast. De raad heeft daarmee het beleid en de activiteiten bepaald ten aanzien van droogte, natte, hitte en overstroming. Ten aanzien van klimaatadaptatie is door de raad gesteld dat deze, in navolging van de kosten voor de energietransitie, budgetneutraal verwerkt worden in de begroting. Gelden die we van het Rijk ontvangen, worden ingezet. Tot nu toe is er geen zicht op concrete bijdragen vanuit het Rijk voor de kosten van klimaatadaptatie (in tegenstelling tot de in de meicirculaire 2022 aangekondigde middelen voor de energietransitie). Bij de begroting 2023 is besloten 1.535.000 euro te storten in deze reserve.

Bovenwijkse investeringen

Deze reserve van de voormalige gemeente Neerijnen is bedoeld om de kosten van bovenwijkse voorzieningen te dekken uit bijdragen uit gemeentelijke en particuliere grondexploitaties. De reserve bedraagt ultimo 2022 afgerond 38.000 euro.

Precariobelastingen

In 2013 is de bestemmingsreserve Precariobelastingen ingesteld op basis van het raadsbesluit van 24 september 2013 van de voormalige gemeente Geldermalsen. Besloten is de gehele opbrengst voor 2013 te storten in deze reserve en deze pas aan te wenden als algemeen dekkingsmiddel nadat de belastingen ontvangen zijn en de aanslagen onherroepelijk zijn geworden. In 2022 is voor ongeveer 3,1 miljoen onttrokken aan het reserve voor het bekostigen van nieuw beleid. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van de reserve afgerond 3.222.000 euro.

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Deze bestemmingsreserve is bedoeld om de kosten van de gemeentelijke gebouwen gelijkmatig over de jaren te verdelen. Ultimo 2022 bedraagt het saldo van deze reserve afgerond 325.000 euro.

2.5 Voorzieningen

De voorzieningen zijn als volgt te specificeren:

Voorzieningen	Stand per 31-12-2021	Toevoe- gingen	Vrijval t.g.v. resultaat	Aanwendungen	Stand per 31-12-2022
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's					
Wethouderspensioenen	3.218.977	341.176	194.751	174.536	3.190.866
Verlofsparen	0	180.459	0	0	180.459
Afbouw diverse complexen Grex	464.062	0	150.492	1.200	312.370
Restplannen afgesloten grondexploitatie	184.950	109.185	9.317	162.585	122.233
Subtotaal	3.867.989	630.820	354.560	338.321	3.805.928
Voorzieningen voor middelen van derden waarvan de bestemming gebonden is					
Zwerfafval	96.582	127.605	0	111.769	112.418
Afkoop onderhoud begraafplaatsen	1.439.812	294.903	0	187.947	1.546.768
Riolering (WRP)	3.860.088	3.751.573	0	4.378.224	3.233.437
WRP spaarvoorziening	1.269.041	1.103.605	0	2.372.646	0
Subtotaal	6.665.522	5.277.686	0	7.050.586	4.892.622
Totaal	10.533.511	5.908.506	354.560	7.388.907	8.698.550

Algemeen

Vorzieningen worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- bestaande risico's van te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs te schatten is;
- verplichtingen tot het maken van kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het boekjaar of in een voorgaand boekjaar en de voorziening strekt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren. Bijvoorbeeld voorzieningen voor onderhoud.

Vorzieningen mogen slechts worden gevormd tegen concrete of specifieke risico's en verplichtingen, die op de balansdatum werkelijk bestaan.

Alleen de dotaties aan de voorzieningen worden functioneel verantwoord. De feitelijke uitgaven (realisatie) worden ten laste van de voorziening verantwoord. Indien de hoogte van de gevormde voorziening afwijkt van het benodigde bedrag wordt de vrijval of extra storting eveneens functioneel verantwoord.

De aard en reden van de voorzieningen en de toevoegingen en onttrekkingen worden hieronder nader toegelicht. De vermeerderingen bestaan uit dotaties ten laste van de gewone dienst. De belangrijkste uitgaven zijn gedaan ten laste van de voorzieningen voor de diverse beheerplannen. Deze worden hierna afzonderlijk toegelicht.

Vorzieningen voor toekomstige verplichtingen, verliezen en risico's

Voorziening ouderdoms- en nabestaandenpensioenen (ex) wethouders

Gemeenten hebben op grond van de wet APPA (Algemene Pensioenwet voor Politieke Ambtsdragers) de plicht om toekomstige pensioenverplichtingen van wethouders en ex-wethouders financieel verantwoord af te dekken. Deze voorziening is gevormd om de in de toekomst te claimen rechten uit hoofde van ouderdoms- en nabestaandenpensioenen voor ex-wethouders op te kunnen vangen. Ultimo 2022 bedraagt de voorziening na toevoeging 3.190.866 euro.

Voorziening verlofsparen

In 2022 is een voorziening gevormd voor het verlofsparen (waaronder ook het IKB spaarverlof), aangezien sprake is van een niet gelijke omvang van de opbouw en afbouw. Jaarlijks wordt het verlohsaldo opnieuw bepaald en zal een dotatie of onttrekking aan de voorziening plaatsvinden.

Voorziening afbouw diverse complexen grondexploitaties

Deze voorziening is voor nog te maken voorzienbare kosten voor afgesloten grondexploitaties van de voormalig gemeenten Geldermalsen, Neerijnen en Lingewaal.

Voorziening Restplannen afgesloten grondexploitatie

In principe kan een complex pas worden afgesloten indien de gehele exploitatie is afgerond. Het is echter mogelijk om te werken met een restplan, in het geval het afsluiten van een (omvangrijke) grondexploitatie onevenredig lang zou duren vanwege langlopende resterende activiteiten. In West Betuwe is voor deze methode gekozen bij de afgesloten complexen De Eng II, Hogeland III en het Centrumplan Vuren. Per 31 december 2022 moet er naar verwachting nog ongeveer 122.000 euro aan kosten worden gemaakt. Hiervoor is deze (verlies)voorziening gevormd.

Van derden bekleemde middelen

Voorziening zwerfafval

Het bedrijfsleven draagt jaarlijks 20 miljoen euro bij aan de extra aanpak van zwerfafval in Nederland (nieuwe Raamovereenkomst). Elke gemeente heeft recht op deze vergoedingen, mits zij daarvoor plannen indient. Deze vergoeding wordt elk jaar bepaald aan de hand van het aantal inwoners.

Op basis van de gemaakte kosten wordt er jaarlijks een eindverantwoording ingediend. Het saldo ultimo 2022 bedraagt 112.418 euro.

Voorziening afkoop onderhoudsrechten begraafplaatsen

Vanaf 2011 kunnen in de voormalige gemeente Geldermalsen de jaarlijkse onderhoudsrechten van de begraafplaatsen op verzoek worden afgekocht. In de legestarieven voor de eerste grafuitgifte en de verlengingen zijn deze onderhoudsrechten inbegrepen. De afgekochte onderhoudsrechten van beide categorieën worden jaarlijks ten gunste van de voorziening gebracht en jaarlijks valt een evenredig bedrag ten gunste van de exploitatie vrij, ter dekking van de jaarlijkse kosten. Vanaf 2019 worden ook de afkoopbedragen bij de eerste uitgifte of verlengingen van Neerijnen en Lingewaal aan deze voorziening toegevoegd. Het saldo van de voorziening bedraagt ultimo 2022 1.546.768 euro. Aan deze voorziening wordt rente toegevoegd omdat deze gewaardeerd wordt tegen contante waarde.

Voorziening beheerplan WRP (WaterRioleringsbeleidsPlan)

Het beheerplan WRP geeft de invulling weer van de gemeentelijke watertaken. Conform de notitie Riolerings van de commissie BBV is de voorziening gesplitst in een algemeen deel (art 44.2) en een deel voor de spaarcomponent (art 44.1d). De voeding voor deze voorziening bestaat uit de algemene component in de opbrengst rioolheffing (minus kwijtscheldingen). Ultimo 2022 bedraagt het saldo afgerond 3.233.437 euro.

WRP spaarvoorziening

Het beheerplan WRP geeft de invulling weer van de gemeentelijke watertaken. Conform de notitie Riolerings van de commissie BBV is de voorziening gesplitst in een algemeen deel (art 44.2) en een deel voor de spaarcomponent (art 44.1d). De voeding voor deze voorziening bestaat uit de spaarcomponent in de opbrengst rioolheffing (minus kwijtscheldingen). Ultimo 2022 is de stand van de voorziening teruggebracht naar nihil.

2.6 Vaste schulden

In het hierna opgenomen overzicht geven we het verloop weer van de vaste schulden met een rente typische looptijd langer dan een jaar over het jaar 2022. De rentelasten in 2022 voor de langlopende leningen bedroeg 1.022.538 euro.

Vlottende schulden met een rente-typische looptijd van > één jaar	Stand per 31-12-2021	Vermeerdering	Aflossingen	Stand per 31-12-2022
Onderhandse leningen binnenlandse banken	69.072.186	0	5.678.911	63.393.275
Waarborgsommen	77.775	0	36.894	40.881
Totaal	69.149.961	0	5.715.805	63.434.156

2.7 Vlottende passiva

2.7.1 Netto vlottende schulden korter dan één jaar

Netto vlottende schulden met een looptijd kleiner dan een jaar: De vlottende passiva waarden we tegen de nominale waarde. Het saldo van de vlottende schulden korter dan een jaar bedraagt per 31 december 2022 6.352.086 euro.

Netto vlottende schulden met looptijd korter dan één jaar	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Kasgeldleningen	0	0
Banksaldi, rekening courant	0	1.115.808
Vennootschapsbelasting	0	61.027
Overige schulden	8.593.179	5.175.251
Totaal	8.593.179	6.352.086

2.7.2 Overlopende passiva

De overlopende passiva bestaat uit de volgende onderdelen:

- A. Verplichtingen vanuit begrotingsjaar die volgend jaar tot betaling komen
- B. Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel
- C. Overige vooruit ontvangen bedragen.

Specificatie nog te betalen en vooruit ontvangen bedragen

A. verplichtingen vanuit begrotingsjaar die in volgend jaar tot betaling komen	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Nog te betalen inzake levering goederen en diensten	8.274.630	4.438.048
WMO/Jeugd	1.816.121	2.225.407
Loonheffing	0	1.380.043
Penvoerderschap Netwerk Waterketen regio Rivierenland	0	400.846
Gelden Stichting Variks Belang	68.386	60.650
Te betalen (transitorische) rente	341.073	309.065
Totaal	10.500.210	8.814.059

B. van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met specifiek bestedingsdoel	Stand per 31-12-2021	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen	Stand per 31-12-2022
Rijk				
SPUK Verkeersveiligheid (E20)	551.977	374.545	179.226	747.296
Regeling Reductie Energieverbruik	1.484	0	1.484	0
Regeling naleving controle coronatoegangsbewijzen	0	183.767	0	183.767
BSV geluidsanering	41.550	0	0	41.550
Onderwijs achterstandenbBeleid (Sisa)	821.398	844.174	1.173.458	492.114
SPUK Sport	-26.238	142.309	232.291	-116.220
SPUK Sportakkoord	106.012	56.575	162.587	0
SPUK Lokale preventieakkoorden	9.588	33.670	20.681	22.577
Aanpak energiearmoede (C55)	0	788.543	305.406	483.137

Tijdelijke onderwijshuisvesting ontheemden (D19)	0	125.000	75.920	49.080
SPUK Ventilatie scholen (C32)	570.000	160.315	75.000	655.315
Gemeentelijke hulp gedupeerde toeslagenaffaire	22.864	0	22.864	0
Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021- 2027 (E44)	0	247.934	0	247.934
Regeling specifieke uitkering onderwijsroute (G13)	0	44.202	0	44.202
Reductie energie (RRE) C43	359.100	0	359.100	0
Onderwijs Sisa	150.174	570.663	286.296	434.541
Sisa-RHA (C56)	310.000	1.288.000	0	1.598.000
Subtotaal Rijk	2.917.909	4.859.697	2.894.313	4.883.293
Overige Nederlandse overheidslichamen				
<i>Provincie Gelderland</i>				
Subsidie gemeentelijke monumenten 2019	691	0	691	0
Subsidie gemeentelijke monumenten 2020	5.312	0	5.312	0
Subsidie gemeentelijke monumenten 2021	15.869	0	9.997	5.872
Subsidie fietsvoorziening	81.346	0	81.346	0
Subsidie Coronamaatregelen dorpshuizen en MFC	51.362	0	41.945	9.417
Verduurzaming buitenruimte en schoolgebouwen	531.242	0	531.242	0
<i>Verbonden partijen</i>				
Veiligheidsregio inzake Coronatoegangsbewijzen	119.212	0	0	119.212
Subtotaal Overige Nederlandse overheidslichamen	805.034	0	670.533	134.501
Totaal Overheidslichamen	3.722.943	4.859.697	3.564.846	5.017.794

C. Overige vooruit ontvangen bedragen die te laste komen van het volgende begrotingsjaar	Stand per 31-12-2021	Stand per 31-12-2022
Overige vooruitontvangen bedragen (o.a. grafrechten, AO-fonds en diverse projecten)	146.332	166.019
Totaal	146.332	166.019

2.8 Borgstellingen en garantstellingen

De borg- en garantstellingen zijn opgenomen in onderstaand overzicht. Voor de garantstelling van de hypothecaire leningen die onder de Nationale Hypotheek Garantie (NHG) vallen, is het eindsaldo per 31 december 2021 opgenomen. Aangezien de NHG de cijfers medio het kalenderjaar verschaft, kunnen de gegevens ultimo het verslagjaar niet in de rapportage mee worden genomen.

Voor de overige garantstellingen geldt dat de betalingen tot en met het eind van het verslagjaar zijn meegenomen.

bedragen x € 1.000

Gegarandeerde geldleningen	Oorspronkelijk bedrag	% garantstelling	Stand per 31-12-2021	Opname 2022	Aflossing 2022	Stand per 31-12-2022
Particuliere woningbouw		50-100%	61.883	0	0	61.883
Woningbouwcorporaties	101.955	50%	61.031	0	0	61.031
Gemeente als achtervang			122.914	0	0	122.914
Uitvoeringsorganisatie breedbandnetwerk Rivierenland	15.672	23,8%	3.731	0	0	3.731
Stichting Avondlicht	2.400	100%	240	0	0	240
Sporthal De Wiel	2.684	100%	2.409	0	0	2.409
VV Tricht	100	50%	0	0	0	0
TV Rhelico	100	50%	50	0	0	50
HCG	125	50%	62	0	0	62
Leningen personeel	943	100%	449		0	449
Gemeente als directe risicodragers			6.941	0	0	6.941
Totaal gegarandeerde geldleningen			129.855	0	0	129.855

2.9 Overig

Langlopende niet uit de balans blijvende financiële rechten en verplichtingen

We zijn voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële rechten en verplichtingen.

Verplichtingen

Per 31 december 2022 was het bedrag aan langlopende verplichtingen 9,3 miljoen euro.

Dit bedrag bestaat onder andere uit kosten voor beveiliging, bestekken openbare ruimte, onderhoud, maaien, energie, accountancy, leerlingenvervoer e.d.

Eigen bijdrage CAK

Gemeente West Betuwe ontvangt overzichten van het CAK met diverse gegevens; door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten is de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend voor de gemeente om de juistheid op persoonsniveau en volledigheid als geheel vast te kunnen stellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdrage geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Gemeente West Betuwe kan hierdoor geen zekerheid geven over de omvang en hoogte van de eigen bijdrage.

3. SISA

Volgt

4. Overzicht per taakveld

Taakveld Bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2022			Begroting na wijziging 2022			Rekening 2022		
	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
Bestuur	3	3.662	-3.659	3	5.382	-5.380	5	4.439	-4.434
Burgerzaken	596	1.356	-760	596	1.374	-778	739	1.333	-595
Beheer overige gebouwen en gronden	895	737	157	600	1.090	-490	853	956	-103
Overhead	207	16.269	-16.062	2.894	16.014	-13.120	3.008	14.249	-11.241
Treasury	286	0	286	431	80	351	499	73	426
OZB woningen	8.010	397	7.613	7.861	395	7.466	7.930	433	7.497
OZB niet-woningen	5.720	278	5.442	5.878	311	5.567	5.897	298	5.598
Parkeerbelasting	222	2	221	210	3	207	160	3	157
Belastingen overig	43	64	-21	44	9	35	16	200	-184
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	70.989	0	70.989	83.815	0	83.815	85.020	0	85.020
Overige baten en lasten	35	801	-766	0	1.109	-1.109	0	-70	70
Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	1.048	-1.048
Crisisbeheersing en brandweer	0	4.257	-4.257	0	5.425	-5.425	13	4.753	-4.740
Openbare orde en veiligheid	39	1.479	-1.440	39	1.478	-1.439	45	1.321	-1.276
Verkeer en vervoer	717	8.944	-8.227	633	15.280	-14.647	1.043	10.573	-9.530
Parkeren	21	90	-69	22	98	-76	31	79	-48
Recreatieve havens	0	94	-94	0	94	-94	0	94	-94
Openbaar vervoer	3	71	-69	3	1.073	-1.071	16	300	-285
Economische ontwikkeling	0	378	-378	0	391	-391	0	262	-262
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.130	686	444	1.130	686	444	-290	3.551	-3.842
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	69	106	-37	69	108	-39	67	119	-52
Economische promotie	189	324	-135	189	338	-148	246	266	-20
Openbaar basisonderwijs	43	504	-461	43	573	-530	73	687	-615
Onderwijshuisvesting	54	2.357	-2.303	66	2.375	-2.309	167	2.312	-2.146
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	856	3.064	-2.207	896	3.289	-2.393	1.605	3.866	-2.262
Sportbeleid en activering	0	524	-524	0	949	-949	0	813	-813
Sportaccommodaties	75	844	-769	199	846	-647	200	791	-591
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	476	-476	0	616	-616	0	541	-541
Musea	5	596	-591	5	582	-577	4	650	-646
Cultureel erfgoed	1	335	-335	22	494	-472	60	347	-287
Media	48	1.107	-1.059	47	1.108	-1.061	54	1.070	-1.016
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	346	4.834	-4.488	411	10.286	-9.876	441	5.148	-4.707
Samenkracht en burgerparticipatie	1.197	4.139	-2.943	8.133	11.920	-3.787	8.207	11.074	-2.867
Wijkteams	0	1.172	-1.172	0	1.691	-1.691	62	1.108	-1.046
Inkomensregelingen	8.714	12.512	-3.798	7.921	13.822	-5.901	8.002	14.606	-6.603
Begeleide participatie	0	3.115	-3.115	0	3.000	-3.000	0	2.964	-2.964
Arbeidsparticipatie	0	549	-549	0	534	-534	0	520	-520
Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	1.757	-1.757	0	2.101	-2.101	0	1.654	-1.654
Maatwerkdienstverlening 18+	313	8.198	-7.885	150	8.828	-8.678	277	9.308	-9.031
Maatwerkdienstverlening 18-Geëscaleerde zorg 18+	11	8.560	-8.549	0	10.588	-10.588	30	11.116	-11.086
Geëscaleerde zorg 18+	0	386	-386	0	372	-372	0	269	-269

Geëscaleerde zorg 18-	0	3.549	-3.549	0	3.993	-3.993	0	3.967	-3.967
Volksgesondheid	0	2.480	-2.480	0	2.509	-2.509	29	2.420	-2.391
Riolering	8.276	5.336	2.940	8.276	5.319	2.956	8.450	5.907	2.543
Afval	6.070	5.374	696	6.070	5.374	696	6.400	5.726	674
Milieubeheer	9	2.125	-2.116	578	4.132	-3.554	1.103	3.874	-2.771
Begraafplaatsen en crematoria	912	1.505	-593	912	1.692	-780	941	1.732	-791
Ruimte en leefomgeving	214	881	-668	319	1.056	-737	549	1.311	-762
Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	13.658	13.806	-148	13.658	13.992	-334	15.663	18.727	-3.064
Wonen en bouwen	1.368	3.250	-1.882	1.918	5.465	-3.547	2.297	4.266	-1.969
Saldo taakvelden	131.343	133.333	-1.990	154.039	168.245	-14.206	159.910	161.056	-1.145
Mutaties reserves	8.638	6.641	1.997	35.971	21.646	14.325	22.468	22.760	-292
Gerealiseerd resultaat	139.981	139.974	7	190.010	189.891	119	182.379	183.816	-1.437

De samenstellende delen tellen niet altijd op tot de totalen. Dit wordt veroorzaakt door afrondingsverschillen.

Overhead (taakveld 0.4 inclusief bijbehorende reserves op taakveld 0.10)

bedragen x € 1.000	Begroting voor wijziging 2022	Begroting na wijziging 2022	Rekening 2022
Salarislasten		-5.340	-4.588
Bijdragen aan verbonden partijen		-7.021	-6.830
Materiële kosten		-3.866	-3.523
Kapitaallasten		-368	-98
Doorbelasting met Grex/GRP		326	790
Verrekening met reserves		-444	-3.014
Totaal lasten		-16.713	-17.263
Bijdragen van derden		207	3.008
Verrekening met reserves		81	659
Totaal baten		288	3.667
Saldo		-16.425	-13.596

5. Controleverklaring accountant

Volgt

Bijlage 1: Restantkredieten

Kredieten	Beschikbaar krediet per 2022	Werkelijke inkomsten/ uitgaven 2022	Nog te besteden	Krediet afsluiten in 2022
Terreinkosten (t)huisvesting	323.773	4.441	319.332	nee
Bouwkosten (t)huisvesting	5.572.019	3.532.043	2.039.976	nee
Installatietechniek (t)huisvesting	4.022.083	-10.995	4.033.078	nee
Inrichtingskosten (t)huisvesting	1.017.141	0	1.017.141	nee
Raads- en vergadervoorzieningen Raadzaal	500.000	33.344	466.656	nee
Verkeersveiligheid H. Kuijckstraat Oost	8.552	0	8.552	nee
Bhp Wegen R&R Dr A. Kuyperweg 2017 (32jr)	-110.677	-148.692	38.015	nee
Bhp OVL fietsverbinding Tiel masten(40jr)	20.863	9	20.854	ja
Bhp OVL fietsverbinding Tiel armaturen (20jr)	11.854	0	11.854	ja
Uitvoering fietsknelpunten	1.546.116	0	1.546.116	nee
DV inrichting Schuttersweg/Boutensteinseweg	565.486	179.226	386.260	nee
Bhp OVL Verleiding 2020/2021	382.379	102.631	279.748	nee
Bhp OVL verv masten 2020-2021	120.600	0	120.600	nee
Bhp wegen Verduurzaming wegbermen jaarschijf 2022	1.732.166	271.383	1.460.783	nee
Bhp wegen Verduurzaming wegbermen jaarschijf 2023	880.000	0	880.000	nee
Bhp wegen Verduurzaming wegbermen jaarschijf 2024	880.000	0	880.000	nee
Bhp wegen Verduurzaming wegbermen jaarschijf 2025	880.000	0	880.000	nee
Bhp wegen Rehab/verv Wegen jaarschijf 2022	8.193.777	1.835.068	6.358.709	nee
Bhp wegen Rehab/verv Wegen jaarschijf 2023	2.500.000	0	2.500.000	nee
Bhp wegen Rehab/verv Wegen jaarschijf 2024	2.500.000	0	2.500.000	nee
Bhp wegen Rehab/verv Wegen jaarschijf 2025	2.500.000	0	2.500.000	nee
Toekomstige verbreding Langstraat Tricht (grond)	30.000	2.865	27.135	nee
OVL Fietsverbinding Culemborg	10.840	7.798	3.042	nee
Calamiteitenroute Zeiving-Zuid 2017	185.301	0	185.301	nee
Calamiteitenroute De Oven 2017	25.374	0	25.374	nee
Rotonde Hellow	2.959.692	4.344	2.955.348	nee
Korte Woerden (2018)	1.385.157	0	1.385.157	nee
Mobiliteitsprogramma Verkeerveiligheid 2022	227.500	0	227.500	nee
Verkeersveiligheid 30 km de norm	520.000	235.462	284.538	nee
Herinrichting OR Asperen (fase1)	2.853.846	162.593	2.691.253	nee
Revitalisering bedrijventerrein Homburg	125.341	-143.953	269.294	nee
Lingeover - OR (park/boulevard)	359.805	123.067	236.738	nee
Lingeover - Jachthaven	579.042	457.885	121.157	nee
Verduurzaming gymzaal Waardenburg	371.000	0	371.000	nee
Verduurzaming gymzaal Vuren	988.750	0	988.750	nee
IKC De Plantage BF 1 / Bouwkosten	582.716	25.616	557.100	Ja
IKC De Plantage BF 1 / Eerste inrichting PO	172.156	51.900	120.256	Ja
IKC Jan Harmenshof/Oranje Nassauschool (nieuwbouw)	6.297.254	42.370	6.254.884	Nee
IKC Buurmalsen/Tricht (nieuwbouw)	2.362.490	189.147	2.173.343	Nee
L: Brede School Spijk 2016 (Manifest)	1.452.565	693.864	758.701	Nee
Verduurzamen scholen naar Frisse scholen	437.796	259.178	178.618	nee
Brede School Beesd (nieuwbouw)	3.792.498	101.634	3.690.864	Nee

Rehobothschool Anjerstraat (renovatie)	444.000	444.000	0	Ja
Renovatie De Morgenster	931.000	465.500	465.500	Nee
OBS Den Boogerd (nieuwbouw)	1.920.000	0	1.920.000	Nee
Lokhorstschool (nieuwbouw)	2.240.000	0	2.240.000	Nee
De Bloeiende Betuwe (nieuwbouw)	2.280.000	0	2.280.000	Nee
Burg. Westerbeek van Eerten (nieuwbouw)	1.958.000	0	1.958.000	Nee
CBS Freule van Pallandt (nieuwbouw)	1.694.250	0	1.694.250	Nee
OBS De Rietschoof (nieuwbouw)	1.328.400	0	1.328.400	Nee
OBS De Waerdenburcht (nieuwbouw)	1.638.900	0	1.638.900	Nee
Brede School Herwijnen (uitbreiding)	361.000	0	361.000	nee
Kunstgrasveld VV Tricht	0	1.164	-1.164	ja
VV Tricht ren. Kunstgras veld 2	494.000	396.305	97.695	ja
SVS'58 ren. Kunstgras veld 1	375.600	307.326	68.274	ja
VV Heukelum top laagren. Veld 3	10.000	7.850	2.150	ja
MVV'58 top laagren. Veld 3	10.000	4.968	5.032	ja
ASH top laagren. Veld 1	10.000	7.542	2.458	ja
VV Ophemert top laagren veld 2	10.000	9.706	294	ja
VV Tricht top laagren. Trainingshoek	4.000	0	4.000	ja
TV Rhelico ren top laag baan 1 en 2	29.300	0	29.300	ja
ASH ren. Drainage veld 1	45.100	36.904	8.196	ja
VV Ophemert ren. Drainage veld 2	38.000	34.238	3.762	ja
Kantplanken 7 kunstgrasvelden	92.000	82.061	9.939	ja
Cyclische vervanging bomen en beplanting 2021	180.858	0	180.858	Nee
Cyclische vervanging bomen en beplanting 2022	182.400	0	182.400	Nee
Cyclische vervanging bomen en beplanting 2023	182.400	0	182.400	Nee
Cyclische vervanging bomen en beplanting 2024	182.400	0	182.400	Nee
Cyclische vervanging bomen en beplanting 2025	182.400	0	182.400	Nee
Vervanging populieren en essen 2021	190.028	29.444	160.585	Nee
Vervanging populieren en essen 2022	150.000	0	150.000	Nee
Vervanging populieren en essen 2023	90.000	0	90.000	Nee
Vervanging populieren en essen 2024	73.500	0	73.500	Nee
Vervanging populieren en essen 2025	30.000	0	30.000	Nee
Werf Rumpt Kantoor/ov (gem/prov)	6.998.966	54.735	6.944.231	Nee
Gemeentewerf Rumpt (Grond)	1.286.362	0	1.286.362	Nee
Gemeentewerf Rumpt (Inrichting/inventaris)	100.000	0	100.000	Nee
L: Grond Loods gemeentewerken Heukelum	50.759	0	50.759	Nee
Verv. Minikraan Kubota (2022/12 jr)	47.500	0	47.500	Nee
Verv. John Deere incl. voorl. (2022/10 jr)	69.000	0	69.000	Nee
Verduurzaming en renovatie dak dorpshuis Asperen	2.142	-2.142	4.284	Nee
Verduurzaming Dorpshuis Opijnen	192.500	0	192.500	Nee
Verduurzaming dorpshuis Spijk	365.000	0	365.000	Nee
Verduurzaming dorpshuis Est	212.500	0	212.500	Nee
Waterafv: Wadi Tricht T2.1	367.812	367.971	-159	Ja
GRP Grex Hondsgemet (uitbreidingsinv)	1.555.941	0	1.555.941	Nee
GRP Grex De Plantage(uitbreidingsinv)	5.026.664	65.931	4.960.733	Nee
WRP 2019 Klimaatmaatregelen	1.096.493	563.785	532.708	Nee
Watersysteemmaatregelen 2019-2023	81.024	2.660	78.364	Nee

Afk. en verv riolering Nieuwe Steeg Herwijnen	23.527	4.072	19.455	Nee
Aanpak waterproblematiek laageindseweg Gell 2019	348.575	8.494	340.081	Nee
GRP Grex vm Neerijnen (uitbreidingsinv.)	1.408.338	0	1.408.338	Nee
GRP Grex vm Lingewaal (uitbreidingsinv.)	1.408.338	0	1.408.338	Nee
Aanleg grondwatermeetnet (100st) WRP2020	60.000	37.600	22.400	Nee
Watermaatregelen Tricht	436.644	66.011	370.633	Nee
IBA modificaties	258.356	49.417	208.939	Nee
HWA Prinses Julianaweg GDM	289.411	98.486	190.925	Ja
Cyclische vervangingen/Reliningen 2021	1.224.667	990.592	234.075	Nee
Project Dijkverzwaring	200.000	2.404	197.596	Nee
IMP Korte Woerden Waardenburg (wrp 2019)	740.542	742.987	-2.445	ja
Waterbergingsmaatregelen WRP 2019-2023	2.439.115	22.856	2.416.259	Nee
Wateroverlast Bosmanskamp GDM (klimaat)	100.000	102.439	-2.439	Ja
Vervanging gemalen (WRP)	481.157	72.390	408.768	Nee
Woonwagenlocatie Waardenburg	833.715	85.386	748.329	Nee
Skaeve Huse - bouw- en woonrijpmaken locatie	122.086	0	122.086	Nee
	104.949.925	13.175.310	91.774.615	

Toelichting

Verduurzaming en renovatie dak dorps huis Asperen	In 2021 was aflossing niet geraamd, waardoor verkeerd bedrag is overgenomen als restantkrediet.
---	---

